

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออมของผู้ต้องขัง : ศึกษากรณี

ผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์

FACTORS INFLUENCING SAVING NEED OF PRISONERS : A CASE STUDY
OF PRISONERS IN NAKHON SAWAN CENTRAL PRISON

กรกฎ แนวนทัศน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารสวัสดิการสังคม)

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

พ.ศ. 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออมของผู้ต้องขัง : ศึกษากรณี

ผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์

FACTORS INFLUENCING SAVING NEED OF PRISONERS : A CASE STUDY
OF PRISONERS IN NAKHON SAWAN CENTRAL PRISON

กรกฎ แนวนทัศน์

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารสวัสดิการสังคม)
เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2564

N. Yan

จตุรงค์ บุณยรัตนสุนทร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ทับจุมพล
ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

รองศาสตราจารย์ ดร.จตุรงค์ บุณยรัตนสุนทร
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

จตุรงค์ บุณยรัตนสุนทร

น.จ.

รองศาสตราจารย์ ดร.จตุรงค์ บุณยรัตนสุนทร
กรรมการ

อาจารย์ ดร.นุชนาฏ ยูอันเงาะ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

น.จ.

อาจารย์ ดร.นุชนาฏ ยูอันเงาะ
กรรมการ

กตวรรณ

น.จ.

อาจารย์ ดร.กตวรรณ สาหรัย
กรรมการ

อาจารย์ ดร.นุชนาฏ ยูอันเงาะ
ประธานหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารสวัสดิการสังคม)

น้ำผึ้ง มีศีล

น.จ.

อาจารย์ ดร.น้ำผึ้ง มีศีล
กรรมการ

อาจารย์ ดร.นุชนาฏ ยูอันเงาะ
คณบดีคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออมของผู้ต้องขัง : ศึกษากรณี
ผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์

กรกฎ แนวทัศน์ 626026

สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารสวัสดิการสังคม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: จตุรงค์ บุญยรัตนสุนทร, ประ.ด. (สหวิชาการ)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานความเป็นมา และสถานภาพของผู้ต้องขัง 2) เพื่อศึกษานโยบายและมาตรการส่งเสริมการออม 3) เพื่อศึกษาระดับ ความต้องการออมของผู้ต้องขัง 4) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออมของผู้ต้องขัง และ 5) เพื่อให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงและพัฒนา “โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่” และ “โครงการ กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.)” กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์ที่เข้าร่วม “โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่” หรือ “โครงการกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.)” รวม 258 คน

ผลการศึกษา พบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ระดับการศึกษามัธยมศึกษา สถานภาพโสด มีบุตร นับถือศาสนาพุทธ ไม่มีรายได้ที่มาจากตัวเอง มีรายได้ที่มาจากครอบครัว 3,001 บาทขึ้นไปต่อเดือน ถูกกำหนดโทษมากกว่า 3 ปีขึ้นไป-5 ปี และมีฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด 2) ผู้ต้องขังเห็นด้วยต่อนโยบายและมาตรการ หลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ และโครงการกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) และการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ อยู่ในระดับมาก 3) ผู้ต้องขังมีความต้องการออมเงินอยู่ในระดับมาก และต้องการออมเงินในโครงการกองทุน การออมแห่งชาติ (กอช.) มากกว่าโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ 4) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออม ของผู้ต้องขัง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ศาสนา รายได้ที่มาจากครอบครัว ฐานความผิด ประเภทการออม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการกองทุน การออมแห่งชาติ (กอช.) และการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ และ 5) เรือนจำกลาง นครสวรรค์ต้องกำกับ ติดตาม และประเมินผลนโยบายและมาตรการส่งเสริมการออม ปลูกฝังค่านิยม การออมและสร้างวินัยจากการออมเงินให้แก่ผู้ต้องขัง รวมทั้ง ปรับปรุงและพัฒนาแผนการเตรียม ความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีภายหลังการพ้นโทษ

คำสำคัญ: ผู้ต้องขัง ความต้องการออม ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออม

**FACTORS INFLUENCING SAVING NEED OF PRISONERS : A CASE STUDY
OF PRISONERS IN NAKHON SAWAN CENTRAL PRISON**

KORAKOD NAEWTHAT 626026

MASTER OF SOCIAL WORK (SOCIAL WELFARE ADMINISTRATION)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: JATURONG BOONYARATTANASOONTORN, Ph.D. (INTEGRATED SCIENCES)

ABSTRACT

The objectives of this quantitative research were 1) to study basic information, background, and status of prisoners, 2) to study policies and measures to promote savings, 3) to study the level of savings demand of prisoners, 4) to study factors influencing the savings demand of prisoners, and 5) to provide recommendations for improvement and development of the "Saving for New Life Project" and "National Savings Fund Project (NSF)". The sample consisted of 258 prisoners in Nakhon Sawan Central Prison who participated in the "Saving for New Life Project" or "National Savings Fund Project (NSF)".

The findings of this study indicated that 1) The majority of the sample were male, secondary education level, single status, having children, Buddhism, without any income from themselves, income from the family which was 3,001 baht or more, punished more than 3-5 years, and had a drug-related offense. 2) Prisoners agreed on policies and measures, criteria, and procedures for participating in the Saving for New Life Project, National Savings Fund Project (NSF), and the social support of Nakhon Sawan Central Prison at a high level. 3) Prisoners had a high level of savings and wanted to save more in the National Savings Fund Project (NSF) than the Saving for New Life Project. 4) Factors that influence prisoners' saving demands were gender, age, education level, religion, family income, offense base, type of savings, achievement motivation, opinion on criteria, procedure, participation steps in the National Savings Fund Project (NSF), and social support of Nakhon Sawan Central Prison. 5) Nakhon Sawan Central Prison had to control, monitor, and evaluate policies and measures to promote savings, instill saving values and create discipline from saving money for prisoners, including improving and developing preparedness plans before the release of prisoners to have a good quality of life after the punishment.

Keywords: Prisoners, Saving Need, Factors Influencing Saving Need

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้สำเร็จลุล่วงได้ดีด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ อุดหนุน และใฝ่เรียนรู้ของผู้ศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองในการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง นครสวรรค์ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ทัບจุมพล ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ รองศาสตราจารย์ ดร.จตุรงค์ บุญยรัตนสุนทร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.นุชนาฏ ยูฮันเงาะ อาจารย์ ดร.กฤตวรรณ สาหร่าย และอาจารย์ ดร.น้ำผึ้ง มีศิลป์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำที่ดีที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยเสมอมา และขอขอบคุณคณะบุคลากร คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม หน่วยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ทุกท่าน

ขอขอบคุณ นางสาวเบญจพร บัวสำลี นักศึกษาทุนโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก รุ่น 20 ที่ให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางการศึกษาวิจัยและการวิเคราะห์ผลข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเพื่อการวิจัย ด้านสังคมศาสตร์ (Statistic Package for Social Science : SPSS)

ขอขอบคุณเรือนจำกลางนครสวรรค์ที่เป็นพื้นที่ในการศึกษาข้อมูลวิจัย นางสาวไศรยา ฤทธิอร่าม ผู้อำนวยการทัณฑสถานหญิงกลาง ในฐานะผู้ริเริ่มแนวคิดการส่งเสริมการออมในเรือนจำกลาง นครสวรรค์ นายสนทยา พูนขวัญ ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครสวรรค์ ในฐานะผู้ที่มีความกรุณา เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ นายเทิดทูนวิศิษฐ์ สังข์สะณา หัวหน้าฝ่ายงานสังคมสงเคราะห์ ในฐานะที่ปรึกษาและคอยให้คำแนะนำที่ดี ตลอดจนผู้ต้องขังทุกคนที่ให้ข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการ ต่อผู้ศึกษา และการพัฒนาเรือนจำกลางนครสวรรค์ให้เป็นหน่วยงานต้นแบบด้านการส่งเสริมการออม แก่ผู้ต้องขัง

ขอขอบคุณ นางสาวศรัณยา โฆษิตอนันต์ ที่คอยให้การสนับสนุน ให้คำปรึกษา และเป็นกำลังใจ ที่ดีในช่วงตลอดระยะเวลาการศึกษา

สุดท้ายที่จะขาดไม่ได้ คือ ขอขอบพระคุณ คุณพ่อกฤษ แนวทัศน์ และคุณแม่น้ำฝน แนวทัศน์ ที่ส่งเสริมสนับสนุนด้านการศึกษาแก่ลูกคนนี้อย่างเต็มที่ และยังเป็นผู้ที่ร่วมผลักดันให้ก้าวมาเป็น มหาบัณฑิตด้านงานสังคมสงเคราะห์ที่มีคุณภาพ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางให้เรือนจำกลาง ของจังหวัดต่าง ๆ นำไปใช้ในการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีการออมเงิน เพื่อสร้างฐานอนาคตของตนเอง เมื่อพ้นโทษแล้วต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภูมิ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	6
1.3 ขอบเขตการวิจัย	6
1.4 สมมติฐานการวิจัย	7
1.5 คำนิยามศัพท์	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ข้อมูลพื้นฐานของกรมราชทัณฑ์	10
2.2 แผนปฏิบัติการราชการกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2559–2562	15
2.3 ข้อมูลพื้นฐานของเรือนจำกลางนครสวรรค์	17
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมแก้ไขและฝึกอาชีพผู้ต้องขังภายในเรือนจำ	19
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสวัสดิการสังคม (Social welfare administration)	27
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการออม	32
2.7 ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Motives and Motivation)	43
2.8 ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์	53
2.9 ทฤษฎีการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self esteem)	58
2.10 ทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคม (Social support)	62
2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	65
2.12 กรอบแนวคิดในการวิจัย	70
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	73

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	74
3.3 การทดสอบความเที่ยงตรงและค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	74
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	76
3.5 การขอรับรองจริยธรรมการวิจัย	78
3.6 แผนการวิจัย	78
3.7 ปัญหาอุปสรรคการวิจัย	79
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
4.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	81
4.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง	87
4.3 ความต้องการขั้นพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	88
4.4 การเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่าง	89
4.5 ความคิดเห็นต่อนโยบายมาตรการ โครงการและกระบวนการปฏิบัติงาน ของเรือนจำกลางนครสวรรค์ของกลุ่มตัวอย่าง	91
4.6 ระดับความต้องการออมเงินของกลุ่มตัวอย่าง	97
4.7 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง	97
4.8 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง	116
4.9 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระหว่างความต้องการขั้นพื้นฐาน กับความต้องการ ออมเงินของผู้ต้องขัง	118
4.10 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง	119
4.11 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระหว่างความเห็นต่อนโยบาย และมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์กับความต้องการออมเงิน ของผู้ต้องขัง	121
4.12 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระหว่างความเห็นต่อหลักเกณฑ์และ ขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่กับความต้องการออมเงิน ของผู้ต้องขัง	122

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.13 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระหว่างความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง	124
4.14 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการสนับสนุนทางสังคม ของเรือนจำกลางนครสวรรค์กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง	126
4.15 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	129
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	132
5.2 อภิปรายผล	137
5.3 ข้อเสนอแนะ	149
บรรณานุกรม	151
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก เอกสารรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย	158
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม (Questionnaire)	159
ภาคผนวก ค เอกสารชี้แจงกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย (Participant Information Sheet)	168
ภาคผนวก ง แบบแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (Consent Form)	170
ภาคผนวก จ แบบคำร้องขอรับการสงเคราะห์	171
ประวัติผู้เขียน	172

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	เปรียบเทียบระหว่างแรงจูงใจปฐมภูมิกับแรงจูงใจทศิยภูมิ	45
2	ลักษณะของผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ	61
3	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	73
4	ผลค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	75
5	แผนการดำเนินงานวิจัย	79
6	เพศ	81
7	อายุ	81
8	ระดับการศึกษา	82
9	สถานภาพสมรส	82
10	จำนวนบุตร	83
11	ศาสนา	83
12	รายได้ที่มาจากตัวเอง	84
13	รายได้ที่มาจากครอบครัว	85
14	จำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษ	85
15	ฐานความคิด	86
16	ประเภทการออม	86
17	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	87
18	ความต้องการขั้นพื้นฐาน	88
19	การเห็นคุณค่าในตนเอง	90
20	นโยบายและมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์	92
21	หลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่	94
22	หลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)	95
23	การสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์	96
24	ระดับความต้องการออมเงิน	97
25	ความแตกต่างระหว่างเพศกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง	98
26	จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามอายุ	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
27 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามอายุ	99
28 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ระหว่างอายุกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง ในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่	100
29 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามระดับการศึกษา	101
30 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามระดับการศึกษา	101
31 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ระหว่างระดับการศึกษากับความต้องการออมเงิน ของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่	102
32 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามสถานภาพสมรส	103
33 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามสถานภาพสมรส	103
34 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามจำนวนบุตร	104
35 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามจำนวนบุตร	105
36 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามศาสนา	106
37 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามศาสนา	106
38 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ระหว่างศาสนากับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง ในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่	107
39 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ระหว่างศาสนากับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง ในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)	107
40 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามรายได้ที่มาจากตัวเอง	108

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
41 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามรายได้ที่มาจากตัวเอง	109
42 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามรายได้ที่มาจากครอบครัว	110
43 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามรายได้ที่มาจากครอบครัว	110
44 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ระหว่างรายได้ที่มาจากครอบครัวกับความต้องการออมเงิน ของผู้ต้องขังในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออม แห่งชาติ : กอช.)	111
45 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามจำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษ	112
46 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามจำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษ	112
47 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามฐานความผิด	113
48 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามฐานความผิด	114
49 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ระหว่างฐานความผิดกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง ในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)	114
50 ความแตกต่างระหว่างประเภทการออมกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง	115
51 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	116
52 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	117
53 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับความต้องการออมเงิน ของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่	117
54 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามความต้องการขั้นพื้นฐาน	118

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
55 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามความต้องการขั้นพื้นฐาน	119
56 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามการเห็นคุณค่าในตนเอง	120
57 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามการเห็นคุณค่าในตนเอง	120
58 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามความเห็นต่อยุทธศาสตร์และมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์	121
59 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามความเห็นต่อยุทธศาสตร์และมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์	122
60 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่	123
61 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่	123
62 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกัน การเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)	124
63 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกัน การเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)	125
64 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ระหว่างความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วม โครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)	126
65 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์	127
66 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง จำแนกตามการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์	127

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
67	การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)	128
68	ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างตัวแปรต้นกับระดับความต้องการออม	130

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	โครงสร้างการบริหารองค์กร	18
2	กรอบแนวคิดในการวิจัย	71

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แนวคิดการคืนคนดีสู่สังคม เป็นคำที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่ในสังคมไทยและยังเป็นที่รับรู้กันในสังคมวงแคบจนทำให้หลายคนเกิดการละเลยและมองข้ามแต่สำหรับกระบวนการยุติธรรมในปัจจุบัน การคืนคนดีสู่สังคมกลับกลายเป็นแนวคิดหลักที่หลายประเทศต่าง ๆ ให้การยอมรับและปฏิบัติ ดังนั้น การคืนคนดีสู่สังคมจึงเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญและแสดงถึงพัฒนาการในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่มีมาอย่างยาวนาน รวมทั้งการเป็นฐานคิดสำคัญสำหรับงานราชทัณฑ์ไทยในปัจจุบัน (ขนินดา งานสถิต. 2553 : 29) จุดเริ่มต้นแนวคิดคืนคนดีสู่สังคมมาจากกระแสสากลที่ส่งผลมาสู่สังคมไทย โดยถือกำเนิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรมและงานราชทัณฑ์ไทยภายใต้แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติงานกรมราชทัณฑ์ 5 ปี (พ.ศ. 2547-2551) เป็นครั้งแรก หากมองย้อนกลับไปจะพบว่า แนวคิดคืนคนดีสู่สังคมเป็นผลพวงของพัฒนาการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 ที่มุ่งให้การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเป็นไปเพื่อการแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitation) เพื่อให้ผู้กระทำความผิดเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้ ซึ่งประเด็นสำคัญอยู่ที่ว่าเพื่อมิให้การลงโทษเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดมลทิน ประหัตถิตตัวซึ่งกรมราชทัณฑ์ได้รับเอาแนวความคิดดังกล่าวจนเกิดเป็นรูปแบบการปฏิบัติงานเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังขึ้น การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังจึงมิใช่เป็นเพียงแค่การกักขังหน่วงเหนี่ยวเพื่อให้เกิดความสะสม (Retribution) การข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence) และการตัดโอกาส (Incapacitation) ที่มองการกระทำในอดีตแต่เพียงเท่านั้นแต่กลับต้องเป็นการดำเนินงานที่คำนึงไปยังผลในอนาคตที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้ต้องขังภายหลังพ้นโทษและสังคมร่วมด้วย ภารกิจของกรมราชทัณฑ์จึงเป็นการดำเนินงานร่วมกันของงานการควบคุมและงานการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาแม้การดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์จะแสดงให้เห็นถึงความตื่นตัวและเท่าทันกับการปรับเปลี่ยนค่านิยมในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังก็ตาม แต่พบว่า การดำเนินงานก่อนหน้านั้นยังไม่เป็นที่รับรู้ในสังคมมากนัก กระทั่งต่อมาเมื่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกซึ่งนำไปสู่การเกิดขึ้นของแนวความคิดและแนวทางปฏิบัติใหม่ ๆ ในสังคมทุกระดับ โดยเฉพาะประเด็นในเรื่องสิทธิมนุษยชน (Human rights) ที่เติบโตและเข้มข้นขึ้นแทบทั่วทุกมุมโลกและความตระหนักในสิทธิผู้ต้องขังทั้งในมาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและหลักการพื้นฐานว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังรวมถึงการเกิดขึ้นของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พ.ศ. 2540 ที่ได้ให้ความสำคัญในประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนและการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขัง สถานการณ์เหล่านี้ส่งผลให้ระบบงานยุติธรรมของประเทศไทยมีอาจเพิกเฉยกับกระแสของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อีกต่อไปจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาระบบการดำเนินงานครั้งใหญ่จนเกิดเป็นแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547-2549) ขึ้น และได้เป็นเหตุผลักดัน

ที่นำไปสู่การเกิดขึ้นของแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติงานกรมราชทัณฑ์ 5 ปี (พ.ศ. 2547-2551) ที่ส่งผลให้แนวคิดคือนคนดีสู่สังคมปรากฏชัดขึ้นในสังคมไทยและเป็นที่ยอมรับกันในวงกว้างในฐานะของนโยบายหรือเป้าหมายสูงสุดในการปฏิบัติงานของกรมราชทัณฑ์ (ยศพนธ์ สุธรรม. 2561 : 25-26) อย่างไรก็ตามผู้ต้องขังก็คือบุคคลของสังคมที่กระทำความผิดและจะต้องเข้ามาอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกรมราชทัณฑ์จนกว่าจะครบกำหนดเวลาการพ้นโทษผู้ต้องขังที่ย่อมได้รับสิทธิการปลดปล่อยให้ออกไปใช้ชีวิตอยู่ในสังคมเช่นเดิม ดังนั้น การปรับตัวของผู้ต้องขังก่อนออกสู่สังคมจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมากเพื่อให้ผู้ต้องขังปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองกลายเป็นคนดีของสังคมและสังคมให้การยอมรับเกิดความไว้วางใจโดยผู้ต้องขังสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นปกติสุขและมีความสุขกับการใช้ชีวิต

กรมราชทัณฑ์เป็นหน่วยงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงยุติธรรมได้มีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับสังคมการเมืองและสภาพเศรษฐกิจตลอดยุคสมัยที่ผ่านมา ในยุคก่อนรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กิจการเรือนจำได้สังกัดอยู่ตามส่วนราชการต่าง ๆ สอดคล้องกับการปกครองแบบจตุสดมภ์ คือ แบ่งเป็นเรือนจำในกรุงเทพมหานครและเรือนจำในหัวเมืองชั้นนอก รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีการปรับปรุงระเบียบราชการใหม่โดยได้โปรดให้สร้างคุกใหม่ขึ้นเรียกว่า “กองมหันตโทษ” และให้สร้างตึกรางใหม่ขึ้นเรียกว่า “กองลหุโทษ” สังกัดกระทรวงนครบาล และในปี พ.ศ. 2544 ได้มีพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรา “พระราชบัญญัติลักษณะเรือนจำ” ขึ้น เพื่อให้การจัดการเรือนจำเป็นไปอย่างเรียบร้อยยิ่งขึ้นจนถึงวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2458 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรา “พระราชบัญญัติจัดตั้งกรมราชทัณฑ์” ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 การราชทัณฑ์ได้ยกฐานะเป็นกรมราชทัณฑ์และมีการตราพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2497 มีหน้าที่เกี่ยวกับการเรือนจำ การกักกันผู้มีสันดานเป็นโจรผู้ร้าย การฝึกและอบรมเด็กดัดสันดาน และในส่วนภูมิภาคได้มีการกำหนดเป็นเรือนจำจังหวัด และเรือนจำอำเภอ ในปี พ.ศ. 2545 ได้มีการปฏิรูประบบราชการจึงได้ออนย้ายกรมราชทัณฑ์กลับมาสังกัดกระทรวงยุติธรรมการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่ต่อเนื่องนับจากที่ได้รับตัวผู้ต้องขังไว้ในเรือนจำไปจนถึงปล่อยตัวผู้ต้องขังจึงครอบคลุมถึงภารกิจในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังทั้งในด้านการจัดบริการอบรมแก้ไขและการดูแลควบคุมผู้ต้องขังให้อยู่ในระเบียบวินัยและไม่หลบหนีภายใต้หลักการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2475 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตลอดจนกฎกระทรวงมหาดไทย ที่ออกตามมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ ซึ่งสามารถแยกพิจารณาขั้นตอนและมาตรการในการควบคุมและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังได้เป็น 3 ช่วง (รัศมี เทียนปรุ. 2557 : 23) ได้แก่

1. การรับตัวผู้ต้องขัง
2. การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในขณะที่อยู่ในเรือนจำ
3. การปล่อยตัวผู้ต้องขัง ซึ่งให้หมายรวมถึงในกรณีที่ผู้ต้องขังเสียชีวิต

กรมราชทัณฑ์จึงมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเพื่อให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลตลอดจนคำสั่งของผู้มีอำนาจ ได้แก่ การประหารชีวิต จำคุก กักขัง และกักกัน เป็นองค์กรพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อแก้ไขฟื้นฟูและพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นพลเมืองดีมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำให้ได้รับการพัฒนาทักษะฝีมือในการประกอบอาชีพสุจริตและสามารถดำเนินชีวิตในสังคมภายนอกได้อย่างปกติสุขโดยสังคมให้การยอมรับ (สุธรรมวงศ์ขจร. 2552 : 4) และการปฏิบัติงานของกรมราชทัณฑ์จึงเน้นไปทั้งงานป้องกันสังคมและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารสวัสดิการสังคม (Social welfare administration) เพื่อความผาสุกและความปลอดภัยของชุมชน ดังนั้นในการดำเนินการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้ต้องขังในด้านต่าง ๆ ภายใต้ระเบียบข้อบังคับที่จำเป็น หลักมนุษยธรรม และมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติจะต้องไม่ลืมที่จะคำนึงถึงความต้องการของผู้ต้องขังด้วยเพราะว่าผู้ต้องขังก็คือมนุษย์เช่นกัน มีความต้องการเหมือนกับบุคคลทั่ว ๆ ไป ฉะนั้น การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังโดยเน้นการแก้ไขปรับปรุงให้สามารถกลับตัวเป็นคนดี สวัสดิการผู้ต้องขังจึงเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นอย่างยิ่ง (เกษมสันต์ ดวงกลาง และสุวิชา ปัทมจิ. 2551 : 3)

ในปี พ.ศ. 2561 ประเทศไทยมีผู้ต้องราชทัณฑ์ จำนวน 3 แสนคน โดยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 19,650 คน ในปี พ.ศ. 2503 ขณะที่สัดส่วนผู้ต้องขังต่อประชากรก็มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากนักโทษ 72 คน ในปี พ.ศ. 2503 เป็น 526 คนต่อประชากร 1 แสนคนในปัจจุบัน และปัญหาที่สำคัญเมื่อพ้นโทษแล้วไม่รู้จะไปไหน การที่จำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์เพิ่มสูงขึ้นทุกปีส่วนหนึ่งมีผลมาจากการที่ไม่สามารถหางานทำได้ สำหรับอัตราการกระทำความผิดซ้ำและถูกส่งกลับไปยังเรือนจำอีกภายใน 1, 2 และ 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 15, 25 และ 33 ของผู้พ้นโทษทั้งหมดโดยเฉลี่ย ในช่วงปี 2556–2560 ตามลำดับ สาเหตุสำคัญนอกจากสังคมมีอคติไม่ยอมรับผู้ที่เคยต้องโทษจำคุกแล้ว กฎหมายบางฉบับก็ยังมีลักษณะกีดกันผู้พ้นโทษให้ไม่สามารถประกอบอาชีพบางประเภทได้อีกด้วย ทั้งนี้ ในแต่ละปีจะมีผู้พ้นโทษประมาณ 140,000 คน ที่ต้องการหางานทำ รวมทั้งยังมีกฎหมายที่มีการกำหนดลักษณะต้องห้ามในการประกอบอาชีพหรือการงานของผู้เคยต้องคำพิพากษาจำคุก อาทิ พ.ร.บ. ทนายความ พ.ศ. 2528 พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 พ.ร.บ. วิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525 พ.ร.บ. ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และ พ.ร.บ. อื่น ๆ อีกจำนวน 25 ฉบับ สิ่งที่ต้องตระหนักอย่างยิ่ง คือ การจะคืนคนดีสู่สังคมอย่างยั่งยืนนั้น ผู้พ้นโทษสมควรที่จะได้รับโอกาสให้สามารถประกอบอาชีพ มีรายได้พึ่งพิงตัวเองได้อย่างสมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (สรารุช ไพฑูรย์พงษ์ และกิริยา กุลกลการ. 2562 : ออนไลน์) ดังนั้น การออมเงินในระหว่างที่ถูกคุมขังจึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยทำให้ผู้ต้องราชทัณฑ์ มีเงินทุน ตั้งตัวเพื่อใช้สำหรับประกอบอาชีพเมื่อได้รับการปล่อยตัวเมื่อพ้นโทษ โดยไม่ต้องถูกสิทธิการประกอบอาชีพจากสังคมที่มีอคติไม่ยอมรับผู้ที่เคยต้องโทษ และกฎหมายบางฉบับก็ยังมีลักษณะกีดกันผู้พ้นโทษ

เรือนจำกลางนครสวรรค์มีผู้ต้องขัง จำนวน 3,619 คน แบ่งออกเป็นชาย 3,152 คน และหญิง 467 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 22 ธันวาคม 2562) ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการหนึ่งในสังกัดกรมราชทัณฑ์ และมีภารกิจที่สำคัญ คือ การควบคุมผู้ต้องขังตามคำพิพากษาของศาล คือ จำคุกไม่เกิน 25 ปี นอกเหนือจากภารกิจด้านการควบคุมผู้ต้องขังมิให้หลบหนี ได้ดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2559–2562 (กรมราชทัณฑ์. 2558 : ออนไลน์) โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารและพัฒนางานราชทัณฑ์ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้การควบคุม แก้ไข และพัฒนาพฤติกรรมของผู้ต้องขัง เป็นภารกิจหลักของกรมราชทัณฑ์ที่เป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประสิทธิผลสามารถคืนคนดีมีคุณค่าสู่สังคมอย่างยั่งยืน สร้างการยอมรับของสังคมด้วยการจัดให้มีการฝึกวิชาชีพที่ตอบสนองทั้งความต้องการของผู้ต้องขังและตลาดแรงงานให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปประกอบอาชีพภายหลังการพ้นโทษได้อย่างแท้จริงรวมทั้งผู้ต้องขังมีรายได้จากเงินปันผลที่ได้รับจากการฝึกวิชาชีพในขณะที่ถูกคุมขัง ฝ้ายสังคมสงเคราะห์ ส่วนสวัสดิการและสงเคราะห์ผู้ต้องขัง เรือนจำกลางนครสวรรค์ จึงได้จัดทำ “โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่” เพื่อให้ผู้ต้องขังที่ได้รับเงินปันผลจากการฝึกวิชาชีพทั้งภายในและภายนอกเรือนจำที่มีความประสงค์จะเปิดบัญชีออมทรัพย์เพื่อนำเงินปันผลที่ได้รับจากการฝึกวิชาชีพไปเป็นเงินทุนตั้งตัวประกอบอาชีพหลังได้รับการปล่อยตัวเมื่อพ้นโทษ ตามภารกิจก้าวที่ 5 นโยบายของกระทรวงยุติธรรม รวมทั้งนโยบายเน้นหนักของกรมราชทัณฑ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ในข้อ 4 SUCCESS คือ มีความสำเร็จของงาน สามารถคืนคนดีสู่สังคม

นอกจากนี้ เรือนจำกลางนครสวรรค์ยังได้สนับสนุนให้ผู้ต้องขังเข้าร่วม “โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)” ซึ่งอยู่ภายใต้แผนยุทธศาสตร์กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. 2562–2565 โดยเป็นระบบบำนาญของประเทศไทยที่มีกรอบการดำเนินงานครบถ้วนเพื่อให้ผู้ต้องขังที่มีความประสงค์จะสะสมเงินออมตามนโยบายกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) สามารถนำเงินปันผลที่ได้รับจากการฝึกวิชาชีพหรือเงินที่ญาติฝากไว้ให้จัดเก็บสะสมเข้ากองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ได้ เพื่อเป็นการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ในวัยชราและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการออมถือเป็นการจัดสวัสดิการประเภทหนึ่งที่เรือนจำกลางนครสวรรค์ได้เห็นความสำคัญและดำเนินการสนับสนุนให้เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้ต้องขังได้รับการปลูกฝังค่านิยมการออมเงินในระหว่างที่ถูกคุมขังและมีเงินทุนเพื่อนำไปประกอบอาชีพเมื่อได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษสำหรับการบริหารจัดการเรือนจำกลางนครสวรรค์ได้ยึดหลักเรื่องการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้ต้องขังเป็นสำคัญซึ่งนับว่าเป็นเรื่องสำคัญที่สุดสำหรับการดำเนินชีวิตของผู้ต้องขังเมื่อได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและได้รับการยอมรับจากคนในสังคม

การออมถือว่เป็นการวางแผนทางการเงินที่ทำให้ประชาชนรู้สึกถึงความมั่นคงทางการเงิน ในอนาคตส่งผลถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคคล ดังนั้น จะให้ชีวิตมีความสุขในบั้นปลายชีวิตได้นั้น ต้องเก็บเงินไว้ใช้จ่ายในยามที่จำเป็นในช่วงเวลาที่คนเรายังมีงานประจำหรือยังสามารถทำงานได้ เพราะอนาคตเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอนหากเมื่อถึงวันที่ไม่มีงานทำหรือไม่สามารถทำงานได้ ซึ่งอาจจะเกิดปัญหาด้านสุขภาพ การถูกเลิกจ้าง เนื่องจากปัญหาทางเศรษฐกิจตกต่ำรายได้ประจำที่เคยได้รับก็จะหายไป ในขณะที่รายจ่ายในการดำรงชีวิตยังมีอยู่ รวมไปถึงรายจ่ายในการรักษาพยาบาลในยามเจ็บป่วย ในวันข้างหน้า และรายจ่ายอื่น ๆ ในอนาคต (ไกรวิชญ์ ประชุมพันธ์, ธนสุวิทย์ ทับทิมรักษา และ สุคนธ์ เครือน้ำคำ. 2561 : 314) ดังนั้น การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ต้องขังออมเงินเพื่อมีเงินทุนไว้ใช้จ่ายสำหรับการประกอบอาชีพหรือเริ่มต้นการใช้ชีวิตใหม่ในสังคมภายหลังได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษ จึงเป็นเรื่องที่สำคัญมากเพราะความสำคัญของการออม คือ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ชีวิตของผู้ออมนั้น บรรลุเป้าหมายในสิ่งที่มุ่งหวังไว้ได้ รวมถึงการมีเงินออมเพื่อไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉินและช่วยลดปัญหาสภาพคล่องทางการเงินได้

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงอย่างยิ่งสำหรับการปฏิบัติงานของเรือนจำกลาง นครสวรรค์ต่อผู้ต้องขังในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศ คือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ต้องขังออมเงินเพราะการออมเงินเป็นวิธีการที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีในหลายสิ่งหลายอย่าง เช่น ทำให้เกิดวินัย ในตัวเอง เกิดความซื่อสัตย์ ประหยัด การมีเงินทุนสะสมเพื่อการดูแลตนเองและครอบครัวในระยะยาว หรือเพื่อนำไปเป็นต้นทุนในการประกอบอาชีพ ฯลฯ ถือว่าเป็นการนำเอาศักยภาพของผู้ต้องขังมาสร้างสวัสดิการที่ทำให้เกิดความมั่นคงในการสร้างอาชีพมีหลักประกันที่แน่นอนในการดำเนินชีวิตภายหลังจากการพ้นโทษ เป็นสิ่งจูงใจให้ผู้ต้องขังมีขวัญและกำลังใจที่ดีในระหว่างถูกคุมขัง มองเห็นคุณค่าของตัวเอง ปฏิบัติตนเป็นคนดีเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น การมีเงินออม ผู้ต้องขังต้องใช้ความสามารถ ใช้กำลังกาย และสติปัญญาของตนในการปฏิบัติงานภายนอกเรือนจำหรือการฝึกอาชีพอย่างเต็มกำลังความสามารถเพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพจะทำให้ผู้ต้องขังมีความตั้งใจทำงานไม่หมกมุ่นอยู่กับตนเอง ไม่มีความวิตกกังวลแต่จะเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและมีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว เกิดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในอนาคต เงินออมจึงเป็นเงินทุนตั้งตัวในการประกอบอาชีพเมื่อพ้นโทษ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ต้องขังมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีสามารถกลับตัวเป็นพลเมืองที่ดีได้ มีพฤติกรรมที่เหมาะสมไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำ มีคุณสมบัติที่พึงปรารถนาตามบรรทัดฐานของสังคมและสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข และได้รับการยอมรับ จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่าในการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีการออมนั้นมีปัจจัยใดบ้าง ที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออมของผู้ต้องขัง ปัจจัยด้านพื้นฐานของตัวผู้ต้องขังเอง ปัจจัยด้านนโยบายและมาตรการของเรือนจำ หรือปัจจัยอื่น ๆ ตามกรอบทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ การเห็นคุณค่าในตนเอง และการสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลต่อความต้องการออม

ของผู้ต้องขังหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ เพื่อนำผลการวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนา “โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่” และ “โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)” ของเรือนจำกลางนครสวรรค์ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ต้องขังและเกิดประโยชน์ต่อผู้ต้องขังเมื่อได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 5 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความเป็นมา และสถานภาพของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์
2. เพื่อศึกษานโยบายและมาตรการส่งเสริมการออมของเรือนจำกลางนครสวรรค์
3. เพื่อศึกษาระดับความต้องการออมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์
4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออมของผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครสวรรค์
5. เพื่อให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงและพัฒนา “โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่” และ “โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)” ของเรือนจำกลางนครสวรรค์

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ หรือวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความต้องการการจัดสวัสดิการด้านการออมของผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครสวรรค์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 9 ประเด็น ได้แก่

- 1) ข้อมูลพื้นฐานของกรมราชทัณฑ์
- 2) แผนปฏิบัติราชการกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2559–2562
- 3) ข้อมูลพื้นฐานของเรือนจำกลางนครสวรรค์
- 4) แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมแก้ไขและฝึกอาชีพผู้ต้องขังภายในเรือนจำ
- 5) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสวัสดิการสังคม (Social welfare administration)
- 6) แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการออม
- 7) ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement motivation)
- 8) ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic need)
- 9) ทฤษฎีการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self esteem)
- 10) ทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคม (Social support)

1.3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษารวบรวมข้อมูลโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยจะทำการศึกษารวบรวมข้อมูลจากผู้ต้องขังที่อยู่ในความควบคุมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการหนึ่งในสังกัดกรมราชทัณฑ์และเป็นผู้ที่เข้าร่วม “โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่” หรือ “โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)” ตามนโยบายของเรือนจำกลางนครสวรรค์

1.4 สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยด้านข้อมูลพื้นฐานต่างกัน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนบุตร ศาสนา รายได้ที่มาจากตัวเอง รายได้ที่มาจากรอบครัว จำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษ ฐานความผิด และประเภทการออม มีระดับความต้องการออมที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน มีระดับความต้องการด้านการออมแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความต้องการขั้นพื้นฐานต่างกัน มีระดับความต้องการด้านการออมแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองต่างกัน มีระดับความต้องการด้านการออมแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นต่อนโยบายและมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์ต่างกัน มีระดับความต้องการด้านการออมแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ มีระดับความต้องการด้านการออมแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 7 กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) มีระดับความต้องการด้านการออมแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 8 กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ต่างกัน มีระดับความต้องการด้านการออมแตกต่างกัน

1.5 คำนิยามศัพท์

ผู้ต้องขัง หมายถึง บุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของเรือนจำกลางนครสวรรค์ ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการหนึ่งในสังกัดกรมราชทัณฑ์ ตามคำพิพากษาของศาล คือ จำคุกไม่เกิน 25 ปี และเป็นผู้ที่เข้าร่วม “โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่” หรือ “โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ

(กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)” ตามนโยบายของเรือนจำกลางนครสวรรค์ ภายใต้แผนปฏิบัติราชการ กรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2559–2562

การออม หมายถึง การนำเงินบางส่วนจากรายได้ที่มาจากการทำงานของตนเองระหว่างที่ต้องโทษในเรือนจำกลางนครสวรรค์และจากครอบครัวมาเก็บออมไว้ในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ และโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ที่จัดขึ้นโดยเรือนจำกลางนครสวรรค์ เพื่อสำหรับการสร้างหลักประกันทางเศรษฐกิจให้แก่ตนเองและครอบครัวในอนาคต

การปฏิบัติงานนอกเรือนจำ หมายถึง การทำงานภายนอกเรือนจำกลางนครสวรรค์ของผู้ต้องขังที่พัฒนาตนเองจนมีทักษะ ความสามารถ และความพร้อมที่จะกลับเข้าสู่สังคมในสถานประกอบการ เขตพื้นที่ใกล้เคียงกับเรือนจำ แบบเข้าไป-เย็นกลับช่วงเวลา 06.00–18.00 น. ซึ่งอยู่ในการควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่ควบคุมเพื่อเตรียมความพร้อมวางแผนอาชีพภายหลังการพ้นโทษ โดยมีอายุ 18 ปีขึ้นไป เป็นผู้ต้องขังชั้นกลาง ประพฤติดี ไม่เคยถูกลงโทษทางวินัยหรืออยู่ระหว่างการสอบสวนวินัย ไม่อยู่ระหว่างถูกดำเนินคดีอาญาและไม่มีพฤติการณ์ที่จะทำให้เห็นว่าออกไปแล้วจะหลบหนีหรือเกิดความเสียหายแก่ราชการ

การฝึกอาชีพในเรือนจำ หมายถึง การพัฒนาทักษะและความสามารถด้านอาชีพของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์ภายใต้ภารกิจหลักของกรมราชทัณฑ์เพื่อเตรียมความพร้อมให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปประกอบอาชีพภายหลังการพ้นโทษได้ รวมทั้งผู้ต้องขังมีรายได้จากเงินปันผลที่ได้รับจากการฝึกวิชาชีพในขณะที่ถูกคุมขังด้วย

การปรับปรุงพฤติกรรม หมายถึง กระบวนการของเรือนจำกลางนครสวรรค์ที่ใช้ในการจัดการศึกษา การพัฒนาจิตใจ การฟื้นฟูสมรรถภาพ และส่งเสริมการใช้ศักยภาพของผู้ต้องขัง พร้อมทั้งการจัดสวัสดิการและให้การสงเคราะห์ เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ต้องขังให้มีคุณสมบัติที่พึงปรารถนาตามบรรทัดฐานของสังคม สามารถกลับตัวเป็นพลเมืองที่ดีได้ ไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำ ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข และคนในสังคมให้การยอมรับภายหลังการพ้นโทษ

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความต้องการหรือพลังภายในที่ผลักดันให้ผู้ต้องขังมีความมุ่งมั่นสามารถทำงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีและมีคุณภาพดีเลิศ ซึ่งผู้ต้องขังที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ กล้าเสี่ยง (Moderate risk taking) ขยันขันแข็ง (Energetic) มีระดับความคาดหวังสูง (High level of Expectation) รู้จักรับผิดชอบในตนเอง (Individual responsibility) ต้องการทราบผลการตัดสินใจของตนเอง (Knowledge of Results of Decision) และรู้จักการคาดการณ์ล่วงหน้า (Anticipation of Possibility)

ความต้องการขั้นพื้นฐาน หมายถึง ความต้องการทางกายภาพหรือความต้องการทางสรีระ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการตอบสนองความต้องการทางด้านวัตถุที่ช่วยให้มนุษย์มีชีวิตอยู่รอดได้และมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน หรือปัจจัย 4 ได้แก่ อาหาร/น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย

การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การที่ผู้ต้องขังรู้สึกว่าคุณค่าและเกิดเป็นแรงขับ ทำให้แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาในทางบวก อาทิเช่น มีใบหน้า ท่าทาง และวิธีการพูดแจ่มใสว่าเรงมีชีวิตชีวา การยอมรับความสำเร็จ และความล้มเหลวของตนเอง ความสามารถที่จะเป็นผู้ให้ ผู้รับ คำสรรเสริญ เปิดใจรับคำตำหนิและไม่ทุกข์ร้อน ความสามารถในการควบคุมตนเอง ไม่มีความวิตกกังวล รู้จักพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ดูแลตนเองอย่างดี รู้จักการพึ่งตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถของตน และมีความสามารถในการเข้าสังคมและร่วมมือกับผู้อื่น

การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การที่เรือนจำกลางนครสวรรค์มีบทบาทสำคัญต่อการสนับสนุนผู้ต้องขังในระหว่างที่ต้องโทษและภายหลังการพ้นโทษ อาทิเช่น การสนับสนุนทางอารมณ์ การสนับสนุนด้านการให้การประเมินผล การให้การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร และการให้การสนับสนุนทางด้านเครื่องมือ สิ่งของ เพื่อให้ผู้ต้องขังเกิดการรับรู้ว่าได้รับความรัก ความเอาใจใส่ การมองเห็นคุณค่า และได้รับการยกย่อง ส่งผลทางบวกต่อสุขภาพกายและสุขภาพใจ ไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมตามบรรทัดฐานของสังคมเมื่อต้องพ้นโทษ

การคืนคนดีสู่สังคม หมายถึง การสนับสนุน และเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังของเรือนจำกลางนครสวรรค์ได้รับการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมให้สามารถกลับตัวเป็นคนดีได้ โดยปรับเปลี่ยนความคิด ทศนคติ และพฤติกรรมให้ผู้ต้องขังเกิดความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าในตนเอง และไม่หวนไปกระทำความผิดซ้ำอีก รวมทั้งได้รับการฝึกฝนทักษะด้านอาชีพและมีความพร้อมที่จะเข้าสู่สังคมได้อย่างมีความสุข

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐาน ความเป็นมา และสถานภาพของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์
2. ได้ทราบถึงระดับความต้องการออมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์
3. ได้ทราบถึงนโยบายและมาตรการส่งเสริมการออมของเรือนจำกลางนครสวรรค์
4. ได้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออมของผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครสวรรค์
5. ได้ขอเสนอแนะต่อการแก้ไข ปรับปรุง และการพัฒนา “โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่” และ “โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)” ของเรือนจำกลางนครสวรรค์ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ต้องขังและเกิดประโยชน์ต่อผู้ต้องขังเมื่อได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออมของผู้ต้องขัง : ศึกษากรณีผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์ ซึ่งผู้ศึกษาวิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร หนังสือ สื่อออนไลน์ (Online media) เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และอธิบายเนื้อหาที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 ข้อมูลพื้นฐานของกรมราชทัณฑ์
- 2.2 แผนปฏิบัติการราชการกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2559-2562
- 2.3 ข้อมูลพื้นฐานของเรือนจำกลางนครสวรรค์
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมแก้ไขและฝึกอาชีพผู้ต้องขังภายในเรือนจำ
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสวัสดิการสังคม (Social welfare administration)
- 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการออม
- 2.7 ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Motives and Motivation)
- 2.8 ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์
- 2.9 ทฤษฎีการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self - Esteem)
- 2.10 ทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคม (Social support)
- 2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.12 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 ข้อมูลพื้นฐานของกรมราชทัณฑ์

หลังจากที่ได้มีการจัดตั้งกรมราชทัณฑ์ เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2458 ได้มีวิวัฒนาการมาโดยลำดับจนครบร้อยปี ในปี 2558 กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม ถือเป็นหน่วยงานหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมที่มีบทบาทสำคัญในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม โดยมีขอบข่ายการปฏิบัติงานทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคตามกฎหมายกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2545 กำหนดบทบาทภารกิจกรมราชทัณฑ์ โดยให้กรมราชทัณฑ์มีภารกิจเกี่ยวกับการควบคุมและแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขัง มุ่งพัฒนาเป็นองค์กรพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับเป็นพลเมืองดี มีสุขภาพกายและจิตที่ดีไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำได้รับการพัฒนาทักษะฝีมือในการประกอบอาชีพที่สุจริตและสามารถดำรงชีวิตในสังคมภายนอกได้อย่างปกติโดยสังคมให้การยอมรับซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (กรมราชทัณฑ์. 2563 : ออนไลน์)

1. ปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งตามกฎหมายโดยดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการราชทัณฑ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย ของกระทรวง หลักราชาวิทยาลัย และหลักทัณฑ์วิทยา ตลอดจนข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับ ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวข้องขององค์การสหประชาชาติ
3. ดำเนินการเกี่ยวกับการสวัสดิการและการสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขัง
4. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวง หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

สำหรับกระบวนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำมีความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ผู้ต้องขังเป็นอย่างมาก เนื่องจากระยะเวลาที่ต้องโทษมีกำหนดเท่าไร ก็ต้องดำเนินการในเวลาที่มิได้อยู่ ให้ผู้ต้องขังแต่ละคนสามารถกลับตนเป็นคนดีได้ ไม่ไปกระทำความผิดซ้ำอีกภายหลัง ในขณะที่เดียวกัน จะต้องควบคุมดูแลความมั่นคงปลอดภัยในด้านต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อยโดยมีหลักการปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ด้านการควบคุมดูแลผู้ต้องขัง โดยมีหลักการดำเนินงานดังนี้

การควบคุมผู้ต้องขังต้องใช้หลักวิชาชีพในการดำเนินการ ได้แก่ หลักราชาวิทยาลัย ทัณฑ์วิทยา ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ตลอดจนข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับองค์การสหประชาชาติ มาตรฐานความโปร่งใส และมาตรฐานเรือนจำด้านต่าง ๆ มีการจัดทำคู่มือ การปฏิบัติงานโดยยึดหลักกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ควบคุมกำกับหลักวิชาการ การนำเทคโนโลยีและ นวัตกรรมมาใช้ควบคุมผู้ต้องขังเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล การจัดอบรมสัมมนาให้แก่ เจ้าพนักงานทุกระดับอย่างต่อเนื่อง การจัดทำมาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังให้ครบทุกเรือนจำ

ส่วนที่ 2 ด้านการแก้ไขฟื้นฟูพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นคนดี

กรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการตามภารกิจหลักอย่างต่อเนื่องในด้านการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง ได้แก่ การจัดการการศึกษาทั้งระดับสายสามัญและสายอาชีพรวมทั้งการฝึกวิชาชีพตามความต้องการ ของตลาดแรงงาน การจัดกิจกรรมพัฒนาจิตใจในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ อบรมจิตภาวนา อบรมผู้ต้องขัง ต่างศาสนา (คริสต์และอิสลาม) อบรมตามประเภทของกลุ่มผู้ต้องขังและอบรมผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษ เพื่อเป็นการขัดเกลาจิตใจ ปรับเปลี่ยนทัศนคติ จัดกิจกรรมด้านนันทนาการให้กับผู้ต้องขังในรูปแบบ ต่าง ๆ รวมทั้งการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดหางาน การให้ความรู้ เกี่ยวกับการปรับตัวเข้าสู่สังคม เป็นต้น การให้การสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขังที่ต้องการขอรับความช่วยเหลือ และการติดตามหลังปล่อย

นอกจากนี้ นโยบายของรัฐก็ยังให้ความสำคัญกับแนวคิดการคืนคนดีสู่สังคม (ธวัชชัย ชัยวัฒน์. 2561 : 28-31) ดังจะเห็นได้จาก

1) นโยบายของกระทรวงยุติธรรม

นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561-2562 ซึ่งระบุไว้ว่า “5 จำเป็นต่อเนื่อง อำนาจความยุติธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ ขจัดความทุกข์ยาก สร้างประชาสามัคคี ส่งเสริมคนดีสู่สังคม”

วิสัยทัศน์ : หลักประกันความยุติธรรมตามมาตรฐานสากล

พันธกิจ :

- 1.1) พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนเพื่อให้เข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียม
- 1.2) พัฒนาระบบงานยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามหลักสากล
- 1.3) พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารความยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมายให้มีธรรมาภิบาล
- 1.4) พัฒนาระบบป้องกันอาชญากรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสังคม

2) นโยบายเร่งด่วนที่เกี่ยวข้อง

ยกระดับการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดโดยมุ่งเน้นการฝึกอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและมีกระบวนการส่งต่อผู้ผ่านการฝึกอาชีพภายหลังพ้นโทษให้มีงานทำตรงตามทักษะที่ได้รับการพัฒนาวิชาชีพ โดยให้บูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ทั้งในการฝึกอาชีพและกระบวนการส่งต่อการทำงาน เพื่อให้ผู้กระทำความผิดกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

3) นโยบายเฉพาะ

สร้างความปลอดภัยและความสงบสุขในสังคม (กลุ่มภารกิจด้านพัฒนาพฤตินิสัย) มุ่งเน้นการลดการกระทำความผิดซ้ำและพัฒนาให้ผู้ผ่านการแก้ไข ฟื้นฟู มีการศึกษา มีงานทำ มีรายได้พึ่งตนเองได้ และกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้ภายหลังพ้นโทษ ให้สังคมเชื่อมั่นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด จึงกำหนดนโยบายสร้างความปลอดภัยและความสงบสุขในสังคม 3 ข้อ ดังนี้

3.1) ป้องกันอาชญากรรม โดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนในวัยเรียนไม่ให้กระทำความผิดทางอาญา โดยสนับสนุนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานศึกษาในการป้องกันปัญหาพฤติกรรมและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

3.2) แก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มุ่งเน้นอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยให้บูรณาการการฝึกอาชีพร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

3.3) พัฒนาระบบติดตามและส่งต่อการมีงานทำภายหลังพ้นโทษ มุ่งเน้นการส่งต่อเด็กและเยาวชน ผู้ต้องขัง ผู้พ้นการควบคุมความประพฤติ ให้สามารถประกอบอาชีพได้ตามทักษะที่ได้รับการพัฒนา รวมถึงการติดตามช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแก่กลุ่มบุคคลเหล่านี้ทั้งด้านการทำงาน ครอบครัว ที่อยู่อาศัย โดยร่วมกับภาคเอกชน และภาคเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อให้ผู้กระทำผิดกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

4) นโยบายกรมราชทัณฑ์

นโยบายเน้นหนักของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ประจำปีงบประมาณ 2561 ยึดหลัก 3 ส. 7 ก. ดังนี้

3 ส. ได้แก่

สะอาด : เรือนจำต้องมีความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย ปราศจากยาเสพติด โทรศัพท์มือถือ และสิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ

สุจริต : เน้นน้ำในเรื่องของสุจริตบนพื้นฐานของสิ่งที่ยึดถือและไม่ปฏิบัติโดยเด็ดขาด ได้แก่

- ไม่ซื้อขายตำแหน่งในการบริหารงานบุคคล จะใช้ระบบคุณธรรม (Merit system) โดยพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่งจะพิจารณาจากความรู้ความสามารถผลงานความประพฤติและหลักอาวุโส

- ไม่ทำธุรกิจการจัดซื้อจัดจ้าง การขายของกับหน่วยงานให้ยึดถือการปฏิบัติงานตามระเบียบของทางราชการอย่างเต็มที่

- ไม่เบียดเบียนผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่เรียกรับเงิน ขอให้ผู้บัญชาการเรือนจำ/ผู้อำนวยการทัณฑสถาน ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่เรือนจำและทัณฑสถานที่รับผิดชอบเพื่อให้ “งานได้ผล คนเป็นสุข” “งานได้ผล” คือ ไม่มีการแหกหักหลบหนี เรือนจำสะอาดภายใต้นโยบาย 5 ก้าวอย่าง “คน” คือ ผู้ใต้บังคับบัญชา มีความสุขสบาย ได้พักผ่อนพอสมควร คุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังพอใช้ได้

- ไม่ทรยศต่อวิชาชีพ ไม่ให้ผู้ต้องขังมีอิทธิพลต่อการทำงาน การได้มาซึ่งประโยชน์ของผู้ต้องขังหรือการย้ายเรือนจำต้องเป็นไปตามระเบียบกรมราชทัณฑ์ โดยใช้หลักนิติศาสตร์เป็นหลัก ส่วนการใช้หลักทางด้านรัฐศาสตร์จะต้องปรึกษาหารือกันตามสมควรกับสถานการณ์และเหตุผลตามความจำเป็น

เสมอภาค : ขอให้ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังทุกคนอย่างเท่าเทียมกันและยึดมั่นในกฎระเบียบและกฎหมาย

7 ก. ได้แก่ กักขัง แก้ไข กฎหมาย การวางกรอบ กลั่นกรอง กำลังใจ และกลับตัว

กักขัง : ภารกิจหลักของกรมราชทัณฑ์ คือ การควบคุม กักขัง ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายมิให้หลบหนีเพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์การแหกหนีหลบหนี ผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้อำนวยการทัณฑสถานจะต้องอยู่ในพื้นที่เพื่อป้องกันไม่ให้มีเหตุร้ายเกิดขึ้น รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ในพื้นที่เพื่อขอรับความช่วยเหลือและหากมีเหตุการณ์ที่สำคัญหรือร้ายแรงเกิดขึ้นต้องรายงานให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์ทราบก่อน ผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้อำนวยการทัณฑสถานจะต้องรู้ 3 อย่าง ได้แก่ รู้คน รู้พื้นที่ และรู้สถานการณ์

แก้ไข : กรมราชทัณฑ์จะยึดตามแนวทางนโยบาย 5 ก้าวแห่งการเปลี่ยนแปลงกรมราชทัณฑ์ของ พล.อ.ไพบุลย์ คุ้มฉายา อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ตามกฎและกติกาดั้งเดิมที่มีกฎเหล็กเรื่องการห้ามมียาเสพติด โทรศัพท์มือถือ และสิ่งของต้องห้ามต่าง ๆ การจัดระเบียบเรือนจำ ฝึกวินัยและสมาธิให้แก่ผู้ต้องขัง รวมทั้งการสร้างการยอมรับของสังคมเมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษ

กฎหมาย : ยึดหลักกฎหมาย รวมทั้งการควบคุมให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ได้แก่ ข้อกำหนดขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง หรือ “ข้อกำหนดแมนเดลา” (Mandela rules) และข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำหรือ “ข้อกำหนดกรุงเทพ” (Bangkok rules)

การวางกรอบ : วางกรอบการแก้ไขปัญหาโดยจำกัดพื้นที่สีเทา (Grey area) ให้น้อยที่สุด และอยู่ในความเห็นชอบของผู้บังคับบัญชา

กลั่นกรอง : วิเคราะห์และจัดวางระบบการจำแนก การจัดชั้น การพักการลงโทษ และลดวันต้องโทษของผู้ต้องขังจากปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เพศ อายุ อาชีพ ความรู้ รายได้ กับสิทธิประโยชน์ที่ผู้ต้องขังจะได้รับเพื่อประเมินความเสี่ยงที่จะไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำหรือสร้างความเดือดร้อนของสังคม

กำลังใจ : ใช้หลักเมตตาธรรม สิทธิประโยชน์ผู้ต้องขังต้องได้รับการดูแลด้วยความเป็นธรรม และเป็นไปตามระเบียบกรมราชทัณฑ์ และขอให้เรือนจำ/ทัณฑสถานทุกแห่ง ดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ ของพระบรมวงศ์ของทุกพระองค์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จอย่างดีที่สุด

กลับตัว : ผู้ต้องขังที่ได้รับการแก้ไขและพัฒนาพฤติกรรมดีจะสามารถกลับตนเป็นคนดีอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างเป็นสุขโดยไม่กระทำความผิดซ้ำ

สรุปได้ว่า กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมและมีขอบข่ายการปฏิบัติงานทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีภารกิจเกี่ยวกับการควบคุมและแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขังให้กลับเป็นพลเมืองดี มีสุขภาพกายและจิตที่ดี ไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำ ได้รับการพัฒนาทักษะฝีมือในการประกอบอาชีพที่สุจริต และสามารถดำรงชีวิตในสังคมภายนอกได้อย่างปกติ โดยสังคมให้การยอมรับ ทั้งนี้ เรือนจำหรือทัณฑสถานซึ่งเป็นสถานที่กักขังผู้ต้องขังนั้นจะต้องคำนึงถึงบทบาทสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ต้องขังเป็นอย่างมาก และสำหรับการวิจัยครั้งนี้จะใช้เนื้อหาสาระสำคัญของนโยบายต่าง ๆ ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ต้องขังและแนวคิดการคืนคนดีสู่สังคม มาใช้เป็นกรอบในการวิจัยเพื่อเสนอแนะนโยบายและมาตรการที่เหมาะสมให้แก่กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ต้องขังให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของผู้ต้องขัง ภายใต้อุดมการณ์ “แนวคิดการคืนคนดีสู่สังคม” ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทย

2.2 แผนปฏิบัติการการกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2559–2562

โดยมีสาระสำคัญ ประกอบด้วย ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์หลัก และแนวทางดำเนินงานดังนี้ (กรมราชทัณฑ์. 2558 : ออนไลน์)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : พัฒนาประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขังตามมาตรฐานสากล

เป้าประสงค์ : ควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสากล

กลยุทธ์หลัก : 1. พัฒนาระบบการควบคุมผู้ต้องขัง

2. พัฒนาระบบการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง

3. ลดความแออัดของผู้ต้องขัง

แนวทางการดำเนินงาน : พัฒนาการก่อสร้างเรือนจำและทัณฑสถานตามหลักทัณฑวิทยา มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการควบคุมและป้องกันรักษาความปลอดภัยและระงับเหตุร้ายภายในเรือนจำ รวมทั้งพัฒนามาตรฐานด้านการปฏิบัติและควบคุมผู้ต้องขัง และการพัฒนาประสิทธิภาพการควบคุมของเจ้าหน้าที่เรือนจำ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : พัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขัง เพื่อคืนคนดีสู่สังคม

เป้าประสงค์ : คืนคนดีมีคุณค่ากลับสู่สังคม

กลยุทธ์หลัก : 1. พัฒนาพฤติกรรมของผู้ต้องขัง

2. ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังตามความเหมาะสม

3. การจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ที่เหมาะสม

แนวทางการดำเนินงาน : จัดการศึกษา พัฒนาจิตใจ ฟื้นฟูสมรรถภาพ ส่งเสริมการใช้ศักยภาพของผู้ต้องขังพร้อมทั้งการจัดสวัสดิการและให้การสงเคราะห์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 : แก้ไขปัญหายาเสพติดให้ได้ผลอย่างต่อเนื่อง

เป้าประสงค์ : เรือนจำและทัณฑสถานปราศจากยาเสพติดและอุปกรณ์การสื่อสาร

กลยุทธ์หลัก : 1. สกัดกั้นยาเสพติดไม่ให้เข้าสู่เรือนจำ

2. ปราบปรามยาเสพติดให้หมดสิ้นไปจากเรือนจำ

3. การบำบัด ฟื้นฟูผู้ต้องขังติดยาเสพติด

แนวทางการดำเนินงาน : สกัดกั้นและป้องกันไม่ให้ยาเสพติดและอุปกรณ์สื่อสารเข้าสู่เรือนจำ ปราบปรามยาเสพติด และอุปกรณ์สื่อสารในเรือนจำ พร้อมบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังที่ติดยาเสพติด

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 : พัฒนาบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพ

เป้าประสงค์ : บุคลากรกรมราชทัณฑ์มีความเป็นมืออาชีพ

กลยุทธ์หลัก : 1. พัฒนาระบบบริหารทรัพยากรบุคคล

2. พัฒนาบุคลากรให้มีความเหมาะสมตามระบบสมรรถนะ

3. พัฒนาสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการพัฒนาบุคลากร

4. เสริมสร้างขวัญกำลังใจและพัฒนาสวัสดิการเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

แนวทางการดำเนินงาน : พัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล พัฒนาสมรรถนะบุคลากรทุกคนทุกระดับตามความเหมาะสม ประสานความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ในการพัฒนาบุคลากร รวมทั้งการจัดสวัสดิการอุปกรณ์การทำงานและสวัสดิการในรูปแบบต่าง ๆ อย่างทั่วถึงและเพียงพอ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 : เสริมสร้างการปฏิบัติงานราชทัณฑ์โดยยึดหลักธรรมาภิบาล

เป้าประสงค์ : การปฏิบัติงานราชทัณฑ์เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

กลยุทธ์หลัก : 1. พัฒนาระบบยุทธศาสตร์และระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

2. พัฒนาและบูรณาการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้ทันสมัย

และเหมาะสม

3. ปรับปรุง แก้ไข เสนอร่างกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับเพื่อพัฒนางาน

ราชทัณฑ์

4. พัฒนาการตรวจสอบการปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามมาตรฐาน

5. เสริมสร้างกรมราชทัณฑ์ใสสะอาด

6. ส่งเสริมให้ภาคสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในงานราชทัณฑ์

7. ศึกษาวิจัยและรวบรวมองค์ความรู้เพื่อเสริมสร้างและพัฒนางานราชทัณฑ์

8. พัฒนาการประชาสัมพันธ์ในงานราชทัณฑ์

แนวทางการดำเนินงาน : พัฒนาระบบการบริหารจัดการ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ แก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่อการปฏิบัติงานราชทัณฑ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความโปร่งใสตรวจสอบได้ในงานราชทัณฑ์ ประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนให้เข้ามาร่วมปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง การสนับสนุนให้มีการวิจัยและสร้างองค์ความรู้ของงานราชทัณฑ์และมีการประชาสัมพันธ์บทบาทภารกิจรวมทั้งผลการดำเนินงานสำคัญของกรมราชทัณฑ์ให้สังคมประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

แผนปฏิบัติราชการ กรมราชทัณฑ์ฉบับนี้จะเป็นกรอบแนวทางการปฏิบัติงานของข้าราชการและหน่วยงานในสังกัดให้สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารและพัฒนางานราชทัณฑ์ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้การควบคุม แก้ไข และพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังซึ่งเป็นพันธกิจหลักของกรมราชทัณฑ์เป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประสิทธิผลสามารถคืนคนดีมีคุณค่าสู่สังคมอย่างยั่งยืนต่อไป

สรุปได้ว่า แผนปฏิบัติราชการกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2559-2562 มียุทธศาสตร์ 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขังตามมาตรฐานสากล

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเพื่อคืนคนดีสู่สังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 แก้ไขปัญหาสาเหตุดีให้ได้ผลอย่างต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 เสริมสร้างการปฏิบัติงานราชทัณฑ์โดยยึดหลักธรรมาภิบาล

สำหรับการวิจัยครั้งนี้จะเน้นการใช้เนื้อหาสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ที่ 2 คือ พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเพื่อคืนคนดีสู่สังคมมาเป็นกรอบในการวิจัยและตั้งคำถามให้มีความเชื่อมโยงกับแนวคิดการส่งเสริมการออมของผู้ต้องขัง ซึ่งมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังนี้

เป้าประสงค์ : คืนคนดีมีคุณค่ากลับสู่สังคม

กลยุทธ์หลัก : 1. พัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง

2. พัฒนาคุณภาพผู้ต้องขังตามความเหมาะสม

3. การจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ที่เหมาะสม

แนวทางการดำเนินงาน : จัดการศึกษา พัฒนาจิตใจ พัฒนาคุณภาพ ส่งเสริมการใช้ศักยภาพของผู้ต้องขัง พร้อมทั้งการจัดสวัสดิการและให้การสงเคราะห์

2.3 ข้อมูลพื้นฐานของเรือนจำกลางนครสวรรค์ (เรือนจำกลางนครสวรรค์. 2563 : ออนไลน์)

เรือนจำกลางนครสวรรค์มีผู้ต้องราชทัณฑ์ จำนวน 3,619 คน แบ่งออกเป็นชาย 3,152 คน และหญิง 467 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 22 ธันวาคม 2562) ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการหนึ่งในสังกัดกรมราชทัณฑ์ และมีภารกิจที่สำคัญคือการควบคุมผู้ต้องราชทัณฑ์ตามคำพิพากษาของศาล คือ จำคุกไม่เกิน 25 ปี นอกเหนือจากภารกิจด้านการควบคุมผู้ต้องราชทัณฑ์มิให้หลบหนี ได้ดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2559–2562 โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารและพัฒนางานราชทัณฑ์ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้การควบคุม แก้ไขและพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องราชทัณฑ์ เป็นภารกิจหลักของกรมราชทัณฑ์ที่เป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประสิทธิผล สามารถคืนคนดีมีคุณค่าสู่สังคมอย่างยั่งยืน สร้างการยอมรับของสังคม ด้วยการจัดให้มีการฝึกวิชาชีพที่ตอบสนองทั้งความต้องการของผู้ต้องราชทัณฑ์และตลาดแรงงานให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปประกอบอาชีพภายหลังการพ้นโทษได้อย่างแท้จริง รวมทั้งผู้ต้องราชทัณฑ์มีรายได้จากเงินปันผลที่ได้รับจากการฝึกวิชาชีพในขณะที่ถูกคุมขัง ฝ่ายสังคมสงเคราะห์ ส่วนสวัสดิการและสงเคราะห์ผู้ต้องราชทัณฑ์ เรือนจำกลางนครสวรรค์ จึงได้จัดทำโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ เพื่อให้ผู้ต้องราชทัณฑ์ที่ได้รับเงินปันผลจากการฝึกวิชาชีพทั้งภายในและภายนอกเรือนจำที่มีความประสงค์จะเปิดบัญชีออมทรัพย์เพื่อนำเงินปันผลที่ได้รับจากการฝึกวิชาชีพไปเป็นเงินทุนตั้งตัวประกอบอาชีพหลังได้รับการปล่อยตัวเมื่อพ้นโทษ ตามภารกิจก้าวที่ 5 นโยบายของกระทรวงยุติธรรม รวมทั้งนโยบายเน้นหนักของกรมราชทัณฑ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ในข้อ 4 SUCCESS คือ มีความสำเร็จของงาน สามารถคืนคนดีสู่สังคม

วิสัยทัศน์

“กรมราชทัณฑ์เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพในการควบคุม แก้ไข และพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องราชทัณฑ์เพื่อคืนคนดีที่มีคุณค่าสู่สังคม”

พันธกิจ

1. ควบคุมผู้ต้องราชทัณฑ์อย่างมีอาชีพ
2. บำบัดฟื้นฟูและแก้ไขพฤตินิสัยผู้ต้องราชทัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพ

ปณิธาน

“จะแน่วแน่ แก้ไข ในสิ่งผิด จะมุ่งมั่น สร้างสรรค์ สิ่งที่ดี”

แผนภูมิที่ 1 โครงสร้างการบริหารองค์กร

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมแก้ไขและฝึกอาชีพผู้ต้องขังภายในเรือนจำ

นโยบายในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดของงานราชทัณฑ์ในปัจจุบันเป็นนโยบายที่มีลักษณะของการผสมผสานระหว่างการควบคุมผู้กระทำผิดมิให้หลบหนีและการแก้ไขอบรมผู้กระทำผิด ในขณะที่การควบคุมผู้กระทำผิดเป็นเรื่องของการควบคุมไว้มิให้ผู้กระทำผิดไปก่อความเดือดร้อนให้แก่บุคคลอื่นในสังคมและมีลักษณะเป็นการลงโทษผู้กระทำผิดให้สำนึกในผลของการกระทำของตนมิให้เป็นเยี่ยงอย่างของบุคคลอื่นนั้น อย่างไรก็ตาม ในการแก้ไขอบรมผู้กระทำผิดเป็นเรื่องของการมองไปในอนาคตโดยมุ่งที่จะให้ผู้กระทำผิดสามารถกลับเข้าไปใช้ชีวิตในสังคมได้ดังเช่นบุคคลอื่น ๆ โดยทั่วไปในสังคมและไม่ให้หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก ดังนั้น ในการแก้ไขอบรมผู้กระทำผิดให้กลับเข้าสู่สังคมนั้นจึงมีขอบเขตกว้างขวางนับตั้งแต่การให้การศึกษ อบรม การให้สวัสดิการช่วยเหลือ การสังคมสงเคราะห์ การใช้เทคนิคทางด้านทันตวิทยา และที่สำคัญ คือ การฝึกอบรมอาชีพให้สามารถมีความรู้ความชำนาญในการทำงานติดตัวออกไปประกอบอาชีพในสังคมภายหลังพ้นโทษได้ และในการฝึกอาชีพให้กับผู้ต้องขังเพื่อให้มีวิชาชีพติดตัวไปหลังพ้นโทษจำเป็นต้องให้การศึกษาด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติ โดยคำนึงถึงงานที่สอดคล้องกับความต้องการหรือความเหมาะสมกับผู้ต้องขังที่มาจากพื้นที่แตกต่างกันออกไป คำนึงถึงว่าเป็นงานที่เป็นไปตามความต้องการของตลาดหรือเป็นงานที่ผู้ต้องขังจะได้นำความรู้ความชำนาญงานไปหาเลี้ยงชีพภายหลังพ้นโทษได้ (อัจฉริยา ชูตินันท์. 2555 : 209)

นอกจากนี้ นโยบายของกรมราชทัณฑ์ที่สำคัญ คือ การเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้มีโอกาสรับใช้หรือบริการสังคม ซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบของการฟื้นฟูบูรณภาพและส่งเสริมให้ผู้ต้องขังได้ตระหนักและสำนึกในความผิดของตัวเอง อีกทั้งยังเป็นการมุ่งพัฒนาทัศนคติค่านิยมของผู้ต้องขังให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมจึงทำให้ผู้ต้องขังรู้สึกว่าคุณค่าและมีประโยชน์ต่อสังคมแม้จะอยู่ในสภาพของผู้ต้องขังก็ตามแต่มีโอกาสรับใช้หรือบริการสังคมได้ อันเป็นการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมทำให้สังคมยอมรับมีทัศนคติเปิดกว้างและให้โอกาสแก่ผู้พ้นโทษซึ่งมีความประพฤติดีและมีฝีมือในการประกอบอาชีพ สามารถกลับตนเป็นพลเมืองดีของสังคมต่อไปอย่างปกติสุข สำหรับการบริการสังคมของผู้ต้องขังที่กรมราชทัณฑ์ดำเนินอยู่ ได้แก่ การปลูกป่า การทำงานสาธารณะ การฝึกอบรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มให้เป็นลูกเสือวิสามัญและวัยหนุ่มอาสาพัฒนาถือว่าการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังโดยไม่ใช้เรือนจำซึ่งเป็นศิลปะแห่งการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังให้สามารถช่วยเหลือตัวเองและสังคมได้ในที่สุด สิ่งนี้คือหัวใจของ “ผู้ต้องขังกับการให้บริการสังคม” และนับเป็นก้าวใหม่อีกส่วนหนึ่งของการบริหารงานราชทัณฑ์ในปัจจุบัน (ประเทือง ธนียผล. 2552 : 201)

ปัจจุบันงานราชทัณฑ์ได้มุ่งเน้นการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในชุมชนโดยคัดเลือกผู้ต้องขังที่มีความประพฤติดีไปช่วยงานสาธารณะต่าง ๆ รวมทั้งการช่วยเหลือภัยธรรมชาติ สาธารณภัยต่าง ๆ และการช่วยเหลืองานของศาสนสถานโดยให้นักโทษไปช่วยงานกิจการต่าง ๆ ของวัดในวันพระและวันสำคัญทางศาสนาการกระทำเช่นนี้นักโทษจะมีความภูมิใจส่งผลต่อจิตใจในการแก้ไขพฤติกรรมช่วยสร้าง

ภาพพจน์ที่ดีแก่นักโทษ ส่วนประชาชนก็จะค่อย ๆ คลายความหวาดกลัว ดูหมิ่น และมีทัศนคติที่ดีแก่นักโทษซึ่งวิธีดังกล่าวถือว่าการเตรียมผู้ต้องขังให้มีส่วนร่วมกับการสังคมได้สัมผัสสังคมภายนอก และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ซึ่งเป็นผลดีในการกลับไปมีชีวิตเป็นพลเมืองดีหลังจากพ้นโทษ (อัจฉริยา ชูตินันท์. 2555 : 210)

อย่างไรก็ดี ในการแก้ไขผู้ต้องขังจะบรรลุผลสำเร็จที่ได้นั้นต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน ได้แก่ งบประมาณ อุปกรณ์เครื่องมือ และเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถมีคุณธรรม และมนุษยสัมพันธ์ในการอบรมแก้ไขนิสัยฟื้นฟูจิตใจของผู้ต้องขังด้วย ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังนักโทษวิทยาของงานราชทัณฑ์ในประเทศต่าง ๆ จะมีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนดังนี้

2.4.1 การศึกษาลักษณะพฤติกรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำ

นักโทษวิทยาของงานราชทัณฑ์ในประเทศต่าง ๆ จะศึกษาพฤติกรรมและความสัมพันธ์ของผู้ต้องขังภายในเรือนจำและจัดหมวดหมู่โดยแบ่งผู้ต้องขังออกเป็นประเภทต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและขัดเกลาผู้ต้องขัง โดยแบ่งผู้ต้องขังไทยตามลักษณะพฤติกรรมออกเป็น 10 ประเภท (อัจฉริยา ชูตินันท์. 2555 : 210 - 211) ดังนี้

1) พวกเก๋าคูก ได้แก่ ผู้ต้องขังที่อยู่ในคุกมานานจนเสมือนว่าคุกคือบ้านของตนเอง พวกนี้มีความเคยชินและชำนาญในการหลบหนีการทำงานด้วยวิธีการต่าง ๆ และชอบแสดงพฤติกรรมที่ผู้ต้องขังอื่น ๆ ไม่กล้าทำ พวกนี้จะเป็นปัญหาในการปกครอง

2) พวกขาใหญ่ ได้แก่ ผู้ต้องขังที่กล่าวกันว่าเส้นใหญ่หรือมีความสนิทชิดชอบใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่หรือได้รับให้อยู่ในความดูแลของเจ้าหน้าที่ระดับสูงหรือผู้มีอิทธิพลฝากมา

3) พวกเพี้ยน ได้แก่ ผู้ต้องขังที่มีจิตใจไม่ปกติ พวกโรคจิต โรคประสาท พวกนี้มักจะแสดงพฤติกรรมเพี้ยน ๆ ให้เห็นอยู่เสมอ พวกนี้มักถูกข่มขู่แหย่จากผู้ต้องขังด้วยกันเสมอ

4) พวกหัวหมอ ได้แก่ ผู้ต้องขังที่มีการศึกษาดีหรือมีความรู้เรื่องคดี พวกนี้จะรู้เรื่องเรือนจำและขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรมดีพอสมควร พวกนี้มักจะเป็นที่ปรึกษาของผู้ต้องขังอื่น และมักแนะนำให้ผู้ต้องขังเรียกร้องสวัสดิการต่าง ๆ

5) พวกอิทธิพล ได้แก่ ผู้ต้องขังที่มีอิทธิพลมาก่อนที่จะมาติดคุก มีอำนาจทางการเงิน และเมื่อมาอยู่ในคุกก็ยังทำตัวยิ่งใหญ่มีอิทธิพลมีผู้ต้องขังเป็นพรรคพวกมากและยังใช้อิทธิพลทางการเงินกับพวกเจ้าหน้าที่ด้วย

6) พวกแท๊กซี่ ได้แก่ ผู้ต้องขังที่ถูกญาติและครอบครัวตัดขาด ไม่สนใจส่งเสียเงินทองไม่มาเยี่ยม พวกนี้จะรับจ้างผู้ต้องขังอื่น ๆ ที่มีเงินจ้างและทำได้ทุกอย่าง พวกนี้มีฉายาอีกชื่อหนึ่งว่า “ซามูไร”

7) พวกซี้ยา ได้แก่ ผู้ต้องขังที่ติดยาเสพติด อาจติดยาเสพติดตั้งแต่ก่อนติดคุกหรือมาติดในคุกก็ได้ พวกนี้เจ้าหน้าที่ต้องคอยควบคุมตรวจสอบเพราะจะหาโอกาสและวิธีให้ได้ยาเสพติดมาเสพ

8) พวกพ่อค้า ได้แก่ ผู้ต้องขังที่ชอบค้าขายในเรือนจำ พวกนี้จะขายของหลายชนิด และจะมีมนุษยสัมพันธ์ดี รู้จักผู้ต้องขังมาก ส่วนมากจะขายในระบบเงินเชื่อแต่ราคาสูง

9) พวกน้อง ได้แก่ ผู้ต้องขังที่พฤติกรรมเป็นกะเทย หรือคล้ายผู้หญิง พวกนี้จะถูกผู้ต้องขังอื่นที่แข็งแรงหรือมีอิทธิพลคุ้มครองเรียกว่า “เลี้ยงน้อง”

10) พวกเสือเดี่ยว ผู้ต้องขังประเภทนี้แบ่งเป็น 2 พวก คือ พวกที่มีโทษฉกรรจ์ อีกพวกคือ พวกที่ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวคบค้ากับใคร พวกเสือเดี่ยวนี้อาจจะไม่มีความสัมพันธ์ยุ่งเกี่ยวกับผู้ต้องขังอื่นและผู้ต้องขังอื่นก็ไม่กล้าไปคบค้าด้วย พวกนี้ไม่มีปัญหาในการปกครองแต่ต้องคอยระวังมากเพราะมักจะคิดหลบหนีอยู่เสมอและเป็นพวกที่กล้าลงมือเสี่ยง

อนึ่ง นักทฤษฎีวิทยา มีความเห็นว่า ในบรรดาผู้ต้องขังประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น พวกขาใหญ่ นับว่าเป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่สำคัญเพราะพวกขาใหญ่ที่ดีจะเป็นเสมือนแขนขาของเจ้าหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือหรือทำงานช่วยในด้าน การควบคุมและรักษาความปลอดภัยรวมทั้งงานด้านอื่น ๆ โดยมีเจ้าหน้าที่ระดับสูงเป็นผู้วินิจฉัยสั่งการในเรื่องที่นอกเหนือไปจากงานประจำ (ประเสริฐ เมฆมณี. 2525 : 134) ดังนั้น พวกขาใหญ่จึงมีอำนาจชอบธรรมจากเจ้าหน้าที่ในการปกครองผู้ต้องขังอื่น ๆ รวมทั้งจะได้รับการอนุญาตให้มีสิทธิพิเศษต่าง ๆ ด้วย อย่างไรก็ตาม พวกขาใหญ่ในบรรดาผู้ต้องขังอื่น ๆ และเจ้าหน้าที่ชั้นผู้น้อยจะไม่ค่อยชอบแต่จะไม่กล้าแสดงออกนอกหน้าเพราะเห็นว่าพวกขาใหญ่นี้มีอิทธิพลเหนือพวกตน นอกจากนี้ ยังมีพวกหัวหมอนที่มักจะเป็นตัวการในการเรียกร้องหรือฝ่าฝืนกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ผู้ต้องขังไม่พอใจ โดยพวกหัวหมอนนี้จะมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับเจ้าหน้าที่ทุกระดับและพวกหัวหมอนนี้จัดว่าปกครองยาก ส่วนผู้ที่มีอิทธิพลก็เป็นกลุ่มที่สร้างความลำบากใจแก่เจ้าหน้าที่ชั้นผู้น้อยมาก พวกนี้มักอยู่เบื้องหลังการฝ่าฝืนกฎระเบียบและทำสิ่งต้องห้ามต่าง ๆ เสมอ โดยใช้ผู้ต้องขังที่เป็นพรรคพวกเป็นคนลงมือ (อัจฉริยา ชูตินันท์. 2555 : 211)

2.4.2 การให้การศึกษาและอบรมจิตใจผู้ต้องขัง (ประเทือง ธนียผล. 2552 : 204)

ราชทัณฑ์ไทยมีนโยบายเปิดกว้างให้ผู้ต้องขังที่ต้องการศึกษาเล่าเรียนได้มีโอกาสศึกษาได้สูงถึงระดับอุดมศึกษา โดยมีการศึกษาสายสามัญ สายอาชีพ และการศึกษาทางธรรม ผู้ต้องขังมีสิทธิเรียนและสอบเทียบชั้นระดับการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ต้องขังมีสิทธิศึกษาทางสายอาชีพต่าง ๆ และผู้ต้องขังที่สนใจทางศาสนาก็สามารถศึกษาและสอบเทียบนักธรรมตรี โท เอก ได้

ในปัจจุบันราชทัณฑ์มีการส่งเสริมการศึกษาของผู้ต้องขังเป็นอย่างมากโดยมีการติดต่อขอความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยเปิดให้รับผู้ต้องขังเข้าเป็นนักศึกษา จัดห้องสมุดในเรือนจำ จัดสอบและให้ปริญญาบัตรในเรือนจำ

การอบรมจิตใจผู้ต้องขังทางราชทัณฑ์ได้เน้นมากเช่นกันโดยจัดให้มีการแสดงธรรมเป็นประจำและมีการสอนศาสนาและหลักธรรมของศาสนาต่าง ๆ และในวันสำคัญทางศาสนาก็พานักโทษที่มีความประพฤติดีไปบำเพ็ญประโยชน์แก่วัดร่วมกับประชาชน นอกจากนี้ ยังมีโครงการฝึกสมาธิสงบจิตใจโดยจัดผู้มีความรู้มาอบรมและสอนผู้ต้องขังให้ทำสมาธิเป็นประจำด้วย

2.4.3 การใช้แรงงานและการฝึกอาชีพผู้ต้องขัง

ในการใช้แรงงานผู้ต้องขัง (Prison labor) ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของหลักการแก้ไขฝึกอบรมผู้กระทำผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองดี อันเป็นหลักการราชทัณฑ์ใหม่ การใช้แรงงานผู้ต้องขังจึงมีวัตถุประสงค์สำคัญ (อรรถ สุวรรณบุบผา. 2518 : 181) ดังนี้

1) เพื่อให้ผู้ต้องขังทำงานอันเป็นลักษณะหนึ่งของการลงโทษ ทั้งนี้ เป็นความเชื่อถือตั้งแต่สมัยโบราณว่านักโทษต้องทำงานหนักดังจะเห็นได้จากภาพประวัติศาสตร์นักโทษซึ่งอยู่ในเครื่องพันธนาการกำลังสร้างถนนหรือปราสาทราชวัง เป็นต้น นอกจากนี้ กฎหมายของบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ยังได้มีการกำหนดให้มี “โทษจำคุกเพื่อทำงานหนัก” ไว้ด้วย

2) เพื่อสร้างความมีระเบียบวินัยของผู้ต้องขังภายในเรือนจำเพราะการทำงานจะทำให้ผู้ต้องขังมีทางระบายอารมณ์ ซึ่งจะขจัดความฟุ้งซ่านหรือโอกาสที่จะคิดกระทำผิดกฎหมายหรือระเบียบวินัยก็ลดลงด้วย จึงถือว่าเป็นประโยชน์ต่อการปกครอง

3) เพื่อก่อให้เกิดผลผลิตต่าง ๆ แก่เรือนจำ เป็นการแบ่งภาระในด้านการเงินงบประมาณ เพราะเครื่องอุปโภคบางชนิดเรือนจำสามารถผลิตได้เองเป็นการลดค่าใช้จ่ายของเรือนจำได้อย่างมาก

4) เพื่อสนับสนุนให้นักโทษมีนิสัยรักการทำงานสนใจในกิจการอุตสาหกรรมหรือเกษตรกรรมอันจะนำไปสู่การสร้างอนาคตที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมรวม

5) เพื่อฝึกวิชาชีพให้แก่ักโทษจะได้มีความรู้ความสามารถเมื่อพ้นโทษออกไปแล้วจะได้มีอาชีพติดตัว ในกรณีการใช้แรงงานจะคำนึงถึงความเหมาะสมตามสภาพท้องถิ่น เช่น ในประเทศอุตสาหกรรมการดำเนินการอุตสาหกรรมในเรือนจำจะช่วยให้นักโทษมีความคุ้นเคยกับสภาพเครื่องจักรกล สภาพการดำเนินงาน และการบริหารงานในโรงงาน สิ่งเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักโทษเองเมื่อนักโทษพ้นโทษออกไปย่อมสามารถจะหางานในโรงงานต่าง ๆ ได้โดยง่าย

6) เพื่อให้ักโทษมีรายได้ขณะที่ต้องโทษอยู่ ซึ่งรายได้จากการใช้แรงงานจะสะสมไว้เป็นทุนเมื่อพ้นโทษออกไปหรือส่งไปช่วยครอบครัว เป็นต้น

ในการใช้แรงงานนักโทษทำงานโดยเฉพาะงานสาธารณะเป็นบทบาทหนึ่งของนักโทษในการทำความคุณประโยชน์ให้แก่สังคม ซึ่งมีมานานแล้วในประเทศไทยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตลอดมาจนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ กล่าวคือ ในสมัยกรุงศรีอยุธยาใช้แรงงานนักโทษขุดคู คลอง ทำถนน ก่อสร้างซ่อมแซมอาคารสถานที่และทำงานหนักหรืองานที่คนทั่วไปไม่ยอมทำ ในกรณีพิเศษ เช่น การสงครามก็จะใช้นักโทษเป็นหน่วยกล้าตาย ในสมัยรัตนโกสินทร์ซึ่งตรงกับสมัยรัชกาลที่ 5 มีพวกชาวจีนที่อาศัย

อยู่ในเมืองไทยได้ตั้งสมาคมอั้งยี่โดยมีพฤติกรรมที่อยู่เหนือกฎหมายและทำความเดือดร้อนแก่สังคมจนถึงขั้นก่อการจลาจลใหญ่ที่เมืองภูเก็ต เจ้าเมืองภูเก็ตในสมัยนั้นก็ได้อาศัยนักโทษในเรือนจำที่มีอยู่ ร้อยกว่าคนสมทบกับกำลังของตำรวจและทหารอีกร้อยกว่าคนช่วยกันปราบปรามพวกจลาจลที่มีจำนวนมากว่าสามพันคนสงบราบคาบลงได้และในเหตุการณ์ครั้งนั้นนักโทษทั้งหลายต่างปฏิบัติภารกิจด้วยความกล้าหาญไม่กลัวตายจนเป็นที่ยกย่องกันทั่วไป ต่อมาในปี พ.ศ. 2440 ทางราชการได้ย้ายที่ว่าการมณฑลนครชัยศรีมาตั้งบริเวณพระปฐมเจดีย์ซึ่งแต่เดิมในสมัยนั้นเป็นป่า ดังนั้น การก่อสร้างและหักล้างทางป่าจึงเป็นงานที่หนักมากจึงใช้นักโทษทำเป็นส่วนใหญ่จนสำเร็จต่อมาสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในระยะแรก ๆ ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต่างมีปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำขาดแคลนอาหารเครื่องอุปโภคบริโภคทั่วไปประชาชนทั่วโลกลำบากมารวมทั้งประเทศไทย สำหรับรัฐบาลไทยในสมัยนั้นได้แก้ปัญหาการขาดแคลนอาหารและราคาอาหารเครื่องบริโภคแพงด้วยการใช้นักโทษขึ้นดีจากเรือนจำกลางบางขวางและเรือนจำกลางคลองเปรมประมาณสองร้อยคนไปอยู่ที่เรือนจำชั่วคราวบางบัว อำเภอบางเขน เพื่อทำนา ปลูกผัก เลี้ยงหมู เป็ด ไก่ ปลา เพื่อจำหน่ายผลิตผลให้แก่ประชาชนในราคาถูกกว่าท้องตลาด นับเป็นการใช้แรงงานนักโทษในการแก้ปัญหาปากท้องของประชาชน นอกจากนี้ ทางราชการยังใช้แรงงานนักโทษทำงานสาธารณะต่าง ๆ อีกมาก ได้แก่ การสร้างถนน ทางรถไฟสายสำคัญ ๆ หลายสาย ขุดคลอง เช่น คลองรังสิต คลองผดุงกรุงเกษม เป็นต้น จากกรณีดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านักโทษนั้นมิได้เป็นคนหนักแผ่นดินดังที่หลาย ๆ คนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพวกเขา ความจริงแล้วนักโทษเหล่านั้นก็ยังสามารถทำคุณประโยชน์แก่สังคมและบ้านเมืองได้หากรู้จักฝึกฝนอบรมและใช้พวกเขาให้เหมาะสมแก่เหตุการณ์และความสามารถของพวกเขา (ประเทือง ธนิยผล. 2552 : 206-207)

หลักและวิธีปฏิบัติในการใช้แรงงานผู้ต้องขังของไทยที่ใช้ในปัจจุบัน คือ ส่งนักโทษเด็ดขาดออกไปทำงานสาธารณะภายนอกเรือนจำ โดยให้ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกเท่ากับจำนวนวันที่นักโทษผู้นั้นทำงานสาธารณะ สำหรับหลักและวิธีการดังกล่าวเป็นของใหม่และไม่เหมือนประเทศใด ๆ ในโลก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นหลักและวิธีการที่ผสมผสานระหว่างหลักและวิธีการของอังกฤษและอเมริกาเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และบรรยากาศของสังคมไทย กล่าวคือ หลักและวิธีการใช้นักโทษทำงานภายนอกเรือนจำในประเทศอังกฤษนั้นมีหลักการว่าผู้กระทำผิดซึ่งมีโทษจำคุกหากศาลเห็นสมควรก็อาจจะสั่งให้ใช้ดุลพินิจเลือกเอาระหว่างโทษจำคุกกับให้ทำงานสาธารณะสำหรับผู้กระทำผิดเริ่มใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. 2516 สำหรับประเทศอเมริกานั้นมีระบบลดวันต้องโทษให้นักโทษที่ประพฤติดีเข้าหลักเกณฑ์ได้รับผลประโยชน์ ดังนั้น นักโทษที่ถูกคัดเลือกให้ไปทำงานสาธารณะหรืองานภายนอกเรือนจำจึงไม่ได้รับการลดวันต้องโทษเป็นพิเศษต่างไปจากนักโทษที่ทำงานและประพฤติดีภายในคุกแต่จะได้รับผลประโยชน์อย่างอื่นแทน เช่น ความเป็นอยู่ที่ดีที่สะดวกสบาย มีอิสระขึ้น มีอาหารและเครื่องอุปโภคบริโภคที่ดีขึ้น (อัจฉริยา ชูตินันท์. 2555 : 214)

อย่างไรก็ดี การฝึกอาชีพและใช้แรงงานผู้ต้องขังในประเทศไทยมีหลักเกี่ยวกับการทำงาน ข้อควรคำนึงในการฝึกอาชีพและการใช้แรงงานผู้ต้องขังและข้อห้ามในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังดังกล่าว เป็นลำดับดังนี้ (ประเทือง ธนิยผล. 2552 : 208)

ก. หลักเกี่ยวกับการทำงานของนักโทษ กล่าวคือ นักโทษต้องทำงานทุกคน เว้นแต่

1) นักโทษพิการหรือเจ็บป่วยจึงบังคับให้ทำงานไม่ได้

2) นักโทษการเมืองจะไม่ถูกบังคับให้ทำงานนอกเสียจากจะสมัครใจทำงานเอง เพราะถือว่าความผิดทางการเมืองไม่ใช่เกิดจากความชั่วร้ายแต่เพราะมีความเห็นไม่ตรงกับรัฐบาล จึงถือว่าเป็นนักโทษพิเศษ

3) ผู้ต้องขังในระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุดก็ไม่ถูกบังคับให้ทำงาน เพราะยังไม่แน่นอนว่า ได้กระทำความจริงหรือไม่เพราะคดียังไม่ถึงที่สุด เช่น คดีอยู่ระหว่างอุทธรณ์และฎีกา

ข. ข้อควรคำนึงในการฝึกอาชีพและการใช้แรงงานผู้ต้องขังมีดังนี้ คือ

1) การฝึกอาชีพควรจัดให้เหมาะสมกับกำหนดโทษของผู้ต้องขังแต่ละราย

2) การฝึกอาชีพและการใช้แรงงานควรให้เหมาะสมกับสภาพร่างกาย ความแข็งแรง ความถนัดและสติปัญญา ความรู้ความสามารถของผู้ต้องขังในแต่ละราย

3) การฝึกอาชีพควรสอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของตลาดภายนอก

4) การฝึกอาชีพควรสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

ค. ข้อห้ามใช้แรงงานผู้ต้องขังมีดังนี้ คือ

1) ห้ามใช้ผู้ต้องขังทำงานส่วนตัว คือ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานใช้แรงงานผู้ต้องขังทำงาน เพื่อประโยชน์ส่วนตัว เว้นแต่จะได้มีระเบียบของกรมราชทัณฑ์อนุมัติ

2) ห้ามใช้ผู้ต้องขังทำงานบางอย่างซึ่งเรือนจำและทัณฑสถานจำต้องสงวนไว้เป็น ความลับหรือเป็นงานเกี่ยวกับความปลอดภัย ได้แก่

2.1) การช่วยปิด-เปิดประตูทัณฑสถาน

2.2) งานหนังสือติดต่อระหว่างกรมราชทัณฑ์กับเรือนจำและทัณฑสถาน

2.3) งานเอกสารที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ได้เสียของเรือนจำ เช่น หมายศาล ทะเบียนประวัติบุคคล ลายพิมพ์นิ้วมือ เป็นต้น

2.4) งานบัญชีและการเงิน

2.5) การสอบสวนทางวินัยของเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง

3) ห้ามใช้แรงงานผู้ต้องขังในวันหยุดประจำสัปดาห์และวันสำคัญอื่น ๆ รวมทั้ง วันหยุดราชการ แต่มีงานบางชนิดที่ผู้ต้องขังไม่อาจหยุดได้โดยเฉพาะงานรักษาความสะอาดอาคาร สถานที่เรือนนอน งานที่เกี่ยวกับการสุขาภิบาลและอนามัยของทัณฑสถานผู้ต้องขังก็จะได้รับ ผลัดเปลี่ยนเวรกัน

ปัจจุบันในทางปฏิบัติของเรือนจำทัณฑสถานของไทยได้ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ต้องขังได้มีโอกาสสัมผัสกับสังคมและช่วยเหลืองานสาธารณะและศาสนสถานจึงจัดให้ผู้ต้องขังชั้นดีเยี่ยมได้ออกไปทำงาน ทำความสะอาด ซ่อมแซมตามสถานต่าง ๆ และได้ร่วมทำบุญฟังเทศน์ที่วัดในวันหยุดที่เป็นวันสำคัญทางศาสนา

2.4.4 การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การใช้แรงงานผู้ต้องขัง

ในการฝึกอาชีพการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ของผู้ต้องขังกรมราชทัณฑ์ไทยมีนโยบายส่งเสริมการฝึกอาชีพให้ผู้ต้องขังมีความรู้ความสามารถและนำทรัพยากรที่มีอยู่ในตัวผู้ต้องขังมาใช้ให้เกิดประโยชน์ตามความถนัดของแต่ละบุคคล (ประเทือง ธนิยผล. 2552 : 208) ซึ่งปัจจุบันราชทัณฑ์ไทยได้รับการยกย่องและมีชื่อเสียงในระดับเอเชียว่าได้รับผลสำเร็จในการฝึกอาชีพและใช้ผู้ต้องขังผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ และได้รับการสนับสนุนจากสังคมและประชาชนอย่างยิ่ง ทางกรมราชทัณฑ์ไทยได้จัดงานนิทรรศการและจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ราชทัณฑ์เป็นงานสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่นักโทษเป็นผู้ผลิตเป็นผลจากการฝึกอบรมวิชาชีพและการใช้แรงงานนักโทษโดยกรมราชทัณฑ์จะจัดให้เรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ ทั่วประเทศนำสินค้าและผลิตภัณฑ์มาแสดงและจำหน่ายในงานเป็นประจำทุกปี และมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนช่วยกันอุดหนุน โดยมีคำขวัญในการโฆษณาว่า “สงเคราะห์ผู้ต้องขัง ช่วยยับยั้งอาชญากรรม” นอกจากนี้ ผลกำไรที่ได้รับเมื่อหักค่าใช้จ่ายต้นทุนออกแล้วก็จะแบ่งกำไรสุทธิ ร้อยละ 50 ให้แก่นักโทษผู้ผลิตสินค้า

จากนิทรรศการและการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยนักโทษเป็นผลทำให้สังคมและประชาชนทั่วไปมีความรู้สึกที่ดีขึ้นต่อนักโทษและงานราชทัณฑ์ สังคมเริ่มมองเห็นและเกิดความเข้าใจว่างานราชทัณฑ์เป็นงานที่ทำหน้าที่บริการสังคมแก้ไขพัฒนาคนที่ทำผิดและคนชั่วร้ายให้สามารถทำงานได้ดี กลับตัวเป็นคนดีได้ ทำให้คนที่ไม่เคยมีฝีมือให้มีความรู้ให้มีฝีมือและสามารถนำไปทำงานเลี้ยงชีพตนเองได้ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ก็ไม่เช่นนั้นเสียมโหฬารแล้วแต่ส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรู้และมีความสามารถในการฝึกอบรมผู้ต้องขังและควบคุมดูแลผู้ต้องขังอย่างมีมนุษยธรรมโดยเฉพาะนักโทษเมื่อพ้นโทษก็สามารถทำงานได้อย่างดีมีฝีมือสามารถกลับตัวเป็นคนดีเข้าสู่สังคมได้ดีอีกครั้งหนึ่ง

2.4.5 การจัดสวัสดิการและสงเคราะห์ผู้ต้องขังในเรือนจำ

เรือนจำและทัณฑสถานทั่วไปจะจัดบริการด้านสวัสดิการต่าง ๆ และการสงเคราะห์ให้แก่ผู้ต้องขังในขณะที่ถูกคุมขังซึ่งมุ่งผลในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้แก้ไขพฤติกรรมเสียและกลับตัวเป็นคนดี สวัสดิการและการสงเคราะห์ผู้ต้องขังนี้มีผลต่อการบริหารการปกครองผู้ต้องขังและการให้ความร่วมมือช่วยเหลือต่องานและกิจการอื่น ๆ ของเรือนจำตลอดจนเป็นผลต่อสุขภาพกายและสุขภาพใจของผู้ต้องขังอีกด้วย (อัจฉริยา ชูตินันท์. 2555 : 216) สวัสดิการและการสงเคราะห์ซึ่งเรือนจำมีให้แก่ผู้ต้องขังโดยทั่วไปตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2475 มาตรา 28 ดังนี้ (ดาวเรือง หงษา. ม.ป.ป. : ออนไลน์)

1) เรื่องที่อยู่อาศัย ได้แก่ เรือนนอน ห้องซัง ต้องจัดความจุให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนผู้ต้องขัง มีสภาพแวดล้อมที่สะอาดและอากาศถ่ายเทดี

2) การอนามัยด้านสุขภาพดี มีแพทย์และพยาบาลประจำ มีการตรวจรักษาเอาใจใส่ในยามเจ็บป่วย

3) กวดขันเรื่องความสะอาดทั้งของผู้ต้องขังและเรือนจำ

4) มีการบริการเรื่องอาหารตามหลักสากล กำหนดให้จัดอาหารให้ผู้ต้องขังวันละอย่างน้อย 2 มื้อ ซึ่งในทางปฏิบัติเรือนจำในประเทศไทยจัดอาหารให้ผู้ต้องขังวันละ 3 มื้อ

5) มีการจัดบริการเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่มเครื่องหลับนอน โดยผู้ต้องขังทุกคนจะได้รับเครื่องนุ่งห่ม ชุดนักโทษที่เหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศของท้องถิ่นและสะอาด โดยให้คนละ 2 ชุด รวมทั้งเครื่องอุปโภคที่จำเป็นอื่น ๆ พอควรแก่การอยู่เรือนจำ

6) มีบริการการศึกษาและสันทนาการ พักผ่อนหย่อนใจ ในเรื่องนี้ องค์การสหประชาชาติได้กำหนดมาตรฐานไว้ว่า “ทุกเรือนจำหรือทัณฑสถานควรมีกิจกรรมต่าง ๆ ในทางบันเทิงและวัฒนธรรม อันประโยชน์แก่สุขภาพทางกายและจิตใจของผู้ต้องขัง” นอกจากนี้ เรือนจำไทยยังจัดให้มีบริการพักผ่อนหย่อนใจทางวิทยุ โทรทัศน์ มีการละเล่นต่าง ๆ เช่น กีฬาในร่ม กลางแจ้ง การออกกำลังกาย

7) มีการจัดสวัสดิการบริการเกี่ยวกับร้านค้าสงเคราะห์ผู้ต้องขัง

8) มีการสงเคราะห์ผู้ต้องขังหลังปลดปล่อย

สรุปได้ว่า การอบรมแก้ไข และฝึกอาชีพให้ผู้ต้องขังภายในเรือนจำหรือทัณฑสถาน เป็นนโยบายหนึ่งของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำหรือทัณฑสถาน เพื่อมุ่งที่จะให้ผู้ต้องขังปรับปรุงพฤติกรรมนิสัยและสามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้ดังเช่นบุคคลอื่น ๆ ทั่วไป โดยไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก ดังนั้น ในการแก้ไขอบรมผู้ต้องขังให้กลับเข้าสู่สังคมนั้นจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ จะเน้นศึกษาเรื่องการฝึกอบรมอาชีพทั้งด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติเพื่อให้ผู้ต้องขังมีนิสัยรักการทำงาน มีความรู้ความชำนาญ และความสามารถเมื่อพ้นโทษออกไปแล้วจะได้เป็นผู้มีอาชีพติดตัว รวมทั้งมีรายได้จากการประกอบอาชีพในขณะที่ต้องโทษอยู่ ซึ่งรายได้จากการใช้แรงงานของผู้ต้องขังนั้นจะถูกนำมาสะสมไว้เป็นเงินออมเพื่อเป็นทุนสำหรับประกอบอาชีพเมื่อพ้นโทษออกไป ซึ่งเนื้อหาสาระสำคัญที่นำมาใช้เป็นกรอบในการวิจัย คือ ความเหมาะสมของข้อควรคำนึงในการฝึกอาชีพและการใช้แรงงานผู้ต้องขัง และข้อห้ามในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ได้แก่

1) หลักเกี่ยวกับการทำงานของนักโทษ กล่าวคือ นักโทษต้องทำงานทุกคน เว้นแต่

1.1) นักโทษพิการหรือเจ็บป่วยจึงบังคับให้ทำงานไม่ได้

1.2) นักโทษการเมืองจะไม่ถูกบังคับให้ทำงานนอกเสียจากจะสมัครใจทำงานเอง

1.3) ผู้ต้องขังในระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุด

2) ข้อควรคำนึงในการฝึกอาชีพและการใช้แรงงานผู้ต้องขังมีดังนี้ คือ

2.1) การฝึกอาชีพควรจัดให้เหมาะสมกับกำหนดโทษของผู้ต้องขังแต่ละราย

2.2) การฝึกอาชีพและการใช้แรงงานควรให้เหมาะสมกับสภาพร่างกาย ความแข็งแรง

ความถนัด และสติปัญญา ความรู้ความสามารถของผู้ต้องขังในแต่ละราย

2.3) การฝึกอาชีพควรสอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของตลาดภายนอก

2.4) การฝึกอาชีพควรสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

3) ข้อห้ามใช้แรงงานผู้ต้องขังมีดังนี้ คือ

3.1) ห้ามใช้ผู้ต้องขังทำงานส่วนตัว

3.2) ห้ามใช้ผู้ต้องขังทำงานบางอย่างซึ่งเรือนจำและทัณฑสถานจำต้องสงวนไว้เป็นความลับหรือเป็นงานเกี่ยวกับความปลอดภัย

3.3) ห้ามใช้แรงงานผู้ต้องขังในวันสำคัญและวันหยุดประจำสัปดาห์แต่มีงานบางชนิดที่ผู้ต้องขังไม่อาจหยุดได้ ผู้ต้องขังก็จะได้รับผลัดเปลี่ยนเวรกัน

รวมทั้งการจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ให้แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2475 มาตรา 28 ได้แก่ ที่อยู่อาศัย อนามัยด้านสุขภาพ ความสะอาดของผู้ต้องขังและเรือนจำ อาหารตามหลักสากล เครื่องนุ่งห่ม เครื่องหลับนอน การกีฬาและสันทนาการ ร้านค้าสงเคราะห์ผู้ต้องขัง และการสงเคราะห์ผู้ต้องขังหลังปลดปล่อย

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสวัสดิการสังคม (Social welfare administration)

การบริหารสวัสดิการสังคมเป็นการบูรณาการความรู้ในการบริหารองค์กรเข้ากับหลักการในงานสวัสดิการสังคมและการสังคมสงเคราะห์ในการวางแผนงานโครงการกิจกรรมหรือบริการสวัสดิการสังคมให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย โดยมองว่าองค์กรเหล่านั้นทำหน้าที่ทางสังคม (Social function) ในการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมในพื้นที่ที่ตนอาศัยอยู่หรือทำกิจการอยู่การบริหารสวัสดิการสังคมจึงใช้หลักการและวิธีการร่วมกับการบริหารทรัพยากรในองค์กร ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ และวิธีการดำเนินงาน พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 ได้บัญญัติความหมายของสวัสดิการสังคมดังนี้

สวัสดิการสังคม หมายความว่า ระบบการจัดการบริการทางสังคมซึ่งเกี่ยวกับการป้องกันการแก้ไขปัญหา การพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งพาตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรมและให้เป็นไปตามมาตรฐานทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรมและบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิที่ประชาชนจะได้รับและการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ (ทัศนีย์ ลักษณะภิชนชัช. 2548 : 137)

จากความหมายสวัสดิการสังคมข้างต้นจะเห็นได้ว่างานสวัสดิการสังคมเกี่ยวข้องกับการอยู่ดีมี
ความสุขของคนในสังคมตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตายหรือในปัจจุบันอาจจะเริ่มต้นตั้งแต่ก่อนเกิดเพราะ
สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปมากจึงมีบริการด้านการวางแผนครอบครัวโดยการให้คำปรึกษาก่อนการสมรส
การมีบุตรในสภาวะที่เหมาะสม ด้วยขอบเขตของงานสวัสดิการสังคมกว้างขวางและเกี่ยวข้องกับ
กิจกรรมหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคม จึงสรุปกิจกรรมสวัสดิการสังคมได้
7 กิจกรรม คือ

- 1) การศึกษา (Education)
- 2) สุขภาพอนามัย (Health care)
- 3) การมีรายได้ (Income maintenance)
- 4) ที่อยู่อาศัย (Housing)
- 5) การพักผ่อนหย่อนใจ (Recreation)
- 6) ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (Safety and Security in Life)
- 7) การบริการสังคมระดับบุคคล (Personal social services)

การจัดสวัสดิการสังคมมีองค์กรที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ภาคส่วน คือ (ทัศนีย์ ลักษณะภิชนชัช. 2548
: 138-139)

1) ส่วนองค์กรภาครัฐ (Public Sector or Government Organization : GO) เป็นหน่วยงาน
ของรัฐที่อยู่ในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

- 1.1) ส่วนกลาง เช่น กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ
- 1.2) ส่วนภูมิภาค เช่น จังหวัด
- 1.3) ส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) คณะกรรมการชุมชน

2) ส่วนองค์กรภาคเอกชน (Private Sector or Non-Government Organization) ได้แก่
ชมรม สมาคม สโมสร มูลนิธิต่าง ๆ วัตถุประสงค์ในการบริหารงานด้านสวัสดิการสังคมขององค์กรเหล่านี้
บางองค์กรได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบางส่วน แต่ส่วนใหญ่มีรายได้หลักมาจากการจัดหาหรือระดม
ทรัพยากร (Mobilizing resources) มาใช้ในการดำเนินการเองทั้งจากภายในประเทศหรือองค์กร
สวัสดิการสังคมภายนอกประเทศ ซึ่งบางกรณีทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในทางปฏิบัติที่องค์กรต้องทำ
ตามสัญญาข้อตกลง (Contract or Agreement) เพราะผู้สนับสนุนงบประมาณ (Sponsor or Donor)
ใช้เทคนิคการบริหารงานและควบคุมงานที่ขัดแย้งกับวัฒนธรรมหรือวิธีการดำเนินชีวิตของคนไทย

3) ส่วนองค์กรภาคประชาชน (People Sector or Civil Society Organization : CSO)
เป็นองค์กรพื้นบ้าน (Local organization) ที่เกิดจากการรวมตัวกันของประชาชนที่พร้อมใจกัน
และมาทำงานร่วมกันด้วยความเสียสละ มีอุดมการณ์หรือความสนใจหรือผลประโยชน์ร่วมกัน เช่น
กลุ่มเกษตรกร กลุ่มประชาสังคม กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เครือข่ายเกษตรกรรายย่อย สมัชชาคนจน เป็นต้น

จากองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมข้างต้นสามารถแบ่งประเภทขององค์กรทางสวัสดิการสังคม ออกเป็น 2 ประเภท

- 1) องค์กรสวัสดิการสังคม หมายถึง หน่วยงานรัฐที่ดำเนินงานด้วยการจัดสวัสดิการสังคม
- 2) องค์กรสาธารณประโยชน์ หมายถึง องค์กรภาคเอกชนที่ได้รับรองให้ดำเนินงานดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการ

การบริหารสวัสดิการสังคมแม้จะมีหน่วยงานในภาคส่วนรัฐเป็น “ผู้รับผิดชอบ” หรือเป็น “เจ้าภาพ” ในการดำเนินการแต่ก็มิได้หมายความว่าต้องเป็น “เจ้าของ” ในงานนั้น จึงมีการเปิดโอกาสให้คนในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วย

จากแนวคิดและความหมายของสวัสดิการสังคมข้างต้น ความแตกต่างระหว่างองค์กรธุรกิจ (Business organization) และองค์กรสวัสดิการสังคม (Social welfare organization) อยู่ที่เป้าหมายในการทำงาน (Target goal) กล่าวคือ องค์กรธุรกิจต้องการผลตอบแทนในรูปแบบของกำไรสูงสุด (Maximum profit) แต่องค์กรสวัสดิการสังคมต้องการความสุขกายความสบายใจ (Happiness) หรือคุณภาพชีวิต (Quality of Life) ของประชาชนหรือผู้รับบริการเพียงแต่กันเงินงบประมาณส่วนหนึ่งสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารองค์กรโดยไม่มุ่งแสวงหากำไร

2.5.1 สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย

การจัดสวัสดิการสังคมไทยมีพัฒนาการมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานนับตั้งแต่มีการปกครองระบบสมบูรณาญาสิทธิราชมีพระมหากษัตริย์ให้หลักศัพทพิทธาธรรมและจักรวรรดิวัตรปกครองประเทศให้ประชาชนอยู่ดีมีสุขเรื่อยมาจนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองสู่ระบอบประชาธิปไตยจนถึงปัจจุบัน สิ่งที่สะท้อนและมักจะถูกเชื่อมโยงกับการจัดสวัสดิการสังคม ก็คือ เสถียรภาพทางการเมือง การปกครองของรัฐบาล และสภาพเศรษฐกิจเป็นสำคัญ เพราะหากประเทศมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยนโยบายการจัดสวัสดิการสังคมก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วยและหากระบบเศรษฐกิจของประเทศมีความมั่นคงก็สามารถจัดบริการสวัสดิการสังคมให้กับพลเมืองของรัฐต่าง ๆ ได้ดีเช่นกัน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า การจัดสวัสดิการสังคมสามารถสะท้อนหรือเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตของพลเมืองนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

การจัดสวัสดิการสังคมไทยเพิ่งจะได้รับความสนใจอย่างจริงจังในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534 โดยมีการจัดทำแผนพัฒนาสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2530-2534 เพื่อเป็นแผนแม่บทชี้แนะแนวทางการพัฒนางานสังคมสงเคราะห์ให้กับองค์กรภาครัฐและเอกชน สามารถนำไปปฏิบัติงานและได้เปลี่ยนชื่อแผนในฉบับที่ 2 เป็นแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 2 แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2540-2544 สมัย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี มีนโยบายของงานสวัสดิการสังคมที่ชัดเจนและได้รับการผลักดันให้ได้รับการสนับสนุนและดำเนินงาน

ในเชิงรูปธรรม เช่น โครงการประกันสุขภาพ กองทุนหมู่บ้าน ธนาคารประชาชน การพักชำระหนี้เกษตรกร การจัดระเบียบสังคม เป็นต้น และแผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2545–2549 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน (ทัศนีย์ ลักษณ์ภินชช. 2548 : 141-142)

2.5.2 หลักการการจัดสวัสดิการสังคมไทย

การจัดสวัสดิการสังคมไทยในปัจจุบันคำนึงถึงหลักการที่สอดคล้องกับความเป็นสากลโลก คือ (ระพีพรรณ คำหอม. 2545 : 25-26)

1) สิทธิมนุษยชน (Human right)

สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดถึงสิทธิของบุคคล สิทธิของเด็ก สตรี คนชรา และผู้พิการทุพพลภาพ ที่เน้นให้มีการพิทักษ์ปกป้องคุ้มครองสิทธิของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว โดยเฉพาะบริการขั้นพื้นฐานที่ประชาชนไทยควรจะได้รับ เช่น บริการศึกษาภาคบังคับ 12 ปี บริการประกันสุขภาพจากโครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค เป็นต้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และ พ.ศ. 2560 ก็ยังคงเน้นให้มีการพิทักษ์ปกป้องคุ้มครองสิทธิของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว

2) ความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic needs)

ประชาชนทุกคนควรได้รับการบริการสังคมขั้นพื้นฐานจากรัฐที่มักจะถือเป็นบริการขั้นต่ำสุดที่รัฐต้องจัดให้กับคนในสังคม เช่น การศึกษาภาคบังคับ บริการสุขภาพอนามัยของรัฐ เป็นต้น ซึ่งรัฐได้กำหนดให้มีเครื่องชี้วัดถึงความจำเป็น (จปฐ.) เพื่อให้สามารถตอบสนองกับปัญหาและความต้องการของคนในสังคม

3) ความเป็นธรรมทางสังคม (Social justice)

บริการสวัสดิการสังคมที่ดีจะต้องเป็นบริการที่อยู่บนพื้นฐานความถูกต้องของกฎหมาย ความยุติธรรมทางสังคม บริการที่เลือกปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นเพศ ชนชั้น สีผิว ศาสนา วัฒนธรรม ซึ่งหลักการนี้ยังแสดงถึงความครอบคลุมครบถ้วนของบริการที่ประชาชนพึงจะได้รับการเข้าถึงบริการสวัสดิการสังคมโดยไม่ถูกตัดโอกาสออกไป

4) การมีส่วนร่วมของคนในสังคมทุกระดับ (Participation)

บริการสวัสดิการสังคมจำเป็นต้องตระหนักถึงหลักการมีส่วนร่วมของคนในสังคม เพราะการบริการสวัสดิการสังคมเป็นบริการที่เกี่ยวข้องกับคนในสังคมตั้งแต่เกิด - ตาย เพราะฉะนั้นจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้คนทุกกลุ่มทุกระดับที่มีส่วนเสีย (Stakeholder) เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ร่วมคิดค้นปัญหา ร่วมวิเคราะห์ ร่วมวางแผน ร่วมจัดบริการ และร่วมติดตามประเมินผลบริการ ที่จัดให้ว่าเป็นที่พึงพอใจและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในสังคมมาน้อยเพียงใด

5) ความโปร่งใส (Transparency)

ความโปร่งใสเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชน องค์กรต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดบริการสามารถร่วมตรวจสอบถึงความถูกต้อง ความเหมาะสมของโครงการโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนผู้ใช้บริการเป็นหลัก โดยองค์กรจะต้องใช้กระบวนการประชาธิปไตยเข้ามาในการจัดบริการสวัสดิการ สังคม เช่น การมีตัวแทนเข้ามาเป็นปากเสียงการติดตามตรวจสอบผลงานของรัฐให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง

2.5.3 แนวการจัดสวัสดิการสังคมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 มาตรา 5 ได้บัญญัติแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การสวัสดิการสังคมและองค์กรสาธารณประโยชน์ให้แก่ผู้รับบริการ โดยคำนึงถึงลักษณะสำคัญต่างดังต่อไปนี้

1) สาขาต่าง ๆ ที่จะดำเนินการตามความจำเป็นและเหมาะสม เช่น การบริการทางสังคม การศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การฝึกอาชีพ การประกอบอาชีพ นันทนาการ และกระบวนการยุติธรรม เป็นต้น

2) ลักษณะหรือรูปแบบ และวิธีการในการดำเนินการ เช่น การส่งเสริมการพัฒนา การสงเคราะห์ การคุ้มครอง การป้องกัน การแก้ไขและการบำบัดฟื้นฟู เป็นต้น

3) ในการจัดสวัสดิการสังคมตามวรรคหนึ่ง ให้มีการสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา และองค์กรอื่น ๆ ได้มีส่วนร่วมด้วย

ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลในการประกอบการพิจารณาอนุมัติเงินสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการแห่งชาติ โดยคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน แต่ในกรณีที่องค์กรสาธารณะประโยชน์ไม่ประสงค์จะขอรับการสนับสนุนก็อาจจะมีแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมในมุมมองของตนเองก็ได้ ซึ่งไม่น่าจะขัดแย้งกับพระราชบัญญัติฉบับนี้ และกำลังเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ในวงการสวัสดิการสังคมในการบริหารงานสวัสดิการสังคม

สรุปได้ว่า งานสวัสดิการสังคม เป็นภารกิจหนึ่งของเรือนจำหรือทัณฑสถานในฐานะที่เป็นองค์กรภาครัฐ (Public Sector or Government Organization : GO) ที่อยู่ในสังกัดของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม โดยมีบทบาทที่จะต้องปฏิบัติต่อผู้ต้องขังภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 เพื่อมุ่งตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของผู้ต้องขังให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้รับความเป็นธรรม และเป็นไปตามมาตรฐาน โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ควรจะได้รับในฐานะที่เป็นประชาชน สำหรับงานวิจัยครั้งนี้จะเน้นศึกษาสวัสดิการสังคมด้านการส่งเสริมการมีรายได้ (Income maintenance) ให้แก่ผู้ต้องขังเพราะมีความเชื่อมโยงกับนโยบายการคืนคนดีสู่สังคมที่จะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ต้องขังมีรายได้ในระหว่างที่ถูกต้องโทษและมีอาชีพ

ภายหลังการฟื้นฟูรวมถึงการมีเงินออมในระหว่างที่ต้องโทษจากการประกอบอาชีพเพื่อนำไปใช้เป็นเงินทุนสำหรับการประกอบอาชีพได้ในอนาคตหรือช่วยเหลือครอบครัวภายหลังจากการฟื้นฟูแล้ว ทั้งนี้ เนื้อหาสาระสำคัญที่นำมาใช้เป็นกรอบในการวิจัย คือ การจัดสวัสดิการสังคมดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามหลักการที่สอดคล้องกับความเป็นสากลโลก ได้แก่ สิทธิมนุษยชน (Human right) ความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic needs) ความเป็นธรรมทางสังคม (Social justice) การมีส่วนร่วมของคนในสังคมทุกระดับ (Participation) และความโปร่งใส (Transparency)

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการออม

พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้นิยามคำว่า การออม หมายถึง การประหยัด การเก็บหอมรอมริบ การถนอม และการสงวนสิ่งที่จะประหยัดหรือเก็บหอมรอมริบ ได้แก่ ทรัพย์สินเงินทอง (ราชบัณฑิตยสถาน. 2525)

ศตวรรษ ท่าช้าง (2554 : 8) กล่าวว่า การออม หมายถึง การนำเงินส่วนต่างระหว่างรายได้และรายจ่ายที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง ($\text{Income} - \text{Expend} = \text{Saving}$) ซึ่งเป็นการชะลอการบริโภคหรือการใช้ทรัพย์สินเงินทองที่มีอยู่ในปัจจุบันบางส่วนเอาไว้เพื่อให้เกิดความสามารถที่จะบริโภคในอนาคตหรือในยามจำเป็น การเก็บออมจะอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ฝากเงินไว้กับสถาบันการเงิน ซื้อหลักทรัพย์และประกันชีวิตแบบออมทรัพย์ เป็นต้น เพื่อหวังผลตอบแทนและการเพิ่มมูลค่าของสินทรัพย์

ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์สำนักเคนส์ (Keynes) กล่าวว่า การออม (Saving) คือ การนำรายได้ส่วนที่เหลือจากการใช้จ่ายเพื่อบริโภคมาเก็บออม ซึ่งในทัศนะของ เคนส์ (Keynes) การออม หมายถึง ส่วนที่ไม่ได้ใช้จ่ายใช้สอยไปไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ หรือส่วนออม คือ ส่วนเหลือของรายได้ (ดาราภรณ์ โคลิรีวิวัฒน์. 2558 : 11-12)

พฤติกรรมกรรมการออม (Saving behavior) หมายถึง ทุก ๆ สิ่งที่คุณทำได้ซึ่งสามารถสังเกตได้โดยตรงหรืออยู่ในกระบวนการทางจิตใจ ได้แก่ ความคิด ความรู้สึก และแรงขับซึ่งเป็นประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง (Allen, R & Santrock, J.K. 1993) ดังนั้น ก่อนที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมออกมานั้นมีปัจจัยที่สำคัญด้านจิตวิทยาที่มากกระทบ เช่น การรับรู้ การเรียนรู้ การคิดสติปัญญา อารมณ์ ความเชื่อ และทัศนคติ (จันทะสุก ลาดสะอาด และคณะ. 2561 : 127)

ดังนั้น การที่คนเรามีเป้าหมายอย่างหนึ่งอย่างใดในอนาคตที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนและแน่นอนก็จะทำให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเก็บออมมากขึ้น เป้าหมายของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันแล้วแต่ความจำเป็นความต้องการและยังขึ้นอยู่กับความหวังและความทะเยอทะยานในชีวิตด้วย (นคร ศิริอนันต์เจริญ. 2557 : ออนไลน์)

สรุปได้ว่า การออม หมายถึง การคิดให้รอบคอบก่อนตัดสินใจใช้จ่ายเงินอย่างสมเหตุสมผล โดยการประหยัดเพื่อเก็บเงินทีละเล็กทีละน้อยในส่วนที่เหลือจากการบริโภคและการใช้จ่ายที่จำเป็น ให้พอกพูนเพิ่มขึ้นเมื่อเวลาผ่านไปและสามารถนำเงินที่ได้จากการออมไปใช้จ่ายได้ในอนาคตเพื่อเป็นการสร้างหลักประกันทางเศรษฐกิจให้แก่ตนเองและครอบครัว

2.6.1 วัตถุประสงค์การออม

โดยทั่วไปมีวัตถุประสงค์ 7 ประการ ได้แก่ (บุญรุ่ง จันทรรณาค. 2554 : ออนไลน์)

- 1) สร้างหลักประกันชีวิตในระหว่างยังทำงานและความมั่นคงทางการเงิน
- 2) เพื่อให้มีเงินไว้ใช้ในวัยชราไม่เป็นภาระต่อลูกหลานและสังคม
- 3) เพื่อไว้ใช้ทางด้านการศึกษาในการนำมาสร้างความรู้ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและสร้างเงินในอนาคต
- 4) เพื่อไว้เป็นมรดกให้ลูกหลานและสังคม
- 5) เพื่อเป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพหรือเปลี่ยนอาชีพ
- 6) เพื่อไว้ใช้จ่ายนอกเหนือจากรายจ่ายประจำ
- 7) เพื่อไว้ใช้จ่ายมรดกเงินและยามเจ็บป่วย

2.6.2 รูปแบบของการออม

รูปแบบของการออมสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การออมในรูปหลักทรัพย์ เช่น ตราสารลงทุน ตราสารหนี้ และตราสารอนุพันธ์ การออมในรูปสินทรัพย์ เช่น การฝากเงินกับธนาคารที่ดิน อสังหาริมทรัพย์ ทองคำ และสิ่งของมีค่าต่าง ๆ การออมในรูปของสวัสดิการ เช่น ประกันชีวิต กองทุนรวม ธรรมเนียมประกันชีวิต เงินฝากสหกรณ์ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรือกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม รูปแบบการออมที่ได้รับความนิยมและมีสัดส่วนมากที่สุด คือ การออมในรูปของเงินสดโดยเงินส่วนนี้ถูกเรียกว่าเงินออม เงินออมส่วนใหญ่มักอยู่ในรูปของเงินฝากกับสถาบันการเงินหรือบริษัทเงินทุนโดยได้รับดอกเบี้ยเป็นผลตอบแทนขณะที่เงินทุนได้จากการออมถือเป็นเงินทุนส่วนหนึ่งที่หน่วยเศรษฐกิจ เช่น ภาครัฐบาลและภาคเอกชนสามารถนำไปใช้เพื่อเป็นการสนับสนุนการลงทุนพัฒนาและสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับประเทศ การลงทุนจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศและมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพื่อที่จะก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศที่พัฒนา อีกทั้งยังต้องมีการส่งเสริมและกระตุ้นการพัฒนาการลงทุนเพราะแหล่งเงินทุนที่สำคัญของประเทศ ก็คือ เงินออมภายในประเทศ ซึ่งประกอบไปด้วย เงินออมภาคครัวเรือน ภาคธุรกิจเอกชน ภาครัฐบาล ภาครัฐวิสาหกิจและภาคสถาบันการเงิน (ศตวรรษ ทาซ้าง. 2554 : 1)

2.6.3 ปัจจัยสำคัญในการออม

ปัจจัยสำคัญในการออม ได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ (ชารวี บุตรบำรุง. 2555 : 12-13)

1) ผลตอบแทนที่ผู้ออมได้รับจากการออม หมายความว่า ถ้ายังผลตอบแทนในการออมเพิ่มมากขึ้นเท่าใดจะเป็นสิ่งดึงดูดใจให้บุคคลมีการออมเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น เช่น ในภาวะที่รัฐบาลกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำทุกประเภทลงทั้งยังเก็บดอกเบี้ยเงินฝากอีกจึงทำให้ระดับเงินออมของธนาคารพาณิชย์มีแนวโน้มลดลงเป็นอย่างมาก

2) มูลค่าของอำนาจซื้อของเงินในปัจจุบัน ผู้ออมจะตัดสินใจทำการออมมากขึ้นภายหลังจากการพิจารณาถึงอำนาจซื้อของเงินที่มีอยู่ในปัจจุบันว่าจะมีความแตกต่างจากมูลค่าของเงินในอนาคต มักหมายความว่า จำนวนเงิน 1 บาท ซื้อสินค้าและบริการได้ในจำนวนใกล้เคียงหรือเท่ากับ การใช้เงิน 1 บาท ซื้อสินค้าหรือบริการในอีก 2-3 ปีข้างหน้า หรือมากกว่านั้น ในทางตรงกันข้าม ถ้าเก็บออมไว้โดยไม่ยอมซื้อสินค้าขณะนี้อาจจะสูญเสียความพอใจที่ควรได้รับการซื้อสินค้าในปัจจุบันมากกว่าผลตอบแทนที่ได้รับจากการออม ทั้งยังเสียเวลาคอยที่จะซื้อสินค้าในอนาคตที่อาจมีราคาสูงมากกว่าอัตราผลตอบแทนที่ได้รับอีกด้วย ดังนั้น ถ้าพอใจที่จะซื้อสินค้าในวันนี้มากกว่าการหวังผลตอบแทนที่จะได้รับเพิ่มขึ้นในอนาคต ก็จะมีการออมลดลง

3) รายได้ส่วนบุคคลสุทธิ ผู้ที่มีรายได้คงที่แน่นอนเป็นประจำทุกเดือนในจำนวนที่ไม่สูงมากนัก เช่น ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชนระดับต่ำ จำนวนเงินออมที่กันไว้ อาจเป็นเพียงจำนวนน้อยตามอัตราส่วนของรายได้ที่มีอยู่ ซึ่งต่างจากจำนวนเงินออมของผู้บริหารระดับสูง หรือนักการเมืองที่จะมีเงินเหลือออมได้มากกว่า นอกจากนั้น การเปลี่ยนแปลงรายได้เนื่องจากการเลื่อนตำแหน่ง การโยกย้ายงาน การถูกปลดออกจากตำแหน่งหน้าที่การงานที่มีผลต่อระดับการออมเช่นกัน คือ อาจทำให้มีการออมเพิ่มมากขึ้น หรือลดลงไปจากระดับเดิมได้ ดังนั้น ในระหว่างที่มีรายได้มากกว่าปกติ หรือในขณะที่มีความสามารถหารายได้อื่นอยู่ควรจะมีการออมไว้เพื่อป้องกันปัญหาทางการเงินอันอาจเกิดขึ้นได้

4) ความแน่นอนของจำนวนรายได้ในอนาคตหลังการเกษียณอายุ ถ้าผู้มีรายได้ทุกคนทราบได้แน่นอนว่าเมื่อใดก็ตามที่ไม่มีความสามารถในการหารายได้อีกต่อไปก็จะไม่มีปัญหาทางการเงินเกิดขึ้น หรือถ้ามีก็ไม่ใช่ปัญหาที่รุนแรงมากนักเนื่องจากหน่วยงานที่เคยทำงานอยู่มีนโยบายช่วยเหลือในวัยชราหลังเกษียณอายุหรือภายหลังออกจากงานก่อนกำหนด เช่น นโยบายการให้บำนาญ บำเหน็จเงินชดเชย เป็นต้น ดังนั้น ผู้ออมอาจมีการออมลดลงเพื่อกันเงินไว้ให้จ่ายมากขึ้นโดยไม่ทำให้เงินจำนวนรวมในอนาคตกระทบกระเทือนแต่ประการใด

2.6.4 หลักการออม

ผู้บริโภคส่วนมากมีความคิดที่จะออมทรัพย์เพื่อไว้ใช้จ่ายในอนาคตแต่มีเฉพาะบางคนเท่านั้นที่สามารถจะทำการออมทรัพย์ดังที่ตนปรารถนาได้ ฉะนั้น ผู้บริโภคควรจะต้องรู้จักวิธีการออมทรัพย์ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อระบบเศรษฐกิจส่วนรวม ซึ่งผู้บริโภคจะต้องปฏิบัติตามหลักการออมทรัพย์ 4 ประการ (บุญรุ่ง จันทน์นาค. 2554 : ออนไลน์) ดังนี้

- 1) รู้จักเพิ่มพูนรายได้ ผู้บริโภคต้องมีความกระตือรือร้น ขยันขันแข็ง มานะอดทน ในการประกอบอาชีพ
- 2) รู้จักหาทางเพิ่มพูนรายได้ตลอดเวลา เพราะโดยทั่ว ๆ ไปแล้ว ผู้ที่มีรายได้มากย่อมมีโอกาสออมทรัพย์ได้มากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย
- 3) รู้จักใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดและฉลาด ผู้บริโภคควรจะได้มีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน และปฏิบัติตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังจะต้องฝึกให้สมาชิกในครอบครัวรู้จักการใช้จ่ายเงิน และประหยัดจนเป็นนิสัยและมีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะทำการออมทรัพย์หากทำได้เช่นนี้แล้วครอบครัว ก็จะมีเงินออมไว้ใช้จ่ายในอนาคตตามต้องการ
- 4) รู้จักสงเคราะห์ผู้อื่นหรือสังคมเท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ เพราะผู้บริโภคทุกคนต่างก็เป็น ส่วนหนึ่งของสังคม ทุกคนก็ควรจะมีรายได้เพื่อสังคมบ้างตามความจำเป็น เช่น เพื่อการกุศล ได้แก่ งานศพ งานบวชนาค ช่วยผู้ประสบอุทกภัย เป็นต้น หรือเพื่อสาธารณประโยชน์ ได้แก่ ออมเงิน ช่อมถนอมหรือชอยเข้าหมู่บ้าน ออกเงินซื้อเครื่องดับเพลิง เป็นต้น

2.6.5 การออมกับกระแสรายได้และรายจ่าย

การออมนั้น ก็คือ การออมทรัพย์ ซึ่งการออมของครัวเรือนจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับรายได้ที่สามารถใช้จ่ายใช้สอยได้จริงและการบริโภคของครัวเรือนอย่างมากด้วยเหตุที่ว่าหลังจากครัวเรือนได้รับรายได้มาแล้วเมื่อนำไปหักภาษีออกรายได้ดังกล่าวถือเป็นรายได้ที่ครัวเรือนสามารถนำไปใช้จ่ายใช้สอยได้จริง ครัวเรือนจะจัดสรรรายได้ส่วนนี้ไปใช้เพื่อการบริโภคส่วนที่เหลือจึงค่อยเก็บไว้เป็นเงินสะสมเรียกการออมส่วนที่เหลือว่า “การออมทรัพย์” หากพิจารณาการออมจะเปรียบเป็นส่วนที่รั่วของวงจรการหมุนเวียนของกระแสรายได้ซึ่งเป็นผลให้กระแสรายได้ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งมีค่าไม่เท่ากับกระแสรายจ่ายในช่วงเวลานั้น สามารถเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์รายได้ที่สามารถใช้จ่ายใช้สอยได้จริง ค่าใช้จ่าย และปริมาณการออมได้ (ศตวรรษ ท่าช้าง. 2554 : 12) ดังนี้

$$Y_d = C + S$$

กำหนดให้

Y_d = รายได้ที่สามารถใช้จ่ายใช้สอยได้จริง

C = ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค

S = ปริมาณการออม

2.6.6 ทฤษฎีความต้องการถือเงิน

อัลเฟรด (Alfred) นักเศรษฐศาสตร์จากมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ได้เสนอทฤษฎีปริมาณเงิน ในรูปของความต้องการถือเงิน (Cash balance quantity of theory of money) ซึ่งมีความเห็นว่า บุคคลจะถือเงินไว้จำนวนหนึ่งเพื่อความสะดวกในการใช้จ่ายและเพื่อมิให้เกิดปัญหาการขาดสภาพคล่อง พิกูว์ (Pigou) มีแนวคิดว่าการถือเงินไว้ไม่ก่อให้เกิดผลตอบแทนไม่เหมือนการถือหลักทรัพย์หรือ

พันธบัตร ดังนั้น บุคคลจะถือเงินไว้จำนวนที่เหมาะสมที่จะทำให้สามารถจ่ายตามพันธะผูกพันได้เท่านั้น สำหรับทฤษฎีของ เคนส์ (Keynes) มีความเห็นว่า บุคคลจะถือเงินไว้จำนวนหนึ่งเพื่อความสะดวกในการจับจ่ายและเพื่อมิให้เกิดปัญหาการขาดสภาพคล่อง แต่ตามแนวคิดของเคนส์นั้นเห็นว่าเงินมิได้มีบทบาทเพียงสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเท่านั้นแต่เงินมีบทบาทในฐานะเป็นสินทรัพย์ (Asset) ชนิดหนึ่งด้วย นอกเหนือจากสินทรัพย์อื่น ๆ ซึ่งหมายถึง หลักทรัพย์ ได้แก่ หุ้นกู้ หรือพันธบัตร (Bond) ประชาชนจะต้องเลือกระหว่างการถือเงินกับการถือพันธบัตรและปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเลือกก็คือระดับรายได้และอัตราดอกเบี้ย กล่าวคือ ถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงความต้องการถือเงินของประชาชนจะน้อย เพราะประชาชนจะเลือกถือหลักทรัพย์มากกว่า หรือในทางตรงกันข้ามถ้าอัตราดอกเบี้ยต่ำลงความต้องการถือเงินของประชาชนจะมากขึ้น เพราะประชาชนจะเลือกที่จะถือหลักทรัพย์น้อยลง นอกจากนี้ เคนส์ยังได้กล่าวถึงอุปสงค์ต่อเงินหรือความต้องการถือเงินเกิดจากแรงกระตุ้นต่างกัน ทำให้สามารถแบ่งความต้องการถือเงินออกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ได้แก่

1) ความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน (Transaction demand for money) บุคคลโดยทั่วไปจะต้องถือเงินไว้จำนวนหนึ่งเพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน การถือเงินแบบนี้จะไม่จำเป็นถ้ารายได้และรายจ่ายเกิดขึ้นในขณะเดียวกัน แต่ในทางปฏิบัติบุคคลจะได้รับรายได้เพียงเดือนละครั้งหรือสัปดาห์ละครั้ง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องถือเงินไว้จำนวนหนึ่งสำหรับการใช้จ่ายที่เกิดขึ้นยิ่งระยะเวลาจะได้รับรายได้ห่างกันมากเท่าใด ปริมาณเงินที่ถือไว้ใช้จ่ายโดยเฉลี่ยจะมากขึ้นเท่านั้น นั่นคือ สำหรับรายได้เท่ากัน ผู้มีรายได้เดือนละครั้งย่อมต้องการถือเงินไว้เป็นจำนวนมากกว่าผู้มีรายได้สัปดาห์ละครั้ง นอกจากระยะเวลาแล้วการถือเงินไว้เพื่อใช้จ่ายยังขึ้นอยู่กับจำนวนของรายได้โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ ถ้ารายได้เพิ่มขึ้นความต้องการถือเงินไว้เพื่อใช้จ่ายจะเพิ่มขึ้น

2) ความต้องการถือเงินเพื่อสำรองใช้จ่ายฉุกเฉิน (Precautionary demand for money) เช่น การเกิดอุบัติเหตุและการเจ็บไข้ได้ป่วย ความต้องการถือเงินนี้ขึ้นกับปัจจัย 2 ชนิด คือ รายได้และอัตราดอกเบี้ย โดยมีความสัมพันธ์กับรายได้ประชาชาติในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ บุคคลที่มีรายได้มากย่อมสามารถกันเงินไว้ใช้ยามฉุกเฉินได้มากและถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงพอที่จะได้กำไรจากการลงทุนซื้อหลักทรัพย์บุคคลจะนำเงินไปซื้อหลักทรัพย์เก็บไว้จนกว่าจะเกิดความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายจึงขายหลักทรัพย์ ทำให้การถือเงินเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉินลดลง

3) ความต้องการถือเงินเพื่อหาผลตอบแทน (Speculative demand for money) ดังที่ทราบแล้วว่าบุคคลจะแบ่งรายได้ 2 ส่วน คือ เพื่อการใช้จ่ายและเพื่อการเก็บออม ผู้ออมอาจฝากเงินไว้กับสถาบันการเงินหรือซื้อหลักทรัพย์เพื่อหาผลตอบแทนในขณะที่รอการตัดสินใจว่าจะเก็บออมเงินไว้ในรูปแบบใดจึงจะได้ผลตอบแทนที่น่าพอใจ ผู้ออมจะถือเงินนี้ไว้เป็นเงินสดหรือเงินฝากที่มีสภาพคล่องสูงเป็นการชั่วคราว เงินออมที่ถือไว้นี้เรียกว่าการถือเงินเพื่อหาผลตอบแทนซึ่งมีความสัมพันธ์ผกผันกับอัตราดอกเบี้ย ส่วนอัตราดอกเบี้ยก็มีความสัมพันธ์ผกผันกับราคาหลักทรัพย์ การตัดสินใจของผู้ออม

ที่จะถือเงินส่วนนี้ไว้หรือจะเปลี่ยนเป็นหลักทรัพย์จะขึ้นอยู่กับราคาตลาดของอัตรดอกเบี้ย และราคาหลักทรัพย์ในอนาคต โดยเปรียบเทียบกับปัจจุบันหากอัตรดอกเบี้ยปัจจุบันอยู่ในระดับสูง ปริมาณเงินที่ถือไว้เพื่อหาผลตอบแทนจะมีน้อย ทั้งนี้ เพราะเมื่ออัตรดอกเบี้ยสูงราคาหลักทรัพย์จะต่ำ ผู้มีเงินออมย่อมคาดคะเนว่าในอนาคตอัตรดอกเบี้ยจะลดลงและราคาหลักทรัพย์จะสูงขึ้นก็จะเปลี่ยนจากการถือเงินไปเป็นหลักทรัพย์ (วันดี หิรัญสถาพร และคณะ. 2558 : 21-22)

2.6.7 อุปนิสัยการออม

การจะมีเงินเหลือเก็บออมหรือไม่ขึ้นอยู่กับวิธีการสร้างอุปนิสัยการออมและการจัดการรายจ่ายอย่างมีวินัย ซึ่งการสร้างอุปนิสัยการออมสามารถทำได้ดังนี้

ประการแรก ต้องตั้งเป้าหมายการออมว่าจะออมไปเพื่ออะไร เช่น การออมเพื่อไว้ใช้ยามฉุกเฉิน เพื่อทำตามความฝัน เพื่อไว้ใช้จ่ายเกษียณ ซึ่งอุปนิสัยการออมในขั้นนี้เป็นการแบ่งเงินออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนแรกเก็บเป็นเงินสำหรับออมซึ่งไม่ควรต่ำกว่า 1 ใน 4 ของรายได้ หรือหากเพิ่งเริ่มต้นทำงานยังมีเงินแต่ภาระมากจะเริ่มที่ 10% ส่วนที่สองเป็นเงินสำหรับการจ่ายชำระหนี้ซึ่งภาระผ่อนหนี้ไม่ควรเกิน 1 ใน 3 ของรายได้ต่อเดือน แต่หากไม่มีหนี้ก็ควรนำเงินส่วนนี้ไปรวมกับส่วนแรกที่เป็นเงินออม ส่วนสุดท้ายเป็นเงินไว้สำหรับใช้จ่ายตลอดทั้งเดือน ทั้ง 3 ประการนี้ ควรปฏิบัติให้เป็นนิสัยที่สำคัญในระยะยาวสัดส่วนการออมควรเพิ่มขึ้นขณะที่สัดส่วนการจ่ายชำระหนี้และสัดส่วนของค่าใช้จ่ายควรจะต้องลดลง และควรจัดสรรเงินออมไปลงทุนเพื่อหาผลตอบแทนให้เหมาะสมกับความต้องการและความเสี่ยงที่ยอมรับได้

ประการที่สอง จัดบัญชีรายรับ – รายจ่ายเป็นประจำทุกวัน เพราะเป็นเสมือนกระจกที่จะช่วยสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินและทำให้รู้ว่าเงินรั่วไหลกับรายจ่ายที่ไม่จำเป็นบ้าง ซึ่งหากลดรายจ่ายลงได้ 1 บาท ก็เปรียบเสมือนกับมีรายได้เพิ่มขึ้น 1 บาท

ประการที่สาม เลือกใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีผลิตภัณฑ์ทางการเงินบางประเภท เช่น ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ ประกันชีวิตแบบชำนานู LTF RMF นอกจากจะเป็นการออมและการลงทุนด้วยเงินโดยตรงแล้วยังมีสิทธิได้รับค่าลดหย่อนภาษีเป็นเงินที่จะกลับมาเป็นเงินออมหรือลงทุนเพิ่มได้อีก นอกจากนี้ ยังมีรายจ่าย เช่น ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัย เงินบริจาคที่จะช่วยลดรายจ่ายด้านภาษีให้ด้วย ถ้าผู้เสียภาษีศึกษาข้อมูลเรื่องภาษีและทางเลือกการออมและการลงทุนให้ดี แล้วเลือกผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับผลตอบแทนและความเสี่ยงที่รับได้ก็จะเป็นอีกทางหนึ่งที่จะทำให้เงินออมเพิ่มขึ้น

2.6.8 การส่งเสริมการออมในเรือนจำ

เรือนจำกลางนครสวรรค์จัดทำโครงการออมเพื่อส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีเงินทุนนำไปประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ โดยดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2559-2562 ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารและพัฒนางานราชทัณฑ์ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้เพื่อให้การควบคุม แก้ไข และพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังซึ่งเป็นภารกิจหลักของกรมราชทัณฑ์

เพื่อคืนคนดีมีคุณค่าสู่สังคมอย่างยั่งยืนและสร้างการยอมรับของสังคมรวมทั้งยึดหลักเรื่องการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้ต้องขังเป็นสำคัญ ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องสำคัญที่สุดสำหรับการดำเนินชีวิตของผู้ต้องขังเมื่อได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและได้รับการยอมรับจากคนในสังคม

ฝ่ายสังคมสงเคราะห์ ส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง เรือนจำกลางนครสวรรค์ จึงได้จัดทำโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ขึ้น เพื่อให้ผู้ต้องขังที่ได้รับเงินปันผลจากการฝึกวิชาชีพทั้งภายในและภายนอกเรือนจำที่มีความประสงค์จะเปิดบัญชีออมทรัพย์สามารถนำเงินปันผลที่ได้รับจากการฝึกวิชาชีพไปเป็นเงินทุนตั้งตัวประกอบอาชีพเมื่อได้รับการปล่อยตัวเมื่อพ้นโทษ ตามภารกิจก้าวที่ 5 นโยบายของกระทรวงยุติธรรม รวมทั้งนโยบายเน้นหนักของกรมราชทัณฑ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ในข้อ 4 SUCCESS คือ ความสำเร็จของงาน สามารถคืนคนดีสู่สังคม โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ

- 1) เพื่อให้ผู้ต้องขังได้ออมทรัพย์เงินปันผลจากการฝึกวิชาชีพในระหว่างที่ถูกคุมขัง
- 2) เพื่อให้ผู้ต้องขังมีเงินทุนเพื่อนำไปประกอบอาชีพเมื่อได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษ
- 3) เพื่อปลูกฝังค่านิยมการออมทรัพย์ให้แก่ผู้ต้องขัง

วิธีดำเนินการ : ประสานงานกับธนาคารเพื่อขอความอนุเคราะห์เปิดบัญชีธนาคารเพื่อออมทรัพย์เงินปันผลของผู้ต้องขังที่ได้จากการฝึกวิชาชีพทั้งภายในและภายนอกเรือนจำ รวมถึงผู้ต้องขังที่ปฏิบัติงานฝึกวิชาชีพในสถานประกอบการภายนอกเรือนจำและผู้ต้องขังที่มีความสมัครใจที่จะเปิดบัญชีออมทรัพย์ โดยออมทรัพย์เงินปันผลผู้ต้องขังที่ได้รับจากการฝึกวิชาชีพในแต่ละเดือนไม่น้อยกว่า 50% ของเงินปันผลในแต่ละครั้ง

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ผู้ต้องขังได้ออมทรัพย์เงินปันผลจากการฝึกวิชาชีพในระหว่างที่ถูกคุมขัง
- 2) ผู้ต้องขังมีเงินทุนเพื่อนำไปเป็นเงินทุนประกอบอาชีพเมื่อได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษ
- 3) ผู้ต้องขังได้รับการปลูกฝังค่านิยมการออมทรัพย์

ตัวชี้ความสำเร็จของโครงการ

เชิงปริมาณ : ผู้ต้องขังกองนอกทุกคน และผู้ต้องขังที่สมัครใจออมทรัพย์

เชิงคุณภาพ : ผู้ต้องขังได้ออมทรัพย์เงินปันผลที่ได้รับจากการฝึกวิชาชีพ

หลักเกณฑ์

- 1) ผู้ต้องขังชาย/หญิงทุกคนที่ฝึกวิชาชีพภายนอกเรือนจำ และผู้ต้องขังที่ฝึกอาชีพ ณ สถานประกอบการและมีรายได้จากเงินปันผลจากการฝึกวิชาชีพทุกคนต้องเข้าร่วมโครงการฯ
- 2) ผู้ต้องขังฝึกวิชาชีพภายในเรือนจำฯ ตามความสมัครใจ
- 3) ผู้ต้องขังทุกคนที่เข้าร่วมโครงการฯ ต้องเขียนใบสมัครและยินดีให้หักเงินปันผลเป็นเงินออมไม่น้อยกว่า 50%

4) ไม่อนุญาตให้เบิกเงินปันผลระหว่างต้องโทษจนกว่าจะพ้นโทษ เว้นแต่มีความจำเป็น เห็นประจักษ์และได้รับอนุญาตจากผู้บัญชาการเรือนจำ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) ประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจกับผู้ต้องขังที่ทำงานภายในและภายนอกเรือนจำ และสถานประกอบการให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการฯ

2) ฝ่ายสังคมสงเคราะห์สำรวจรายชื่อผู้ต้องขังที่ต้องเข้าร่วมโครงการและสมัครเข้าร่วมโครงการฯ รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง (แบบขอรับการสงเคราะห์ สค.1/บัตรประชาชนตัวจริงพร้อมสำเนาบัตร/และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง) เพื่อใช้ประกอบหลักฐานในการเปิดบัญชีธนาคาร

3) ประสานงานกับธนาคารกรุงไทย สาขาปากน้ำโพ เพื่อขอความอนุเคราะห์เปิดบัญชีธนาคารให้กับผู้ต้องขัง ณ เรือนจำกลางนครสวรรค์

4) ส่งบัญชีรายชื่อผู้ต้องขัง เลขสมุดบัญชีธนาคารของผู้ต้องขังให้กับฝ่ายฝึกวิชาชีพ/ฝ่ายสวัสดิการ เพื่อโอนเงินปันผลเข้าบัญชีธนาคารอย่างน้อย 50% ของเงินปันผล หรือมากกว่า 50% ตามความสมัครใจของผู้ต้องขัง

5) สมุดบัญชีเงินฝากของผู้ต้องขังเก็บไว้ที่ศูนย์ CARE โดยปรับสมุดบัญชีทุกเดือนและมอบสมุดคืนให้ผู้ต้องขังเมื่อพ้นโทษ

นอกจากนี้ ฝ่ายสังคมสงเคราะห์ ส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง เรือนจำกลางนครสวรรค์ ยังได้สนับสนุนให้ผู้ต้องขังเข้าร่วมโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ซึ่งอยู่ภายใต้แผนยุทธศาสตร์กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. 2562-2565 จึงได้จัดทำโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ ขึ้น เพื่อให้ผู้ต้องขังที่มีความประสงค์จะสะสมเงินออม ตามนโยบายกองทุนการออมแห่งชาติ สามารถนำเงินปันผลที่ได้รับจากการฝึกวิชาชีพหรือเงินที่ญาติฝากไว้ให้จัดเก็บสะสมเข้ากองทุนการออมแห่งชาติเพื่อเป็นการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) ได้ โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ

1) เพื่อให้ผู้ต้องขังได้ออมเงินปันผลจากการฝึกวิชาชีพหรือเงินที่ญาติฝากไว้ในระหว่างที่ถูกคุมขัง

2) เพื่อให้ผู้ต้องขังมีหลักประกันการเลี้ยงชีพเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

3) เพื่อปลูกฝังค่านิยมการออมทรัพย์ให้แก่ผู้ต้องขัง รู้จักประหยัด อดออมในการใช้เงิน

วิธีดำเนินการ

1) ประสานงานเพื่อสอบถามรายละเอียดการออมฯ จากคลังจังหวัดนครสวรรค์

2) ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ต้องขังทราบวัตถุประสงค์ของโครงการ

3) รับสมัครผู้ต้องขังที่ประสงค์สมัครเข้าร่วมโครงการฯ และตรวจสอบสิทธิฯ

4) ขออนุญาตเบิกเงินจากสมุดออมทรัพย์ของผู้ต้องขังเพื่อสมทบเข้ากองทุนตามจำนวนที่ผู้ต้องขังได้แจ้งความประสงค์ไว้ของเงินประเดิมครั้งแรกและในเดือนต่อ ๆ ไป

5) ประสานงานกับเจ้าหน้าที่คลังจังหวัดเพื่อรับเงินและลงทะเบียนนำเงินเข้ากองทุนฯ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1) ผู้ต้องขังได้ออมเงินปันผลจากการฝึกวิชาชีพหรือเงินที่ญาติฝากไว้ในระหว่างที่ถูกคุมขัง

2) ผู้ต้องขังมีหลักประกันการเลี้ยงชีพเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ

3) ผู้ต้องขังได้รับการปลูกฝังค่านิยมการออมทรัพย์ให้แก่ผู้ต้องขังรู้จักประหยัด อุดหนุนในการใช้เงิน

ตัวชี้ความสำเร็จของโครงการ

เชิงปริมาณ : ผู้ต้องขังนอกทุกคน และผู้ต้องขังที่สมัครใจออมทรัพย์

เชิงคุณภาพ : ผู้ต้องขังได้ออมทรัพย์เงินปันผลที่ได้รับจากการฝึกวิชาชีพ

หลักเกณฑ์

1) เป็นผู้มีสัญชาติไทย

2) อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน 60 ปีบริบูรณ์ (เฉพาะในหนึ่งปีแรกที่ พ.ร.บ. มีผลบังคับใช้ ขออนุญาตให้ผู้ที่มีอายุเกิน 60 ปีขึ้นไป มีสิทธิ์สมัครเป็นสมาชิกได้และกำหนดให้ผู้สมัครที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีสิทธิ์ออมกับกองทุนได้ 10 ปี นับจากวันที่เป็นสมาชิกซึ่งจะทำให้ได้รับเงินสมทบจากรัฐอย่างเต็มที่ เช่น หากอายุ 55 ปี สมัครกองทุนในปีนี้ สามารถออมได้ 10 ปี จนถึงอายุ 65 ปี)

3) ไม่อยู่ในระบบบำเหน็จบำนาญภาครัฐหรือเอกชนและไม่อยู่ในกองทุนตามกฎหมายอื่นที่ได้รับเงินสมทบจากรัฐหรือนายจ้าง เช่น กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการกรุงเทพมหานคร กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น กองทุนประกันสังคม (ซึ่งส่งเงินเพื่อได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และกองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน เป็นต้น

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) สมาชิกจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนไม่ต่ำกว่าครั้งละ 50 บาท แต่เมื่อรวมกันแล้วในปีหนึ่ง ๆ ต้องไม่เกิน 13,200 บาท

2) เมื่อสมาชิกส่งเงินสะสมรัฐบาลจะจ่ายเงินสมทบให้ภายในสิ้นเดือนถัดไปตามระดับอายุของสมาชิกและเป็นอัตราส่วนกับจำนวนเงินสะสม โดยมีอัตราตามที่กำหนดในบัญชีเงินสมทบท้ายพระราชบัญญัติและเมื่อรวมกันแล้วในปีหนึ่ง ๆ ต้องไม่เกินจำนวนเงินสมทบสูงสุดที่กำหนดโดยกฎกระทรวง ซึ่งได้กำหนดไว้ดังนี้

2.1) สมาชิกที่อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี ได้รับเงินสมทบ ร้อยละ 50 ของเงินที่สะสมเข้ากองทุน แต่ไม่เกินปีละ 600 บาท

2.2) สมาชิกที่อายุมากกว่า 30 ปี แต่ไม่เกิน 50 ปี ได้รับเงินสมทบ ร้อยละ 80 ของเงินที่สะสมเข้ากองทุน แต่ไม่เกินปีละ 960 บาท

2.3) สมาชิกที่อายุมากกว่า 50 ปี แต่ไม่เกิน 60 ปี ได้รับเงินสมทบ ร้อยละ 100 ของเงินที่สะสมเข้ากองทุน แต่ไม่เกินปีละ 1,200 บาท

3) โดยรัฐบาลจะค้ำประกันผลตอบแทนให้กับสมาชิก กอช. ทุกคน โดยคิดคำนวณอัตราผลประโยชน์ให้ไม่ต่ำกว่าดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน เฉลี่ยของธนาคารออมสิน ธกส. และธนาคารพาณิชย์ใหญ่อีก 5 แห่ง ดังนั้น สมาชิกจะมีสิทธิออมได้ไม่เกินปีละ 13,200 บาท

สรุปได้ว่า การออมของผู้ต้องขังในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง การนำรายได้ของผู้ต้องขังที่มาจากการทำงานในระหว่างที่ต้องโทษและจากรายได้ที่ญาติส่งมาให้ ในส่วนที่เหลือจากการบริโภคและการใช้จ่ายที่จำเป็นแล้วนำมาเก็บไว้เป็นเงินออมภายใต้โครงการที่จัดทำขึ้นในเรือนจำกลางนครสวรรค์ เพื่อนำไปใช้จ่ายได้ในอนาคตซึ่งเป็นการสร้างหลักประกันทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะการนำไปใช้เป็นเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้แก่ผู้ต้องขังและครอบครัวภายหลังการพ้นโทษส่งผลให้ไม่หวนกลับมาทำผิดซ้ำและสังคมให้การยอมรับ สำหรับงานวิจัยครั้งนี้จะเน้นศึกษารูปแบบของการออมภายใต้โครงการที่จัดทำขึ้นในเรือนจำกลางนครสวรรค์ ได้แก่ โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ ซึ่งเนื้อหาสาระสำคัญที่นำมาใช้เป็นกรอบในการวิจัย คือ หลักเกณฑ์และขั้นตอนของทั้ง 2 โครงการ ดังนี้

โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่

หลักเกณฑ์

1) ผู้ต้องขังชาย/หญิงทุกคนที่ฝึกวิชาชีพภายนอกเรือนจำและผู้ต้องขังที่ฝึกอาชีพ ณ สถานประกอบการและมีรายได้จากเงินปันผลจากการฝึกวิชาชีพทุกคนต้องเข้าร่วมโครงการฯ

2) ผู้ต้องขังฝึกวิชาชีพภายในเรือนจำฯ ตามความสมัครใจ

3) ผู้ต้องขังทุกคนที่เข้าร่วมโครงการฯ ต้องเขียนใบสมัครและยินดีให้หักเงินปันผลเป็นเงินออมไม่น้อยกว่า 50%

4) ไม่อนุญาตให้เบิกเงินปันผลระหว่างต้องโทษจนกว่าจะพ้นโทษ เว้นแต่มีความจำเป็นเห็นประจักษ์ และได้รับอนุญาตจากผู้บัญชาการเรือนจำ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) ประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจกับผู้ต้องขังที่ทำงานภายในและภายนอกเรือนจำ และสถานประกอบการให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการฯ

2) ฝ่ายสังคมสงเคราะห์ สํารวจรายชื่อผู้ต้องขังที่ต้องเข้าร่วมโครงการและสมัครเข้าร่วมโครงการฯ รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง (แบบขอรับการสงเคราะห์ สค.1/บัตรประชาชนตัวจริงพร้อมสำเนาบัตร/และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง) เพื่อใช้ประกอบหลักฐานในการเปิดบัญชีธนาคาร

3) ประสานงานกับธนาคารกรุงไทย สาขาปากน้ำโพ เพื่อขอความอนุเคราะห์เปิดบัญชีธนาคารให้กับผู้ต้องขัง ณ เรือนจำกลางนครสวรรค์

4) ส่งบัญชีรายชื่อผู้ต้องขัง เลขสมุดบัญชีธนาคารของผู้ต้องขังให้กับฝ่ายฝึกวิชาชีพ/ฝ่ายสวัสดิการ เพื่อโอนเงินปันผลเข้าบัญชีธนาคารอย่างน้อย 50% ของเงินปันผล หรือมากกว่า 50% ตามความสมัครใจของผู้ต้องขัง

5) สมุดบัญชีเงินฝากของผู้ต้องขัง เก็บไว้ที่ศูนย์ CARE โดยปรับสมุดบัญชีทุกเดือน และมอบสมุดคืนให้ผู้ต้องขังเมื่อพ้นโทษ

โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ

หลักเกณฑ์

1) เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทย

2) อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน 60 ปีบริบูรณ์ (เฉพาะในหนึ่งปีแรกที่ พ.ร.บ. มีผลบังคับใช้ อนุญาตให้ผู้ที่มีอายุเกิน 60 ปีขึ้นไป มีสิทธิ์สมัครเป็นสมาชิกได้และกำหนดให้ผู้สมัครที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีสิทธิ์ออมกับกองทุนได้ 10 ปี นับจากวันที่เป็นสมาชิกซึ่งจะทำให้ได้รับเงินสมทบจากรัฐอย่างเต็มที่ เช่น หากอายุ 55 ปี สมัครกองทุนในปีนั้นสามารถออมได้ 10 ปี จนถึงอายุ 65 ปี)

3) ไม่อยู่ในระบบบำเหน็จบำนาญภาครัฐหรือเอกชนและไม่อยู่ในกองทุนตามกฎหมายอื่นที่ได้รับเงินสมทบจากรัฐหรือนายจ้าง เช่น กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการกรุงเทพมหานคร กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น กองทุนประกันสังคม (ซึ่งส่งเงินเพื่อได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และกองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน เป็นต้น

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) สมาชิกจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนไม่ต่ำกว่าครั้งละ 50 บาท แต่เมื่อรวมกันแล้วในปีหนึ่ง ๆ ต้องไม่เกิน 13,200 บาท

2) เมื่อสมาชิกส่งเงินสะสมรัฐบาลจะจ่ายเงินสมทบให้ภายในสิ้นเดือนถัดไปตามระดับอายุของสมาชิกและเป็นอัตราส่วนกับจำนวนเงินสะสม โดยมีอัตราตามที่กำหนดในบัญชีเงินสมทบท้ายพระราชบัญญัติ และเมื่อรวมกันแล้วในปีหนึ่ง ๆ ต้องไม่เกินจำนวนเงินสมทบสูงสุดที่กำหนดโดยกฎกระทรวง ซึ่งได้กำหนดไว้ดังนี้

2.1) ที่อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี ได้รับเงินสมทบ ร้อยละ 50 ของเงินที่สะสมเข้ากองทุน แต่ไม่เกินปีละ 600 บาท

2.2) สมาชิกที่อายุมากกว่า 30 ปี แต่ไม่เกิน 50 ปี ได้รับเงินสมทบ ร้อยละ 80 ของเงินที่สะสมเข้ากองทุน แต่ไม่เกินปีละ 960 บาท

2.3) สมาชิกที่อายุมากกว่า 50 ปี แต่ไม่เกิน 60 ปี ได้รับเงินสมทบ ร้อยละ 100 ของเงินที่สะสมเข้ากองทุน แต่ไม่เกินปีละ 1,200 บาท

3) โดยรัฐบาลจะค้ำประกันผลตอบแทนให้กับสมาชิก กอช. ทุกคน โดยคิดคำนวณอัตราผลประโยชน์ให้ไม่ต่ำกว่าดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน เฉลี่ยของธนาคารออมสิน ธกส. และธนาคารพาณิชย์ใหญ่อีก 5 แห่ง ดังนั้น สมาชิกจะมีสิทธิ์ออมได้ไม่เกินปีละ 13,200 บาท

2.7 ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Motives and Motivation)

พฤติกรรมมนุษย์ทุกพฤติกรรมไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมส่วนบุคคล พฤติกรรมระหว่างบุคคล หรือพฤติกรรมกลุ่ม ล้วนต้องมีสาเหตุและสิ่งที่เป็นสาเหตุสำคัญสาเหตุหนึ่ง คือ แรงจูงใจ มนุษย์มีพฤติกรรมแตกต่างกันเพราะมีแรงจูงใจแตกต่างกัน ในสมัยก่อนเคยคิดว่าแรงจูงใจที่สำคัญเป็นตัวผลักดันให้มนุษย์แสดงพฤติกรรม นั่นคือ ความสุขส่วนตัว (ลัทธิสุขนิยม) แต่ปัจจุบันแนวคิดนี้เริ่มเปลี่ยนไป บางคนบอกว่าแรงจูงใจที่เป็นสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมนั้นอาจเป็นได้ทั้งปัจจัยภายในหรือภายนอก ร่างกายก็ได้ นอกจากนั้นสิ่งที่น่าสังเกตอีกสิ่งหนึ่งคือ บางครั้งแรงจูงใจเหมือนกันอาจมีผลทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมแตกต่างกัน ในขณะที่บางครั้งแรงจูงใจต่างกันแต่มีผลทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเหมือนกัน ดังนั้น การที่เข้าใจพฤติกรรมมนุษย์ได้ดีนั้นจำเป็นต้องทำความเข้าใจและคำนึงถึงความละเอียดลึกซึ้งของเรื่องแรงจูงใจด้วย (จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์. 2556 : 145)

2.7.1 ความหมายของแรงจูงใจและการจูงใจ (Motives and Motivation)

Motivation มาจากรากศัพท์ภาษาละติน คำว่า “Movere” แปลว่า “To move” คือ การผลักดันให้เคลื่อนไหว (Simmering. 2010) หรืออาจกล่าวได้ว่า ถ้ามีแรงจูงใจเกิดขึ้นจะก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวหรือเกิดกิจกรรมมุ่งไปยังเป้าหมาย (Goal) หรือไปสู่สิ่งล่อใจ (Incentives) นั่นเอง

ก่อนที่จะกล่าวถึงทฤษฎีแรงจูงใจต้องทำความเข้าใจระหว่างคำว่า “แรงจูงใจ” “ปัจจัยจูงใจ” และ “การจูงใจ” ดังนี้ (จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์. 2556 : 145)

แรงจูงใจ (Motives) คือ พลังภายในตัวบุคคลที่ก่อให้เกิดการกระตุ้นเร้าและการชี้นำแนวทางพฤติกรรมให้มุ่งไปสู่เป้าหมาย

ปัจจัยจูงใจ (Motivator) คือ ปัจจัยที่กระตุ้นเร้าและชี้นำแนวทางให้เกิดการแสดงพฤติกรรมอย่างมีทิศทาง

การจูงใจ (Motivation) คือ กระบวนการนำปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยจูงใจมาผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างมีทิศทาง

2.7.2 ประเภทของแรงจูงใจ (จิราภรณ์ ตั้งกิตติภาภรณ์. 2556 : 146-147)

1) แรงจูงใจปฐมภูมิ (Primary motives)

แรงจูงใจปฐมภูมิ เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติมิได้เกิดจากการเรียนรู้แต่เกิดขึ้นมาได้ด้วยวุฒิภาวะหรือสภาพร่างกาย แรงจูงใจปฐมภูมิบางครั้งเรียกว่า แรงขับ (Drive) หรือแรงจูงใจทางด้านสรีระ (Physiological motives) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของร่างกายเป็นแรงจูงใจที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น แรงขับแห่งความหิว (Hunger drive) แรงขับแห่งความกระหาย (Thirst drive) แรงขับแห่งการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด (Pain reduction drive) ฯลฯ นอกจากนั้น ยังมีแรงจูงใจอีก 2 ประเภท ที่ถือว่าเป็นแรงจูงใจปฐมภูมิ เช่น แรงจูงใจทางเพศ (Sex motive) และแรงจูงใจแห่งความเป็นแม่ (Maternal motives) ถึงแม้ว่าแรงจูงใจ 2 ประเภทนี้จะไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตแต่จำเป็นต่อการดำรงพันธุ์

2) แรงจูงใจทุติยภูมิ (Secondary motives, Psychosocial motives)

แรงจูงใจทุติยภูมิ เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ (Learned motive) แรงจูงใจชนิดนี้มีความสำคัญน้อยกว่าแรงจูงใจทางด้านสรีระ กล่าวคือ ถึงแม้แรงจูงใจประเภทนี้ไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตแต่ก็มีความสำคัญต่อความทุกข์สุขทางจิตใจและความสามารถในการปรับตัวทางสังคม บางครั้งจึงเรียกว่า แรงจูงใจทางจิตสังคม (Psychosocial motives) แรงจูงใจประเภทนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย คือ

2.1) แรงจูงใจทางจิตใจ (Psychological motives)

แรงจูงใจทางจิตใจ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่ความรักและความเอาใจใส่จากบุคคลอื่น (Affection motive) แรงจูงใจใฝ่การยอมรับ (Approval motive) แรงจูงใจใฝ่ความมั่นคง (Security motive) แรงจูงใจอยากรู้อยากเห็น (Curiosity motive) ฯลฯ

2.2) แรงจูงใจทางสังคม (Social motives)

แรงจูงใจทางสังคม ซึ่งแรงจูงใจประเภทนี้มีจุดเริ่มต้นส่วนใหญ่มาจากประสบการณ์ทางสังคมในอดีตของบุคคล และเป้าหมายของแรงจูงใจชนิดนี้มีความสัมพันธ์กับการแสดงปฏิกิริยาของบุคคลอื่นที่มีต่อเรา เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement motive) แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliation motive) แรงจูงใจใฝ่พึ่งพา (Dependency motive) แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power motive) ฯลฯ

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบระหว่างแรงจูงใจปฐมภูมิกับแรงจูงใจทุติยภูมิ

แรงจูงใจปฐมภูมิ	แรงจูงใจทุติยภูมิ
1. ถูกกระตุ้นจากระบบประสาท	1. ไม่ถูกกระตุ้นจากระบบประสาท
2. เกิดจากการเสียสมดุลภายในร่างกาย	2. เกิดจากการเสียสมดุลระหว่างตนเองและสิ่งแวดล้อม
3. เกิดจากกระบวนการภายในอินทรีย์	3. เกิดจากการเรียนรู้
4. ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองจะมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิต	4. ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองจะมีผลกระทบต่อความรู้สึก อารมณ์และจิตใจ
5. ไม่สามารถวิเคราะห์ได้จากสิ่งแวดล้อม	5. สามารถวิเคราะห์ได้จากสิ่งแวดล้อม

นอกจากนั้นแรงจูงใจยังสามารถแบ่งโดยยึดปัจจัยจูงใจเป็นหลักได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) แรงจูงใจภายใน (Intrinsic motives)

เป็นสภาวะที่บุคคลต้องการที่จะกระทำหรือเรียนรู้บางสิ่งบางอย่างด้วยตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยการชักจูงจากสิ่งเร้าภายนอก แต่เกิดจากปัจจัยจูงใจภายในตัวบุคคล เช่น ความภูมิใจ ความสุขใจ ความรู้สึกรักคุณค่าในตนเอง ความอึดใจ ฯลฯ

2) แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic motives)

เป็นสภาวะที่บุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอกทำให้มองเห็นเป้าหมาย กระตุ้นเร้าให้บุคคลเกิดความต้องการและแสดงพฤติกรรมไปสู่เป้าหมาย ปัจจัยจูงใจจากภายนอก ได้แก่ เงิน เหยียดูตรา ปริญญาบัตร ตำแหน่ง ฯลฯ

2.7.3 กระบวนการเกิดแรงจูงใจ (จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์. 2556 : 147-148)

1) ชั้นความต้องการ (Need stage)

จุดเริ่มต้นของกระบวนการเกิดขึ้นเมื่อบุคคลเกิดความไม่สมดุลภายในตัว ซึ่งการเสียสมดุลนี้อาจเกิดจากการขาดปัจจัยทางกายภาพหรือทางจิตใจก็ได้ ปัจจัยทางกายภาพ เช่น การขาดอาหาร การขาดน้ำ ฯลฯ ปัจจัยทางจิตใจ เช่น การขาดความรัก ความสนใจ ฯลฯ ซึ่งการขาดปัจจัยเหล่านี้จะทำให้เกิดความต้องการขึ้น

2) ชั้นแรงขับ (Drive stage)

ภาวะการขาดสมดุลดังกล่าวจะกระตุ้นให้บุคคลเกิดความเครียดหรือความรู้สึก กระวนกระวายอยู่ไม่สุขทำให้ร่างกายพร้อมที่จะเกิดการเคลื่อนไหวหรือการกระทำกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่ง

3) ชั้นพฤติกรรม (Behavior)

เมื่อเกิดความเครียดหรือความรู้สึกกระวนกระวายขึ้น ความรู้สึกเหล่านี้จะผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อลดความเครียดและความรู้สึกกระวนกระวาย

4) **ชั้นลดแรงขับ (Drive reduction)**

ผลจากการกระทำกิจกรรมจะทำให้บุคคลรู้สึกผ่อนคลายขึ้นลดความกระวนกระวายหรือความกระสับกระส่ายลงและผลของพฤติกรรมนี้จะเป็นข้อมูลย้อนกลับให้เขาได้พิจารณาว่าจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างไรเพื่อจะหยุดความเคลื่อนไหวหรือจะยังคงเคลื่อนไหวต่อและการเคลื่อนไหวจะเคลื่อนไหวในลักษณะใดจึงจะสามารถสนองความต้องการได้

2.7.4 **ลักษณะของแรงจูงใจบางประเภท (จิราภรณ์ ตังกิตติภรณ์. 2556 : 148-152)**

1) **แรงจูงใจแห่งความหิว (Hunger motive)**

เนื่องจากแรงจูงใจทางด้านสรีระจะเกิดขึ้นได้เมื่อร่างกายอยู่ในภาวะเสียสมดุลการเสียสมดุลนี้จะทำให้มนุษย์พยายามทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้สภาพสมดุลกลับคืนมา ความหิวก็เช่นกันคนเราจะรู้สึกหิวก็ต่อเมื่อร่างกายขาดสิ่งที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโต การซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอ เช่น การขาดสมดุลของสารเคมีในส่วนของประกอบของเลือด การขาดสมดุลนี้จะไปกระตุ้นสมองส่วนไฮโปทาลามัส (Hypothalamus) แล้วสมองส่วนนี้จะส่งกระแสประสาทไปทำให้กระเพาะอาหารบีบตัวและเกิดอาการปวดแสบท้องขึ้น ทำให้เกิดพฤติกรรมสรรหาอาหารเพื่อสนองความต้องการของร่างกาย เช่น หญิงมีครรภ์จะรู้สึกต้องการอาหารที่มีรสเปรี้ยวและแคลเซียมมากกว่าหญิงทั่วไป ทั้งนี้ เพราะขณะตั้งครรภ์ร่างกายต้องดึงเอาวิตามินและแคลเซียมไปช่วยเสริมสร้างกระดูกและฟันของทารกในครรภ์มารดา ดังนั้น จึงทำให้ร่างกายของหญิงมีครรภ์ขาดสารอาหารเหล่านี้และต้องสรรหาสิ่งที่ร่างกายขาดแคลนนั้นมาชดเชยทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสมดุลนั่นเอง

ความหิวนอกจากจะทำให้เกิดพฤติกรรมการกินแล้ว บุคคลที่ตกอยู่ในภาวะหิวจัดหรือขาดสารอาหารอาจทำให้เกิดอาการต่าง ๆ ตามมาด้วย เช่น เกิดอาการวิงเวียนศีรษะ คลื่นเหียน อ่อนเพลียตามกล้ามเนื้อ ส่วนทางจิตใจอาจทำให้เกิดอารมณ์หงุดหงิด โกรธง่าย ขาดความคิดริเริ่มขาดสมาธิ และในที่สุดจะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ด้วย (Geiwitz. 1975)

2) **แรงจูงใจแห่งความกระหาย (Thirst motive)**

ความกระหายเกิดจากร่างกายเสียน้ำทั้งจากทางผิวหนัง ปาก และระบบขับถ่ายในคนที่สูญเสียน้ำเป็นจำนวนมากก็ทำให้เกิดการกระหายน้ำ ศูนย์ควบคุมความรู้สึกกระหายนี้อยู่ที่สมองส่วนไฮโปทาลามัส (Hypothalamus) เช่นเดียวกับความหิวน้ำเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์มากถ้าร่างกายขาดน้ำเพียงไม่กี่วันก็อาจทำให้บุคคลนั้นเสียชีวิตได้ มนุษย์จึงจำเป็นต้องหาวิธีการเพื่อที่จะได้น้ำมาทดแทนน้ำส่วนที่ขาดหายไป วิธีการทดแทนน้ำสามารถทำได้ 2 ทาง คือ การดื่มน้ำโดยตรงและการนำน้ำจากไตคืนมาก่อนที่จะกลายเป็นปัสสาวะ เมื่อร่างกายขาดน้ำร่างกายจะปรับตัวเพื่อให้เกิดภาวะสมดุลโดยการกระตุ้นให้ต่อมพิทูอิทารี (Pituitary gland) ขับฮอร์โมนแอนติไดยูเรติก (Antidiuretic hormone) เพื่อลดน้ำที่ออกจากไตกลับเข้าสู่เส้นเลือดและทำให้น้ำปัสสาวะเข้มข้นขึ้นทำให้ร่างกายเกิดภาวะสมดุลได้ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชิต. 2529)

3) แรงจูงใจแห่งเพศ (Sex motive)

เป็นแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการดำรงเผ่าพันธุ์ของมนุษย์ แรงจูงใจชนิดนี้เกิดขึ้นเอง โดยไม่ต้องอาศัยการเรียนรู้แต่ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาวะ กล่าวคือ แรงขับชนิดนี้จะไม่แสดงให้เห็นชัดเจนจนกว่าอวัยวะที่เกี่ยวข้องจะพัฒนาเต็มที่ ส่วนพฤติกรรมทางเพศที่ปรากฏออกมานั้นขึ้นอยู่กับทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องเพศของแต่ละบุคคลเพราะในแต่ละวัฒนธรรมจะมีทัศนคติต่อเรื่องเพศแตกต่างกันไป บางวัฒนธรรมจะเก็บกดเรื่องเพศถือว่าเรื่องเพศเป็นสิ่งเลวทราม สกปรก ไม่สมควรจะกล่าวถึงในขณะที่บางวัฒนธรรมจะสนับสนุนให้คนรู้จักแสวงหาความสุขทางเพศได้อย่างสมบูรณ์และเหมาะสม ความขัดแย้งเนื่องจากแรงผลักดันทางเพศและข้อจำกัดแห่งวัฒนธรรมทำให้เรื่องเพศเป็นเรื่องที่มีอิทธิพลมากเรื่องหนึ่งในพฤติกรรมของมนุษย์

วัยเด็กเป็นวัยที่อวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการผลิตฮอร์โมนยังไม่เจริญจึงทำให้พฤติกรรมของเด็กแตกต่างจากผู้ใหญ่ โดยธรรมชาติวัยเด็กอาจมีความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับเรื่องเพศและมีพฤติกรรมแปลก ๆ ที่บิดามารดาไม่เข้าใจ เช่น การลูบคลำอวัยวะเพศหรือการสอบถามเกี่ยวกับเรื่องเพศ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวส่วนใหญ่เด็กจะทำไปโดยความไร้เดียงสา ไม่ได้มีความต้องการทางเพศเหมือนผู้ใหญ่ บิดามารดาจึงไม่ควรตำหนิหรือทำโทษเด็กแต่ควรเข้าใจถึงธรรมชาติพร้อมทั้งถือโอกาสนี้ศึกษาว่าเด็กมีความเพ้อฝันหรือมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างไร จากนั้นจึงค่อยแนะนำและแก้ไขให้เด็กมีความคิดที่ถูกต้อง ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับบทบาททางเพศของตนและสามารถพัฒนาตนไปสู่การเป็นชายจริงหญิงแท้โดยสมบูรณ์

เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นต่อมเพศเจริญเต็มที่ที่ฮอร์โมนเพศจากอัณฑะ (Testis) ของชายและรังไข่ (Ovary) ของหญิงจะทำหน้าที่พัฒนาคุณสมบัติเฉพาะทางเพศให้ปรากฏทำให้เด็กชายและเด็กหญิงเริ่มมีลักษณะทิวติภูมิทางเพศขณะเดียวกันก็เริ่มมีความสนใจและมีพฤติกรรมทางเพศโดยทั่วไปพลังทางเพศในวัยเด็กวัยรุ่นจะถูกกดไว้อย่างเดียวไม่ได้ต้องการทางออกโดยการเล่นกีฬา การเต้นรำหรือการกระตุ้นทางเพศโดยการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง ในเด็กที่มีปัญหาหรือเด็กขาดความรักมักจะใช้เรื่องเพศเพื่อประโยชน์อื่น ๆ เช่น เพื่อเป็นการท้าทายบิดามารดา ทำลายสังคม หรือเพื่อเป็นเครื่องชี้ว่าตนโตแล้ว บางคนอาจใช้เป็นทางหนีความว้าเหวหรือเพื่อหนีจากความกดดันอื่น ๆ

สำหรับผู้ใหญ่ในคนปกติประสบการณ์ชีวิตในวัยที่ผ่านมาจะทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมทางเพศได้อย่างเหมาะสมนอกเสียจากคนที่มีบาดแผลทางจิตใจเกี่ยวกับเรื่องเพศหรือมีความผิดปกติทางเพศจะเป็นสาเหตุทำให้บุคคลนั้นมีความประพฤติดีผิดปกติทั้งในระดับจิตสำนึกและจิตใต้สำนึกได้

4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement motive)

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความต้องการหรือพลังภายในที่ผลักดันให้บุคคลมีความมุ่งมั่นเพื่อเพิ่มหรือรักษามาตรฐานการทำงานของตนให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีและมีคุณภาพดีเลิศ บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะรู้สึกมีความสุขสบายเมื่อประสบความสำเร็จ นอกจากนั้น ยังมี

ความพยายามที่จะปรับมาตรฐานของตนให้ดีเยี่ยมกว่าคนอื่น ๆ โดยคนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีลักษณะดังนี้

4.1) กล้าเสี่ยง (Moderate risk taking) คนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีการตัดสินใจเด็ดเดี่ยวเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ชอบทำสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ โดยเฉพาะสิ่งที่ท้าทายและช่วยความสามารถของตนมากกว่าอาศัยโชคช่วย

4.2) ขยันขันแข็ง (Energetic) มีความมานะบากบั่นขยันขันแข็งในการคิดค้นคว้าและปฏิบัติตลอดเวลา มีความตั้งใจและจริงจังในการทำงานโดยจะสังเกตได้จากการทุ่มเวลาส่วนใหญ่ของชีวิตให้กับการทำงานมากกว่าสิ่งอื่น ๆ

4.3) ระดับความคาดหวังสูง (High level of expectation) พวกนี้มักตั้งมาตรฐานการกระทำของตนไว้สูงและมีความละเอียดอ่อนในการทำงาน ผลงานที่ปรากฏออกมาจะต้องสมบูรณ์และดีเลิศเสมอ

4.4) รับผิดชอบในตนเอง (Individual responsibility) พวกนี้มักจะมีวินัยในตนเอง รู้จักรับผิดชอบ พยายามทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเองมากกว่าที่จะพึ่งคนอื่น มีเสรีภาพในการคิดทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ไม่ชอบให้คนอื่นบงการ

4.5) ต้องการทราบผลการตัดสินใจของตนเอง (Knowledge of Results of Decision) เมื่อทำงานไปแล้วจะต้องมีการติดตามผลงานของตนเองและเมื่อทราบผลแล้วจะพยายามแก้ไขปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ

4.6) คาดการณ์ล่วงหน้า (Anticipation of Possibility) ในการทำสิ่งต่าง ๆ มักมีการวางแผนระยะยาวโดยมีการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงความเป็นไปได้หรือแนวโน้มของผลกระทบต่าง ๆ ที่จะเกิดตามมาภายหลังตลอดจนการหาทางป้องกันไว้ล่วงหน้าก่อน

ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและเด็กจะมีอิทธิพลต่อการสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้แก่เด็กซึ่งการคาดหวังจากบิดามารดาตลอดจนความประทับใจจากการวางแผนใจในการให้รางวัลและการลงโทษของบิดามารดาจะมีส่วนสำคัญต่อการสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จากการศึกษาพบว่า บิดามารดาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมักมีส่วนเสริมสร้างให้ลูกมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงด้วย เพราะในชีวิตประจำวันบิดามารดาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมักจะตั้งมาตรฐานในการเลี้ยงดูลูกสูง จะคอยเอาใจใส่กระตุ้นและแนะนำเด็กไปตามที่ตนคาดหวังตลอดเวลา ซึ่งเท่ากับเป็นการสร้างประสิทธิภาพในการทำงานให้แก่เด็กอีกทั้งยังปลูกฝังแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้แก่เด็กไปในตัว (Vernon. 1980 อ้างถึงใน จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์. 2556 : 151)

5) แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliative motive)

แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ หมายถึง ความต้องการความอบอุ่นจากการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น คนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์สูงมักเป็นคนที่มีพฤติกรรมแสดงออกในรูปของการชอบสนทนา

พบปะผู้คน ชอบทำงานร่วมกับคนอื่นมากกว่าทำงานคนเดียว มีความเห็นอกเห็นใจคนอื่นเสมอ รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีใจคอกว้างขวางโอบอ้อมอารีและมักจะพยายามปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายโดยปราศจากข้อโต้แย้งใด ๆ

เด็กที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมพันธสูงมักจะมาจากครอบครัวที่มีความรักใคร่กลมเกลียวกัน สมาชิกในครอบครัวมีความเคารพเชื่อฟังกันและกัน บิดามารดาไม่มีลักษณะเข้มงวดกดขี่ ชมชู่ หรือก้าวร้าวเกินไปแต่จะเลี้ยงลูกด้วยความรัก ความเอ็นดู ซึ่งบรรยากาศภายในบ้านนั้นจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และพัฒนาเป็นลักษณะนิสัยประจำตัว

6) แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power motive)

แรงจูงใจใฝ่อำนาจ หมายถึง ความต้องการที่จะมีอำนาจเหนือการตัดสินใจผู้อื่น และต้องการที่จะควบคุมผู้อื่นให้อยู่ในอำนาจของตนจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมก็ได้ คนที่มีแรงจูงใจใฝ่อำนาจหาทางให้อำนาจและอิทธิพลเอาชนะผู้อื่น เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้อื่น บางคนจะพูดจาดี ยิ้มแย้มแจ่มใส แต่อาจทำไปเพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งอยู่ภายใต้อำนาจของตนในขณะที่บางคนอาจชอบถกเถียงโต้แย้งหรือใช้กำลังเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจเหนือคนอื่น คนกลุ่มนี้พอใจที่จะทำงานในลักษณะที่เป็นผู้นำมากกว่าผู้ตามและจะรู้สึกไม่พอใจมากขึ้นถ้ารู้สึกว่าตนถูกผู้อื่นแนะนำหรือดูถูก

แรงจูงใจใฝ่อำนาจพัฒนาจากความรู้สึกต่ำต้อยของบุคคลและรู้สึกว่าตนด้อยไม่ทัดเทียมคนอื่น อาจเป็นด้านสรีระ การศึกษา เศรษฐกิจหรือสังคม จึงเกิดความต้องการที่จะชดเชยปมด้อยของตนโดยการพยายามแสวงหาอำนาจหรืออิทธิพลเพื่อเป็นปัจจัยให้ได้มาในสิ่งที่ตนปรารถนาหรือพึงพอใจ คนกลุ่มนี้มักมาจากครอบครัวที่มีปัญหาบิดามารดาเลี้ยงแบบปล่อยปละละเลยหรือไม่ก็เข้มงวดจนเกินไปทำให้เด็กขาดความรักและขาดความมั่นใจจึงต้องแสวงหาสิ่งเหล่านี้ชดเชยจากภายนอกครอบครัว

2.7.5 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับแรงจูงใจ (จิราภรณ์ ตั้งกิตติภาพกรณ์. 2556 : 152-153)

แนวคิดที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis approach)

นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้จะยึดเอาสัญชาตญาณเป็นหลักในการอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ เช่น ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Freud, S. 1964 ; Boeree, C.G. 2009 : Online) กลุ่มนี้เชื่อว่า มนุษย์ทุกคนจะมีแรงขับแห่งสัญชาตญาณ (Instinctual drive) ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดและแรงขับแห่งสัญชาตญาณนี้เป็นแรงจูงใจภายในที่ถูกเก็บสะสมไว้ในจิตในสำนึกและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์มาก บุคคลไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงหรือหนีจากแรงขับนี้ได้ เมื่อไรก็ตามแรงขับประเภทนี้มีพลังมากขึ้นจะมีผลกระทบต่อนักจิตวิทยาแสดงพฤติกรรมไปในลักษณะเฉพาะแบบใดแบบหนึ่ง ทั้งนี้ เพื่อจะได้ผ่อนคลายความเครียดและสนองความพึงพอใจ ถ้าบุคคลใดไม่สามารถแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อแรงขับนี้ได้โดยตรงก็อาจจะแสดงออกในรูปของการกระทำในขณะที่พลังเหลือในรูปของความฝันหรืออาการทางประสาทต่าง ๆ

แนวคิดที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning approach)

นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ได้แก่ จูเลียน บี รอตเตอร์ (Julian B. Rotter. 1954) กลุ่มนี้เชื่อว่าพฤติกรรมมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้มากกว่าสัญชาตญาณซึ่งเป็นพลังแรงขับที่อยู่ภายในร่างกายแต่ขึ้นอยู่กับ การตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายนอก โดยการเรียนรู้ในอดีตจะมีผลทำให้แต่ละบุคคลมีวิธีการเลือกแนวทางในการตอบสนองที่แตกต่างกัน ซึ่งการเรียนรู้นั้นอาจเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงหรือประสบการณ์ทางอ้อมก็ได้ บุคคลจะเรียนรู้ว่าการแสดงพฤติกรรมแบบใดจะนำไปสู่ความสำเร็จหรือความพึงพอใจและพฤติกรรมใดจะนำไปสู่ความล้มเหลวหรือความเจ็บปวด ดังนั้น รางวัลหรือสิ่งเสริมแรงจึงเป็นปัจจัยจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนั่นเอง

แนวคิดที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับปัญญานิยม (Cognitive approach)

นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ได้แก่ เคิร์ท เลวิน (Wikipedia. 2010 : Online) เอ็ดเวิร์ด ทอลแมน (New World Encyclopedia. 2008 : Online) วิกเตอร์ รุม (Scholl, R.W. 2002 : Online) และ เอ็ดวิน ล็อค และแกรี ลาธัม (Edwin A. Locke & Gary P. Latham. 1990 cited in Stewart, G.L. 2008 : 29-54) กลุ่มนี้ไม่เชื่อเรื่องของแรงจูงใจจากจิตใต้สำนึกและไม่สนใจว่าอดีตจะมีผลต่อพฤติกรรมอย่างไร แต่กลับเชื่อว่าพฤติกรรมมนุษย์เกิดจากการคิดที่มีเป้าหมายและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นก็เป็นพฤติกรรมที่นำไปสู่เป้าหมายนั่นเอง ดังนั้น ปัจจัยจูงใจที่กำหนดพฤติกรรมมนุษย์ คือ ความเชื่อ (Beliefs) ความมุ่งหมาย (Expectations) และการคาดหมายว่าจะเกิดอะไรขึ้น (Anticipations) เท่านั้น

แนวคิดที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับมนุษยนิยม (Humanistic approach)

นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ได้แก่ คาร์ล อาร์ โรเจอร์ (Smith, M.K. 2004 : Online) อับราฮัม มาสโลว์ (Boeree, C.G. 2006 : Online) กลุ่มนี้เชื่อว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมศักยภาพที่มีการเจริญงอกงาม มนุษย์รู้จักใช้ความคิดและวิจารณ์ญาณในการวางแผนและตัดสินใจเลือกเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเอง ความต้องการที่จะเจริญงอกงามไปสู่ความมีวุฒิภาวะโดยสมบูรณ์จะเป็นปัจจัยจูงใจที่ผลักดันให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมซึ่งมนุษย์แต่ละคนจะเลือกแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการรับรู้และประสบการณ์ส่วนตัวของแต่ละบุคคล ดังนั้น พฤติกรรมที่แสดงจึงสะท้อนถึงการมองโลกของแต่ละบุคคล

2.7.6 องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจ (จิราภรณ์ ตั้งกิตติภาภรณ์. 2556 : 159-161)

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่าแรงจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการผลักดันให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เราจึงสามารถนำเรื่องแรงจูงใจไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้แต่การสร้างแรงจูงใจจะประสบความสำเร็จได้ผู้จูงใจจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1) ลักษณะส่วนบุคคล (Personal characteristics)

เนื่องจากแต่ละคนจะมีเอกลักษณ์ประจำตัวแตกต่างกันไป การสร้างแรงจูงใจให้แกบุคคลนั้นจำเป็นต้องคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1) ความต้องการ (Needs) เป็นภาวะการณ์ขาดสมดุลภายในร่างกายของบุคคล ซึ่งอาจจะเป็นทางกายหรือทางจิตใจก็ได้ ภาวะดังกล่าวจะทำให้บุคคลพยายามที่จะทำกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่งเพื่อให้ร่างกายเกิดความสมดุล

1.2) ทศนคติ (Attitude) เป็นความเชื่อและความรู้สึกเชิงประมาณค่าของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งผ่านเข้ามาในประสบการณ์ของบุคคล ความรู้สึกเชิงประมาณค่านี้นี้เป็นได้ทั้งทางบวกหรือลบและมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบออกมา

1.3) ค่านิยม (Values) ประจำตัวบุคคลเลือกทำกิจกรรมหรืออยากกระทำกิจกรรมต่าง ๆ แตกต่างกันไป เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับการเลือกคู่ครอง ค่านิยมเกี่ยวกับการแต่งกาย ฯลฯ

1.4) ความวิตกกังวล (Anxiety) จะมีผลต่อความสามารถในการเรียนรู้และการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ คนที่มีความวิตกกังวลสูงมักกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้อยกว่าคนที่มีความวิตกกังวลต่ำและคนที่ตกอยู่ในภาวะวิตกกังวลจะถูกกระตุ้นได้ง่ายกว่าคนที่อยู่ในภาวะปกติ ความวิตกกังวลจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งสำหรับการจูงใจ

1.5) ความตั้งใจ (Intention) ความตั้งใจและแรงจูงใจมีความสัมพันธ์กันและมีผลต่อความสำเร็จของการทำกิจกรรม คนที่มีความตั้งใจสูงจะทำให้มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ สูงกว่าคนที่ตั้งใจต่ำ

2) ภาวะแวดล้อมทางสังคม (Society)

ได้แก่ สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมที่มีอยู่ในสังคมนั้น ๆ เช่น กฎระเบียบ ข้อบังคับ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ศาสนา และวัฒนธรรม รวมถึงสถาบันต่าง ๆ ทางสังคม ที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ สิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้แต่ละคนมีการพัฒนาเอกลักษณ์ประจำตัวที่แตกต่างกันและมีผลต่อการจูงใจด้วย

3) สถานการณ์ต่าง ๆ ในแต่ละสิ่งแวดล้อม (Situation)

บรรยากาศในแต่ละสถานการณ์จะส่งผลให้เกิดแรงจูงใจแตกต่างกันบางสถานการณ์สามารถทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกตื่นตัวมีกำลังใจในการทำกิจกรรม ในขณะที่บางสถานการณ์อาจทำให้เกิดความรู้สึกสับสน มึนงง หดหู่ หรือหมดกำลังใจในการทำกิจกรรม การสร้างบรรยากาศเพื่อให้เกิดแรงจูงใจสามารถกระทำได้ใน 3 ลักษณะ คือ

3.1) การแข่งขัน (Competition) เป็นการสร้างบรรยากาศเพื่อให้เกิดความรู้สึกต้องการเอาชนะทำให้ดีขึ้น หรือทำให้เหนือคนอื่น การแข่งขันมี 2 ลักษณะ คือ การแข่งขันกับตนเองและการแข่งขันกับคนอื่น การสร้างบรรยากาศของการแข่งขันเป็นวิธีการกระตุ้นให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดีอีกวิธีหนึ่ง

3.2) ความร่วมมือ (Collaboration) เป็นการสร้างบรรยากาศเพื่อให้เกิดความรู้สึก ความผูกพัน ความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจในการทำงาน หรือการสร้างให้เกิดความเหนียวแน่นภายในกลุ่ม

นั่นเอง บรรยากาศของการเกิดอารมณ์ร่วมนี้จะเป็นตัวจูงใจบุคคลเกิดพร้อมและเกิดกำลังใจในการทำงาน ได้ดีกว่าบรรยากาศที่มีความแตกสามัคคีกัน

3.3) การตั้งเป้าหมาย (Goal setting) การทำงานใด ๆ ก็ตาม ถ้ามีการวางแผนงานไว้ล่วงหน้า มีเป้าหมายที่ชัดเจนและทำให้สามารถติดตามความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานได้ย่อมเป็นการสร้างแรงจูงใจให้บุคคลพยายามทำสิ่งต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายที่ตนตั้งความคาดหวังไว้

4) ลักษณะของสิ่งจูงใจ (Characteristics of Motivator)

การสร้างหรือการสรรหาสิ่งเสริมแรงเพื่อจูงใจให้บุคคลเกิดพฤติกรรมตามต้องการ มี 2 ลักษณะ คือ การให้รางวัล เช่น การให้เงิน สิ่งของ ค่าชมเชย ค่ายกย่อง การให้ความสนใจหรือการให้การยอมรับ ส่วนด้านการลงโทษ เช่น การตัดเงินเดือน การทำให้เกิดความเจ็บปวดหรืออับอาย การเยาะเย้ยถากถาง หรือการเพิกเฉยไม่สนใจ

สรุปได้ว่า แรงจูงใจเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดพฤติกรรมมนุษย์และแรงจูงใจมีผลทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมแตกต่างกัน ดังนั้น การที่จะศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ได้เข้าใจอย่างดึ้นนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจและคำนึงถึงแรงจูงใจที่เป็นบ่อเกิดพฤติกรรมนั้น ๆ ด้วย สำหรับงานวิจัยครั้งนี้จะเน้นศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement motive) ซึ่งเป็นความต้องการหรือพลังภายในที่ผลักดันให้ผู้ต้องขังมีความมุ่งมั่นสามารถทำงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีและมีคุณภาพดีเลิศ ดังนั้น ผู้ต้องขังที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะรู้สึกมีความสุขเมื่อประสบความสำเร็จและมีความพยายามที่จะปรับมาตรฐานของตนให้ดียิ่งกว่าคนอื่น ๆ โดยเนื้อหาสาระสำคัญที่นำมาใช้เป็นกรอบในการวิจัย คือ

1) กล้าเสี่ยง (Moderate risk taking)

ตัดสินใจเด็ดเดี่ยวเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ชอบทำสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ โดยเฉพาะสิ่งที่ท้าทายและยั่วยุกความสามารถของตนมากกว่าอาศัยโชคช่วย

2) ขยันขันแข็ง (Energetic)

มีความมานะบากบั่นขยันขันแข็งในการคิดค้นคว้าและปฏิบัติตลอดเวลาที่มีความตั้งใจและจริงจังในการทำงาน

3) ระดับความคาดหวังสูง (High level of Expectation)

คือ การตั้งมาตรฐานการกระทำของตนไว้สูงและมีความละเอียดอ่อนในการทำงาน ผลงานที่ปรากฏออกมาจะต้องสมบูรณ์และดีเลิศเสมอ

4) รับผิดชอบในตนเอง (Individual responsibility)

มีวินัยในตนเอง รู้จักรับผิดชอบ พยายามทำงานให้บรรลุผลสำเร็จโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเองมากกว่าที่จะพึ่งคนอื่น มีเสรีภาพในการคิดทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ไม่ชอบให้คนอื่นบงการ

5) ต้องการทราบผลการตัดสินใจของตนเอง (Knowledge of Results of Decision)

เมื่อทำงานไปแล้วจะต้องมีการติดตามผลงานของตนเองและเมื่อทราบผลแล้วจะพยายามแก้ไขปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ

6) คาดการณ์ล่วงหน้า (Anticipation of Possibility)

ในการทำสิ่งต่าง ๆ มักมีการวางแผนระยะยาว โดยคาดการณ์ล่วงหน้าถึงความเป็นไปได้หรือแนวโน้มของผลกระทบต่าง ๆ ที่จะเกิดตามมาภายหลังตลอดจนการหาทางป้องกันไว้ล่วงหน้าก่อน

2.8 ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์

2.8.1 ทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs)

อับราฮัม มาสโลว์ (Maslow, A. H. 1954) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันได้ตีพิมพ์ทฤษฎีลำดับชั้นตอนความต้องการใน ค.ศ. 1954 โดยมีแนวความคิดพื้นฐานดังนี้

- 1) มนุษย์มีความต้องการตลอดเวลาและความต้องการนั้นเป็นปัจจัยจูงใจขั้นพื้นฐานของการเกิดพฤติกรรม
- 2) ความต้องการของมนุษย์จะเรียงตามลำดับชั้นจากความต้องการขั้นพื้นฐานไปสู่ความต้องการที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น
- 3) หากความต้องการในระดับต่ำยังไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการในระดับที่สูงกว่าจะไม่เกิดขึ้น
- 4) ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองจะเป็นปัจจัยกระตุ้นพฤติกรรมส่วนความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่กระตุ้นพฤติกรรมอีกต่อไป

ทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์ ได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1954 โดยช่วงแรกมาสโลว์ได้กำหนดความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ชั้น คือ ความต้องการทางด้านสรีระ (Physiological needs) ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย (Safety and Security needs) ความต้องการความรักและความเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (Love and Belonging needs) ความต้องการเกียรติและศักดิ์ศรี (Self - Esteem needs) และความต้องการพัฒนาตนเองอย่างแท้จริง (Self - Actualization) ต่อมาในปี ค.ศ. 1970 มาสโลว์ได้ปรับปรุงทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ เป็น 7 ชั้น ความต้องการที่เพิ่มขึ้น 2 ชั้น คือ ความต้องการด้านการรู้การคิด (Cognitive needs) ความต้องการด้านสุนทรียภาพ (Aesthetic needs) ส่วนในปี ค.ศ. 1990 ได้ปรับปรุงทฤษฎีใหม่อีกครั้งโดยเพิ่มความต้องการด้านเหนือธรรมชาติ (Transcendence needs) อีก 1 ด้าน รวมเป็น 8 ชั้น (Chapman. 2004 : Online ; Kenyon. 2009 : Online) ความต้องการ 6 ชั้นแรกนี้มาสโลว์จัดไว้เป็นกลุ่มความต้องการที่ขาดแคลน (Deficiency needs) ส่วนความต้องการ 2 ชั้นหลังจัดอยู่ในกลุ่มความต้องการออกงาม (Growth needs) สำหรับความต้องการมนุษย์ทั้ง 8 ชั้น มีดังต่อไปนี้

1) ความต้องการทางด้านสรีระ (Physiological needs)

เป็นความต้องการเบื้องต้นที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต เช่น ความหิว ความกระหาย ความง่วง ความต้องการทางเพศ ฯลฯ ความต้องการนี้จะมีมากในกลุ่มคนที่มีความขาดแคลน เช่น ผู้มีอาชีพหาเช้ากินค่ำ ส่วนใหญ่กลุ่มคนเหล่านี้ทำงานเพราะต้องการค่าจ้างเพื่อสนองความต้องการทางสรีระมากกว่าอย่างอื่น

2) ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย (Safety and Security needs)

เมื่อความต้องการทางด้านสรีระได้รับการตอบสนองแล้วมนุษย์ก็จะหาทางทำให้ตนเองปลอดภัยจากภัยอันตรายต่าง ๆ ขณะเดียวกันก็จะแสวงหาความมั่นคงในชีวิต ทรัพย์สินและการงาน ซึ่งความต้องการประเภทนี้ทำให้เกิดการผลักดันให้มีการออกกฎหมายคุ้มครองแรงงานต่าง ๆ หรือการเกิดบริษัทประกันภัย เป็นต้น

3) ความต้องการความรักและการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (Love and Belonging needs)

ความต้องการความรัก ความผูกพัน และการยอมรับจากบุคคลอื่นนี้จะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลต้องการสร้างสัมพันธ์ไมตรีกับบุคคลอื่น โดยการแสวงหาและเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ตลอดจนรับผิดชอบต่อการมีชีวิตคู่

4) ความต้องการเกียรติและศักดิ์ศรี (Self - Esteem needs)

เป็นความต้องการขั้นสูง ได้แก่ ความต้องการมีอำนาจ ความสำเร็จ ชื่อเสียงเกียรติยศ และการยกย่องนับถือ แอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer) กล่าวว่า ความต้องการนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ความภูมิใจในตนเองกับการให้ผู้อื่นยกย่องให้เกียรติ ความต้องการนี้พบมากในคนที่มีความฐานะทางเศรษฐกิจดี หรือคนที่มีการศึกษาสูง

5) ความต้องการด้านการรู้การคิด (Cognitive needs)

เป็นความต้องการที่ขาดแคลน ได้แก่ ความต้องการตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น ความต้องการแสวงหาความรู้และความเข้าใจในสิ่งแปลกใหม่ตลอดเวลา ความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ อย่างแจ่มแจ้งชัดเจนและสามารถอธิบายขยายความได้อย่างถูกต้องแม่นยำในเป้าหมาย

6) ความต้องการด้านสุนทรียภาพ (Aesthetic needs)

เป็นความต้องการที่ขาดแคลน ได้แก่ ความต้องการชื่นชมและสรรหาความสมดุล ความเป็นระเบียบและความงดงามตามธรรมชาติ ปราศจากการปรุงแต่ง ความต้องการซาบซึ้งและสร้างความสุนทรียภาพให้ชีวิตและสังคมแวดล้อม

7) ความต้องการพัฒนาตนเองอย่างแท้จริง (Self-Actualization)

เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ บุคคลที่มีความต้องการในระดับนี้จะแสดงพฤติกรรมดังนี้

- 7.1) สร้างการตระหนักรู้เกี่ยวกับศักยภาพของตนเอง
- 7.2) ยอมรับ ไม่หลีกเลี่ยงหรือปฏิเสธความจริงของตนตามธรรมชาติ
- 7.3) เป็นคนพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่
- 7.4) มีความคิดสร้างสรรค์สามารถหาแนวทางเพื่อการพัฒนาศักยภาพและความเจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้น
- 7.5) มีความเป็นอิสระจากสิ่งล่อใจทางสังคม
- 7.6) มีมโนธรรม จริยธรรม ประจักษ์ใจ

8) ความต้องการเหนือธรรมชาติของคน (Transcendence needs)

มาสโลว์ กล่าวว่า เมื่อมนุษย์พัฒนาตนเองไปสู่จุดสมบูรณ์ของชีวิตอย่างแท้จริงแล้ว จะพัฒนาความต้องการที่เหนือธรรมชาติซึ่งเป็นความต้องการด้านจิตวิญญาณ (Spiritual needs) ได้แก่ ความต้องการยอมรับและเข้าใจคนอื่นอย่างไม่มีเงื่อนไข สามารถสร้างความใกล้ชิดและสนิทสนมกับคนอื่นแม้ได้พบกันครั้งแรก มีความต้องการที่จะช่วยให้บุคคลอื่นสามารถพัฒนาไปสู่จุดสมบูรณ์ของชีวิตอย่างแท้จริง (Self - Actualization) บุคคลเหล่านี้มีความสุขที่สามารถเลือกภาษา สละสลวยรวมทั้งโคลงหรือกลอนต่าง ๆ เพื่อการเจรจาช่วยเหลือบุคคลอื่น

2.8.2 ทฤษฎี ERG (ERG Theory)

แอลเดอร์เฟอร์ เคลย์ตัน (Alderfer, Clayton P. 1969 : 142–175) ได้นำแนวคิดความต้องการของมาสโลว์มาสร้างทฤษฎีใหม่ ในปี ค.ศ. 1969 โดยเขามีความเชื่อว่า ความต้องการมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ เช่นเดียวกับมาสโลว์แต่เขาได้ย่อความต้องการลงเหลือเพียง 3 กลุ่มใหญ่ ดังต่อไปนี้

1) ความต้องการเพื่อการดำรงชีวิต (Existence needs : E)

เป็นความต้องการทางกายภาพและความต้องการทางวัตถุที่ช่วยให้มนุษย์มีชีวิตอยู่รอดได้ เช่น อาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย นอกจากนี้ ค่าจ้างแรงงาน ความมั่นคง สุขภาพ ความปลอดภัย ก็จัดอยู่ในกลุ่มนี้เมื่อเปรียบเทียบกับทฤษฎีของมาสโลว์ ความต้องการเพื่อการดำรงชีวิตจะรวมส่วนที่เป็นความต้องการทางด้านสรีระทั้งหมดกับบางส่วนของความต้องการความมั่นคงปลอดภัย

2) ความต้องการด้านความสัมพันธ์ (Relatedness needs : R)

เป็นความต้องการที่รวมถึงความต้องการทางสังคม เช่น การได้รับการยอมรับและรู้สึกมั่นคงปลอดภัยมีความสัมพันธ์ระหว่างกันมีชื่อเสียงและการได้รับการยกย่องจากสังคมเมื่อเทียบกับทฤษฎีของมาสโลว์ ความต้องการด้านความสัมพันธ์นี้จะรวมถึงส่วนที่เป็นความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการทางสังคม และบางส่วนของความต้องการเกียรติและศักดิ์ศรี

3) ความต้องการด้านความงอกงาม (Growth needs : G)

เป็นความต้องการทั้งหมดเกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง ความก้าวหน้าในวิชาชีพ ความภาคภูมิใจในตนเองตลอดจนการเข้าใจตนเองและการใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ เมื่อเปรียบเทียบกับทฤษฎีของมาสโลว์ ความต้องการด้านความงอกงามนี้จะรวมถึงบางส่วนของความต้องการเกียรติและศักดิ์ศรีและความต้องการพัฒนาตนเองอย่างแท้จริงทั้งหมด

แอลเดอร์เฟอร์ เคลย์ตัน ตั้งทฤษฎีนี้โดยมีแนวคิดพื้นฐานดังนี้

- 1) มนุษย์อาจมีความต้องการหลาย ๆ อย่างเกิดขึ้นในเวลาเดียวกันได้ โดยไม่จำเป็นว่า ความต้องการเบื้องล่างจะต้องได้รับการตอบสนองก่อนจึงจะเกิดความต้องการเบื้องสูง
- 2) ยิ่งความต้องการได้รับการตอบสนองน้อยเท่าใด บุคคลก็จะมีความต้องการแต่ละประเภทมากยิ่งขึ้น
- 3) ยิ่งความต้องการระดับต่ำได้รับการตอบสนองมากเท่าใด บุคคลก็จะมีความต้องการระดับสูงมากขึ้น
- 4) ยิ่งความต้องการระดับสูงได้รับการตอบสนองน้อยเท่าใด บุคคลก็จะมีความต้องการในระดับต่ำมากขึ้นเท่านั้น

2.8.3 ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy theory)

วิกเตอร์ รุม (Vroom, V.H. 1964) ได้สร้างทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy theory) ในปี ค.ศ. 1964 ทฤษฎีของเขาได้รับความนิยมมากในการอธิบายการจูงใจพนักงานในการทำงาน ทฤษฎีนี้อธิบายได้ว่า ก่อนการตัดสินใจเลือกแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ บุคคลจะพิจารณาว่าผลหรือรางวัลที่ได้รับจากการตัดสินใจนั้นมีคุณค่าหรือมีความสำคัญต่อตนมากน้อยเพียงไร และมีความเป็นไปได้หรือไม่ในการให้ได้มาซึ่งรางวัลนั้น ดังนั้น การวิเคราะห์พฤติกรรมของมนุษย์จึงต้องวิเคราะห์การรับรู้และกระบวนการรับรู้การคิดของบุคคลในเชิงของการคาดหวังและการให้คุณค่ากับผลของการแสดงพฤติกรรม โดย Vroom เสนอว่า การที่จะกระตุ้นให้บุคคลเกิดแรงจูงใจ (Motive) ในการทำงานนั้น จะต้องคำนึงถึงการเชื่อมโยงระหว่างปัจจัย 3 อย่าง (Scholl. 2002 : Online) คือ

- 1) ระดับความเข้มข้นของความต้องการรางวัล (Valence) หมายถึง ระดับความชื่นชอบรางวัล หากรางวัลที่ได้รับมีคุณค่าและความสำคัญมาก บุคคลก็จะมีความชื่นชอบและต้องการให้ได้มาซึ่งรางวัลนั้นสูง
- 2) ความหมายของผลลัพธ์ (Instrumentality) หมายถึง การรับรู้ถึงคุณค่าของผลลัพธ์ หรือวิธีการที่ผลลัพธ์ที่ 1 จะเป็นเครื่องนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาตามหากบุคคลรู้ว่าผลการกระทำของตนจะนำไปสู่รางวัลบุคคลนั้นย่อมมีความอยากหรือมีความพยายามในการกระทำสูง
- 3) ความคาดหวังของบุคคล (Expectancy) หมายถึง ระดับความเชื่อที่มีต่อความเป็นไปได้ของการได้รางวัล

การที่บุคคลจะทุ่มเทความพยายามในการทำงานมากน้อยแค่ไหนจึงขึ้นอยู่กับคุณค่าของรางวัลและระดับความเข้มข้นของความต้องการรางวัลนั้น ซึ่งความคาดหวังของบุคคลนั่นเองที่จะมองว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดในการได้รับการตอบสนองความต้องการในสิ่งนั้น ถ้าเห็นว่ารางวัลที่จะได้รับจากความพยายาม (การทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง) มีคุณค่ากับตนมากและมีความเป็นไปได้สูงบุคคลก็จะทุ่มเทความพยายามให้มากขึ้น แต่ถ้าคิดว่ามีความเป็นไปได้น้อยหรือรางวัลที่จะได้มีน้อยก็จะไม่พยายามเพราะคิดว่าเป็นการลงทุนที่ไม่คุ้มค่า

2.8.4 ทฤษฎีการตั้งเป้าหมาย (Goal-Setting theory)

ทฤษฎีนี้เสนอโดย เอ็ดวิน ล็อค และแกรี ลาธัม ในปี ค.ศ. 1968 เขาอธิบายว่าการปฏิบัติงานของบุคคลถูกจูงใจด้วยการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน (Clear goals) และการให้ข้อมูลย้อนกลับที่เหมาะสม (Appropriate feedback) การตั้งเป้าหมาย และการรับรู้ผลการปฏิบัติงานเป็นกระบวนการการรู้การคิดที่มีอิทธิพลต่อการกระตุ้นเร้าให้บุคคลเกิดความพยายามในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จ ต่อมาในปี ค.ศ. 1990 เอ็ดวิน ล็อค และแกรี ลาธัม ได้ปรับปรุงทฤษฎีและสรุปหลักการเป้าหมายไว้ดังนี้ (Erez. 1995 ; Steward. 2008 : 29-54)

1) เป้าหมายต้องชัดเจนและเฉพาะ (Clarity) การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนเฉพาะเจาะจงจะนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่ดีกว่าการตั้งเป้าหมายที่คลุมเครือไม่เจาะจง

2) ความท้าทาย (Challenge) เป้าหมายควรมีความท้าทายอย่างมีเหตุผลและปฏิบัติได้จริง การตั้งเป้าหมายที่ยากจะกระตุ้นให้บุคคลทำงานได้ผลดีกว่าการตั้งเป้าหมายง่าย ๆ จากงานวิจัยของเขา พบว่า การตั้งเป้าหมายที่ยากแก่บรรลุ มีความสัมพันธ์ ทางบวกกับผลการปฏิบัติงาน

3) ผูกพัน (Commitment) การมีส่วนร่วมในการคิดและตั้งเป้าหมายจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานยอมรับเป้าหมายและมีพันธะผูกพันที่จะทำให้งานสำเร็จ

4) ความซับซ้อน (Complexity) หากเป้าหมายมีความซับซ้อนควรกำหนดเวลาที่เหมาะสมแก่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้เรียนรู้งานและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุปได้ว่า มนุษย์มีความต้องการอยู่ตลอดเวลาและความต้องการเป็นปัจจัยพื้นฐานของการเกิดพฤติกรรมหากความต้องการในระดับต่ำยังไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการในระดับที่สูงกว่าจะไม่เกิดขึ้น ซึ่งการมีงานทำและรายได้ ตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ถือเป็นความต้องการเบื้องต้นที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตเพราะต้องการค่าจ้างเพื่อสนองความต้องการทางสรีระ เช่น ความหิว ความกระหาย ฯลฯ มากกว่าอย่างอื่น และทฤษฎี ERG (ERG Theory) แอลเดอร์เฟอร์ เคลย์ตัน ถือเป็นความต้องการเพื่อการดำรงชีวิตเพราะเป็นความต้องการทางกายภาพและความต้องการทางวัตถุที่ช่วยให้มนุษย์มีชีวิตอยู่รอดได้ สำหรับงานวิจัยครั้งนี้จะเน้นศึกษาเฉพาะความต้องการขั้นพื้นฐานหรือความต้องการทางกายภาพหรือความต้องการทางด้านสรีระ (Physiological needs) ตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์และความต้องการเพื่อการดำรงชีวิตตามทฤษฎี ERG (ERG Theory)

2.9 ทฤษฎีการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self - Esteem)

2.9.1 ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง

Muhlenkamp & Sayles (1986 : 334-338) กล่าวว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง เป็นรากฐานของภาวะสุขภาพจิตสังคมและบอกได้ถึงคุณภาพชีวิตเป็นสิ่งที่ส่งเสริมและคงไว้ซึ่งอัตมโนทัศน์ของแต่ละบุคคล ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง บางครั้งจะใช้คำว่า การปกป้องตนเอง การยอมรับตนเอง หรือภาพลักษณ์ของตนเอง

Stuart & Sundeen (1987 : 399) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง หมายถึง เป็นการตัดสินความมีคุณค่าของตนเองของบุคคลโดยการวิเคราะห์จากพฤติกรรมของเขาว่าตรงกับตนเองในอุดมคติหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ความถี่ของความสำเร็จตามเป้าหมายของบุคคลจะมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาระดับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

วัจฉิณี ศรีธรรมยศ (2539 : 117) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง หมายถึง สภาวะที่อยู่ในตัวบุคคลทำให้แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา ซึ่งกระบวนการนี้จะเกิดขึ้นตลอดเวลาตราบใดที่บุคคลยังมีความต้องการและแรงขับภายในพฤติกรรมของบุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมีดังนี้

- 1) มีใบหน้า ท่าทาง และวิธีการพูด และการเคลื่อนไหว แผงไว้ด้วยความแจ่มใส ร่าเริง มีชีวิตชีวา มีความปิติยินดีอยู่ในตัว
- 2) สามารถพูดถึงความสำเร็จหรือข้อบกพร่องของตนได้อย่างตรงไปตรงมาอย่างจริงจัง
- 3) สามารถเป็นผู้ให้ผู้รับคำสรรเสริญและการแสดงออกซึ่งความรักความซาบซึ้งต่าง ๆ
- 4) สามารถเปิดใจรับคำตำหนิและไม่ทุกข์ร้อนเมื่อมีผู้กล่าวถึงความผิดพลาดของตน
- 5) คำพูดและการเคลื่อนไหวมีลักษณะไม่เป็นกังวลและเป็นไปตามธรรมชาติ
- 6) มีความกลมกลืนเป็นอย่างดีระหว่างคำพูด การกระทำ การแสดงออก การเคลื่อนไหว

Smith, E.R & Mackie, D.M (2007 : Online) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นอัตมโนทัศน์แห่งตน (The Self-Concept) คือ การที่มนุษย์คิดเกี่ยวกับตัวตนของตนเองในแง่มุมต่าง ๆ การประเมินตนเองในทางบวกและทางลบ รวมทั้งการรับรู้ความรู้สึก (Feel) ที่มีต่อตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นส่วนหนึ่งของจิตใจ เป็นความรู้สึกและความคิดที่มีต่อตนเอง เป็นการเชื่อมโยงระหว่างความคิดเกี่ยวกับตนเองและการแสดงออกของตนเอง

ประภาส ณ พิบูล (2551) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การพิจารณาตัดสินคุณค่าของตนเองตามความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่อตนเองทั้งในด้านดีและไม่ดีในเรื่องต่าง ๆ เช่น การประสบความสำเร็จ การประสบความสำเร็จ การประสบความสำเร็จ การพึงตนเอง คิดว่าตนเองมีค่าในสังคมตลอดจนได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นและสังคม

วิภาวี วงศ์อนันต์นนท์ (2552) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การประเมิน ความรู้สึกที่มีต่อตนเองว่าตนเองมีคุณค่า มีความสำคัญ มีความหมาย ยอมรับตนเอง ภูมิใจในตนเอง และมีความสามารถในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตได้

การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสำคัญอย่างยิ่งในการปรับตัวทางอารมณ์ สังคม และ การเรียนรู้ ความสามารถทางด้านสังคมและอารมณ์เกิดจากการเห็นบุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองรู้ว่า ตนเองมีคุณค่ามักจะมี การประเมินตนเองในด้านดี แต่ถ้าบุคคลใดที่มีความรู้สึกว่าไม่มีใครสนใจไม่ได้รับการยอมรับหรือทำอะไรแล้วไม่ประสบความสำเร็จจะทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่าตนเองไร้คุณค่าเมื่อเกิด ความรู้สึกเช่นนี้ขึ้นก็จะทำให้บุคคลนั้นขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้น ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ที่แตกต่างกันจึงมีผลต่อความรู้สึก หรือพฤติกรรมที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล (ภาณุพงศ์ คงชัย และ คณะ. 2554 : 20)

2.9.2 ลักษณะบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าของตนเอง

สามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง และลักษณะของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำดังนี้

1) ลักษณะของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง

เกล ลินเดนฟิลด์ (Gael Lindenfield. 1995 อ้างถึงใน ประภากร โกมลมิศร์. 2544) ได้กล่าวถึงลักษณะของคนที่มีคุณค่าในตนเองสูงไว้ดังนี้

1.1) สงบและรู้สึกผ่อนคลาย (Calm and relaxed) สามารถควบคุมตนเองได้แม้จะเผชิญอยู่กับความยุ่งยากและความท้าทายที่หวาดกลัวอยู่ก็ตาม มักไม่ค่อยมีความเครียดอยู่บนใบหน้า แม้จะผ่านการได้รับความกดดันสูงก็ตาม จะสามารถคืนสู่ความสงบได้อย่างรวดเร็ว

1.2) ดูแลตนเองอย่างดี (Well-Nurtured) มีความเป็นอยู่ที่ดีในเรื่องการดูแลตนเอง และการออกกำลังกาย การไม่ทำลายตัวเองด้วยการละเลยสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร การดื่ม การนอนหลับ รวมทั้งการแต่งกายเป็นพิเศษ

1.3) มีพลังและจุดหมาย (Energetic and purposeful) มีชีวิตชีวาทั้งร่างกาย และจิตใจ

1.4) เปิดเผยและแสดงความรู้สึก (Open and Expressive) สามารถสื่อสารกันได้ อย่างตรงไปตรงมา ทั้งภาษาพูดและภาษาท่าทาง ซึ่งบ่งชี้ถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นในขณะนั้นได้ทันที และสามารถควบคุมหรือหยุดความรู้สึกที่เกิดขึ้นได้เมื่อต้องการ

1.5) คิดในทางที่ดีและมองโลกในทางที่ดี (Positive and Optimistic) มักไม่ค่อยมีความวิตกกังวลและความหวาดกลัวเมื่อพบความผิดพลาดขณะที่กำลังเรียนรู้ประสบการณ์ที่ไม่ค่อย คำนึง

1.6) มีความมั่นคงในตนเอง (Self-Reliant) สามารถที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างอิสระและเป็นตัวของตัวเอง พึ่งพาตนเองโดยไม่จำเป็นต้องมีผู้อื่นคอยชี้แนะ

1.7) มีความสามารถในการเข้าสังคมและร่วมมือกับผู้อื่นได้ (Sociable and Co - Operative) สามารถเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มและสามารถประนีประนอมเพื่อความเข้าใจอันดีและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน บุคคลเหล่านี้สามารถชื่นชมความสำเร็จของผู้อื่นได้อีกทั้งยังสนับสนุนให้กำลังใจในการพัฒนาตนเองของบุคคลอื่นอีกด้วย

1.8) มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม (Appropriately assertive) สามารถยืนยันความความต้องการและสิทธิของตนได้

1.9) มีการพัฒนาตนเอง (Self - Developing) มีการตรวจสอบตนเองอยู่เสมอ มีความสุขกับการได้รับรู้ข้อบกพร่องและความผิดพลาดของตนเองอันจะสามารถพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดี

2) ลักษณะของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะมีลักษณะที่ต่างกันอย่างชัดเจน คือ จะไม่ค่อยมีความเชื่อมั่นในตนเอง จะมองว่าตนเองเป็นคนไม่ดี มีข้อบกพร่อง รู้สึกว่าตนเองไร้ค่า ไม่มีความสามารถ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากคนอื่น มีความวิตกกังวลสูง รู้สึกไม่เป็นสุข ไม่มีความพยายามในการทำงานที่ยากลำบาก เมื่อพบอุปสรรคก็ละทิ้ง หลีกเลียงการแก้ปัญหา ไม่มีความยืดหยุ่น ยึดติดกับสิ่งที่รู้จักหรือเคยชินเพื่อความรู้สึกที่ปลอดภัย หลีกเลียงการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น มักจะคล้อยตามผู้อื่น มีความอายสูง ไม่กล้าปฏิเสธในสิ่งที่ตนไม่ต้องการ กลัวการตัดสินใจของคนอื่นที่มีต่อตนเอง รู้สึกว่าตนเองด้อย กลัวการทำให้ผู้อื่นโกรธ หวั่นไหวต่ออิทธิพลของสังคม มักจะนำความคิดของบุคคลอื่นมาใส่ใจ มักจะคิดว่ากลุ่มเพื่อนไม่ให้การยอมรับ ไม่ให้ความสนใจ และเกิดความรู้สึกเสียใจบ่อย ๆ (Hamacheck. 1978) และแอทวอเตอร์ (Atwater. 1979) กล่าวว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะมีโอกาสได้รับความทุกข์ทรมานจากอาการจิตแปรปรวนต่าง ๆ เช่น วิตกกังวล อาการประสาท โรคนอนไม่หลับ ปวดหัว กัดเล็บ และหัวใจสั่น นอกจากนี้ มะลิ อุดมภาพ (2538) สรุปไว้ว่า ลักษณะของบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปในทางที่ไม่ดี ชอบสร้างปัญหา ขาดความรับผิดชอบ มีความหวาดกลัว ปมด้อย วิตกกังวล และไม่เอาทร้อใจกับสิ่งใด ๆ

ตารางที่ 2 ลักษณะของผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ (อัครพรพรณ ขวัญชื่น. 2546)

การเห็นคุณค่าในตนเองสูง	การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ
1. มีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตน	1. พยายามหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความวิตกกังวล
2. ทำงานได้อย่างเป็นอิสระ ไม่ต้องคอยพึ่งผู้อื่น	2. ถูกความสามารถของตนเองประหม่อมความสามารถของตนต่ำกว่าความเป็นจริง
3. ยอมรับความรับผิดชอบได้โดยง่าย	3. มีความรู้สึกว่าผู้อื่นไม่เห็นคุณค่าหรือเห็นความสำคัญของตน
4. ทำงานใหม่ ๆ ได้ด้วยความกระตือรือร้น	4. เมื่อตนทำผิดพลาด มักตำหนิผู้อื่น
5. มีความรู้สึกว่าจะสามารถที่จะโน้มน้าวจิตใจผู้อื่นได้	5. ถูกผู้อื่นชักจูงได้ง่าย
6. สามารถแสดงความรู้สึกและอารมณ์ได้หลายลักษณะ	6. ชอบปกป้องตัวเองและรู้สึกไม่พอใจอะไรง่าย ๆ
	7. มีความรู้สึกไม่มีความสามารถ
	8. ไม่ค่อยแสดงออกทางอารมณ์ละความรู้สึก

พฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีระดับความมากน้อยต่างกัน ทั้งนี้ การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้ต้องขังนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปรับพฤติกรรมเสียเพราะหากผู้ต้องขังเกิดความรู้สึกว่าตนเองไร้คุณค่าหรือมีคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับต่ำก็จะทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้น การปรับพฤติกรรมที่ดีหรือการกลับตัวเป็นคนดีจึงไม่อาจเกิดขึ้นได้ สำหรับงานวิจัยครั้งนี้จะเน้นศึกษาพฤติกรรมของผู้ต้องขังที่สะท้อนให้เห็นถึงการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูงมาใช้เป็นกรอบในการวิจัย โดยมีเนื้อหาสาระสำคัญดังนี้

- 1) มีใบหน้าท่าทาง วิธีการพูด และการเคลื่อนไหวแผ่วไวด้วยความแจ่มใสร่าเริง มีชีวิตชีวา มีความปิติยินดีอยู่ในตัว
- 2) การยอมรับความสำเร็จและความล้มเหลวของตนได้อย่างตรงไปตรงมาอย่างจริงจัง
- 3) ความสามารถที่จะเป็นผู้ให้ ผู้รับคำสรรเสริญและการแสดงออกซึ่งความรัก ความซาบซึ้งต่าง ๆ
- 4) ความสามารถที่จะเปิดใจรับคำตำหนิและไม่ทุกข์ร้อนเมื่อมีผู้กล่าวถึงความผิดพลาดของตน
- 5) ความสามารถในการควบคุมตนเองได้แม้เผชิญอยู่กับหวาดกลัวหรือความกดดัน

- 6) ไม่ค่อยมีความวิตกกังวลและความหวาดกลัวเมื่อพบความผิดพลาด
- 7) รู้จักพัฒนาตนเองอยู่เสมอดูแลตนเองอย่างดีและไม่ทำลายตัวเองด้วยการละเลย
สุขนิสัย
- 8) รู้จักการพึ่งตนเองได้โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้อื่นคอยชี้แนะและมีความเชื่อมั่น
ในความสามารถของตน
- 9) ความสามารถในการเข้าสังคมและร่วมมือกับผู้อื่นโดยรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่ง
ของสังคมและได้รับการยอมรับจากสังคม

2.10 ทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคม (Social support)

2.10.1 ความหมาย

แนวคิดและทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคมเป็นผลมาจากการศึกษาทางสังคมจิตวิทยา ซึ่งพบว่า การตัดสินใจส่วนใหญ่ของคนนั้นจะขึ้นอยู่กับอิทธิพลของบุคคลผู้ซึ่งมีความสำคัญ และมีอำนาจเหนือกว่าตัวเราตลอดเวลา การสนับสนุนทางสังคมมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อพฤติกรรมของคนทั้งด้านร่างกายและจิตใจซึ่งได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้

การสนับสนุนทางสังคม คือ การปฏิสัมพันธ์อย่างมีจุดมุ่งหมายที่นำมาซึ่งการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ทั้งรูปธรรมและนามธรรม เช่น การรับรู้ เข้าใจ และตอบสนองทางอารมณ์ความรู้สึก การให้ข้อมูล ให้วัตถุสิ่งของ รวมถึงการยอมรับให้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม การที่บุคคลรับรู้การสนับสนุนทางสังคมบุคคลจะเกิดการรับรู้ว่าคุณค่าได้รับการรัก ความเอาใจใส่ การเห็นคุณค่า และการยอมรับส่งผลทางบวกต่อสุขภาพกายและสุขภาพใจทำให้บุคคลสามารถเผชิญกับเหตุการณ์ที่มาคุกคามชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผลทางจิตใจ คือ ทำให้บุคคลเกิดอารมณ์ที่มั่นคงต่อเหตุการณ์ที่กำลังเผชิญ มีแรงจูงใจในการแก้ไขปัญหาจากการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและสถานการณ์และมีความเครียดลดลง ส่วนผลทางด้านร่างกาย คือ ส่งผลต่อการทำงานของระบบต่อมไร้ท่อ ระบบฮอร์โมน และระบบภูมิคุ้มกัน ทำให้ร่างกายรู้สึกสบายและผ่อนคลายและมีสุขภาพที่แข็งแรงมีภูมิต้านทานโรคสูง ซึ่งประเภทของการสนับสนุนทางสังคมมีด้วยกัน 5 ด้าน (จิวิณา พิเศษพัฒน์, ณาตกรการณ ชยุตสาหกิจ และณิชาศิลปะวัฒนานันท์. 2554) ดังนี้

- 1) ความรักใคร่ผูกพัน (Attachment) ส่งผลให้ผู้รับการสนับสนุนรับรู้ถึงความรัก ความผูกพัน ความเอาใจใส่ ความอบอุ่น และความปลอดภัย
- 2) ความช่วยเหลือและคำแนะนำ (Assistance/Guidance) เช่น ข้อมูล คำแนะนำ และกำลังใจเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดที่บุคคลเผชิญอยู่และส่งผลให้บุคคลสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

3) การยอมรับและการเห็นคุณค่า (Reassurance of Worth) เมื่อบุคคลได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ครอบครัว และสังคม การที่บุคคลได้แสดงความสามารถในการช่วยเหลือเรื่องต่าง ๆ ส่งผลให้บุคคลรู้สึกถึงคุณค่าในตนเองมากขึ้น

4) การเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (Social integration) แสดงให้เห็นถึงการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมของกลุ่มคนที่มีสถานการณ์คล้ายคลึงกัน มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ประสบการณ์ และความคิดเห็น ส่งผลให้บุคคลมีเป้าหมาย รับรู้ว่าเป็นเจ้าของ และได้รับการยอมรับในกลุ่มหรือสังคม

5) การได้ช่วยเหลือประโยชน์แก่บุคคลอื่น (Opportunity for Nurturance) เป็นการที่บุคคลได้มีโอกาสอบรมเลี้ยงดูผู้อื่น ให้การช่วยเหลือผู้อื่น ส่งผลให้บุคคลเกิดความรู้สึกว่าตนเป็นที่ต้องการของบุคคลอื่น

เช่นเดียวกับ ลิน (Lin. 1986) อธิบายว่า ปัจจัยบุคคล มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมทางสังคมได้ 3 ระดับ คือ

- 1) ระดับชุมชนโดยผ่านกลไกบูรณาการทางสังคม (Social integration)
- 2) ระดับเครือข่ายทางสังคมโดยผ่านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการแลกเปลี่ยนทางสังคม
- 3) ระดับสัมพันธภาพที่ใกล้ชิดโดยการที่บุคคลมีความใกล้ชิดสนิทสนม การแสวงหาคำแนะนำและการชี้แนะเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัวของเขา

นอกจากนี้ ชิตนีย์ คอบบ์ (Cobb. 1976 : 300) อธิบายว่า การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลได้รับข้อมูลข่าวสารที่บ่งชี้ให้เขาเชื่อได้ว่ายังมีคนรัก มีคนดูแลเอาใจใส่ มีคนยกย่องเห็นคุณค่าและรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และมีความผูกพันเอื้ออาทรต่อกันในสังคม

2.10.2 แหล่งของการสนับสนุนทางสังคม

1) กลุ่มปฐมภูมิ (Primary groups)

เป็นกลุ่มสังคมขนาดเล็กสมาชิกในกลุ่มมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมีความสัมพันธ์เป็นส่วนตัว การติดต่อสื่อสารเป็นแบบไม่เป็นทางการ มีลักษณะผ่อนคลาย กลุ่มปฐมภูมิเป็นแหล่งสนับสนุนทางอารมณ์ที่สำคัญมาก บุคลิกภาพของบุคคลจะได้รับอิทธิพลจากกลุ่มปฐมภูมิ ตัวอย่างของกลุ่มปฐมภูมิ ได้แก่ ครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อน

2) กลุ่มทุติยภูมิ (Secondary group)

เป็นกลุ่มสังคมขนาดเล็กหรือใหญ่ก็ได้เนื่องจากกลุ่มไม่ได้เน้นที่ความผูกพันของสมาชิกกลุ่ม โดยมากเป็นการรวมกันเพื่อทำงานเฉพาะอย่าง ดังนั้น กลุ่มจะถือเอาผลงานและการแสดงบทบาทของสมาชิกเป็นสำคัญ การติดต่อสื่อสารจึงมีลักษณะเป็นทางการ ตัวอย่างของกลุ่มทุติยภูมิ ได้แก่ กลุ่มชมรม กลุ่มเพื่อนร่วมงาน

2.10.3 องค์ประกอบของการสนับสนุนทางสังคม

หลักการที่สำคัญของแรงสนับสนุนทางสังคม (Pilisuk. 1982 : 20) ประกอบด้วย

- 1) ต้องมีการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ให้และผู้รับแรงสนับสนุน
- 2) ลักษณะของการติดต่อสัมพันธ์นั้น ประกอบด้วย

2.1) ข้อมูลข่าวสารที่ทำให้ผู้รับเชื่อว่ามีใจใส่ มีความรัก และความหวังดี
ในสังคมอย่างจริงจัง

2.2) ข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะทำให้ผู้รับรู้สึกว่าเขาเป็นที่ยอมรับ
ในสังคม

2.3) ข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะทำให้ผู้รับเชื่อว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและ
มีประโยชน์แก่สังคม

3) ปัจจัยนำเข้าของการสนับสนุนทางสังคมอาจอยู่ในรูปของข้อมูลข่าวสาร วัสดุสิ่งของ
หรือด้านจิตใจจะต้องช่วยให้ผู้รับได้บรรลุถึงจุดหมายที่เขาต้องการ

2.10.4 ประเภทของแรงสนับสนุนทางสังคม

เฮ้าส์ (House. 1981 อ้างถึงใน ยศยง จันทรวงศา. 2558 : 15) ได้แบ่งพฤติกรรม
การให้การสนับสนุนทางสังคม ออกเป็น 4 ประเภท คือ

- 1) Emotional support คือ การสนับสนุนทางอารมณ์
- 2) Instrumental support คือ การสนับสนุนทางด้านวัสดุอุปกรณ์
- 3) Information support คือ การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร
- 4) Appraisal support คือ การสนับสนุนทางการประเมินผล

2.10.5 ระดับของแรงสนับสนุนทางสังคม

นักพฤติกรรมศาสตร์ชื่อ กอทต์ลิบ (Gottlieb, Benjamin H. 1985 : 5-12) ได้แบ่ง
ระดับแรงสนับสนุนทางสังคม ออกเป็น 3 ระดับ คือ

1) ระดับกว้าง (Macro level) เป็นการพิจารณาถึงการเข้าร่วมหรือการมีส่วนร่วม
ในสังคมอาจวัดได้จากความสัมพันธ์กับสถาบันในสังคม การเข้าร่วมกับกลุ่มต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจ
และการดำเนินวิถีชีวิตอย่างไม่เป็นทางการในสังคม เช่น การเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคม
ชุมชนที่เขาอาศัยอยู่ อาทิ กลุ่มแม่บ้านเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ กลุ่มหนุ่มสาวพัฒนาหมู่บ้าน กลุ่มด้านภัย
เอดส์ กลุ่มเลี้ยงสัตว์ปีก กลุ่มจักสาน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เป็นต้น

2) ระดับกลุ่มเครือข่าย (Mezzo level) เป็นการมองที่โครงสร้างและหน้าที่ของ
เครือข่ายสังคมด้วยการพิจารณาจากกลุ่มบุคคลที่มีสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ เช่น กลุ่มเพื่อน กลุ่มบุคคล
ใกล้ชิดในสังคมเสมือนญาติ ชนิดของการสนับสนุนในระดับนี้ ได้แก่ การให้คำแนะนำ การช่วยเหลือ
ด้านวัสดุสิ่งของ ความเป็นมิตร การสนับสนุนทางอารมณ์ และการยกย่อง

3) ระดับแคบหรือระดับเล็ก (Micro level) เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมากที่สุด ทั้งนี้ มีความเชื่อว่าคุณภาพของความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์มากในเชิงปริมาณ คือ ขนาด จำนวน และความถี่ของความสัมพันธ์หรือโครงสร้างของเครือข่ายในการสนับสนุนในระดับนี้ ได้แก่ สามี ภรรยา และสมาชิกในครอบครัวซึ่งมีความใกล้ชิดทางอารมณ์ การสนับสนุนทางจิตใจและแสดงความรักและห่วงใย (Affective support)

สรุปได้ว่า การสนับสนุนทางสังคมมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ สำหรับงานวิจัยครั้งนี้จะเน้นศึกษาการสนับสนุนทางสังคมที่มาจากเรือนจำกลางนครสวรรค์ ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มทุติยภูมิ (Secondary group) ที่มีความใกล้ชิดกับผู้ต้องขังมากที่สุดในช่วงเวลาที่อยู่ระหว่างการต้องโทษ โดยใช้แนวคิดของ เฮ้าส์ (House) มาเป็นกรอบในการวิจัย ซึ่งการสนับสนุนทางสังคมที่ดีจะต้องมีเนื้อหาสาระสำคัญครอบคลุมดังนี้

1) Emotional support คือ การสนับสนุนทางอารมณ์ เช่น การให้ความพอใจ การยอมรับนับถือ การแสดงถึงความห่วงใย

2) Instrumental support คือ การให้การสนับสนุนทางด้านเครื่องมือ สิ่งของ เช่น แรงงาน เงิน เวลา เป็นต้น

3) Information support คือ การให้การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร เช่น การให้คำแนะนำ (Suggestion) การตักเตือน การให้คำปรึกษา (Advice) และการให้ข่าวสารรูปแบบต่าง ๆ

4) Appraisal support คือ การสนับสนุนด้านการให้การประเมินผล เช่น การให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feed back) การเห็นพ้องหรือให้รับรอง (Affirmation) ผลการปฏิบัติหรือการบอกให้ทราบผลถึงผลดีที่ผู้รับได้ปฏิบัติพฤติกรรมนั้น

2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เกษมสันต์ ดวงกลาง และสุวิชา ปัทมจิตร (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการสวัสดิการของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม จำนวน 369 คน ผลการศึกษา พบว่า ผู้ต้องขังในเรือนจำคลองเปรมส่วนใหญ่มีความต้องการสวัสดิการโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก มีความต้องการสวัสดิการด้านพื้นฐาน (ปัจจัย 4) และด้านการรักษาพยาบาลสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการศึกษา ด้านอนามัย และมีความต้องการน้อยที่สุด ด้านกีฬาและนันทนาการ ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความต้องการด้านสวัสดิการด้านต่าง ๆ กับคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ ต่อเดือน พบว่า ผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรมที่มีอายุต่างกันมีความต้องการสวัสดิการของผู้ต้องขังแตกต่างกัน ผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรมมีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการของผู้ต้องขังแตกต่างกัน และผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรมมีรายได้ต่อเดือนต่างกัน

มีความต้องการสวัสดิการของผู้ต้องขังแตกต่างกัน ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย คือ ทางเรือนจำควรจัดนิเทศงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างบรรทัดฐานความรู้และจัดสวัสดิการผู้ต้องขังให้สอดคล้องกับ ความต้องการที่แท้จริงของผู้ต้องขัง กรมราชทัณฑ์ควรสนับสนุนด้านงบประมาณให้เพียงพอต่อการบริหารจัดการด้านพื้นฐาน (ปัจจัย 4) จัดอาหารให้เพียงพอและเพิ่มเจ้าหน้าที่ ด้านอนามัยควรปรับปรุงเรือนนอน โรงอาหาร โรงฝึกวิชาชีพ ควรส่งเสริมและจัดสถานที่ให้ผู้ต้องขังเล่นกีฬา จัดกิจกรรมประเภทนันทนาการประจำเดือนหรือประจำปี การรักษาพยาบาล ควรประสานงานของความร่วมมือกับหน่วยงานด้านการแพทย์และควรเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องสวัสดิการต่าง ๆ เป็นครั้งคราว

สรพรเพชร ฉิมวัตร (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่องบทบาทของเรือนจำในการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขัง : กรณีศึกษาเรือนจำกลางยะลา เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงประมาณโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางจังหวัดยะลา จำนวน 120 คน ผลการศึกษา พบว่ามากกว่ากึ่งหนึ่งเคยเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ บทบาทของเรือนจำในการฝึกอาชีพผู้ต้องขังในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง และบทบาทด้านการเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ บทบาทด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง บทบาทด้านความพร้อมและกิจกรรมสนับสนุนอยู่ในระดับปานกลาง และบทบาทด้านการพัฒนาประสิทธิภาพอยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ปัญหาอุปสรรคในการแสดงบทบาทของเรือนจำในการฝึกอาชีพผู้ต้องขัง คือ การแบ่งสัดส่วนเงินปันผลให้ผู้ต้องขังน้อย อุปกรณ์และเครื่องมือเก่าล้าสมัยและไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ขาดการดูแลเอาใจใส่ผู้ต้องขัง เจ้าหน้าที่บีบบังคับในการทำงาน ทำให้ผู้ต้องขังเครียด และวิธีการสุ่มเลือกฝึกอาชีพอาจทำให้ผู้ต้องขังที่เข้ารับการฝึกอบรมไม่เต็มใจฝึกอย่างเต็มที่ ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย คือ เรือนจำควรจัดฝึกอบรมวิชาชีพใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริงภายหลังการพ้นโทษ

ศตวรรษ ท่าช้าง (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่องแบบแผนการออมของกลุ่มพนักงานสถาบันการเงินในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงประมาณโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ พนักงานสถาบันการเงิน ได้แก่ พนักงานธนาคาร พนักงานบริษัท ตลาดหลักทรัพย์ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 340 คน ผลการศึกษา พบว่าพนักงานสถาบันการเงินส่วนใหญ่มีการออมเงินในประเภททางตรงและทางอ้อม ทั้ง 2 ประเภท ซึ่งอยู่ในรูปของเงินฝากแบบออมทรัพย์เนื่องจากเป็นวิธีการออมที่ง่ายและสะดวกสบายมีความเสี่ยงต่ำ ก่อให้เกิดรายได้และสามารถเปลี่ยนมาเป็นเงินสดได้ง่าย ส่วนการออมในรูปแบบของสวัสดิการได้รับความนิยมน้อยลงมาซึ่งการออมในรูปแบบสวัสดิการนี้เป็นการออมระยะยาวโดยเป็นการออมเพื่อเป็นหลักประกันในการใช้จ่ายยามเกษียณให้ลูกหลานหรือใช้จ่ายในยามฉุกเฉินและยังได้รับสิทธิประโยชน์จากภาษีซึ่งเป็นการออมที่ง่ายและสะดวกเช่นกัน เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนประกันสังคม

ประกันชีวิต เป็นต้น สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างรายได้รวมเฉลี่ยต่อปีกับจำนวนเงินออมต่อปี แสดงให้เห็นว่ารายได้มีอิทธิพลต่อการออม คือ เมื่อมีระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้นก็จะมี การออมที่เพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย คือ ประชาชนทั่วไปหรือผู้ที่สนใจการออมควรจะมีการกระจายการออม ไปยังการออมประเภทต่าง ๆ ทั้งประเภททางตรงและทางอ้อมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตนเอง และยังเป็นการลดความเสี่ยงในอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ ควรพิจารณาถึงความเสี่ยงปัจจัยอื่น ๆ เช่น สภาพเศรษฐกิจและสังคม อัตราแลกเปลี่ยน อัตราเงินเฟ้อ ความมั่นคงและความน่าเชื่อถือของ สถาบันการเงินนั้น ๆ เป็นต้น รวมทั้งการที่รัฐบาลมีนโยบายเพื่อวางแผนและส่งเสริมการออมให้กับ ประชาชนโดยมีการจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ควรมีการกำหนดระดับเงินออมที่ประชาชน ต้องจ่ายเข้ากองทุนในแต่ละครั้งให้มีความเหมาะสมและหลากหลาย เนื่องจากรายได้ของประชาชน นั้นมีความแตกต่างกัน และผู้ที่มีรายได้น้อยก็สามารถที่จะทำการออมได้

ซารวี บุตรบำรุง (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รายได้และรูปแบบการออมเพื่อการเตรียมพร้อม สู้วัยสูงอายุของประชาชนอายุระหว่าง 30-40 ปี ในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาข้อมูล เชิงประมาถโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ประชาชนที่มีอายุ ระหว่าง 30-40 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีลักษณะการออมโดยฝากธนาคาร ร้อยละ 43.25 มีแรงบันดาลใจในการออมในระดับมากที่สุด คือ เพื่อความมั่นคงในวัยสูงอายุ ค่าเฉลี่ย 4.54 เก็บไว้นานเก็บไว้นานหรือออมรายวัน ค่าเฉลี่ย 4.61 เก็บไว้ให้ บุตรหลาน ค่าเฉลี่ย 4.42 แรงบันดาลใจในระดับมาก คือ สำหรับประกอบพิธีมาปนกิจ ค่าเฉลี่ย 3.97 ลดการพึ่งพิงภาครัฐ ค่าเฉลี่ย 4.12 แรงบันดาลใจระดับปานกลาง คือ ให้ความคุ้มครองหลายด้าน ค่าเฉลี่ย 3.09 แรงบันดาลใจระดับน้อย คือ มีผลตอบแทนคุ้มค่าและแน่นอน ค่าเฉลี่ย 2.37 การประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสาร ค่าเฉลี่ย 2.52 นำไปลดหย่อนภาษีประจำปี ค่าเฉลี่ย 2.54 ผู้อื่นชักชวน ค่าเฉลี่ย 2.24 ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย คือ การจัดประชุมหรืออบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเรื่องการเตรียมพร้อม ในการออมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุด้วยความมั่นคง โดยลดการพึ่งพิงภาครัฐและการเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ ในมิติรายได้และรูปแบบการออมเพื่อการเตรียมความพร้อมสู่วัยสูงอายุ

สุภารัตน์ กาญจนานนท์ และวิทยา จิตนุพงศ์ (2559 : ออนไลน์) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการ ใช้ชีวิตของผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิงสงขลา เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการเก็บ รวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิง สงขลา จำนวน 14 คน และผู้คุมทัณฑสถานหญิงสงขลา จำนวน 1 คน รวม 15 คน ผลการศึกษา พบว่า การใช้จ่ายซื้อสิ่งของอุปโภคบริโภคขณะอยู่ในทัณฑสถานหญิงสงขลา มีราคาแพงกว่าท้องตลาด ผู้ต้องขังหญิงจึงต้องใช้สอยอย่างประหยัดและขณะอยู่ในเรือนจำผู้ต้องขังหญิงจะได้รับการอบรม การฝึกวิชาชีพหลักสูตรต่าง ๆ พัฒนาจิตใจและเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย แนวคิดในการจัดการ การใช้ชีวิตของผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิงสงขลา พบว่า หลังพ้นโทษผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิง

สงขลามีความต้องการที่จะกลับไปหาครอบครัวและกลับไปประกอบอาชีพที่สุจริตเพื่อเลี้ยงครอบครัว และจะไม่กลับไปใช้ชีวิตแบบเดิมอีกแล้ว โดยการใช้ชีวิตด้วยความระมัดระวัง ไม่ประมาท เพื่อไม่ให้เกิดการผิดพลาดกับชีวิตอีก ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย คือ กรมราชทัณฑ์ควรมีนโยบายกำหนดให้เรือนจำ/ทัณฑสถานทั่วประเทศมีการให้ความรู้เรื่องการจัดการปัญหาการใช้ชีวิตของผู้ต้องขังหญิงให้มากขึ้น โดยเฉพาะการใช้สอยอย่างประหยัดและการแบ่งปันช่วยเหลือผู้อื่นเสมอรวมทั้งเรื่องการจัดการปัญหาความวุ่นวายในการใช้ชีวิตของผู้ต้องขังหญิง

ธรรภัทร วาอภัย (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) คือ 1) ผู้ต้องขังที่มีคำพิพากษาเด็ดขาด ถูกคุมขังในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร 2) ผู้บัญชาการเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร และ 3) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับที่มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำ ผลการศึกษา พบว่า ความคาดหวังพื้นฐานของผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำ คือ ต้องการกลับไปใช้ชีวิตกับครอบครัวประกอบอาชีพสุจริตเป็นคนดีของสังคมและความคาดหวังต่อครอบครัวและสังคมให้การยอมรับ ให้คำปรึกษาแนะนำและให้กำลังใจมีความรู้สึกว่าการนี้ เป็นโครงการที่ดีเมื่อได้เข้าร่วมโครงการทำให้ได้รับความรู้ในการดำเนินชีวิตหลังพ้นโทษ มีความมั่นใจ มีความเข้าใจครอบครัวและสังคมว่ายังให้โอกาสในการกลับตัวเป็นคนดี ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย คือ ภาครัฐควรจัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่พัฒนาผู้พ้นโทษ โดยเฉพาะและนำภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้พ้นโทษ รวมทั้งกระทรวงยุติธรรม กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงแรงงาน ควรร่วมกันกำหนดแนวทางในการพัฒนาผู้พ้นโทษอย่างจริงจัง

ไกรวิญญ์ ประชุมพันธ์, ธนสุวิทย์ ทับทิมรัญรักษ์ และสุคนธ์ เครือน้ำคำ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้บริโภคเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่มีผลต่อการออมของผู้บริโภคในทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการโฆษณาและสิ่งจูงใจมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านรายได้ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านจำนวนสาขาของสถาบันการเงิน ด้านโอกาสในการลงทุน และน้อยที่สุด คือ ด้านอัตราดอกเบี้ย สำหรับการพฤติกรรมการออมเงินเพื่อต้องการดอกเบี้ย เก่งกำไร รองลงมา คือ เพื่อการประกอบอาชีพ เพื่อยามฉุกเฉินเจ็บป่วย ชรา เพื่อการศึกษา เช่น ตัวเอง คนในอุปการะ และน้อยที่สุด คือ มีการออมเงินเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์ ซื้อสังหาริมทรัพย์ รูปแบบการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคต ได้แก่ ซื้อสังหาริมทรัพย์ รองลงมา เก็บเป็นเงินสด เป็นการซื้อประกันชีวิต เป็นการฝากธนาคาร และน้อยที่สุด เป็นการซื้อหุ้น

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย คือ ธนาคารหรือสถาบันการเงินควรมีโปรโมชั่นบ่อย ๆ เรื่องอัตราดอกเบี้ย เพื่อเป็นสิ่งจูงใจให้ประชาชนออมเงิน เพิ่มสิทธิประโยชน์ที่ค่อนข้างสูง ให้การศึกษาและให้ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงในการลงทุน (Risk) อย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงและพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะการสื่อสารของพนักงานให้พร้อมปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งการโฆษณาและสิ่งจูงใจ จะต้องปรับใช้กลยุทธ์ทางการตลาดให้มีความหลากหลายมากขึ้นและเพิ่มช่องทางการโฆษณาให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ศูนย์บริหารข้อมูลตลาดแรงงานภาคเหนือ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่องบุคลิกภาพและทักษะทางอาชีพของผู้ใกล้พ้นโทษ และความต้องการจ้างงานของนายจ้าง กรณีศึกษา : เรือนจำกลางลำปาง เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยศึกษาข้อมูลจากปฐมภูมิ ทฤษฎีภูมิ และใช้เครื่องมือจากแบบวัดบุคลิกภาพของกรมจัดหางาน กระทรวงแรงงาน และแบบสอบถามที่สร้างขึ้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้ใกล้พ้นโทษในเรือนจำลำปาง จำนวน 68 คน และนายจ้าง สถานประกอบการในจังหวัดลำปาง ผลการศึกษา พบว่า ผู้ต้องขังใกล้พ้นโทษส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบนิยมความจริงชอบทำกิจกรรมที่ใช้ร่างกายมากกว่ากิจกรรมที่ต้องวิเคราะห์ ชอบทำกิจกรรมกลางแจ้งและออกภาคสนาม ส่วนใหญ่เคยทำงานรับจ้างและชอบงานด้านช่าง ความต้องการฝึกทักษะฝีมือเพิ่มด้านช่างไฟฟ้าและต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือในด้านการมีงานทำภายหลังการพ้นโทษ ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย คือ 1) จัดทำฐานข้อมูล/ทะเบียนรายบุคคลของกลุ่มผู้ใกล้พ้นโทษ 2) แนะนำอาชีพ การพัฒนาความรู้ ทักษะเพิ่มให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน 3) สร้างภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมการมีงานทำให้กับผู้พ้นโทษ 4) ส่งเสริมให้มีมาตรการภาครัฐเพื่อสนับสนุนการจ้างงานให้ผู้พ้นโทษ และ 5) มีแนวทาง มาตรการเชิงรุกในการส่งเสริมการมีงานทำให้กับผู้พ้นโทษ

จากการทบทวนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีความต้องการสวัสดิการสังคมด้านพื้นฐาน (ปัจจัย 4) มากที่สุด แต่ระดับความต้องการสวัสดิการของผู้ต้องขังแตกต่างกันไปตามลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ สวัสดิการสังคมด้านพื้นฐาน (ปัจจัย 4) มีความเกี่ยวข้องกับการมีงานทำและรายได้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผู้ต้องขังจะเคยเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพแต่บทบาทของเรือนจำในการฝึกอาชีพผู้ต้องขังในภาพรวมก็ยังไม่ดีเท่าที่ควรเพราะมีปัญหาอุปสรรค ได้แก่ การแบ่งสัดส่วนเงินปันผลให้ผู้ต้องขังน้อย อุปกรณ์และเครื่องมือเก่า ล้าสมัยและไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ขาดการดูแลเอาใจใส่ผู้ต้องขัง เจ้าหน้าที่บีบบังคับในการทำงาน ทำให้ผู้ต้องขังเครียดและวิธีการสุ่มเลือกฝึกอาชีพอาจทำให้ผู้ต้องขังที่เข้ารับการฝึกอบรมไม่เต็มใจฝึกอย่างเต็มที่ ความต้องการและความคาดหวังของผู้ต้องขังภายหลังการพ้นโทษ คือ ผู้ต้องขังอยากจะกลับไปใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับครอบครัว ประกอบอาชีพที่สุจริต เป็นคนดีของสังคม และจะไม่กลับไปใช้ชีวิตแบบเดิมหรือกระทำความผิดซ้ำอีก ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยที่สำคัญ คือ การจัดสวัสดิการของเรือนจำหรือทัณฑสถานให้มีความสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของผู้ต้องขัง และควรจัดฝึกอบรมวิชาชีพใหม่ ๆ ที่สามารถ

นำไปประกอบอาชีพได้จริงภายหลังการฟื้นฟูเกษตรคล้อยกับความต้องการของตลาดแรงงาน กรมราชทัณฑ์ ควรสนับสนุนด้านงบประมาณให้เพียงพอต่อการบริหารจัดการด้านพื้นฐาน (ปัจจัย 4) และสร้างภาคี เครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมการมีงานทำให้กับผู้พ้นโทษ รวมทั้งมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ พัฒนาผู้พ้นโทษโดยเฉพาะ

สำหรับผลงานวิจัยเกี่ยวกับการออมสามารถสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการออมเงินส่วนใหญ่ เพื่อเป็นการสร้างหลักประกันในอนาคตหรือใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน โดยมีการออมเงิน 2 ประเภท คือ ทางตรงและทางอ้อม แต่การออมเงินที่นิยมมากที่สุด คือ การออมเงินประเภทฝากแบบออมทรัพย์ เพราะเป็นวิธีที่ง่ายและสะดวกสบาย มีความเสี่ยงต่ำ และสามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย ทั้งนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมมากที่สุด คือ การโฆษณา อย่างไรก็ตาม รายได้มีอิทธิพลอย่างมาก ต่อพฤติกรรมการออม คือ เมื่อมีระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้นก็จะมีการออมที่เพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน ข้อเสนอแนะ จากงานวิจัยที่สำคัญ คือ ประชาชนควรได้รับความรู้เรื่องการออมเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุ ด้วยความมั่นคง ความรู้เรื่องประโยชน์และความเสี่ยงจากการออมทั้งประเภททางตรงและทางอ้อม และธนาคารหรือสถาบันการเงินจะต้องมีช่องทางการโฆษณาและสิ่งจูงใจที่มีความหลากหลายมากขึ้น เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนนโยบายการจัดตั้ง กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ควรมีการกำหนดระดับเงินออมที่ประชาชนผู้ที่มีรายได้น้อยสามารถ ที่จะทำการออมได้ อย่างไรก็ตาม การวิจัยครั้งนี้มุ่งหาคำตอบเพื่อศึกษานโยบายและมาตรการส่งเสริม การออมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ ระดับความต้องการออมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออม ของผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครสวรรค์ รวมทั้งแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา “โครงการออมเพื่อ ชีวิตใหม่” และ “โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)” ของเรือนจำกลางนครสวรรค์ ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ต้องขังเพิ่มมากขึ้น

2.12 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากวัตถุประสงค์การวิจัยและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบ แนวคิดในการวิจัยตามแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออมของผู้ต้องขัง : ศึกษากรณีผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์ในการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล การทดสอบความเที่ยงตรงและค่าความเชื่อมั่น การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ คือ ผู้ต้องขังที่อยู่ในความควบคุมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ ซึ่งเป็นส่วนราชการที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม และเป็นผู้ที่เข้าร่วม “โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่” หรือ “โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)” ตามนโยบายของเรือนจำกลางนครสวรรค์

เหตุผลที่ทำการศึกษากลุ่มนี้เนื่องจากผู้ต้องขังถือเป็นพลเมืองกลุ่มเปราะบางของประเทศที่จะต้องได้รับการขัดเกลาพฤติกรรมให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสังคมและกลับออกมาใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุขภายหลังการพ้นโทษ ซึ่งความคาดหวังของสังคมที่มีต่อผู้ต้องขังภายหลังการพ้นโทษ ก็คือ การกลับตัวเป็นคนดีได้และไม่กระทำความผิดซ้ำอีก

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีหลักเกณฑ์และขั้นตอนคือ

1) การเลือกในระดับพื้นที่

เป็นการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกเรือนจำกลางนครสวรรค์ การเลือกขนาดตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนประชากรในการวิจัยครั้งนี้จะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างคือ ผู้ต้องขังในโครงการการออมเพื่อชีวิตใหม่และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ดังนั้น จึงใช้สูตรการคำนวณหาขนาดตัวอย่างกรณีทราบค่าจำนวนประชากร ของ ธานินทร์ ศิลป์จารุ (2555 : 45) โดยกำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05 ซึ่งสูตรการคำนวณหากกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

โครงการการออมเพื่อชีวิตใหม่

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ค่าความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่ยอมให้มีได้

$$n = \frac{115}{1+115(.05)^2}$$

$$n = \frac{115}{1+115(.0025)^2}$$

$$n = 89.32 \text{ หรือ } 89 \text{ คน}$$

กลุ่มตัวอย่างการออมเพื่อชีวิตใหม่ จำนวน 89 คน

โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ค่าความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่ยอมให้มีได้

$$n = \frac{293}{1+293(.05)^2}$$

$$n = \frac{293}{1+293(.0025)^2}$$

$$n = 168.88 \text{ หรือ } 169 \text{ คน}$$

กลุ่มตัวอย่างสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)

จำนวน 169 คน

ทำให้ได้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

โครงการ	จำนวน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ออมเพื่อชีวิตใหม่	115	89
สร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)	293	169
รวม	408	258

2) การเลือกระดับบุคคล

ใช้วิธีการสุ่มแบบเป็นระบบ (Systematic sampling) โดยมีรายชื่อผู้ต้องขังที่อยู่ในความควบคุมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ ซึ่งมีความพร้อมและมีความเต็มใจที่จะให้ข้อมูล สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้จัดเรียงเป็นระบบตามบัญชีเรียกชื่อและคำนวณสัดส่วนของช่วงการเลือกหน่วยตัวอย่างจากขนาดกลุ่มตัวอย่างและประชากรในเรือนจำกลางนครสวรรค์ จากนั้นจึงเริ่มสุ่มประชากรหน่วยแรกและส่วนหน่วยต่อ ๆ ไป จะนับตามสัดส่วนของช่วงการเลือกหน่วยตัวอย่างจนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

การศึกษานี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีองค์ประกอบแบ่งออกเป็น 7 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนบุตร ศาสนา รายได้ที่มาจากตัวเอง รายได้ที่มาจากรอบครัว จำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษ ฐานความผิดและประเภทการออม

ส่วนที่ 2 ระดับแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์

ส่วนที่ 3 ระดับความต้องการขั้นพื้นฐาน

ส่วนที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง

ส่วนที่ 5 ระดับความเห็นต่อนโยบาย มาตรการ โครงการ และการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์

ส่วนที่ 6 ระดับความต้องการออมเงิน

- โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่

- โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)

ส่วนที่ 7 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.3 การทดสอบความเที่ยงตรงและค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ผู้วิจัยจะทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม (Questionnaire) ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงดังนี้

3.3.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity)

การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม โดยการขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบเนื้อหาให้มีความถูกต้องครอบคลุมครบถ้วนตามกรอบแนวคิดในการวิจัย และตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด รวมทั้งพิจารณาภาษาที่ใช้ว่าสามารถเข้าใจง่ายและเหมาะสม

กับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการวิจัยหรือไม่ จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.3.2 การทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

การทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยผู้ศึกษาได้นำร่างแบบสอบถามทดลองเก็บข้อมูล (Try-out) จากผู้ต้องขังที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด คือ ผู้ต้องขังที่ใกล้ได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษออกจากเรือนจำกลางจังหวัดสงขลาเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำผลของข้อมูลเฉพาะที่มีการวัดมาตราส่วนแบบประมาณค่ามาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรของ Conbarch หรือเรียกว่า สหสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Cronbach's Apha Coefficient) ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์และปรับข้อคำถามที่มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับต่ำเพื่อให้ได้ค่าความเชื่อมั่นไม่น้อยกว่า .07 ในกรณีที่การทดสอบ ครั้งที่ 1 มีค่าความเชื่อมั่นต่ำกว่า 0.7 ผู้วิจัยจะทำการปรับปรุงข้อคำถามที่มีค่าความเชื่อมั่นต่ำกว่า .07 แล้วนำไปทดสอบ ครั้งที่ 2 หรือครั้งที่ 3 จนกระทั่งได้ค่าแอลฟาไม่น้อยกว่า .07 จึงจะถือว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ในการนำไปเก็บข้อมูลจริง โดยสูตรที่ใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่นคือ

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ

α คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n คือ จำนวนข้อของคำถาม

$\sum s_i^2$ คือ ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อคำถาม

s_t^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ค่าความเชื่อมั่นของมาตรวัดที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตัวแปร	ค่าแอลฟา (α) ของการทดสอบ
1. ปัจจัยภายใน	
1.1 แรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์	.7827
1.2 ความต้องการขั้นพื้นฐาน	.8050
1.3 การเห็นคุณค่าในตนเอง	.8910

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าแอลฟา (α) ของการทดสอบ
2. ปัจจัยภายนอก	
2.1 นโยบายและมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์	.8217
2.2 หลักเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่	.8429
2.3 ขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่	.9200
2.4 หลักเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ	.8391

หลังจากที่ได้ทำการปรับปรุงแบบสอบถามเรียบร้อยแล้วจึงเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เพื่อให้คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเครื่องมือที่จะใช้ในการศึกษาวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้วจะนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม (Questionnaire) มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลให้มีความถูกต้องครบถ้วนตามกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยและตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัดก่อนที่จะนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยด้านสังคมศาสตร์ (Statistic Package for Social Science : SPSS) โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ

3.4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics)

ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ความเป็นมา สถานภาพของผู้ต้องขัง มาตรการส่งเสริมการออมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ ระดับความพึงพอใจ ต่อนโยบายและมาตรการส่งเสริมการออมของเรือนจำ และระดับความต้องการออมของผู้ต้องขัง

สำหรับข้อคำถามเกี่ยวกับการจำแนกระดับความพึงพอใจและระดับความต้องการออมของผู้ต้องขัง จะใช้มาตรวัดแบบ Likert scale คือ การคำนวณให้คะแนนแต่ละข้อความแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งข้อความต่าง ๆ ที่ใช้วัดตัวแปรนั้น หากเป็นข้อความเชิงบวก หมายถึง ความหมายของข้อความนั้น ๆ สอดคล้องกับความหมายของตัวแปรที่ต้องการจะวัด และหากข้อความเชิงลบ หมายถึง ความหมายของข้อความนั้น ๆ ไม่สอดคล้องกับความหมายของตัวแปรที่ต้องการจะวัด ซึ่งการคำนวณให้คะแนนแต่ละข้อความที่เป็นเชิงบวกและเชิงลบมีรายละเอียดการให้ดังต่อไปนี้

1) ข้อความเชิงบวก

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน
ค่อนข้างเห็นด้วย	4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	3 คะแนน
ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน

2) ข้อความเชิงลบ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน
ค่อนข้างเห็นด้วย	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	3 คะแนน
ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน

เกณฑ์การวัดระดับและการแปลผลภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างจะใช้เครื่องมือวัด 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์การคำนวณจากช่วงชั้นดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

ดังนั้นเกณฑ์การวัดระดับและการแปลผลรวมของกลุ่มตัวอย่างใช้เครื่องมือวัด 5 ระดับ คือ ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด
 ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย
 ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง อยู่ในระดับมาก
 ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

3.4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Analysis) ใช้สถิติดังต่อไปนี้

1) ใช้ T-test ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างด้านปัจจัย ด้านข้อมูลพื้นฐานของผู้ต้องขัง ประกอบด้วย เพศ และประเภทการออมที่แตกต่างกัน สามารถส่งผลต่อระดับความต้องการออมที่แตกต่างกัน

2) One-way ANOVA (F-test) ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ด้านปัจจัย ด้านข้อมูลพื้นฐานของผู้ต้องขัง ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนบุตร ศาสนา รายได้ที่ได้มาจากตัวเอง รายได้ที่ได้มาจากครอบครัว จำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษ

และฐานความผิด แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความต้องการขั้นพื้นฐาน การเห็นคุณค่าในตนเอง ความเห็น
ต่อนโยบายและมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์ ความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วม
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ ความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกัน
การเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) การสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลาง
นครสวรรค์ที่แตกต่างกัน สามารถส่งผลต่อระดับความต้องการออมที่แตกต่างกัน

3) ใช้วิธีของ Scheffe' ในการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง
ด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออม

3.5 การขอรับรองจริยธรรมการวิจัย

หลังจากสอบเค้าโครงร่างวิจัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจัดเตรียมเอกสารเสนอขอจริยธรรม
การวิจัยต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติเพื่อพิจารณา
อนุมัติ

เมื่อโครงร่างวิจัยและเครื่องมือผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
และได้รับเอกสารรับรอง COE แล้ว การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ต้องขังที่อยู่ในความควบคุม
ของเรือนจำกลางนครสวรรค์ ผู้วิจัยจะต้องดำเนินการขออนุญาตหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ เรือนจำกลาง
นครสวรรค์ ซึ่งเป็นส่วนราชการที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม
ก่อนนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะประมวลผลในภาพรวม
โดยไม่เผยแพร่ข้อมูลชื่อ-สกุลจริงของผู้ให้ข้อมูลและจะไม่มีผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่างแต่อย่างใด

3.6 แผนการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้ ใช้เวลา 21 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2562 สิ้นสุดในเดือน
พฤษภาคม พ.ศ. 2564 แบ่งออกเป็น 6 ระยะ คือ

ระยะที่หนึ่ง ประมาณ 5 เดือน เป็นการยกร่างเค้าโครงการศึกษาวิจัย ทบทวนวรรณกรรม
ทั้งแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ระยะที่สอง ประมาณ 2 เดือน ร่างแบบสอบถาม (Questionnaire)

ระยะที่สาม ประมาณ 4 เดือน ขอจริยธรรมในการวิจัย และลงพื้นที่เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ
โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)

ระยะที่สี่ ประมาณ 5 เดือน วิเคราะห์ผลข้อมูลเชิงปริมาณ

ระยะที่ห้า ประมาณ 2 เดือน สรุปผลการศึกษาและเขียนบทความวิจัย

ระยะที่หก ประมาณ 3 เดือน พัฒนารูปเล่มวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ และสอบป้องกัน
วิทยานิพนธ์

ตารางที่ 5 แผนการดำเนินงานวิจัย

กิจกรรม	ระยะเวลา (ภาคเรียน/ปีการศึกษา)				
	1/62	2/62	3/62	1/63	2/63
1. ยกร่างเค้าโครงขุณินิพนธ์ และทบทวนวรรณกรรม	*				
2. พัฒนาเครื่องมือ (แบบสอบถาม)		*			
3. ขอจริยธรรมในการวิจัย		*	*		
4. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ		*	*		
5. วิเคราะห์ผลข้อมูลเชิงปริมาณ				*	
6. สรุปผลการศึกษาและเขียนบทความวิจัย					*
7. สอบป้องกันวิทยานิพนธ์					*
8. จัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์ ฉบับสมบูรณ์					*

3.7 ปัญหาอุปสรรคการวิจัย

1. ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานภายในเรือนจำกลางนครสวรรค์มีภาระงานค่อนข้างมากด้วยภารกิจเฉพาะหน้าที่จำเป็นเร่งด่วนและกะทันหันในช่วงสถานการณ์การแพร่ของโรคระบาด Covid-19 จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินงานวิจัยได้เป็นไปตามแผนที่ระบุไว้ ต้องปรับเปลี่ยนแผนอยู่ตลอดเวลา
2. ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ไม่มีความเข้าใจในประเด็นข้อคำถาม ผู้วิจัยจึงต้องอธิบายและอ่านข้อคำถามให้แก่ผู้ต้องขังทำให้ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลเป็นเวลานาน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistic) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential analysis) ดังต่อไปนี้

ผลการใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistic) ในการพรรณนาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความต้องการขั้นพื้นฐาน การเห็นคุณค่าในตนเอง ความเห็นต่อนโยบายและมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์ ความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ ความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) การสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์และความต้องการด้านการออม

ผลการใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential analysis) ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง ระหว่างความต้องการขั้นพื้นฐานกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง ระหว่างความเห็นต่อนโยบายและมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง ระหว่างความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง ระหว่างความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง และระหว่างการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง

ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ T-test และ One-way ANOVA (F-test) ในการทดสอบความแตกต่างด้านข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนบุตร ศาสนา รายได้ที่ได้มาจากตัวเอง รายได้ที่ได้มาจากครอบครัว จำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษ ฐานความผิด ประเภทการออม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความต้องการขั้นพื้นฐาน การเห็นคุณค่าในตนเอง ความเห็นต่อนโยบายและมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์ ความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ ความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) การสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ที่แตกต่างกัน สามารถส่งผลกระทบต่อระดับความต้องการออมที่แตกต่างกันหรือไม่ และใช้วิธีของ Scheffe' ในการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออม โดยมีรายละเอียดผลการศึกษาวิจัยดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

จากการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องขังภายในเรือนจำกลางนครสวรรค์จำนวนรวมทั้งสิ้น 258 ตัวอย่าง สามารถนำเสนอผลข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนบุตร ศาสนา รายได้ที่มาจากตัวเอง รายได้ที่มาจากรอบครัว จำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษ ฐานความผิด และประเภทการออม โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.1 เพศ

ผลการศึกษาด้านเพศของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 258 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 80.6 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และเป็นเพศหญิง จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 ตามลำดับ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 เพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	208	80.6
หญิง	50	19.4
รวม	258	100.00

4.1.2 อายุ

ผลการศึกษาด้านอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 258 คน พบว่าส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 43.4 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18-30 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 และอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 และอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 อายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18-30 ปี	69	26.7
31-40 ปี	112	43.4
41-50 ปี	50	19.4
51 ปีขึ้นไป	27	10.5
รวม	258	100.0

4.1.3 ระดับการศึกษา

ผลการศึกษาด้านระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 258 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา (สายสามัญ) จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0 ระดับการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และอนุปริญญา (สายอาชีพ) จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1 และระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4 ตามลำดับ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	80	31.0
มัธยมศึกษา	120	46.5
ปวช./ปวส./อนุปริญญา	39	15.1
ปริญญาตรี	19	7.4
รวม	258	100.0

4.1.4 สถานภาพสมรส

ผลการศึกษาด้านสถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 258 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 53.1 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมา คือ สถานภาพสมรสไม่ได้จดทะเบียน จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 สถานภาพสมรสจดทะเบียน จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 สถานภาพแยกกันอยู่หรือหย่าร้าง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.6 และสถานภาพหม้าย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 สถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	137	53.1
สมรสจดทะเบียน	46	17.8
สมรสไม่ได้จดทะเบียน	50	19.4
แยกกันอยู่/หย่าร้าง	17	6.6
หม้าย	8	3.1
รวม	258	100.0

4.1.5 จำนวนบุตร

ผลการศึกษาด้านจำนวนบุตรของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 258 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีบุตร จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยส่วนใหญ่ มีบุตร 1 คน จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 45.6 ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีบุตร รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างมีบุตร 2 คน จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 31.9 และมีบุตร 3 คนขึ้นไป จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 ตามลำดับ จำนวนบุตรสูงสุด 7 คน จำนวนบุตรต่ำสุด 1 คน และจำนวนบุตรเฉลี่ย 2 คน (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 จำนวนบุตร

จำนวนบุตร	จำนวน	ร้อยละ
1 คน	63	45.6
2 คน	44	31.9
3 คนขึ้นไป	31	22.5
สูงสุด = 7 คน ต่ำสุด = 1 คน และเฉลี่ย = 2 คน		
รวม	138	100.0

4.1.6 ศาสนา

ผลการศึกษาด้านศาสนาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 258 คน พบว่า ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 93.4 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมา คือ นับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.7 และนับถือศาสนาคริสต์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 ตามลำดับ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ศาสนา

ศาสนา	จำนวน	ร้อยละ
พุทธ	241	93.4
อิสลาม	12	4.7
คริสต์	5	1.9
รวม	258	100.0

4.1.7 รายได้ที่มาจกตัวเอง

ผลการศึกษาด้านรายได้ที่มาจกตัวเองของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 258 คน พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีรายได้ที่มาจกตัวเอง จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 51.2 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมา คือ มีรายได้ที่มาจกตัวเองไม่เกิน 100 บาทต่อเดือน จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 22.1 มีรายได้ที่มาจกตัวเอง 101–200 บาทต่อเดือน จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 15.9 และมีรายได้ที่มาจกตัวเอง 201 บาทขึ้นไปต่อเดือน จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 ตามลำดับ จำนวนรายได้ที่มาจกตัวเองสูงสุด 1,000 บาท คน จำนวนรายได้ที่มาจกตัวเองต่ำสุด 50 บาท และจำนวนรายได้ที่มาจกตัวเองเฉลี่ย 207 บาท (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 รายได้ที่มาจกตัวเอง

รายได้ที่มาจกตัวเอง	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 100 บาท/เดือน	57	22.1
101 – 200 บาท/เดือน	41	15.9
201 บาทขึ้นไป/เดือน	28	10.8
ไม่มีรายได้ที่มาจกตัวเอง	132	51.2
สูงสุด = 1,000 บาท/เดือน ต่ำสุด = 50 บาท/เดือน และเฉลี่ย = 207 บาท/เดือน		
รวม	258	100.0

4.1.8 รายได้ที่มาจกครอบครัว

ผลการศึกษาด้านรายได้ที่มาจกครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 258 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ที่มาจกครอบครัว 3,001 บาทขึ้นไปต่อเดือน จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมา คือ มีรายได้ที่มาจกครอบครัวไม่เกิน 1,000 บาทต่อเดือน จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 มีรายได้ที่มาจกครอบครัว 1,001–2,000 บาทต่อเดือน จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 มีรายได้ที่มาจกครอบครัว 2,001–3,000 บาทต่อเดือน จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 14.7 และไม่มีรายได้ที่มาจกครอบครัว จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 ตามลำดับ จำนวนรายได้ที่มาจกครอบครัวสูงสุด 9,000 บาท, จำนวนรายได้ที่มาจกครอบครัวต่ำสุด 200 บาท และจำนวนรายได้ที่มาจกครอบครัวเฉลี่ย 3,240 บาท (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 รายได้ที่มาจากรอบครัว

รายได้ที่มาจากรอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 1000 บาท/เดือน	71	27.5
1,001–2,000 บาท/เดือน	51	19.8
2,001–3,000 บาท/เดือน	38	14.7
3,001 บาทขึ้นไป/เดือน	85	33.0
ไม่มีรายได้ที่มาจากตัวเอง	13	5.0
สูงสุด = 9,000 บาท/เดือน ต่ำสุด = 300 บาท/เดือน และเฉลี่ย = 3,240 บาท/เดือน		
รวม	258	100.0

4.1.9 จำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษ

ผลการศึกษาด้านจำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 258 คน พบว่า ส่วนใหญ่ถูกกำหนดโทษมากกว่า 3 ปีขึ้นไป – 5 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 31.4 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมา คือ ถูกกำหนดโทษมากกว่า 7 ปีขึ้นไป จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 ถูกกำหนดโทษ 1 – 3 ปี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 และถูกกำหนดโทษมากกว่า 5 ปีขึ้นไป – 7 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 11.6 ตามลำดับ จำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษสูงสุด 15 ปี จำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษต่ำสุด 1 ปี และจำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษเฉลี่ย 8 ปี (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 จำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษ

จำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษ	จำนวน	ร้อยละ
1 – 3 ปี	49	19.0
มากกว่า 3 ปีขึ้นไป – 5 ปี	81	31.4
มากกว่า 5 ปีขึ้นไป – 7 ปี	30	11.6
มากกว่า 7 ปีขึ้นไป	98	38.0
สูงสุด = 15 ปี ต่ำสุด = 1 ปี และเฉลี่ย = 8 ปี		
รวม	258	100.0

4.1.10 ฐานความผิด

ผลการศึกษาด้านฐานความผิดของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 258 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 64.7 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมา คือ ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 8.1 และฐานความผิดเกี่ยวกับเพศ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4 ตามลำดับ (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ฐานความผิด

ฐานความผิด	จำนวน	ร้อยละ
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	167	64.7
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	51	19.8
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	21	8.1
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	19	7.4
รวม	258	100.0

4.1.11 ประเภทการออม

ผลการศึกษาด้านประเภทการออมของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 258 คน พบว่า ส่วนใหญ่เข้าร่วมการออมประเภทโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมา คือ เข้าร่วมการออมประเภทโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ประเภทการออม

ประเภทการออม	จำนวน	ร้อยละ
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่	89	34.5
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)	169	65.5
รวม	258	100.0

4.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง

จากการเก็บข้อมูลแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องขังภายในเรือนจำกลาง นครสวรรค์ จำนวนทั้งสิ้น 258 คน พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.12 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จำนวน 10 ข้อ กลุ่มตัวอย่างชอบทำงานโดยใช้ความสามารถของตนเองมากกว่าการหวังพึ่งคนอื่น เมื่อเกิดปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ไม่เคยรู้สึกย่อท้อ และเป็นคนที่ไม่จมปลักอยู่กับความผิดพลาดในอดีตและปัญหาที่เผชิญอยู่ในปัจจุบันแต่อยากทำให้อนาคตของตัวเองดีขึ้นมากกว่า มากที่สุด (จำนวนเท่ากัน) ค่าเฉลี่ย 4.22 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ เป็นคนมุ่งมั่น ตั้งใจ และจริงจังกับการทำงานให้ประสบความสำเร็จ ค่าเฉลี่ย 4.21 อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นคนที่ชอบพึ่งพาตนเองมากกว่าพึ่งคนอื่น ค่าเฉลี่ย 4.19 อยู่ในระดับมาก เป็นคนที่มีความพยายามปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ค่าเฉลี่ย 4.15 อยู่ในระดับมาก เมื่อลงมือทำสิ่งใดแล้วเป็นคนที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะทำสิ่งนั้นออกมาให้ดีที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.10 อยู่ในระดับมาก เป็นคนที่ไม่ชอบให้ใครมาสั่งการ หรือใช้วิธีการบังคับ ค่าเฉลี่ย 4.08 อยู่ในระดับมาก ชอบทำงานที่ยากและมีความซับซ้อนมากกว่า งานง่าย ๆ ที่ไม่ค่อยท้าทาย ค่าเฉลี่ย 3.93 อยู่ในระดับมาก และเป็นคนที่มีความละเอียดในการทำงาน ค่าเฉลี่ย 3.91 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ชอบทำงานที่ยากและมีความซับซ้อนมากกว่างานง่าย ๆ ที่ไม่ค่อยท้าทาย	3.93	.952	มาก
2. ชอบทำงานโดยใช้ความสามารถของตนเองมากกว่าการหวังพึ่งคนอื่น	4.22	.697	มากที่สุด
3. เมื่อเกิดปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ไม่เคยรู้สึกย่อท้อ	4.22	.701	มากที่สุด
4. เป็นคนมุ่งมั่น ตั้งใจ และจริงจังกับการทำงานให้ประสบความสำเร็จ	4.21	.706	มากที่สุด
5. เมื่อลงมือทำสิ่งใดแล้ว เป็นคนที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำสิ่งนั้นออกมาให้ดีที่สุด	4.10	.734	มาก
6. เป็นคนที่มีความละเอียดในการทำงาน	3.91	.727	มาก
7. เป็นคนที่ชอบพึ่งพาตนเองมากกว่าพึ่งคนอื่น	4.19	.673	มาก
8. เป็นคนที่ไม่ชอบให้ใครมาสั่งการ หรือใช้วิธีการบังคับ	4.08	.762	มาก
9. เป็นคนที่มีความพยายามปรับปรุง และพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นอยู่เสมอ	4.15	.720	มาก
10. เป็นคนที่ไม่จมปลักอยู่กับความผิดพลาดในอดีต และปัญหาที่เผชิญอยู่ในปัจจุบัน แต่อยากทำให้อนาคตของตัวเองดีขึ้นมากกว่า	4.22	.714	มากที่สุด
รวม	4.12	.739	มาก

4.3 ความต้องการขั้นพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

จากการเก็บข้อมูลความต้องการขั้นพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องขังภายในเรือนจำกลางนครสวรรค์ จำนวนรวมทั้งสิ้น 258 คน โดยแบ่งความต้องการขั้นพื้นฐานออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการดำรงชีวิต ด้านความสัมพันธ์ และด้านความงอกงาม พบว่า ความต้องการขั้นพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.22 อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จำนวน 12 ข้อ ด้านการดำรงชีวิต กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการรับประทานอาหารที่ดีมีประโยชน์และมีปริมาณที่เพียงพอมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.39 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ต้องการมีความปลอดภัยจากภัยอันตรายทั้งปวง ค่าเฉลี่ย 4.28 อยู่ในระดับมากที่สุด ต้องการความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน ค่าเฉลี่ย 4.22 อยู่ในระดับมากที่สุด และต้องการมีอาชีพ มีงานทำที่มั่นคง ค่าเฉลี่ย 4.17 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ด้านความสัมพันธ์มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนที่อาศัยอยู่มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.19 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ต้องการแต่งงานมีชีวิตคู่ (กรณีที่ยังไม่แต่งงาน) และได้รับการยอมรับจากคู่ชีวิต (กรณีแต่งงานแล้ว) ค่าเฉลี่ย 4.17 อยู่ในระดับมาก ต้องการมีอำนาจ มีชื่อเสียงเกียรติยศ และการยกย่องนับถือจากผู้อื่น ค่าเฉลี่ย 4.15 อยู่ในระดับมาก และต้องการความรัก ความผูกพัน และการยอมรับจากพ่อแม่ ญาติพี่น้อง ค่าเฉลี่ย 4.08 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ด้านความงอกงามมีความต้องการมีชีวิตเรียบง่าย อยู่กับสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติที่งดงามมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.36 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ต้องการมีความรู้ใหม่ ๆ มีความเข้าใจเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อให้ทันโลกยุคใหม่ ค่าเฉลี่ย 4.33 อยู่ในระดับมากที่สุด ต้องการพัฒนาความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่มีความคิดสร้างสรรค์สามารถหาแนวทางเพื่อทำให้ตนเองเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ค่าเฉลี่ย 4.19 อยู่ในระดับมาก และต้องการเป็นคนที่มีคุณธรรม จริยธรรม คิดดี ทำดี มีชีวิตที่สุขสงบ ค่าเฉลี่ย 4.15 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ความต้องการขั้นพื้นฐาน

ความต้องการขั้นพื้นฐาน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ความต้องการเพื่อการดำรงชีวิต			
1. ต้องการรับประทานอาหารที่ดี มีประโยชน์ และมีปริมาณที่เพียงพอ	4.39	.693	มากที่สุด
2. ต้องการมีความปลอดภัยจากภัยอันตรายทั้งปวง	4.28	.666	มากที่สุด
3. ต้องการความมั่นคงในชีวิต และทรัพย์สิน	4.22	.683	มากที่สุด
4. ต้องการมีอาชีพ มีงานทำที่มั่นคง	4.17	.714	มาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ความต้องการขั้นพื้นฐาน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ความต้องการด้านความสัมพันธ์			
5. ต้องการความรัก ความผูกพัน และการยอมรับจากพ่อ แม่ ญาติพี่น้อง	4.08	.765	มาก
6. ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนที่อาศัยอยู่	4.19	.753	มาก
7. ต้องการแต่งงานมีชีวิตคู่ (กรณีที่ยังไม่แต่งงาน) และได้รับการยอมรับจากคู่ชีวิต (กรณีแต่งงานแล้ว)	4.17	.772	มาก
8. ต้องการมีอำนาจ มีชื่อเสียงเกียรติยศ และการยกย่องนับถือจากผู้อื่น	4.15	.772	มาก
ความต้องการด้านความงอกงาม			
9. ต้องการมีความรู้ใหม่ ๆ มีความเข้าใจเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อให้ทันโลกยุคใหม่	4.33	.761	มากที่สุด
10. ต้องการมีชีวิตเรียบง่าย อยู่กับสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติที่งดงาม	4.36	.714	มากที่สุด
11. ต้องการพัฒนาความสามารถของตนเองอย่างเต็ม มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถหาแนวทางเพื่อทำให้ตนเองเจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้น	4.19	.753	มาก
12. ต้องการเป็นคนที่มีคุณธรรม จริยธรรม คิดดี ทำดี มีชีวิตที่สุขสงบ	4.15	.772	มาก
รวม	4.22	.735	มากที่สุด

4.4 การเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

จากการเก็บข้อมูลการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องขังภายในเรือนจำกลาง นครสวรรค์ จำนวนรวมทั้งสิ้น 258 คน พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.07 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จำนวน 12 ข้อ กลุ่มตัวอย่างคิดว่าตนเองยังเป็นคนที่มีคุณค่าในสังคมมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.37 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ มักจะไม่ค่อยมีความวิตกกังวล หรือหวาดกลัวเมื่อพบความผิดพลาดขณะที่กำลังเรียนรู้ประสบการณ์ที่ยังไม่ค่อยคุ้นเคย ค่าเฉลี่ย 4.29 อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นคนที่มีความภูมิใจในตนเองที่สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ให้กับตนเองตามที่ตั้งใจได้ ค่าเฉลี่ย 4.18 อยู่ในระดับมาก คิดว่าตนเองเป็นคนใจกว้างสามารถรับฟัง

คำตำหนิจากผู้อื่นได้โดยไม่รู้สีกโกรธ ค่าเฉลี่ย 4.11 อยู่ในระดับมาก เมื่อพ้นโทษออกไปแล้วเชื่อว่าตนเองสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและร่วมมือกับผู้อื่นได้ ค่าเฉลี่ย 4.08 อยู่ในระดับมาก เป็นคนที่มักจะชอบแก้ปัญหาด้วยตนเองมากกว่าที่จะรอคอยความช่วยเหลือจากผู้อื่นและเป็นคนมีความมั่นใจตนเอง เชื่อมั่นว่าหากตั้งใจทำอะไรแล้วจะสามารถทำให้สำเร็จได้ (จำนวนเท่ากัน) ค่าเฉลี่ย 4.07 อยู่ในระดับมาก คิดว่าตนเองเป็นคนกล้าแสดงออกและกล้ายืนยันในสิ่งที่ตนเองคิดว่าถูกต้อง ค่าเฉลี่ย 4.04 อยู่ในระดับมาก สามารถเปิดใจรับคำตำหนิจากผู้อื่นได้ไม่รู้สีกโกรธหรือเป็นทุกข์เมื่อมีคนกล่าวถึงความผิดพลาดของตนเอง ค่าเฉลี่ย 4.02 อยู่ในระดับมาก คิดว่าตนเองมีความสามารถที่จะควบคุมอารมณ์ตนเองได้แม้จะอยู่ในภาวะที่ถูกกดดันจากคนรอบข้าง ค่าเฉลี่ย 3.96 อยู่ในระดับมาก เชื่อมั่นว่าตนเองเป็นคนที่มีความรู้และความสามารถที่จะทำอะไรได้อีกมากมาย ค่าเฉลี่ย 3.87 อยู่ในระดับมาก และคิดว่าตนเองเป็นคนที่สามารถพูดถึงความสำเร็จหรือข้อบกพร่องของตนได้อย่างตรงไปตรงมา และอย่างจริงใจ ค่าเฉลี่ย 3.74 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 การเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเอง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. คิดว่าตนเองยังเป็นคนที่มีความภูมิใจในตนเองที่สามารถทำอะไรต่าง ๆ ให้กับตนเองตามที่ตั้งใจได้	4.37	.706	มากที่สุด
2. คิดว่าตนเองเป็นคนใจกว้าง สามารถรับฟังคำตำหนิจากผู้อื่นได้ โดยไม่รู้สีกโกรธ	4.11	.751	มาก
3. คิดว่าตนเองมีความสามารถที่จะควบคุมอารมณ์ตนเองได้แม้จะอยู่ในภาวะที่ถูกกดดันจากคนรอบข้าง	3.96	.770	มาก
4. คิดว่าตนเองเป็นคนที่สามารถพูดถึงความสำเร็จหรือข้อบกพร่องของตนได้อย่างตรงไปตรงมา และอย่างจริงใจ	3.74	.821	มาก
5. เชื่อมั่นว่าตนเองเป็นคนที่มีความรู้และความสามารถที่จะทำอะไรได้อีกมากมาย	3.87	.768	มาก
6. เป็นคนมีความมั่นใจตนเอง เชื่อมั่นว่าหากตั้งใจทำอะไรแล้วจะสามารถทำให้สำเร็จได้	4.07	.748	มาก
7. สามารถเปิดใจรับคำตำหนิจากผู้อื่นได้ ไม่รู้สีกโกรธหรือเป็นทุกข์เมื่อมีคนกล่าวถึงความผิดพลาดของตนเอง	4.02	.794	มาก

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การเห็นคุณค่าในตนเอง	\bar{X}	S.D.	แปลผล
9. เป็นคนที่มีมักจะชอบแก้ปัญหาด้วยตนเองมากกว่าที่จะ รอคอยความช่วยเหลือจากผู้อื่น	4.07	.815	มาก
10. ตนเองมักจะไม่ค่อยมีความวิตกกังวล หรือหวาดกลัว เมื่อพบความผิดพลาดขณะที่กำลังเรียนรู้ประสบการณ์ที่ยัง ไม่ค่อยคุ้นเคย	4.29	.772	มากที่สุด
11. คิดว่าตนเองเป็นคนกล้าแสดงออกและกล้ายืนยันในสิ่ง ที่ตนเองคิดว่าถูกต้อง	4.04	.758	มาก
12. เมื่อพ้นโทษออกไปแล้ว เชื่อว่าตนเองสามารถปรับตัว เข้ากับสังคมและร่วมมือกับผู้อื่นได้	4.08	.798	มาก
รวม	4.07	.767	มาก

4.5 ความคิดเห็นต่อนโยบาย มาตรการ โครงการ และกระบวนการปฏิบัติงานของเรือนจำกลาง นครสวรรค์ของกลุ่มตัวอย่าง

จากการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องขังภายในเรือนจำกลางนครสวรรค์จำนวนทั้งสิ้น 258 ตัวอย่าง สามารถนำเสนอผลข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อนโยบาย มาตรการ โครงการ และกระบวนการปฏิบัติงานของเรือนจำกลางนครสวรรค์ โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.5.1 นโยบายและมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์

ผลการศึกษาด้านความคิดเห็นต่อนโยบายและมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 258 คน พบว่า เห็นด้วยต่อนโยบายและมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.87 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จำนวน 14 ข้อ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังโดยเน้นการฝึกอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ค่าเฉลี่ย 4.21 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ความคิดเห็นต่อการส่งต่อผู้ผ่านการฝึกอาชีพภายหลังพ้นโทษให้มีงานทำ ค่าเฉลี่ย 4.15 อยู่ในระดับมาก การฝึกอาชีพควรสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.13 อยู่ในระดับมาก การพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเพื่อคืนคนดีสู่สังคม ค่าเฉลี่ย 4.04 อยู่ในระดับมาก การบูรณาการการฝึกอาชีพร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ค่าเฉลี่ย 3.98 อยู่ในระดับมาก ห้ามใช้ผู้ต้องขังทำงานส่วนตัว ค่าเฉลี่ย 3.97 อยู่ในระดับมาก การฝึกอาชีพและการใช้แรงงานผู้ต้องขังต้องมีความเหมาะสมกับสภาพร่างกาย ความแข็งแรง ความถนัด และสติปัญญา ความรู้ความสามารถของผู้ต้องขังในแต่ละราย

ค่าเฉลี่ย 3.95 อยู่ในระดับมาก ห้ามใช้ผู้ต้องขังทำงานที่จำเป็นต้องสงวนไว้เป็นความลับหรือเป็นงานเกี่ยวกับความปลอดภัย และในกรณีที่มีงานบางชนิดที่ผู้ต้องขังไม่อาจหยุดได้ในวันสำคัญหรือวันหยุดประจำสัปดาห์ผู้ต้องขังก็จะได้รับการผลัดเปลี่ยนเวรกัน (จำนวนเท่ากัน) ค่าเฉลี่ย 3.82 อยู่ในระดับมาก ห้ามใช้แรงงานผู้ต้องขังในวันสำคัญและวันหยุดประจำสัปดาห์ ค่าเฉลี่ย 3.80 อยู่ในระดับมาก การยกเว้นให้นักโทษพิการหรือเจ็บป่วยไม่ต้องทำงานในเรือนจำ ค่าเฉลี่ย 3.78 อยู่ในระดับมาก การฝึกอาชีพและการใช้แรงงานผู้ต้องขังต้องมีความเหมาะสมกับกำหนดโทษ ค่าเฉลี่ย 3.76 อยู่ในระดับมาก การยกเว้นให้ผู้ต้องขังในระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุดไม่ต้องทำงานในเรือนจำ ค่าเฉลี่ย 3.46 อยู่ในระดับมาก และการยกเว้นให้นักโทษพิการหรือเจ็บป่วยไม่ต้องทำงานในเรือนจำ ค่าเฉลี่ย 3.37 อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 นโยบายและมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์

นโยบายและมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง โดยเน้นการฝึกอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน	4.21	.875	มากที่สุด
2. การส่งต่อผู้ผ่านการฝึกอาชีพภายหลังพ้นโทษให้มีงานทำ	4.15	.800	มาก
3. การบูรณาการการฝึกอาชีพร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม	3.98	.869	มาก
4. การพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง เพื่อคืนคนดีสู่สังคม	4.04	.737	มาก
5. การยกเว้นให้นักโทษพิการหรือเจ็บป่วยไม่ต้องทำงานในเรือนจำ	3.78	.942	มาก
6. การยกเว้นให้นักโทษการเมืองไม่ต้องทำงานในเรือนจำ	3.37	1.226	ปานกลาง
7. การยกเว้นให้ผู้ต้องขังในระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุดไม่ต้องทำงานในเรือนจำ	3.46	1.091	มาก
8. การฝึกอาชีพและการใช้แรงงานผู้ต้องขังต้องมีความเหมาะสมกับกำหนดโทษ	3.76	.972	มาก
9. การฝึกอาชีพและการใช้แรงงานผู้ต้องขังต้องมีความเหมาะสมกับสภาพร่างกาย ความแข็งแรง ความถนัด และสติปัญญา ความรู้ความสามารถของผู้ต้องขังในแต่ละราย	3.95	.872	มาก
10. การฝึกอาชีพควรสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น	4.13	.897	มาก
11. ห้ามใช้ผู้ต้องขังทำงานส่วนตัว	3.97	.771	มาก

ตารางที่ 20 (ต่อ)

นโยบายและมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
12. ห้ามใช้ผู้ต้องขังทำงานที่จำเป็นต้องสงวนไว้เป็นความลับ หรือเป็นงานเกี่ยวกับความปลอดภัย	3.82	.966	มาก
13. ห้ามใช้แรงงานผู้ต้องขังในวันสำคัญและวันหยุดประจำ สัปดาห์	3.80	.927	มาก
14. ในกรณีที่มียางบางชนิดที่ผู้ต้องขังไม่อาจหยุดได้ ในวัน สำคัญหรือวันหยุดประจำสัปดาห์ผู้ต้องขังก็ได้รับการ ผลัดเปลี่ยนเวรกัน	3.82	.909	มาก
รวม	3.87	.918	มาก

4.5.2 หลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่

ผลการศึกษาด้านความคิดเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 258 คน พบว่า เห็นด้วยต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.95 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จำนวน 10 ข้อ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการเก็บสมุดบัญชีเงินฝากของผู้ต้องขังไว้ที่ ศูนย์ CARE ปรึบสมุดบัญชีทุกเดือน และมอบสมุดคืนให้ผู้ต้องขังเมื่อพ้นโทษ ค่าเฉลี่ย 4.17 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ความคิดเห็นต่อการประสานงานกับธนาคารกรุงไทย สาขาปากน้ำโพ เพื่อเปิดบัญชีธนาคาร ค่าเฉลี่ย 4.15 อยู่ในระดับมาก การโอนเงินปันผลเข้าบัญชีธนาคารอย่างน้อย 50% ของเงินปันผล หรือมากกว่า 50% ตามความสมัครใจของผู้ต้องขัง ค่าเฉลี่ย 4.07 อยู่ในระดับมาก การประชาสัมพันธ์ ให้ผู้ต้องขังเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ค่าเฉลี่ย 3.95 อยู่ในระดับมาก ผู้ต้องขังสามารถเข้าร่วม การฝึกวิชาชีพภายในเรือนจำ ได้ตามความสมัครใจ ค่าเฉลี่ย 3.94 อยู่ในระดับมาก การสมัครเข้าร่วม โครงการฯ และรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประกอบหลักฐานในการเปิดบัญชีธนาคาร ค่าเฉลี่ย 3.93 อยู่ในระดับมาก การสำรวจรายชื่อผู้ต้องขังที่ต้องเข้าร่วมโครงการของฝ่ายงานสังคมสงเคราะห์ ค่าเฉลี่ย 3.88 อยู่ในระดับมาก ผู้ต้องขังทุกคนที่ฝึกวิชาชีพภายนอกเรือนจำและที่ฝึกอาชีพ ณ สถานประกอบการ และมีรายได้จากเงินปันผลต้องเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ ค่าเฉลี่ย 3.84 อยู่ในระดับมาก ผู้ต้องขังทุกคนที่เข้าร่วมโครงการฯ ต้องเขียนใบสมัครและยื่นตีให้หักเงินปันผลเป็นเงินออมไม่น้อยกว่า 50% ค่าเฉลี่ย 3.81 อยู่ในระดับมาก และไม่อนุญาตให้เบิกเงินปันผลระหว่างต้องโทษจนกว่าจะพ้นโทษ เว้นแต่มีความจำเป็นเห็นประจักษ์ และได้รับอนุญาตจากผู้บัญชาการเรือนจำ ค่าเฉลี่ย 3.78 อยู่ใน ระดับมาก ตามลำดับ (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 หลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่

หลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ผู้ต้องขังทุกคนที่ฝึกวิชาชีพภายนอกเรือนจำและที่ฝึกอาชีพ ณ สถานประกอบการ และมีรายได้จากเงินปันผลต้องเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่	3.84	.846	มาก
2. ผู้ต้องขังสามารถเข้าร่วมการฝึกวิชาชีพภายในเรือนจำ ได้ตามความสมัครใจ	3.94	.806	มาก
3. ผู้ต้องขังทุกคนที่เข้าร่วมโครงการฯ ต้องเขียนใบสมัครและยื่นตีให้หักเงินปันผลเป็นเงินออมไม่น้อยกว่า 50%	3.81	.849	มาก
4. ไม่อนุญาตให้เบิกเงินปันผลระหว่างต้องโทษจนกว่าจะพ้นโทษเว้นแต่มีความจำเป็นเห็นประจักษ์ และได้รับอนุญาตจากผู้บัญชาการเรือนจำ	3.78	.966	มาก
5. การประชาสัมพันธ์ให้ผู้ต้องขังเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการฯ	3.95	.833	มาก
6. การสำรวจรายชื่อผู้ต้องขังที่ต้องเข้าร่วมโครงการของฝ่ายงานสังคมสงเคราะห์	3.88	.810	มาก
7. การสมัครเข้าร่วมโครงการฯ และรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประกอบหลักฐานในการเปิดบัญชีธนาคาร	3.93	.832	มาก
8. การประสานงานกับธนาคารกรุงไทย สาขาปากน้ำโพ เพื่อเปิดบัญชีธนาคาร	4.15	.821	มาก
9. การโอนเงินปันผลเข้าบัญชีธนาคารอย่างน้อย 50% ของเงินปันผล หรือมากกว่า 50% ตามความสมัครใจของผู้ต้องขัง	4.07	.773	มาก
10. การเก็บสมุดบัญชีเงินฝากของผู้ต้องขังไว้ที่ศูนย์ CARE ปรับสมุดบัญชีทุกเดือน และมอบสมุดคืนให้ผู้ต้องขังเมื่อพ้นโทษ	4.17	.769	มาก
รวม	3.95	.831	มาก

4.5.3 หลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)

ผลการศึกษาด้านความคิดเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 258 คน พบว่า เห็นด้วยต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.05 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จำนวน 10 ข้อ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อสมาชิกที่อายุมากกว่า 50 ปี แต่ไม่เกิน 60 ปี ได้รับเงินสมทบ ร้อยละ 100 ของเงินที่สะสมเข้ากองทุน แต่ไม่เกินปีละ 1,200 บาท ค่าเฉลี่ย 4.23 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ความคิดเห็นต่อรัฐบาลจะค้ำประกันผลตอบแทนให้กับสมาชิก กอช. ทุกคน ค่าเฉลี่ย 4.16 อยู่ในระดับมาก เป็นผู้มีสัญชาติไทย ค่าเฉลี่ย 4.13

อยู่ในระดับมาก อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน 60 ปีบริบูรณ์ และเมื่อสมาชิกส่งเงินสะสม รัฐบาลจะจ่ายเงินสมทบให้ภายในสิ้นเดือนถัดไป (จำนวนเท่ากัน) ค่าเฉลี่ย 4.07 อยู่ในระดับมาก จ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนไม่ต่ำกว่าครั้งละ 50 บาท (1 ปี ต้องไม่เกิน 13,200 บาท) ค่าเฉลี่ย 4.03 อยู่ใน ระดับมาก สมาชิกที่อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี ได้รับเงินสมทบ ร้อยละ 50 ของเงินที่สะสม เข้ากองทุน แต่ไม่เกินปีละ 600 บาท ค่าเฉลี่ย 3.97 อยู่ในระดับมาก สมาชิกที่อายุมากกว่า 30 ปี แต่ไม่เกิน 50 ปี ได้รับเงินสมทบ ร้อยละ 80 ของเงินที่สะสมเข้ากองทุน แต่ไม่เกินปีละ 960 บาท ค่าเฉลี่ย 3.96 อยู่ในระดับมาก ไม่อยู่ในกองทุนตามกฎหมายอื่นที่ได้รับเงินสมทบจากรัฐหรือนายจ้าง เช่น กองทุน บำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนประกันสังคม กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นต้น ค่าเฉลี่ย 3.93 อยู่ใน ระดับมาก และไม่อยู่ในระบบบำเหน็จบำนาญภาครัฐหรือเอกชน ค่าเฉลี่ย 3.90 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 หลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)

หลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการสร้างหลักประกัน การเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทย	4.13	.793	มาก
2. อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน 60 ปีบริบูรณ์	4.07	.801	มาก
3. ไม่อยู่ในระบบบำเหน็จบำนาญภาครัฐหรือเอกชน	3.90	.817	มาก
4. ไม่อยู่ในกองทุนตามกฎหมายอื่นที่ได้รับเงินสมทบจากรัฐหรือนายจ้าง เช่น กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนประกันสังคม กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นต้น	3.93	.854	มาก
5. จ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนไม่ต่ำกว่าครั้งละ 50 บาท (1 ปี ต้องไม่เกิน 13,200 บาท)	4.03	.855	มาก
6. เมื่อสมาชิกส่งเงินสะสม รัฐบาลจะจ่ายเงินสมทบให้ภายในสิ้นเดือนถัดไป	4.07	.808	มาก
7. สมาชิกที่อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี ได้รับเงินสมทบ ร้อยละ 50 ของเงินที่สะสมเข้ากองทุน แต่ไม่เกินปีละ 600 บาท	3.97	.859	มาก
8. สมาชิกที่อายุมากกว่า 30 ปี แต่ไม่เกิน 50 ปี ได้รับเงินสมทบ ร้อยละ 80 ของเงินที่สะสมเข้ากองทุน แต่ไม่เกินปีละ 960 บาท	3.96	.896	มาก
9. สมาชิกที่อายุมากกว่า 50 ปี แต่ไม่เกิน 60 ปี ได้รับเงินสมทบ ร้อยละ 100 ของเงินที่สะสมเข้ากองทุน แต่ไม่เกินปีละ 1,200 บาท	4.23	.872	มากที่สุด
10. รัฐบาลจะค้ำประกันผลตอบแทนให้กับสมาชิก กอช. ทุกคน	4.16	.785	มาก
รวม	4.05	.834	มาก

4.5.4 การสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์

ผลการศึกษาด้านความคิดเห็นต่อการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 258 คน พบว่า เห็นด้วยต่อการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.89 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จำนวน 10 ข้อ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อเจ้าหน้าที่เรือนจำมีความห่วงใย และเข้าใจผู้ต้องขัง ค่าเฉลี่ย 3.98 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ความคิดเห็นต่อการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากสังคมภายนอก และมีการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้มีเวลาพักผ่อนส่วนตัว (จำนวนเท่ากัน) ค่าเฉลี่ย 3.92 อยู่ในระดับมาก มีบทลงโทษผู้ต้องขังที่กระทำความผิดอย่างเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 3.88 อยู่ในระดับมาก มีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับใช้ในการฝึกอาชีพของผู้ต้องขังอย่างเต็มที่ ค่าเฉลี่ย 3.86 อยู่ในระดับมาก ไม่บังคับ หรือฝืนใจให้ผู้ต้องขังทำงานในสิ่งที่ตนไม่ถนัด ค่าเฉลี่ย 3.85 อยู่ในระดับมาก มีผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินการทำงานของผู้ต้องขัง ค่าเฉลี่ย 3.83 อยู่ในระดับมาก มีการมอบรางวัลให้แก่ผู้ต้องขังที่ทำความดี หรือมีผลงานที่โดดเด่น และมีห้องให้คำปรึกษาที่สามารถช่วยรับฟังปัญหาของผู้ต้องขังได้ (จำนวนเท่ากัน) ค่าเฉลี่ย 3.81 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 การสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์

การสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. เจ้าหน้าที่เรือนจำมีความห่วงใยและเข้าใจผู้ต้องขัง	4.06	.867	มาก
2. เจ้าหน้าที่เรือนจำยอมรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่มาจากผู้ต้องขัง	3.98	.877	มาก
3. มีการมอบรางวัลให้แก่ผู้ต้องขังที่ทำความดี หรือมีผลงานที่โดดเด่น	3.81	.902	มาก
4. มีผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินการทำงานของผู้ต้องขัง	3.83	.895	มาก
5. มีห้องให้คำปรึกษาที่สามารถช่วยรับฟังปัญหาของผู้ต้องขังได้	3.81	.936	มาก
6. มีการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากสังคมภายนอก	3.92	.949	มาก
7. มีบทลงโทษผู้ต้องขังที่กระทำความผิดอย่างเหมาะสม	3.88	.887	มาก
8. มีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับใช้ในการฝึกอาชีพของผู้ต้องขังอย่างเต็มที่	3.86	.867	มาก
9. ไม่บังคับ หรือฝืนใจให้ผู้ต้องขังทำงานในสิ่งที่ตนไม่ถนัด	3.85	.991	มาก
10. มีการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้มีเวลาพักผ่อนส่วนตัว	3.92	.965	มาก
รวม	3.89	.914	มาก

4.6 ระดับความต้องการออมเงินของกลุ่มตัวอย่าง

จากการเก็บข้อมูลระดับความต้องการออมเงินของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องขังภายในเรือนจำกลางนครสวรรค์ จำนวนรวมทั้งสิ้น 258 คน พบว่า ระดับความต้องการออมเงิน มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.99 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายโครงการ กลุ่มตัวอย่างต้องการออมเงินในโครงการเพื่อชีวิตใหม่ ค่าเฉลี่ย 3.88 อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องการออมเงินระดับมากที่สุด จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา คือ ต้องการออมเงินระดับปานกลาง จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8 ต้องการออมเงินระดับมาก จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 ต้องการออมเงินระดับน้อยที่สุด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 และต้องการออมเงินระดับน้อย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ค่าเฉลี่ย 4.09 อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องการออมเงินระดับมากที่สุด จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 46.9 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา คือ ต้องการออมเงินระดับปานกลาง จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 ต้องการออมเงินระดับมาก จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7 ต้องการออมระดับเงินน้อยที่สุด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 ต้องการออมเงินระดับน้อย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 ตามลำดับ (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 ระดับความต้องการออมเงิน

โครงการ	ระดับความต้องการออม					\bar{X}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ออมเพื่อชีวิตใหม่	98 (38.0)	61 (23.6)	82 (31.8)	3 (1.2)	14 (5.4)	3.88	1.105	มาก
สร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพ ในวัยสูงอายุ (กองทุนการออม แห่งชาติ : กอช.)	121 (46.9)	56 (21.7)	71 (27.5)	2 (.8)	8 (3.1)	4.09	1.025	มาก
	รวม					3.99	1.065	มาก

4.7 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง

จากการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องขังภายในเรือนจำกลางนครสวรรค์ จำนวนรวมทั้งสิ้น 258 ตัวอย่าง สามารถนำเสนอผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนบุตร ศาสนา รายได้ที่มาจากตัวเอง รายได้ที่มาจากรครอบครัว จำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษ ฐานความผิด และประเภทการออมกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.7.1 ความแตกต่างระหว่างเพศกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง

จากผลการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างด้วยสถิติ T-test ระหว่างเพศกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง ปรากฏผลดังนี้

การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยทดสอบด้วยสถิติค่าที (T-test) พบว่า เพศกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.042^*$, $p=.001^{**}$ ตามลำดับ) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) แตกต่างกัน ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน (ดังตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 ความแตกต่างระหว่างเพศกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง

แหล่งความแปรปรวน	เพศ	N	\bar{X}	S.D.	T	P
ความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่	ชาย	208	3.93	1.175	1.543	.042*
	หญิง	50	3.66	.717		
ความต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)	ชาย	208	4.17	1.063	2.844	.001**
	หญิง	50	3.72	.757		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.7.2 ความแตกต่างระหว่างอายุกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way analysis of Variance) และการทดสอบความมีนัยสำคัญโดยการหาค่า F-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง ปรากฏผลดังนี้

การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยทดสอบด้วยสถิติค่าเอฟ (F-test) พบว่า อายุกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.005^*$) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

ในขณะที่อายุกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.308$) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน (ตารางที่ 26 และ 27)

ตารางที่ 26 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามอายุ

อายุ	N	\bar{X}	S.D.
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่			
18 – 30 ปี	69	3.90	1.226
31 – 40 ปี	112	4.10	.977
41 – 50 ปี	50	3.60	1.161
51 ปีขึ้นไป	27	3.41	.971
รวม	258	3.88	1.105
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)			
18 – 30 ปี	69	4.26	.869
31 – 40 ปี	112	3.96	1.098
41 – 50 ปี	50	4.10	1.055
51 ปีขึ้นไป	27	4.11	1.013
รวม	258	4.09	1.025

ตารางที่ 27 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความถี่ความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่					
ระหว่างกลุ่ม	15.303	3	5.101	4.337	.005*
ภายในกลุ่ม	298.728	254	1.176		
รวม	314.031	257			
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)					
ระหว่างกลุ่ม	3.796	3	1.265	1.207	.308
ภายในกลุ่ม	266.328	254	1.049		
รวม	270.124	257			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เพื่อให้ทราบว่าตัวแปรใดทำให้ความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ แตกต่างกัน ผู้ศึกษาจึงได้ทดสอบความแตกต่างระหว่างอายุกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบเชฟเฟ่ (Scheffe') พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 1 คู่ คือ ผู้ต้องขังที่มีอายุ 31-40 ปี มีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่มากกว่าผู้ต้องขังที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป (ตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ระหว่างอายุกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่

อายุ	\bar{X}	18 – 30 ปี	31 – 40 ปี	41 – 50 ปี	51 ปีขึ้นไป
		3.90	4.10	3.60	3.41
18 – 30 ปี	3.90	-	-.20	.30	.49
31 – 40 ปี	4.10		-	.50	.69*
41 – 50 ปี	3.60			-	.19
51 ปีขึ้นไป	3.41				-

4.7.3 ความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษากับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way analysis of Variance) และการทดสอบความมีนัยสำคัญโดยการหาค่า F-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษา กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง ปรากฏผลดังนี้

การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยทดสอบด้วยสถิติค่าเอฟ (F-test) พบว่า ระดับการศึกษา กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.000^{**}$) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน

ในขณะที่ระดับการศึกษา กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.193$) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน (ตารางที่ 29 และ 30)

ตารางที่ 29 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	N	\bar{X}	S.D.
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่			
ประถมศึกษา	80	3.68	1.053
มัธยมศึกษา	120	4.03	1.130
ปวช./ปวส./อนุปริญญา	39	4.21	1.005
ปริญญาตรี	19	3.05	.848
รวม	258	3.88	1.105
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)			
ประถมศึกษา	80	4.00	1.067
มัธยมศึกษา	120	4.18	.979
ปวช./ปวส./อนุปริญญา	39	3.85	1.136
ปริญญาตรี	19	4.32	.820
รวม	258	4.09	1.025

ตารางที่ 30 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความถี่ความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่					
ระหว่างกลุ่ม	23.308	3	7.769	6.788	.000**
ภายในกลุ่ม	290.723	254	1.145		
รวม	314.031	257			
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)					
ระหว่างกลุ่ม	4.975	3	1.658	1.589	.193
ภายในกลุ่ม	265.149	254	1.044		
รวม	270.124	257			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เพื่อให้ทราบว่า ตัวแปรใดทำให้ความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ แตกต่างกัน ผู้ศึกษาจึงได้ทดสอบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษากับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบเชฟเฟ (Scheffe') พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ คือ ผู้ต้องขังที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (สายสามัญ) และระดับการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และอนุปริญญา (สายอาชีพ) มีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่มากกว่าผู้ต้องขังที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ตารางที่ 31)

ตารางที่ 31 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ระหว่างระดับการศึกษากับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปวช./ปวส./ อนุปริญญา	ปริญญาตรี
		3.68	4.03	4.21	3.05
ประถมศึกษา	3.68	-	-.36	-.53	.62
มัธยมศึกษา	4.03		-	-.17	.98*
ปวช./ปวส./อนุปริญญา	4.21			-	1.15*
ปริญญาตรี	3.05				-

4.7.4 ความแตกต่างระหว่างสถานภาพสมรสกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way analysis of Variance) และการทดสอบความมีนัยสำคัญโดยการหาค่า F-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานภาพสมรสกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง ปรากฏผลดังนี้

การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยทดสอบด้วยสถิติค่าเอฟ (F-test) พบว่า สถานภาพสมรสกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.087$, $p=.913$ ตามลำดับ) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน (ตารางที่ 32 และ 33)

ตารางที่ 32 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	N	\bar{X}	S.D.
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่			
โสด	137	3.30	1.242
สมรสจดทะเบียน	46	3.76	.874
สมรสไม่ได้จดทะเบียน	50	4.26	.777
แยกกันอยู่/หย่าร้าง	17	3.82	1.286
หม้าย	8	3.50	.756
รวม	258	3.88	1.105
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)			
โสด	137	4.09	.996
สมรสจดทะเบียน	46	4.09	1.007
สมรสไม่ได้จดทะเบียน	50	4.16	1.167
แยกกันอยู่/หย่าร้าง	17	3.88	.928
หม้าย	8	4.00	1.069
รวม	258	4.09	1.025

ตารางที่ 33 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความถี่ความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามสถานภาพสมรส

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่					
ระหว่างกลุ่ม	9.892	4	2.473	2.057	.087
ภายในกลุ่ม	304.139	254	1.202		
รวม	314.031	257			
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพ ในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)					
ระหว่างกลุ่ม	1.038	4	.260	.244	.913
ภายในกลุ่ม	269.086	254	1.064		
รวม	270.124	257			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.7.5 ความแตกต่างระหว่างจำนวนบุตรกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way analysis of Variance) และการทดสอบความมีนัยสำคัญโดยการหาค่า F-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างจำนวนบุตรกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง (ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังที่มีบุตร จำนวน 138 คน) ปรากฏผลดังนี้

การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยทดสอบด้วยสถิติค่าเอฟ (F-test) พบว่า จำนวนบุตรกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.161$, $p=.466$ ตามลำดับ) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนบุตรต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน (ตารางที่ 34 และ 35)

ตารางที่ 34 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามจำนวนบุตร

จำนวนบุตร	N	\bar{X}	S.D.
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่			
1 คน	63	3.90	1.132
2 คน	44	3.86	1.091
มากกว่า 3 คนขึ้นไป	31	3.45	1.121
รวม	138	3.79	1.123
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)			
1 คน	63	4.27	.865
2 คน	44	4.05	1.056
มากกว่า 3 คนขึ้นไป	31	4.19	.833
รวม	138	4.18	.922

ตารางที่ 35 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความถี่ของการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามจำนวนบุตร

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่					
ระหว่างกลุ่ม	4.618	2	2.309	1.852	.161
ภายในกลุ่ม	168.288	135	1.247		
รวม	172.906	137			
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพ					
ในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)					
ระหว่างกลุ่ม	1.311	2	.655	.768	.466
ภายในกลุ่ม	115.160	135	.853		
รวม	116.471	137			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.7.6 ความแตกต่างระหว่างศาสนากับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way analysis of Variance) และการทดสอบความมีนัยสำคัญโดยการหาค่า F-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างศาสนากับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง ปรากฏผลดังนี้

การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยทดสอบด้วยสถิติค่าเอฟ (F-test) พบว่า ศาสนากับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.003^*$, $p=0.001^{**}$ ตามลำดับ) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีศาสนาต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) แตกต่างกัน ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน (ตารางที่ 36 และ 37)

ตารางที่ 36 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามศาสนา

ศาสนา	N	\bar{X}	S.D.
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่			
พุทธ	241	3.91	1.072
อิสลาม	12	2.92	1.379
คริสต์	5	4.60	.894
รวม	258	3.88	1.105
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)			
พุทธ	241	4.12	.991
อิสลาม	12	4.08	.900
คริสต์	5	2.40	1.673
รวม	258	4.09	1.025

ตารางที่ 37 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามศาสนา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่					
ระหว่างกลุ่ม	13.923	2	6.961	5.91	.003*
ภายในกลุ่ม	300.108	255	1.177	5	
รวม	314.031	257			
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัย สูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)					
ระหว่างกลุ่ม	14.497	2	7.248	7.23	.001**
ภายในกลุ่ม	255.627	255	1.002	1	
รวม	270.124	257			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เพื่อให้ทราบว่า ตัวแปรใดทำให้ความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) แตกต่างกัน ผู้ศึกษาจึงได้ทดสอบความแตกต่างระหว่างศาสนากับความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) เป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบเชฟเฟ่ (Scheffe') มีรายละเอียดดังนี้

ความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 3 คู่ คือ ผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาคริสต์ มีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่มากกว่าผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาอิสลาม และผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาคริสต์มีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่มากกว่าผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาพุทธ (ตารางที่ 38)

ตารางที่ 38 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ระหว่างศาสนากับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่

ศาสนา	\bar{X}	พุทธ	อิสลาม	คริสต์
		3.91	2.92	4.60
พุทธ	3.91	-	.99*	-.69*
อิสลาม	2.92		-	-1.68*
คริสต์	4.60			-

ความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ คือ ผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาพุทธ และอิสลาม มีความต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) มากกว่าผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาคริสต์ (ตารางที่ 39)

ตารางที่ 39 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ระหว่างศาสนากับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)

ศาสนา	\bar{X}	พุทธ	อิสลาม	คริสต์
		4.12	4.08	2.40
พุทธ	4.12	-	.04	1.72*
อิสลาม	4.08		-	1.68*
คริสต์	2.40			-

4.7.7 ความแตกต่างระหว่างรายได้ที่มาจากตัวเองกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way analysis of Variance) และการทดสอบความมีนัยสำคัญโดยการหาค่า F-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้ที่มาจากตัวเองกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง (ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังที่มีรายได้ที่มาจากตัวเอง จำนวน 126 คน) ปรากฏผลดังนี้

การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยทดสอบด้วยสถิติค่าเอฟ (F-test) พบว่า รายได้ที่มาจากตัวเองกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.426$, $p=.252$ ตามลำดับ) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ที่มาจากตัวเองต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน (ตารางที่ 40 และ 41)

ตารางที่ 40 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามรายได้ที่มาจากตัวเอง

รายได้ที่มาจากตัวเอง	N	\bar{X}	S.D.
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่			
ไม่เกิน 100 บาท	57	3.82	1.037
101 – 200 บาท	41	3.63	1.199
200 บาทขึ้นไป	28	3.96	.838
รวม	126	3.79	1.053
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)			
ไม่เกิน 100 บาท	57	4.11	.920
101 – 200 บาท	41	3.76	1.220
200 บาทขึ้นไป	28	4.04	.999
รวม	126	3.98	1.047

ตารางที่ 41 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความถี่ของการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามรายได้ที่มาจากตัวเอง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่					
ระหว่างกลุ่ม	1.913	2	.956	.860	.426
ภายในกลุ่ม	136.722	123	1.112		
รวม	138.635	125			
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)					
ระหว่างกลุ่ม	3.035	2	1.517	1.394	.252
ภายในกลุ่ม	133.894	123	1.089		
รวม	136.929	125			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.7.8 ความแตกต่างระหว่างรายได้ที่มาจากครอบครัวกับความถี่ของการออมเงินของผู้ต้องขัง

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way analysis of Variance) และการทดสอบความมีนัยสำคัญโดยการหาค่า F-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้ที่มาจากครอบครัวกับความถี่ของการออมเงินของผู้ต้องขัง (ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังที่มีรายได้ที่มาจากครอบครัวจำนวน 245 คน) ปรากฏผลดังนี้

การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยทดสอบด้วยสถิติค่าเอฟ (F-test) พบว่า รายได้ที่มาจากครอบครัวกับความถี่ของการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.993$) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ที่มาจากครอบครัวต่างกันมีความถี่ของการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ในขณะที่รายได้ที่มาจากครอบครัวกับความถี่ของการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = .005^*$) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ที่มาจากครอบครัวต่างกันมีความถี่ของการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน (ตารางที่ 42 และ 43)

ตารางที่ 42 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามรายได้ที่มาจากครอบครัว

รายได้ที่มาจากครอบครัว	N	\bar{X}	S.D.
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่			
ไม่เกิน 1,000 บาท	71	3.90	1.002
1,001 – 2,000 บาท	51	3.90	1.237
2,001 – 3,000 บาท	38	3.84	1.053
3,001 บาทขึ้นไป	85	3.89	1.102
รวม	245	3.89	1.090
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)			
ไม่เกิน 1,000 บาท	71	3.83	.956
1,001 – 2,000 บาท	51	4.31	.927
2,001 – 3,000 บาท	38	3.79	1.069
3,001 บาทขึ้นไป	85	4.27	1.073
รวม	245	4.08	1.031

ตารางที่ 43 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความถี่ความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามรายได้ที่มาจากครอบครัว

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่					
ระหว่างกลุ่ม	.105	3	.035	.029	.993
ภายในกลุ่ม	289.919	241	1.203		
รวม	290.024	244			
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)					
ระหว่างกลุ่ม	13.482	3	4.494	4.402	.005*
ภายในกลุ่ม	246.044	241	1.021		
รวม	259.527	244			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เพื่อให้ทราบว่า ตัวแปรใดทำให้ความต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) แตกต่างกัน ผู้ศึกษาจึงได้ทดสอบความแตกต่างระหว่างรายได้ที่มาจากครอบครัวกับความต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบเชฟเฟ่ (Scheffe') พบว่าไม่มีความแตกต่างรายคู่ (ตารางที่ 44)

ตารางที่ 44 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ระหว่างรายได้ที่มาจากครอบครัวกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)

รายได้ที่มาจาก ครอบครัว	\bar{X}	ไม่เกิน 1,000	1,001–2,000	2,001–3,000	3,001
		บาท	บาท	บาท	บาทขึ้นไป
		3.83	4.31	3.79	4.27
ไม่เกิน 1,000 บาท	3.83	-	-.48	.04	-.44
1,001–2,000 บาท	4.31		-	.52	.04
2,001–3,000 บาท	3.79			-	-.48
3,001 บาทขึ้นไป	4.27				-

4.7.9 ความแตกต่างระหว่างจำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way analysis of Variance) และการทดสอบความมีนัยสำคัญโดยการหาค่า F-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างจำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง ปรากฏผลดังนี้

การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยทดสอบด้วยสถิติค่าเอฟ (F-test) พบว่า จำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = .404$, $p = .065$ ตามลำดับ) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน (ตารางที่ 45 และ 46)

ตารางที่ 45 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามจำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษ

จำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษ	N	\bar{X}	S.D.
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่			
1 – 3 ปี	49	3.78	1.046
มากกว่า 3 ปีขึ้นไป – 5 ปี	81	4.05	1.048
มากกว่า 5 ปีขึ้นไป – 7 ปี	30	3.80	.925
มากกว่า 7 ปีขึ้นไป	98	3.81	1.224
รวม	258	3.88	1.105
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)			
1 – 3 ปี	49	3.92	.932
มากกว่า 3 ปีขึ้นไป – 5 ปี	81	3.91	1.131
มากกว่า 5 ปีขึ้นไป – 7 ปี	30	4.27	.907
มากกว่า 7 ปีขึ้นไป	98	4.26	.988
รวม	258	4.09	1.025

ตารางที่ 46 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความถี่ความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามจำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่					
ระหว่างกลุ่ม	3.582	3	1.194	.977	.404
ภายในกลุ่ม	310.449	254	1.222		
รวม	314.031	257			
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)					
ระหว่างกลุ่ม	7.566	3	2.522	2.440	.065
ภายในกลุ่ม	262.558	254	1.034		
รวม	270.124	257			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.7.10 ความแตกต่างระหว่างฐานความผิด

จากผลการศึกษาวិเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way analysis of Variance) และการทดสอบความมีนัยสำคัญโดยการหาค่า F-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างฐานความผิดกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง ปรากฏผลดังนี้

การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยทดสอบด้วยสถิติค่าเอฟ (F-test) พบว่า ฐานความผิดกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.167$) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีฐานความผิดต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ในขณะที่ฐานความผิดกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.039^*$) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีฐานความผิดต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) แตกต่างกัน ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน (ตารางที่ 47 และ 48)

ตารางที่ 47 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามฐานความผิด

ฐานความผิด	N	\bar{X}	S.D.
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่			
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	167	3.90	1.137
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	51	3.69	1.010
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	21	4.29	.902
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	19	3.68	1.204
รวม	258	3.88	1.105
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)			
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	167	4.17	.961
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	51	3.94	1.047
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	21	3.57	1.469
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	19	4.32	.749
รวม	258	4.09	1.025

ตารางที่ 48 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความถี่ของการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามฐานความผิด

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่					
ระหว่างกลุ่ม	6.193	3	2.064	1.703	.167
ภายในกลุ่ม	307.838	254	1.212		
รวม	314.031	257			
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัย					
สูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)					
ระหว่างกลุ่ม	8.747	3	2.916	2.833	.039*
ภายในกลุ่ม	261.377	254	1.029		
รวม	270.124	257			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เพื่อให้ทราบว่า ตัวแปรใดทำให้ความต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) แตกต่างกัน ผู้ศึกษาจึงได้ทดสอบความแตกต่างระหว่างฐานความผิดกับความถี่ของการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบเชฟเฟ่ (Scheffe') พบว่า ไม่มีมีความแตกต่างรายคู่ (ตารางที่ 49)

ตารางที่ 49 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ระหว่างฐานความผิดกับความถี่ของการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)

รายได้ที่มาจาก	\bar{X}	ยาเสพติด	ทรัพย์สิน	ชีวิตและร่างกาย	เพศ
ครอบครัว		4.17	3.94	3.57	4.32
ยาเสพติด	4.17	-	.23	.60	-.15
ทรัพย์สิน	3.94		-	.37	-.37
ชีวิตและร่างกาย	3.57			-	-.74
เพศ	4.32				-

4.7.11 ความแตกต่างระหว่างประเภทการออมกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง

จากผลการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างด้วยสถิติ T-test ระหว่างการเข้าร่วมโครงการออมเงินระหว่างถูกคุมขังกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง ปรากฏผลดังนี้

การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยทดสอบด้วยสถิติค่าที (T-test) พบว่า ประเภทการออมกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.000^{**}$, $p=.000^{**}$ ตามลำดับ) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมประเภทการออมต่างกัน มีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) แตกต่างกัน ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน (ดังตารางที่ 50)

ตารางที่ 50 ความแตกต่างระหว่างประเภทการออมกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง

แหล่งความแปรปรวน	การเข้าร่วมโครงการ ระหว่างถูกคุมขัง	N	\bar{X}	S.D.	t	p
ความต้องการออมเงิน ในโครงการออม เพื่อชีวิตใหม่	โครงการออม เพื่อชีวิตใหม่	89	4.47	.770	6.818	.000**
	โครงการสร้าง หลักประกัน การเลี้ยงชีพ	169	3.56	1.128		
ความต้องการออมเงิน ในโครงการสร้าง หลักประกันการเลี้ยงชีพ ในวัยสูงอายุ (กองทุน การออมแห่งชาติ : กอช.)	โครงการออม เพื่อชีวิตใหม่	89	3.51	1.109	-7.216	.000**
	โครงการสร้าง หลักประกัน การเลี้ยงชีพ	169	4.39	.832		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.8 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง

จากผลการศึกษาวเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way analysis of Variance) และการทดสอบความมีนัยสำคัญโดยการหาค่า F-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง ปรากฏผลดังนี้

การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยทดสอบด้วยสถิติค่าเอฟ (F-test) พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.001^{**}$) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน

ในขณะที่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.759$) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน (ตารางที่ 51 และ 52)

ตารางที่ 51 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	N	\bar{X}	S.D.
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่			
ปานกลาง	23	3.04	1.196
มาก	123	3.96	.944
มากที่สุด	112	3.96	1.165
รวม	258	3.88	1.105
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)			
ปานกลาง	23	4.22	.795
มาก	123	4.05	1.015
มากที่สุด	112	4.10	1.082
รวม	258	4.09	1.025

ตารางที่ 52 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความถี่ของการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่					
ระหว่างกลุ่ม	17.501	2	8.750	7.525	.001**
ภายในกลุ่ม	296.530	255	1.163		
รวม	314.031	257			
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัย					
สูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)					
ระหว่างกลุ่ม	.584	3	.292	.276	.759
ภายในกลุ่ม	269.540	254	1.057		
รวม	270.124	257			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เพื่อให้ทราบว่า ตัวแปรใดทำให้ความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่แตกต่างกัน ผู้ศึกษาจึงได้ทดสอบความแตกต่างระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบเชฟเฟ (Scheffe') พบว่าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ คือ ผู้ต้องขังที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับมากและมากที่สุด มีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่มากกว่าผู้ต้องขังที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 53)

ตารางที่ 53 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	\bar{X}	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		3.04	3.96	3.96
ปานกลาง	3.04	-	-.92*	-.91*
มาก	3.96		-	.00
มากที่สุด	3.96			-

4.9 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระหว่างความต้องการขั้นพื้นฐานกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way analysis of Variance) และการทดสอบความมีนัยสำคัญโดยการหาค่า F-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความต้องการขั้นพื้นฐานกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง ปรากฏผลดังนี้

การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยทดสอบด้วยสถิติค่าเอฟ (F-test) พบว่า ความต้องการขั้นพื้นฐานกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.179$, $p=.905$ ตามลำดับ) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความต้องการขั้นพื้นฐานต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน (ตารางที่ 54 และ 55)

ตารางที่ 54 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามความต้องการขั้นพื้นฐาน

ความต้องการขั้นพื้นฐาน	N	\bar{X}	S.D.
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่			
ปานกลาง	13	3.54	1.391
มาก	107	3.78	1.119
มากที่สุด	138	3.99	1.060
รวม	258	3.88	1.105
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)			
ปานกลาง	13	4.00	.913
มาก	107	4.07	1.012
มากที่สุด	138	4.11	1.051
รวม	258	4.09	1.025

ตารางที่ 55 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความถี่ของการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามความต้องการขั้นพื้นฐาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ :					
ระหว่างกลุ่ม	4.212	2	2.106	1.734	.179
ภายในกลุ่ม	309.819	255	1.215		
รวม	314.031	257			
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัย					
สูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)					
ระหว่างกลุ่ม	.212	2	.106	.100	.905
ภายในกลุ่ม	269.912	255	1.058		
รวม	270.124	257			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.10 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และการทดสอบความมีนัยสำคัญโดยการหาค่า F-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง ปรากฏผลดังนี้

การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยทดสอบด้วยสถิติค่าเอฟ (F-test) พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองกับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.166$, $p=.841$ ตามลำดับ) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่เห็นคุณค่าในตนเองต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน (ตารางที่ 56 และ 57)

ตารางที่ 56 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเอง	N	\bar{X}	S.D.
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่			
ปานกลาง	22	3.50	1.102
มาก	128	3.85	1.123
มากที่สุด	108	3.98	1.076
รวม	258	3.88	1.105
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)			
ปานกลาง	22	4.05	.899
มาก	128	4.05	1.014
มากที่สุด	108	4.13	1.069
รวม	258	4.09	1.025

ตารางที่ 57 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความถี่ของความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามการเห็นคุณค่าในตนเอง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่					
ระหว่างกลุ่ม	4.388	2	2.194	1.807	.166
ภายในกลุ่ม	309.643	255	1.214		
รวม	314.031	257			
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัย สูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)					
ระหว่างกลุ่ม	.367	2	.184	.174	.841
ภายในกลุ่ม	269.757	255	1.058		
รวม	270.124	257			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.11 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระหว่างความเห็นต่อนโยบายและมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และการทดสอบความมีนัยสำคัญโดยการหาค่า F-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความเห็นต่อนโยบายและมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังปรากฏผลดังนี้

การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยทดสอบด้วยสถิติค่าเอฟ (F-test) พบว่า ความเห็นต่อนโยบายและมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.287$, $p=.241$ ตามลำดับ) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นต่อนโยบายและมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์ต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน (ตารางที่ 58 และ 59)

ตารางที่ 58 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามความเห็นต่อนโยบายและมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์

ความเห็นต่อนโยบายและมาตรการ ของเรือนจำกลางนครสวรรค์	N	\bar{X}	S.D.
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่			
น้อย	7	4.14	.900
ปานกลาง	49	3.92	.838
มาก	111	3.73	1.221
มากที่สุด	91	4.01	1.090
รวม	258	3.88	1.105
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)			
น้อย	7	4.14	.900
ปานกลาง	49	3.82	.834
มาก	111	4.14	1.022
มากที่สุด	91	4.16	1.118
รวม	258	4.09	1.025

ตารางที่ 59 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความถี่ของความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามความเห็นต่อนโยบายและมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่					
ระหว่างกลุ่ม	4.619	3	1.540	1.264	.287
ภายในกลุ่ม	309.412	254	1.218		
รวม	314.031	257			
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัย					
สูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)					
ระหว่างกลุ่ม	4.420	3	1.473	1.408	.241
ภายในกลุ่ม	265.705	254	1.046		
รวม	270.124	257			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.12 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระหว่างความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และการทดสอบความมีนัยสำคัญโดยการหาค่า F-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังปรากฏผลดังนี้

การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยทดสอบด้วยสถิติค่าเอฟ (F-test) พบว่า ความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.070$, $p=0.125$ ตามลำดับ) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน (ตารางที่ 60 และ 61)

ตารางที่ 60 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่

ความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่	N	\bar{X}	S.D.
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่			
น้อย	2	3.00	.000
ปานกลาง	56	3.68	1.081
มาก	115	3.82	1.022
มากที่สุด	85	4.11	1.205
รวม	258	3.88	1.105
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)			
น้อย	2	3.00	.000
ปานกลาง	56	3.96	.808
มาก	115	4.03	1.067
มากที่สุด	85	4.26	1.082
รวม	258	4.09	1.025

ตารางที่ 61 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความถี่ความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่					
ระหว่างกลุ่ม	8.604	3	2.868	2.385	.070
ภายในกลุ่ม	305.427	254	1.202		
รวม	314.031	257			
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)					
ระหว่างกลุ่ม	6.029	3	2.010	1.933	.125
ภายในกลุ่ม	264.095	254	1.040		
รวม	270.124	257			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.13 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระหว่างความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และการทดสอบความมีนัยสำคัญโดยการหาค่า F-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง ปรากฏผลดังนี้

การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยทดสอบด้วยสถิติค่าเอฟ (F-test) พบว่า ความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.588$) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ในขณะที่ความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.000^{**}$) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 62 และ 63)

ตารางที่ 62 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)

ความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันฯ	N	\bar{X}	S.D.
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่			
น้อย	2	4.50	.707
ปานกลาง	45	3.71	.869
มาก	107	3.93	1.151
มากที่สุด	104	3.88	1.155
รวม	258	3.88	1.105

ตารางที่ 62 (ต่อ)

ความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วม โครงการหลักประกันฯ	N	\bar{X}	S.D.
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)			
น้อย	2	4.00	1.414
ปานกลาง	45	3.51	.661
มาก	107	4.06	.979
มากที่สุด	104	4.37	1.098
รวม	258	4.09	1.025

ตารางที่ 63 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความถี่ของการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่					
ระหว่างกลุ่ม	2.370	3	.790	.644	.588
ภายในกลุ่ม	311.662	254	1.227		
รวม	314.031	257			
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัย สูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)					
ระหว่างกลุ่ม	23.101	3	7.700	7.918	.000**
ภายในกลุ่ม	247.023	254	.973		
รวม	270.124	257			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เพื่อให้ทราบว่า ตัวแปรใดทำให้ความต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) แตกต่างกัน ผู้ศึกษาจึงได้ทดสอบความแตกต่างระหว่างความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) กับความต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพ

ในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบเชฟเฟ่ (Scheffe') พบว่าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ คือ ผู้ต้องขังที่มีความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) อยู่ในระดับมาก และมากที่สุด มีความต้องการออมเงินในโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) มากกว่าผู้ต้องขังที่มีความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) อยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 64)

ตารางที่ 64 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ระหว่างความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)

ความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วม โครงการหลักประกันฯ	\bar{X}	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		4.00	3.51	4.06	4.37
น้อย	4.00	-	.49	-.06	-.37
ปานกลาง	3.51		-	-.54*	-.85*
มาก	4.06			-	-.31
มากที่สุด	4.37				-

4.14 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และการทดสอบความมีนัยสำคัญโดยการหาค่า F-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขัง ปรากฏผลดังนี้

การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยทดสอบด้วยสถิติค่าเอฟ (F-test) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.093$) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ในขณะที่การสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.000^{**}$) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) แตกต่างกัน ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน (ตารางที่ 65 และ 66)

ตารางที่ 65 จำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์

การสนับสนุนทางสังคม ของเรือนจำกลางนครสวรรค์	N	\bar{X}	S.D.
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่			
น้อยที่สุด	4	5.00	.000
น้อย	12	3.58	1.379
ปานกลาง	47	3.64	1.009
มาก	103	3.88	1.132
มากที่สุด	92	3.98	1.079
รวม	258	3.88	1.105
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)			
น้อยที่สุด	4	4.50	.577
น้อย	12	3.67	.778
ปานกลาง	47	3.66	.760
มาก	103	4.01	1.116
มากที่สุด	92	4.42	.975
รวม	258	4.09	1.025

ตารางที่ 66 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความถี่ความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังจำแนกตามการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่					
ระหว่างกลุ่ม	9.705	4	2.426	2.017	.093
ภายในกลุ่ม	304.326	253	1.203		
รวม	314.031	257			

ตารางที่ 66 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพ					
ในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)					
ระหว่างกลุ่ม	22.446	4	5.612	5.732	.000**
ภายในกลุ่ม	247.678	253	.979		
รวม	270.124	257			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เพื่อให้ทราบว่า ตัวแปรใดทำให้ความต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) แตกต่างกัน ผู้ศึกษาจึงได้ทดสอบความแตกต่างระหว่างการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ กับความต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบเชฟเฟ่ (Scheffe') พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 1 คู่ คือ ผู้ต้องขังที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด มีความต้องการออมเงินในโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) มากกว่าผู้ต้องขังที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์อยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 67)

ตารางที่ 67 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ กับความต้องการออมเงินของผู้ต้องขังในโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)

การสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์	\bar{X}	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		4.50	3.67	3.66	4.01	4.42
น้อยที่สุด	4.50	-	.83	.84	.49	.08
น้อย	3.67		-	.01	-.34	-.76
ปานกลาง	3.66			-	-.35	-.76*
มาก	4.01				-	-.41
มากที่สุด	4.42					-

4.15 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

จากการหาความแตกต่างระหว่างปัจจัยด้านข้อมูลพื้นฐาน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ระดับความต้องการขั้นพื้นฐาน ระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง ความเห็นต่อนโยบายและมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์ ความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ ความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) และการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์กับระดับความต้องการด้านการออมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ดังนี้

4.15.1 โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่

- 1) เพศต่างกัน มีระดับความต้องการออมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .042
- 2) อายุต่างกัน มีระดับความต้องการออมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .005
- 3) ระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความต้องการออมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000
- 4) ศาสนาต่างกัน มีระดับความต้องการออมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .003
- 5) ประเภทการออมต่างกัน มีระดับความต้องการออมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000
- 6) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน มีระดับความต้องการด้านการออมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000

4.15.2 โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)

- 1) เพศต่างกัน มีระดับความต้องการออมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
- 2) ศาสนาต่างกัน มีระดับความต้องการออมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
- 3) รายได้ที่มาจากรครอบครัวต่างกัน มีระดับความต้องการออมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .005
- 4) ฐานความผิดต่างกัน มีระดับความต้องการออมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .039

5) ประเภทการออมต่างกัน มีระดับความต้องการออมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000

6) ความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ต่างกัน มีระดับความต้องการด้านการออมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000

7) การสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ต่างกัน มีระดับความต้องการด้านการออมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000

ตารางที่ 68 ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างตัวแปรต้นกับระดับความต้องการออม

สมมติฐาน	โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่			โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ		
	แตกต่าง ($p < 0.05$)	ไม่แตกต่าง ($p > 0.05$)	Sig.	แตกต่าง ($p < 0.05$)	ไม่แตกต่าง ($p > 0.05$)	Sig.
สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านข้อมูลพื้นฐานต่างกันมีระดับความต้องการออมที่แตกต่างกัน โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 11 สมมติฐานย่อย						
สมมติฐานที่ 1.1 เพศต่างกัน มีระดับความต้องการออมที่แตกต่างกัน	✓		.042*	✓		.001**
สมมติฐานที่ 1.2 อายุต่างกัน มีระดับความต้องการออมที่แตกต่างกัน	✓		.005*		✓	.308
สมมติฐานที่ 1.3 ระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความต้องการออมที่แตกต่างกัน	✓		.000**		✓	.193
สมมติฐานที่ 1.4 สถานภาพสมรสต่างกัน มีระดับความต้องการออมที่แตกต่างกัน		✓	.087		✓	.913
สมมติฐานที่ 1.5 จำนวนบุตรต่างกัน มีระดับความต้องการออมที่แตกต่างกัน		✓	.161		✓	.466
สมมติฐานที่ 1.6 ศาสนาต่างกัน มีระดับความต้องการออมที่แตกต่างกัน	✓		.003*	✓		.001**
สมมติฐานที่ 1.7 รายได้ที่มีจากตัวเองต่างกัน มีระดับความต้องการออมที่แตกต่างกัน		✓	.426		✓	.252
สมมติฐานที่ 1.8 รายได้ที่มีจากครอบครัวต่างกัน มีระดับความต้องการออมที่แตกต่างกัน		✓	.993	✓		.005*
สมมติฐานที่ 1.9 จำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษต่างกัน มีระดับความต้องการออมที่แตกต่างกัน		✓	.404		✓	.065
สมมติฐานที่ 1.10 ฐานความผิดต่างกัน มีระดับความต้องการออมที่แตกต่างกัน		✓	.167	✓		.039*
สมมติฐานที่ 1.11 ประเภทการออมต่างกัน มีระดับความต้องการออมที่แตกต่างกัน	✓		.000**	✓		.000**

ตารางที่ 68 (ต่อ)

สมมติฐาน	โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่			โครงการสร้างหลักประกัน การเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ		
	แตกต่าง (p<0.05)	ไม่แตกต่าง (p>0.05)	Sig.	แตกต่าง (p<0.05)	ไม่แตกต่าง (p>0.05)	Sig.
สมมติฐานที่ 2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน มีระดับ ความต้องการด้านการออมแตกต่างกัน	✓		.001**		✓	.759
สมมติฐานที่ 3 ความต้องการขั้นพื้นฐานต่างกัน มีระดับ ความต้องการด้านการออมแตกต่างกัน		✓	.179		✓	.905
สมมติฐานที่ 4 การเห็นคุณค่าในตนเองต่างกัน มีระดับ ความต้องการด้านการออมแตกต่างกัน		✓	.166		✓	.841
สมมติฐานที่ 5 ความเห็นต่อนโยบายและมาตรการ ของเรือนจำกลางนครสวรรค์ต่างกัน มีระดับ ความต้องการด้านการออมแตกต่างกัน		✓	.287		✓	.241
สมมติฐานที่ 6 ความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอน การเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ มีระดับ ความต้องการด้านการออมแตกต่างกัน		✓	.070		✓	.125
สมมติฐานที่ 7 ความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอน การเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัย สูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) มีระดับ ความต้องการด้านการออมแตกต่างกัน		✓	.588	✓		.000**
สมมติฐานที่ 8 การสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลาง นครสวรรค์ต่างกัน มีระดับความต้องการด้านการออม แตกต่างกัน		✓	.093	✓		.000**

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออมของผู้ต้องขัง : ศึกษากรณีผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์ (Factors Influencing Saving Need of Prisoners : A case study of Prisoners in Nakhon Sawan Central Prison) สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออมของผู้ต้องขัง : ศึกษากรณีผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์ (Factors Influencing Saving Need of Prisoners : A case study of Prisoners in Nakhon Sawan Central Prison) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความเป็นมา และสภาพของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์
2. เพื่อศึกษานโยบายและมาตรการส่งเสริมการออมของเรือนจำกลางนครสวรรค์
3. เพื่อศึกษาระดับความต้องการออมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์
4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออมของผู้ต้องขังภายในเรือนจำกลางนครสวรรค์

โดยทำการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ หรือวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความต้องการการจัดสวัสดิการด้านการออมของผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครสวรรค์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 9 ประเด็น ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของกรมราชทัณฑ์ แผนปฏิบัติการราชการกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2559-2562 ข้อมูลพื้นฐานของเรือนจำกลางนครสวรรค์ แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมแก้ไขและฝึกอาชีพผู้ต้องขังภายในเรือนจำ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสวัสดิการสังคม (Social welfare administration) แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการออม ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement motivation) ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic need) ทฤษฎีการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) ทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคม (Social support) และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องขังภายในเรือนจำกลางนครสวรรค์ ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการหนึ่งในสังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม และเป็นผู้ที่เข้าร่วมโครงการออม เพื่อชีวิตใหม่หรือโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) จำนวน 258 ตัวอย่าง ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยสามารถสรุปได้ว่า

5.1.1 ข้อมูลพื้นฐาน ความเป็นมา และสถานภาพของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์

จากการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในเรือนจำกลางนครสวรรค์ที่เข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่หรือโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 80.6 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 43.4 ระดับการศึกษามัธยมศึกษา (สายสามัญ) จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 สถานภาพโสด จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 53.1 มีบุตรจำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 93.4 ไม่มีรายได้ที่มาจากตัวเอง จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 51.2 มีรายได้ที่มาจากครอบครัว 3,001 บาทขึ้นไปต่อเดือน จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 ถูกกำหนดโทษมากกว่า 3 ปีขึ้นไป-5 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 31.4 ฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 64.7 และเข้าร่วมการออมประเภทโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5

5.1.2 นโยบายและมาตรการส่งเสริมการออมของเรือนจำกลางนครสวรรค์

เรือนจำกลางนครสวรรค์ เป็นหน่วยงานราชการหนึ่งในสังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม มีหลักการปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ด้านการควบคุมดูแลผู้ต้องขัง และด้านการแก้ไขฟื้นฟูพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นคนดี ภายใต้แนวคิดการคืนคนดีสู่สังคม ทั้งนี้ เรือนจำกลางนครสวรรค์ได้มีนโยบายและมาตรการส่งเสริมการออมโดยจัดทำเป็นโครงการออมเพื่อส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีเงินทุนไปประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษซึ่งดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2559-2562

ฝ่ายสังคมสงเคราะห์ ส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง เรือนจำกลางนครสวรรค์ จึงได้จัดทำโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ขึ้น เพื่อให้ผู้ต้องขังที่ได้รับเงินปันผลจากการฝึกวิชาชีพทั้งภายในและภายนอกเรือนจำที่มีความประสงค์จะเปิดบัญชีออมทรัพย์สามารถนำเงินปันผลที่ได้รับจากการฝึกวิชาชีพไปเป็นเงินทุนตั้งตัวประกอบอาชีพเมื่อได้รับการปล่อยตัวเมื่อพ้นโทษตามภารกิจก้าวที่ 5 นโยบายของกระทรวงยุติธรรม รวมทั้งนโยบายเน้นหนักของกรมราชทัณฑ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ในข้อ 4 SUCCESS คือ มีความสำเร็จของงาน สามารถคืนคนดีสู่สังคม โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ

- 1) เพื่อให้ผู้ต้องขังได้ออมทรัพย์เงินปันผลจากการฝึกวิชาชีพในระหว่างที่ถูกคุมขัง
- 2) เพื่อให้ผู้ต้องขังมีเงินทุนเพื่อนำไปประกอบอาชีพเมื่อได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษ
- 3) เพื่อปลูกฝังค่านิยมการออมทรัพย์ให้แก่ผู้ต้องขัง

รวมทั้งยังสนับสนุนให้ผู้ต้องขังเข้าร่วมโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ซึ่งอยู่ภายใต้แผนยุทธศาสตร์กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. 2562-2565 จึงได้จัดทำโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุขึ้น เพื่อให้ผู้ต้องขังที่มีความประสงค์จะสะสมเงินออมตามนโยบายกองทุนการออมแห่งชาติ สามารถนำเงินปันผลที่ได้รับ

จากการฝึกวิชาชีพหรือเงินที่ญาติฝากไว้ให้จัดเก็บสะสมเข้ากองทุนการออมแห่งชาติเพื่อเป็นการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) ได้ โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ

1) เพื่อให้ผู้ต้องขังได้ออมทรัพย์สินเงินปันผลจากการฝึกวิชาชีพหรือเงินที่ญาติฝากไว้ในระหว่างที่ถูกคุมขัง

2) เพื่อให้ผู้ต้องขังมีหลักประกันการเลี้ยงชีพเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ

3) เพื่อปลูกฝังค่านิยมการออมทรัพย์สินให้แก่ผู้ต้องขัง รู้จักประหยัด อดออมในการใช้เงินจากการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องขังภายในเรือนจำกลางนครสวรรค์ที่เข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่หรือโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ได้แบ่งการศึกษานโยบายและมาตรการส่งเสริมการออมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ ออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) นโยบาย และมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์

พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อนโยบายและมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.87 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 อันดับแรก คือ อันดับที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง โดยเน้นการฝึกอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.21 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา อันดับที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อการส่งต่อผู้ที่ผ่านการฝึกอาชีพภายหลังพ้นโทษให้มีงานทำ ค่าเฉลี่ย 4.15 อยู่ในระดับมาก และอันดับที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อการฝึกอาชีพควรสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.13 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2) หลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่

พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.95 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 อันดับแรก คือ อันดับที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อการให้เก็บสมุดบัญชีเงินฝากของผู้ต้องขังไว้ที่ศูนย์ CARE ปรับสมุดบัญชีทุกเดือนและมอบสมุดคืนให้ผู้ต้องขังเมื่อพ้นโทษ มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.17 อยู่ในระดับมาก รองลงมา อันดับที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อการประสานงานกับ ธนาคารกรุงไทย สาขาปากน้ำโพ เพื่อเปิดบัญชีธนาคาร ค่าเฉลี่ย 4.15 อยู่ในระดับมาก และอันดับที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อการให้โอนเงินปันผลเข้าบัญชีธนาคารอย่างน้อย 50% ของเงินปันผล หรือมากกว่า 50% ตามความสมัครใจของผู้ต้องขัง ค่าเฉลี่ย 4.07 อยู่ในระดับมาก

3) หลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)

พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) มีค่าเฉลี่ยรวม

เท่ากับ 4.05 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 อันดับแรก คือ อันดับที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อการให้สมาชิกที่อายุมากกว่า 50 ปี แต่ไม่เกิน 60 ปี ได้รับเงินสมทบ ร้อยละ 100 ของเงินที่สะสมเข้ากองทุนแต่ไม่เกินปีละ 1,200 บาท มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.23 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา อันดับที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อการที่รัฐบาลจะค้ำประกันผลตอบแทนให้กับสมาชิก กอช. ทุกคน ค่าเฉลี่ย 4.16 อยู่ในระดับมาก และอันดับที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อสมาชิก กอช. จะต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย ค่าเฉลี่ย 4.13 อยู่ในระดับมาก

4) การสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์

พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ มีค่าเฉลี่ยรวม 3.89 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 อันดับแรก คือ อันดับที่ 1 กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่เรือนจำมีความห่วงใยและเข้าใจผู้ต้องขังมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.06 อยู่ในระดับมาก รองลงมา อันดับที่ 2 กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่เรือนจำยอมรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่มาจากผู้ต้องขัง ค่าเฉลี่ย 3.98 อยู่ในระดับมาก และอันดับที่ 3 กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าเรือนจำกลางนครสวรรค์มีการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากสังคมภายนอกและเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้มีเวลาพักผ่อนส่วนตัว (จำนวนเท่ากัน) ค่าเฉลี่ย 3.92 อยู่ในระดับมาก

5.1.3 ระดับความต้องการออมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์

จากการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในเรือนจำกลางนครสวรรค์ที่เข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ หรือโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องขังภายในเรือนจำกลางนครสวรรค์ ส่วนใหญ่เข้าร่วมการออมประเภทโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5 มากกว่าเข้าร่วมการออมประเภทโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 และในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการออมเงิน ค่าเฉลี่ย 3.99 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายโครงการที่เรือนจำกลางนครสวรรค์จัดทำขึ้นและส่งเสริมให้ผู้ต้องขังเข้าร่วม พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการออมเงินในโครงการเพื่อชีวิตใหม่ ค่าเฉลี่ย 3.88 อยู่ในระดับมาก และต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ค่าเฉลี่ย 4.09 อยู่ในระดับมาก

5.1.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออมของผู้ต้องขังภายในเรือนจำกลางนครสวรรค์

จากการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในเรือนจำกลางนครสวรรค์ที่เข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่หรือโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลกับความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ของผู้ต้องขังภายในเรือนจำกลางนครสวรรค์ สามารถแบ่งประเด็นผลการศึกษาดังนี้

1) ความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่

ปัจจัยที่มีอิทธิพลนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เพศ ($p=.042$) อายุ ($p=.005$) ระดับการศึกษา ($p=.000$) ศาสนา ($p=.003$) ประเภทการออม (.000) และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($p=.001$) เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบเชฟเฟ (Scheffe') ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ มีความแตกต่างเป็นรายคู่ดังนี้

ด้านอายุ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 1 คู่ คือ ผู้ต้องขังที่มีอายุ 31–40 ปี มีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่มากกว่าผู้ต้องขังที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป

ด้านระดับการศึกษา ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ คือ ผู้ต้องขังที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (สายสามัญ) มีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่มากกว่าผู้ต้องขังที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และผู้ต้องขังที่มีการศึกษาระดับการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และอนุปริญญา (สายอาชีพ) มีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่มากกว่าผู้ต้องขังที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี

ด้านศาสนา ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 3 คู่ คือ ผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาพุทธมีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่มากกว่าผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาอิสลาม ผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาคริสต์มีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่มากกว่าผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาพุทธและผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาคริสต์มีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่มากกว่าผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาอิสลาม

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ คือ ผู้ต้องขังที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับมากมีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่มากกว่าผู้ต้องขังที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับปานกลาง และผู้ต้องขังที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับมากที่สุดมีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่มากกว่าผู้ต้องขังที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับปานกลาง

2) ความต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ

(กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เพศ ($p=.001$) ศาสนา ($p=.001$) รายได้ที่มาจากรอบครัว ($p=.005$) ฐานความผิด ($p=.039$) ประเภทการออม (.000) ความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ($p=.000$) และการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ ($p=.000$) เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบเชฟเฟ (Scheffe') พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ที่มีความแตกต่างเป็นรายคู่มีดังนี้

ด้านศาสนา ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ คือ ผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาพุทธมีความต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) มากกว่าผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาคริสต์ และผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาอิสลามมีความต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) มากกว่าผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาคริสต์

ด้านความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 คู่ คือ ผู้ต้องขังที่มีความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) อยู่ในระดับมาก มีความต้องการออมเงินในโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) มากกว่าผู้ต้องขังที่มีความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) อยู่ในระดับปานกลาง และผู้ต้องขังที่มีความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) อยู่ในระดับมากที่สุด มีความต้องการออมเงินในโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) มากกว่าผู้ต้องขังที่มีความเห็นต่อหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) อยู่ในระดับปานกลาง

5.2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษาดังกล่าว สามารถนำมาอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

5.2.1 นโยบายและมาตรการส่งเสริมการออมของเรือนจำกลางนครสวรรค์

ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2545 กำหนดบทบาทภารกิจกรมราชทัณฑ์ให้มีภารกิจเกี่ยวกับการควบคุม และแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขัง โดยมุ่งพัฒนาเป็นองค์กรพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อแก้ไข พื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับเป็นพลเมืองดี มีสุขภาพกายและจิตที่ดี ไม่หวนกลับมากระทำผิดซ้ำได้รับการพัฒนาทักษะฝีมือในการประกอบอาชีพที่สุจริตและสามารถดำรงชีวิตในสังคมภายนอกได้อย่างปกติ โดยสังคมให้การยอมรับ ทั้งนี้ เรือนจำกลางนครสวรรค์เป็นหน่วยงานราชการหนึ่งในสังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำที่มีความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ต้องขังเป็นอย่างมาก โดยมีหลักการปฏิบัติแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ด้านการควบคุมดูแลผู้ต้องขังและด้านการแก้ไขฟื้นฟูพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นคนดี (กรมราชทัณฑ์. 2558 : 7-8) ภายใต้แนวคิดการคืนคนดีสู่สังคม ซึ่งถูกกำหนดให้เป็นนโยบายของรัฐ (ธวัชชัย ชัยวัฒน์. 2561 : 28-31) ดังจะเห็นได้จาก

1) นโยบายของกระทรวงยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561-2562 ซึ่งระบุไว้ว่า 5 จำเป็นต่อเนื่อง อำนวยความยุติธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ ขจัดความทุกข์ยาก สร้างประชาสามัคคี ส่งเสริมคนดีสู่สังคม

2) นโยบายเร่งด่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดโดยมุ่งเน้น การฝึกอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและมีกระบวนการส่งต่อผู้ที่ผ่านการฝึกอาชีพภายหลังพ้นโทษให้มีงานทำตรงตามทักษะที่ได้รับการพัฒนาวิชาชีพโดยให้บูรณาการ การทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ทั้งในการฝึกอาชีพและ กระบวนการส่งต่อการทำงานเพื่อให้ผู้กระทำความผิดกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

3) นโยบายเฉพาะ เพื่อสร้างความปลอดภัยและความสงบสุขในสังคม (กลุ่มภารกิจ ด้านพัฒนาพฤตินิสัย) มุ่งเน้นการลดการกระทำความผิดซ้ำและพัฒนาให้ผู้ต้องขังที่ผ่านการแก้ไขฟื้นฟู มีการศึกษา มีงานทำ มีรายได้ พึ่งตนเองได้ และกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้ภายหลังพ้นโทษ ให้สังคม เชื่อมั่นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด

4) นโยบายกรมราชทัณฑ์ ประจำปีงบประมาณ 2561 โดยยึดหลัก 3 ส. ได้แก่ ส.สะอาด เรือนจำต้องมีความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย ปราศจากยาเสพติด โทรศัพท์มือถือ และสิ่งของ ต้องห้ามในเรือนจำ ส.สุจริต เน้นน้ำในเรื่องของความสุจริต บนพื้นฐานของสิ่งที่ยึดถือและไม่ปฏิบัติ โดยเด็ดขาด ส.เสมอภาค ขอให้ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน และยึดมั่นในกฎระเบียบ และกฎหมาย และหลัก 7 ก. ได้แก่ กักขัง แก้ไข กฎหมาย การวางกรอบ กลั่นกรอง กำลั้งใจ และ กลับตัว เพื่อมุ่งหวังผลให้ผู้ต้องขังที่ได้รับการแก้ไขและพัฒนาพฤตินิสัย สามารถกลับตนเป็นคนดี และอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างเป็นสุขโดยไม่หวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก

สอดคล้องกับงานสวัสดิการสังคมด้านการส่งเสริมการมีรายได้ (Income maintenance) ซึ่งเป็นภารกิจหนึ่งของเรือนจำหรือทัณฑสถานในฐานะที่เป็นองค์กรภาครัฐ (Public Sector or Government Organization : GO) ที่อยู่ในสังกัดของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม ภายใต้ พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับนโยบายการคืนคนดี สู่สังคม ที่จะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ต้องขังมีรายได้ในระหว่างที่ถูกต้องโทษและมีอาชีพ ภายหลังการพ้นโทษรวมถึงการมีเงินออมในระหว่างที่ต้องโทษจากการประกอบอาชีพเพื่อนำไปใช้ เป็นเงินทุนสำหรับการประกอบอาชีพได้ในอนาคตหรือช่วยเหลือครอบครัวภายหลังจากการพ้นโทษแล้ว

ด้วยเหตุผลดังกล่าว เรือนจำกลางนครสวรรค์จึงได้มีนโยบายและมาตรการส่งเสริม การออมภายในเรือนจำ ซึ่งจัดทำเป็นโครงการที่ดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2559-2562 ในยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเพื่อคืนคนดีสู่สังคมโดยฝ่ายสังคม สงเคราะห์ ส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักในการดำเนินงานตามนโยบายและ มาตรการส่งเสริมการออม ได้แก่ โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่เพื่อส่งเสริมให้ผู้ต้องขังที่ได้รับเงินปันผล

จากการฝึกวิชาชีพทั้งภายในและภายนอกเรือนจำที่มีความประสงค์จะเปิดบัญชีออมทรัพย์สามารถนำเงินปันผลที่ได้รับจากการฝึกวิชาชีพไปเป็นเงินทุนตั้งตัวประกอบอาชีพเมื่อได้รับการปล่อยตัวเมื่อพ้นโทษตามภารกิจก้าวที่ 5 นโยบายของกระทรวงยุติธรรมรวมทั้งนโยบายเน้นหนักของกรมราชทัณฑ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ในข้อ 4 SUCCESS คือ มีความสำเร็จของงานสามารถคืนคนดีสู่สังคม โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ

- 1) เพื่อให้ผู้ต้องขังได้ออมทรัพย์เงินปันผลจากการฝึกวิชาชีพในระหว่างที่ถูกคุมขัง
- 2) เพื่อให้ผู้ต้องขังมีเงินทุนเพื่อนำไปประกอบอาชีพเมื่อได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษ
- 3) เพื่อปลูกฝังค่านิยมการออมทรัพย์ให้แก่ผู้ต้องขัง

รวมทั้งยังสนับสนุนให้ผู้ต้องขังเข้าร่วมโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ซึ่งอยู่ภายใต้แผนยุทธศาสตร์กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. 2562-2565 จึงได้จัดทำโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุขึ้น เพื่อให้ผู้ต้องขังที่มีความประสงค์จะสะสมเงินออมตามนโยบายกองทุนการออมแห่งชาติ สามารถนำเงินปันผลที่ได้รับจากการฝึกวิชาชีพหรือเงินที่ญาติฝากไว้ให้จัดเก็บสะสมเข้ากองทุนการออมแห่งชาติเพื่อเป็นการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) ได้ โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ

- 1) เพื่อให้ผู้ต้องขังได้ออมทรัพย์เงินปันผลจากการฝึกวิชาชีพหรือเงินที่ญาติฝากไว้ในระหว่างที่ถูกคุมขัง
- 2) เพื่อให้ผู้ต้องขังมีหลักประกันการเลี้ยงชีพเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ
- 3) เพื่อปลูกฝังค่านิยมการออมทรัพย์ให้แก่ผู้ต้องขัง รู้จักประหยัด อดออมในการใช้เงิน นโยบายในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดของเรือนจำกลางนครสวรรค์ดังกล่าวสอดคล้องกับ

นโยบายของงานราชทัณฑ์ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นนโยบายที่มีลักษณะของการผสมผสานระหว่างการควบคุมผู้กระทำผิดมิให้หลบหนีและการแก้ไขอบรมผู้กระทำผิดเรื่องของการมองไปในอนาคตโดยมุ่งที่จะให้ผู้กระทำผิดสามารถกลับเข้าไปใช้ชีวิตในสังคมได้ดังเช่นบุคคลอื่น ๆ โดยทั่วไปในสังคมและไม่ให้วนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก ที่สำคัญ คือ การฝึกอบรมอาชีพให้สามารถมีความรู้ความชำนาญในการทำงานติดตัวออกไปประกอบอาชีพในสังคมภายหลังพ้นโทษได้ (อัจริยา ชูตินันท์. 2555 : 209) แต่ปัญหาสำคัญที่พบ คือ เมื่อพ้นโทษแล้วไม่รู้จะไปไหนและไม่สามารถหางานทำได้เพราะสังคมมีอคติไม่ยอมรับผู้ที่เคยต้องโทษจำคุกแล้ว กฎหมายบางฉบับก็ยังมีลักษณะกีดกันผู้พ้นโทษให้ไม่สามารถประกอบอาชีพในบางประเภทได้อีกด้วย ทั้งนี้ ในแต่ละปีจะมีผู้พ้นโทษประมาณ 140,000 คน ที่ต้องการหางานทำสิ่งที่ต้องตระหนักอย่างยิ่ง คือ การจะคืนคนดีสู่สังคมอย่างยั่งยืนนั้นผู้พ้นโทษสมควรที่จะได้รับโอกาสให้สามารถประกอบอาชีพมีรายได้พึ่งพิงตัวเองได้อย่างสมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (สรารุช ไพฑูรย์พงษ์ และกิริยา กุลกลการ. 2562 : ออนไลน์) ดังนั้น การออมเงินในระหว่างที่ถูกคุมขังจึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยทำให้ผู้ต้องขังมีเงินทุนตั้งตัวเพื่อใช้สำหรับประกอบอาชีพเมื่อได้รับการปล่อยตัวเมื่อพ้นโทษ

โดยไม่ต้องถูกกลั่นแกล้งสิทธิการประกอบอาชีพจากสังคมที่มีอคติไม่ยอมรับผู้ที่เคยต้องโทษและกฎหมายบางฉบับก็ยังมีลักษณะกีดกันผู้พ้นโทษ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ไกรวิชัย ประชุมพันธ์, ธนสุวิทย์ ทับทิมรักรักษ์ และสุนันท์ เครือน้ำคำ (2561 : 314) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของผู้บริโภคเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การออมถือว่าเป็นการวางแผนทางการเงินที่ทำให้ประชาชนรู้สึกถึงความมั่นคงทางการเงินในอนาคตส่งผลถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคคล ดังนั้น จะให้ชีวิตมีความสุขในบั้นปลายชีวิตได้นั้นต้องเก็บเงินไว้ใช้จ่ายในยามที่จำเป็น เพราะอนาคตเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน

นโยบายและมาตรการส่งเสริมการออมของเรือนจำกลางนครสวรรค์เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ต้องขังออมเงินเพื่อมีเงินทุนไว้ใช้จ่ายสำหรับการประกอบอาชีพหรือเริ่มต้นการใช้ชีวิตใหม่ในสังคมภายหลังได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษเป็นเรื่องที่สำคัญมากเพราะการออมเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ชีวิตของผู้อมนั้นบรรลุเป้าหมายในสิ่งที่มุ่งหวังไว้ได้รวมถึงการมีเงินออมเพื่อไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉินและช่วยลดปัญหาสภาพคล่องทางการเงินได้ ซึ่งจากผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อนโยบายและมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.87 อยู่ในระดับมาก เพราะผู้ต้องขังเห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพในเรือนจำเพื่อสร้างรายได้และการออมเงินภายใต้โครงการที่จัดทำขึ้นในเรือนจำกลางนครสวรรค์เพื่อนำไปใช้เป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้แก่ผู้ต้องขังและครอบครัวภายหลังการพ้นโทษ ซึ่งเป็นการสร้างหลักประกันทางเศรษฐกิจในอนาคตส่งผลให้ไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำและสังคมให้การยอมรับ

สำหรับความคิดเห็นต่อนโยบายและมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์ที่ผู้ต้องขังมีความเห็นว่าสำคัญมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ อันดับที่ 1 การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังโดยเน้นการฝึกอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน อันดับที่ 2 การส่งต่อผู้ผ่านการฝึกอาชีพภายหลังพ้นโทษให้มีงานทำ และอันดับที่ 3 การฝึกอาชีพควรสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ทั้งนี้ เป็นผลมาจากผู้ต้องขังต้องการมีหลักประกันในการดำเนินชีวิตที่แน่นอนภายหลังการพ้นโทษว่าการประกอบอาชีพของผู้ต้องขังในอนาคตนั้นจะต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานมีหน่วยงานรองรับและสอดคล้องกับบริบทในแต่ละท้องถิ่นอย่างชัดเจน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศูนย์บริหารข้อมูลตลาดแรงงานภาคเหนือ (2562) เรื่องบุคลิกภาพและทักษะทางอาชีพของผู้ใกล้พ้นโทษและความต้องการจ้างงานของนายจ้าง กรณีศึกษา : เรือนจำกลางลำปาง พบว่า ผู้ใกล้พ้นโทษต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือในด้านการมีงานทำภายหลังการพ้นโทษซึ่งมีข้อเสนอแนะจากงานวิจัย คือ 1) จัดทำฐานข้อมูล/ทะเบียนรายบุคคลของกลุ่มผู้ใกล้พ้นโทษ 2) แนะนำอาชีพ การพัฒนาความรู้ เพิ่มทักษะให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน 3) สร้างภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการส่งเสริมการมีงานทำให้กับผู้พ้นโทษ 4) ส่งเสริมให้มีมาตรการภาครัฐ เพื่อสนับสนุนการจ้างงานให้ผู้พ้นโทษ และ 5) มีแนวทาง มาตรการเชิงรุกในการส่งเสริมการมีงานทำให้กับผู้พ้นโทษและ

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาของ สรรเพชร ฉิมวัตร (2554) เรื่องบทบาทของเรือนจำในการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขัง : กรณีศึกษาเรือนจำกลางยะลา คือ เรือนจำควรจัดฝึกอบรมวิชาชีพใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริงภายหลังการพ้นโทษ

ทั้งนี้ เพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานที่ขาดแคลน (Deficiency needs) ของผู้ต้องขัง คือ ความต้องการทางด้านสรีระ (Physiological needs) ตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ มาสโลว์ (Maslow, A. H. 1954 cited in Boeree. 2006 : Online) เป็นความต้องการขั้นแรกที่สำคัญสำหรับการดำรงชีวิตและความต้องการเพื่อการดำรงชีวิต (Existence needs : E) ตามทฤษฎี ERG (ERG Theory) ของ แอลเดอร์เฟอร์ เคลย์ตัน (Alderfer, Clayton P. 1969 : 142–175 cited in Gale. 2007 : Online) เป็นความต้องการทางกายภาพและความต้องการทางวัตถุที่ช่วยให้มนุษย์มีชีวิตอยู่รอดได้ ดังนั้น ผู้ต้องขังจึงต้องการประกอบอาชีพเพราะต้องการค่าจ้างแรงงานและความมั่นคงในอาชีพเพื่อสนองความต้องการทางสรีระและการดำรงชีวิต สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธรภัทร วาญอภัย (2560) เรื่องการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร พบว่า ความคาดหวังพ้นโทษของผู้ต้องขัง คือ ต้องการกลับไปใช้ชีวิตกับครอบครัว ประกอบอาชีพสุจริต เป็นคนดีของสังคม และความคาดหวังต่อครอบครัวและสังคมให้การยอมรับ

ความคิดเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) พบว่า ผู้ต้องขังเห็นด้วยต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) มากกว่าหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่เพราะเป็นโครงการที่เกิดขึ้นภายใต้แผนยุทธศาสตร์กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. 2562–2565 ซึ่งเป็นการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อจากผลการศึกษา พบว่า อันดับที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อการให้สมาชิกที่อายุมากกว่า 50 ปี แต่ไม่เกิน 60 ปี ได้รับเงินสมทบร้อยละ 100 ของเงินที่สะสมเข้ากองทุน แต่ไม่เกินปีละ 1,200 บาท มากที่สุด ดังนั้น การจ่ายเงินสมทบของรัฐในโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) จึงเป็นปัจจัยจูงใจ (Motivator) ที่กระตุ้นเร้าและชี้นำแนวทางให้เกิดการแสดงพฤติกรรมของบุคคลอย่างมีทิศทางตามทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Motives and Motivation) เพราะผู้ต้องขังได้รับผลประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) มากกว่าการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่

การสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ พบว่า ผู้ต้องขังเห็นด้วยต่อการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.89 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อผู้ต้องขังมีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่เรือนจำมีความห่วงใยและเข้าใจผู้ต้องขัง

มากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 สอดคล้องกับแนวคิดของ เฮ้าส์ (House) คือ การสนับสนุนทางอารมณ์ (Emotional support) ซึ่ง จีวีณา พิเศษพัฒน์, ณาตราการณ ชยุตสาหกิจ และณิชา ศิลปะวัฒนานันท์ (2554) ได้กล่าวไว้ว่า การสนับสนุนทางสังคมจะช่วยให้บุคคลรับรู้ว่าคุณค่าที่ได้รับความรัก ความเอาใจใส่ การเห็นคุณค่าและการยอมรับส่งผลทางบวกต่อสุขภาพกายและสุขภาพใจ ดังนั้น การที่ผู้ต้องขังรับรู้ได้ถึง การสนับสนุนทางสังคมจากเจ้าหน้าที่ของเรือนจำกลางนครสวรรค์หรือในฐานะกลุ่มทุติยภูมิ (Secondary group) ที่มีความใกล้ชิดกับผู้ต้องขังมากที่สุดในช่วงเวลาที่อยู่ระหว่างการต้องโทษจึงเป็นอีกปัจจัยจูงใจ (Motivator) ที่กระตุ้นเร้าและชี้นำแนวทางให้เกิดการแสดงพฤติกรรมของบุคคลอย่างมีทิศทางตามทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Motives and Motivation) เพราะผู้ต้องขังเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและได้รับการยอมรับส่งผลต่อการให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีตามนโยบายและมาตรการส่งเสริมการออมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ต้องขังต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.95 และ 4.05 ตามลำดับ) ตามทฤษฎีการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) เพราะมีความสามารถในการเข้าสังคมและร่วมมือกับผู้อื่นได้ (Sociable and Co-operative)

5.2.2 ระดับความต้องการออมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์

ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เข้าร่วมการออมประเภทโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5 ซึ่งมีจำนวนมากกว่าผู้ต้องขังที่เข้าร่วมการออมประเภทโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 สอดคล้องกับผลการศึกษา พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีความต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ค่าเฉลี่ย 4.09 มากกว่าโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ ค่าเฉลี่ย 3.88 เพราะโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) เป็นโครงการที่เกิดขึ้นภายใต้แผนยุทธศาสตร์กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. 2562-2565 ซึ่งเป็นระบบบำนาญของประเทศไทยที่มีกรอบการดำเนินงานครบถ้วนโดยมีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ

1) เพื่อให้ผู้ต้องขังได้ออมทรัพย์สินเงินปันผลจากการฝึกวิชาชีพหรือเงินที่ญาติฝากไว้ในระหว่างที่ถูกคุมขัง

2) เพื่อให้ผู้ต้องขังมีหลักประกันการเลี้ยงชีพเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ

3) เพื่อปลูกฝังค่านิยมการออมทรัพย์สินให้แก่ผู้ต้องขังรู้จักประหยัดอดออมในการใช้เงิน

ซึ่งเป็นการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) ให้แก่ผู้ต้องขังที่มีคุณสมบัติ คือ 1) มีสัญชาติไทย 2) อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน 60 ปีบริบูรณ์ ที่ไม่อยู่ในระบบบำนาญบำนาญภาครัฐหรือเอกชน และ 3) ไม่อยู่ในกองทุนตามกฎหมายอื่นที่ได้รับเงิน

สมทบจากรัฐหรือนายจ้าง โดยรัฐบาลจะค้ำประกันผลตอบแทนให้กับสมาชิก กอช. ทุกคน และสมาชิก กอช. จะมีสิทธิออมได้ไม่เกินปีละ 13,200 บาท ดังนั้น เมื่อสมาชิกส่งเงินสะสมรัฐบาลจะจ่ายเงินสมทบให้ภายในสิ้นเดือนถัดไปตามระดับอายุของสมาชิกและเป็นอัตราส่วนกับจำนวนเงินสะสมซึ่งได้กำหนดไว้ดังนี้

- สมาชิกที่อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี ได้รับเงินสมทบ ร้อยละ 50 ของเงินที่สะสมเข้ากองทุน แต่ไม่เกินปีละ 600 บาท

- สมาชิกที่อายุมากกว่า 30 ปี แต่ไม่เกิน 50 ปี ได้รับเงินสมทบ ร้อยละ 80 ของเงินที่สะสมเข้ากองทุน แต่ไม่เกินปีละ 960 บาท

- สมาชิกที่อายุมากกว่า 50 ปี แต่ไม่เกิน 60 ปี ได้รับเงินสมทบ ร้อยละ 100 ของเงินที่สะสมเข้ากองทุน แต่ไม่เกินปีละ 1,200 บาท

สำหรับโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ต้องขังที่ได้รับเงินปันผลจากการฝึกวิชาชีพทั้งภายในและภายนอกเรือนจำที่มีความประสงค์จะเปิดบัญชีออมทรัพย์สามารถนำเงินปันผลที่ได้รับจากการฝึกวิชาชีพไปเป็นเงินทุนตั้งตัวประกอบอาชีพเมื่อได้รับการปล่อยตัวเมื่อพ้นโทษตามภารกิจก้าวที่ 5 นโยบายของกระทรวงยุติธรรมรวมทั้งนโยบายเน้นหนักของกรมราชทัณฑ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ในข้อ 4 SUCCESS คือ มีความสำเร็จของงานสามารถคืนคนดีสู่สังคม โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ

- 1) เพื่อให้ผู้ต้องขังได้ออมทรัพย์เงินปันผลจากการฝึกวิชาชีพในระหว่างที่ถูกคุมขัง
- 2) เพื่อให้ผู้ต้องขังมีเงินทุนเพื่อนำไปประกอบอาชีพเมื่อได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษ
- 3) เพื่อปลูกฝังค่านิยมการออมทรัพย์ให้แก่ผู้ต้องขัง

ซึ่งผู้ต้องขังที่มีความสมัครใจที่จะเปิดบัญชีออมทรัพย์จะต้องออมทรัพย์เงินปันผลที่ได้รับจากการฝึกวิชาชีพในแต่ละเดือนไม่น้อยกว่า 50% ของเงินปันผลในแต่ละครั้ง ทั้งนี้ สมาชิกจะไม่ได้รับเงินสมทบเหมือนกับโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการจ่ายเงินสมทบของรัฐในโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) จึงเป็นปัจจัยจูงใจ (Motivator) ที่กระตุ้นเร้าและการชี้นำแนวทางพฤติกรรมไปยังเป้าหมาย (Goal) หรือไปสู่สิ่งล่อใจ (Incentives) ตามทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Motives and Motivation) ซึ่งผู้ต้องขังมีแรงจูงใจใฝ่ความมั่นคง (Security motive) เพราะผู้ต้องขังได้รับประโยชน์จากโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) คือ เงินสมทบจากรัฐตามระดับอายุของสมาชิกและเป็นอัตราส่วนกับจำนวนเงินสะสมในขณะที่โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่จะเป็นการสะสมเงินปันผลที่มาจากกำไรจากการฝึกวิชาชีพทั้งภายในและภายนอกเรือนจำเท่านั้น แต่ไม่มีเงินสมทบ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ไกรวิชญ์ ประชุมพันธ์, ธนสุวิทย์ ทับทิมสุวรรณ และสุคนธ์ เครือน้ำคำ (2561 : 314) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมออมของผู้บริโภคเพื่อใช้จ่าย

ในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมการออมเงินของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เพื่อต้องการดอกเบี้ยและเก็งกำไรมากที่สุดจึงมีข้อเสนอแนะจากงานวิจัย คือ ธนาคารหรือสถาบันการเงิน ควรมีโปรโมชั่นบ่อย ๆ เรื่องอัตราดอกเบี้ยเพื่อเป็นสิ่งจูงใจให้ประชาชนออมเงินซึ่งการที่คนเรามีเป้าหมาย อย่างหนึ่งอย่างใดในอนาคตกำหนดไว้อย่างชัดเจนแน่นอนก็จะทำให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเก็บออม มากขึ้น เป้าหมายของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันแล้วแต่ความจำเป็นและความต้องการและยังขึ้นอยู่กับ ความหวังและความทะเยอทะยานในชีวิตด้วย (นคร ศิริอนันต์เจริญ, 2557 : ออนไลน์) ดังนั้น การออมเงิน จะช่วยทำให้ผู้ต้องขังเกิดความมั่นคงในการสร้างอาชีพหลักประกันที่แน่นอนในการดำเนินชีวิต ภายหลังจากการพ้นโทษเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้ต้องขังมีขวัญและกำลังใจที่ดีในระหว่างถูกคุมขังมองเห็นคุณค่า ของตัวเองและปฏิบัติตนเป็นคนดีเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น

5.2.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออมของผู้ต้องขังภายในเรือนจำกลางนครสวรรค์

จากการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในเรือนจำกลางนครสวรรค์ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ จำนวน 83 คน และผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโครงการสร้าง หลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) จำนวน 175 คน สามารถแบ่ง ประเด็นอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1) ด้านเพศ

พบว่า เพศของผู้ต้องขังที่ต่างกัน มีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.042$, $p=.001$ ตามลำดับ) คือ เพศชายมีความต้องการ ออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุน การออมแห่งชาติ : กอช.) มากกว่าเพศหญิง เพราะบทบาทในครอบครัว ส่วนใหญ่ผู้ชายจะเป็นหัวหน้า ครอบครัวและมีหน้าที่ต้องประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวเป็นหลัก ดังนั้น การออมเงิน ของผู้ต้องขังภายในเรือนจำกลางนครสวรรค์ ทั้ง 2 โครงการ จึงเป็นส่วนช่วยทำให้ผู้ต้องขังมีเงินทุน สำหรับนำไปใช้เพื่อประกอบอาชีพหลังพ้นโทษได้ในอนาคตโดยไม่ต้องถูกกลืนสิทธิการประกอบอาชีพ จากสังคม เพราะสังคมยังมีอคติไม่ยอมรับผู้ที่เคยต้องโทษจำคุกและกฎหมายบางฉบับก็ยังมีลักษณะ กีดกันผู้พ้นโทษให้ไม่สามารถประกอบอาชีพบางประเภทได้อีกด้วย

2) ด้านอายุ

พบว่า อายุของผู้ต้องขังที่ต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.005$) เมื่อการออมเงินถือเป็นการนำเอา ศักยภาพของผู้ต้องขังมาสร้างสวัสดิการ ผลการศึกษานี้จึงสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เกษมสันต์ ดวงกลาง และสุวิษฐา ปัทมจิตร (2550) เรื่องความต้องการสวัสดิการของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง คลองเปรม พบว่า ผู้ต้องขังในเรือนจำคลองเปรมที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการแตกต่างกัน

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบเชฟเฟ (Scheffe') พบว่า ผู้ต้องขังที่มีอายุ 31-40 ปี มีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่มากกว่าผู้ต้องขังที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป เพราะผู้ต้องขังที่มีช่วงอายุ 31-40 ปี เป็นกลุ่มช่วงวัยแรงงานซึ่งมีโอกาสที่จะนำเงินออมที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ไปลงทุนประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้มากกว่าผู้ต้องขังที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป เพราะเป็นกลุ่มที่กำลังก้าวเข้าสู่ช่วงวัยสูงอายุไปจนถึงกลุ่มวัยสูงอายุ ดังนั้น ข้อเสนอแนะที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มนี้ตามผลการศึกษาของ ชารวี บุตรบำรุง (2555) เรื่องรายได้และรูปแบบการออมเพื่อการเตรียมพร้อมสู่วัยสูงอายุของประชาชนอายุระหว่าง 30-40 ปี ในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร คือ การจัดประชุมหรืออบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเรื่องการเตรียมพร้อมในการออมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุด้วยความมั่นคง โดยลดการพึ่งพิงจากรัฐ และการเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ ในมิติรายได้และรูปแบบการออมเพื่อการเตรียมความพร้อมสู่วัยสูงอายุ

3) ด้านระดับการศึกษา

พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ต้องขังที่ต่างกัน มีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.000$) เมื่อการออมเงินถือเป็นการนำเอาศักยภาพของผู้ต้องขังมาสร้างสวัสดิการ ผลการศึกษานี้จึงสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เกษมสันต์ ดวงกลาง และสุวิชา ปัทมจิตร (2550) เรื่องความต้องการสวัสดิการของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม พบว่า ผู้ต้องขังในเรือนจำคลองเปรมที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความต้องการสวัสดิการแตกต่างกัน

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบเชฟเฟ (Scheffe') พบว่า ผู้ต้องขังที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (สายสามัญ) และระดับการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และอนุปริญญา (สายอาชีพ) มีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่มากกว่าผู้ต้องขังที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เพราะผู้ต้องขังที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (สายสามัญ) และระดับการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และอนุปริญญา (สายอาชีพ) จะมีทางเลือกในการประกอบอาชีพประจำภายในหน่วยงานต่าง ๆ ได้น้อยกว่าผู้ต้องขังที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ดังนั้น เงินทุนสำหรับนำไปใช้เพื่อประกอบอาชีพหลังพ้นโทษได้ในอนาคต จึงมีความสำคัญอย่างมากต่อกลุ่มผู้ต้องขังที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (สายสามัญ) และระดับการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และอนุปริญญา (สายอาชีพ) เพราะเป็นหลักประกันที่แน่นอนในการดำเนินชีวิตภายหลังพ้นโทษ

4) ด้านศาสนา

พบว่า ศาสนาของผู้ต้องขังที่ต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.003$, $p=.001$ ตามลำดับ)

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบเชฟเฟ (Scheffe') พบว่า ผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาพุทธมีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่มากกว่าผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาอิสลามและผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาคริสต์มีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่มากกว่าผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม ในขณะที่ผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาพุทธและอิสลามมีความต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) มากกว่าผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาคริสต์ ทั้งนี้ เป็นผลมาจากหลักคำสอนทางศาสนาที่แตกต่างกัน

5) ด้านรายได้ที่มาจากครอบครัว

พบว่า รายได้ที่มาจากครอบครัวของผู้ต้องขังที่ต่างกัน มีความต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.005$) เมื่อการออมเงินถือเป็นการนำเอาศักยภาพของผู้ต้องขังมาสร้างสวัสดิการ ผลการศึกษาจึงสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เกษมสันต์ ดวงกลาง และ สุวิชชา ปัทมจิตร (2550) เรื่องความต้องการสวัสดิการของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม พบว่า ผู้ต้องขังในเรือนจำคลองเปรมที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความต้องการสวัสดิการแตกต่างกัน และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบเชฟเฟ (Scheffe') พบว่า ไม่มีความแตกต่างรายคู่

6) ด้านฐานความผิด

พบว่า ฐานความผิดของผู้ต้องขังที่ต่างกัน มีความต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.039$) และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบเชฟเฟ (Scheffe') พบว่า ไม่มีความแตกต่างรายคู่

7) ด้านประเภทการออม

พบว่า ประเภทการออมของผู้ต้องขังที่ต่างกัน มีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=0.000$, $p=0.000$ ตามลำดับ) คือ ผู้ต้องขังที่เข้าร่วมประเภทการออมต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) แตกต่างกัน คือ ผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ จะมีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่มากกว่าโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)

ในขณะที่ผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) จะมีความต้องการออมเงินในโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) มากกว่าโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ ซึ่งผู้ต้องขังที่เข้าร่วม ทั้ง 2 โครงการ มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเองตามแนวความคิดพื้นฐานของ อับราฮัม มาสโลว์ (Maslow, A. H. 1954 cited in Boeree. 2006 : Online) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ที่กล่าวไว้ว่า ความต้องการเป็นปัจจัยจูงใจพื้นฐานของการเกิดพฤติกรรม

8) ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของผู้ต้องขังที่ต่างกัน มีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.001$)

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบเชฟเฟ (Scheffe') พบว่า ผู้ต้องขังที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก มีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่มากกว่าผู้ต้องขังที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับปานกลาง เพราะพฤติกรรมมนุษย์ทุกพฤติกรรมล้วนต้องมีสาเหตุ และสิ่งที่เป็นสาเหตุสำคัญสาเหตุหนึ่ง คือ แรงจูงใจ (จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์. 2556 : 145) ทั้งนี้ ความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่เป็นผลมาจากแรงจูงใจตามแนวคิดเกี่ยวกับปัญญานิยม (Cognitive approach) ซึ่งเชื่อว่า พฤติกรรมมนุษย์เกิดจากการคิดที่มีเป้าหมายและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นก็เป็นพฤติกรรมที่จะนำไปสู่เป้าหมาย ดังนั้น ผู้ต้องขังที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมากจึงมีความต้องการออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่มากกว่าผู้ต้องขังที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นบุคคลที่มีลักษณะกล้าเสี่ยง (Moderate risk taking) ขยันขันแข็ง (Energetic) มีความคาดหวังสูง (High level of Expectation) รู้จักรับผิดชอบในตนเอง (Individual responsibility) ต้องการทราบผลการตัดสินใจของตนเอง (Knowledge of Results of Decision) และมีการคาดการณ์ล่วงหน้า (Anticipation of Possibility) (Vernon. 1980 อ้างถึงใน จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์. 2556 : 151) จึงมีความต้องการที่จะออมเงินในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่เพราะมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการนำไปใช้เป็นเงินทุนประกอบอาชีพหลังพ้นโทษได้ในอนาคต

9) ด้านความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)

พบว่า ความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ของผู้ต้องขังที่ต่างกันมีความต้องการออมเงินในโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.000$)

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบเชฟเฟ (Scheffe') พบว่า ผู้ต้องขังที่มีความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) อยู่ในระดับมากที่สุดและมาก มีความต้องการออมเงินในโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) มากกว่าผู้ต้องขังที่มีความเห็นต่อหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ เพราะผู้ต้องขังมองเห็นประโยชน์ที่ได้รับจากหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการและขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการที่ไม่มีความยุ่งยากซับซ้อนหลายขั้นตอน โดยเฉพาะเรื่องหลักเกณฑ์การจ่ายเงินสมทบของรัฐให้แก่สมาชิก กอช. ซึ่งมีความชัดเจน จึงเป็นปัจจัยจูงใจ (Motivator) ที่กระตุ้นให้ผู้ต้องขังเกิดความต้องการที่จะเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) และเป็นไปตามทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคม (Social support) ในการให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นรูปธรรมหรือที่เฮ้าส์ (House, 1981 อ้างถึงใน ยศยง จันทรวงศา, 2558 : 15) กล่าวว่า เป็นการสนับสนุนทางด้านวัสดุอุปกรณ์ (Instrumental support) ทั้งนี้ ส่งผลทางจิตใจของผู้ต้องขังเกิดความรู้เป็นเจ้าของร่วมและเกิดผลทางพฤติกรรมที่ต้องการเข้าร่วมโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)

10) ด้านการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์

พบว่า การสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์ของผู้ต้องขังที่ต่างกัน มีความต้องการออมเงินในโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p=.000$) เพราะการสนับสนุนทางสังคมมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อพฤติกรรมของคนทั้งด้านร่างกายและจิตใจซึ่งการออมถือว่าเป็นการนำเอาศักยภาพของผู้ต้องขังมาสร้างสวัสดิการที่ทำให้เกิดความมั่นคงในการสร้างอาชีพ มีหลักประกันที่แน่นอนในการดำเนินชีวิต ภายหลังจากการพ้นโทษเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้ต้องขังมีขวัญและกำลังใจที่ดีในระหว่างถูกคุมขัง

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบเชฟเฟ (Scheffe') พบว่า ผู้ต้องขังที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด มีความต้องการออมเงินในโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) มากกว่าผู้ต้องขังที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์อยู่ในระดับปานกลาง เพราะการสนับสนุนทางสังคมที่ได้รับจากเรือนจำกลางนครสวรรค์ในฐานะที่เป็นกลุ่มทุติยภูมิ (Secondary group) เพราะมีความใกล้ชิดกับผู้ต้องขังมากที่สุดในห้วงเวลาที่อยู่ระหว่างการต้องโทษ ซึ่งตามแนวคิดของ เฮ้าส์ (House) การสนับสนุนทางสังคมมีเนื้อหาสาระสำคัญครอบคลุมเริ่มตั้งแต่ 1) Emotional support คือ การสนับสนุนทางอารมณ์ 2) Instrumental support คือ การให้การสนับสนุนทางด้านเครื่องมือ Information support เป็นการให้การสนับสนุนทางด้าน

ข้อมูลข่าวสาร 3) Suggestion การตักเตือน การให้คำปรึกษา (Advice) และการให้ข่าวสารรูปแบบต่าง ๆ และ 4) Appraisal support คือ การสนับสนุนด้านการให้การประเมินผล

สิ่งเหล่านี้ จึงช่วยทำให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจถึงการเอาใจใส่ การเห็นคุณค่าและการได้รับการยอมรับจากสังคม (จิวิณา พิชะพัฒน์, ณาตกรการณ ชยุตสาหกิจ และณิชา ศิลปะวัฒนานันท์. 2554) นั้นหมายถึง เรือนจำกลางนครสวรรค์ ผู้ต้องขังจึงมีความเชื่อมั่นต่อประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) และมีความต้องการที่จะเป็นสมาชิก กอช. เพื่อหวังผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ สรรเพชร ฉิมวัตร (2554) เรื่องบทบาทของเรือนจำในการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขัง : กรณีศึกษาเรือนจำกลางยะลา ที่พบว่า “ปัญหาอุปสรรคในการแสดงบทบาทของเรือนจำในการฝึกอาชีพผู้ต้องขัง คือ การแบ่งสัดส่วนเงินปันผลให้ผู้ต้องขังน้อย อุปกรณ์และเครื่องมือเก่า ล้าสมัยและไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ขาดการดูแลเอาใจใส่ผู้ต้องขัง เจ้าหน้าที่ที่บีบบังคับในการทำงานทำให้ผู้ต้องขังเครียด และวิธีการสุ่มเลือกฝึกอาชีพอาจทำให้ผู้ต้องขังที่เข้ารับการฝึกอบรมไม่เต็มใจฝึกอย่างเต็มที่” ทั้งนี้ เป็นผลมาจากการสนับสนุนทางสังคมจากเรือนจำยังทำได้ไม่ดี และไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ต้อง ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของเรือนจำ

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติการ และหัวข้อสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

1) กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม ต้องผลักดันแนวคิด “การคืนคนดีสู่สังคม” ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยการทบทวนและปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ. ที่มีลักษณะกีดกันผู้พ้นโทษให้ไม่สามารถประกอบอาชีพ อาทิ พ.ร.บ. หมายความ พ.ศ. 2528 พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 พ.ร.บ. วิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525 พ.ร.บ. ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และ พ.ร.บ. อื่น ๆ อีกจำนวน 25 ฉบับ เพื่อให้ผู้พ้นโทษได้รับโอกาสสามารถประกอบอาชีพได้ โดยไม่ต้องถูกกีดกันสิทธิการประกอบอาชีพจากสังคมที่มีอคติไม่ยอมรับผู้ที่เคยต้องโทษ และกฎหมายบางฉบับก็ยังมีลักษณะกีดกันผู้พ้นโทษ

2) กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม ควรเป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เรือนจำ/ทัณฑสถานทั่วประเทศมีนโยบายและมาตรการส่งเสริมการออมให้แก่ผู้ต้องขัง โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์และมีโครงการที่ชัดเจน พร้อมทั้งกำกับ ติดตาม ประเมินผลให้มีความโปร่งใส และเป็นมาตรฐานเดียวกันเพื่อให้ผู้ต้องขังนำเงินออมไปใช้เป็นเงินทุนสำหรับการประกอบอาชีพหรือ

เริ่มต้นการใช้ชีวิตใหม่ในสังคมภายหลังได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษ เป็นการสร้างหลักประกันที่แน่นอน ในการดำเนินชีวิตภายหลังจากการพ้นโทษ ส่งผลให้ผู้ต้องขังมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีสามารถ กลับตัวเป็นพลเมืองที่ดีได้ มีพฤติกรรมที่เหมาะสมและช่วยลดอัตราการกระทำความผิดซ้ำ

5.3.2 ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ

1) เรือนจำกลางนครสวรรค์ต้องมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลนโยบายและมาตรการ ส่งเสริมการออมให้แก่ผู้ต้องขังอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีตัวชี้วัดเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและศึกษาเป็นงานวิจัย เพื่อนำผลการศึกษามาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาเรือนจำกลางนครสวรรค์ให้เป็นหน่วยงานต้นแบบ ด้านการส่งเสริมการออมแก่ผู้ต้องขังและเป็นศูนย์การเรียนรู้ให้แก่เรือนจำทั่วประเทศหรือหน่วยงาน อื่นที่มีความสนใจ

2) เรือนจำกลางนครสวรรค์ ต้องปลูกฝังค่านิยมการออมและสร้างวินัยจากการออมเงิน ให้แก่ผู้ต้องขัง พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการออมเพื่อให้ผู้ต้องขังเห็นคุณค่าของการออมเงินในระหว่างที่ถูกคุมขัง เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อมีพฤติกรรมออมเงินและมีเป้าหมายการดำเนินชีวิตที่ดีภายหลัง การพ้นโทษจากการสร้างหลักประกันที่แน่นอนด้วยเงินออมของตนเอง มองเห็นคุณค่าของตัวเอง กลับตัวเป็นพลเมืองที่ดีเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคมไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำมีคุณสมบัติ ที่พึงปรารถนาตามบรรทัดฐานของสังคมและสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข

3) เรือนจำกลางนครสวรรค์ ต้องปรับปรุงและพัฒนาแผนการเตรียมความพร้อมก่อน ปล่อยตัวผู้ต้องขังให้มีประเด็นเกี่ยวกับหลักการดำเนินชีวิตที่ดีภายหลังการพ้นโทษ การสร้างคุณค่า ให้แก่ตนเองเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคม และแนวทางการประกอบอาชีพภายหลังการพ้นโทษ โดยใช้เงินลงทุนเพื่อวางแผนธุรกิจ SME รวมทั้งให้ความรู้เรื่องหลักการการบริหารจัดการธุรกิจ หลักการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย หลักการตลาดเพื่อรองรับธุรกิจ เป็นต้น อันจะนำไปสู่การมีคุณภาพ ชีวิตที่ดีของผู้ต้องขังภายหลังการพ้นโทษ

5.3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ต้องขังที่เคยเข้าร่วม โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออม แห่งชาติ : กอช.) และพ้นโทษแล้ว เพื่อติดตามผลสำเร็จของการดำเนินโครงการว่ามีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

2) ควรมีการศึกษาเรื่องความเป็นไปได้ของประเภทธุรกิจกับจำนวนเงินลงทุนที่ผู้ต้องขัง สามารถนำเงินออมไปใช้เพื่อลงทุนได้ อันเป็นการสร้างเป้าหมายจำนวนเงินที่ผู้ต้องขังจะต้องออมและ ทางเลือกในการประกอบอาชีพที่หลากหลายสอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้ต้องขัง อีกทั้งเป็นการสร้างหลักประกันในการสร้างงาน และสร้างรายได้ให้แก่ผู้ต้องขังภายหลังการพ้นโทษ เพื่อให้มีแผนและเป้าหมายการดำเนินชีวิตที่ชัดเจน

บรรณานุกรม

- กรมราชทัณฑ์. (2558) **แผนปฏิบัติการกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2559–2562**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://plan.correct.go.th/wp/?p=308> (20 มกราคม 2563)
- _____. (2563) **วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/กรมราชทัณฑ์>. (20 มกราคม 2563)
- เกษมสันต์ ดวงกลาง และสุวิชา ปัทมจิ. (2551) **ความต้องการสวัสดิการของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม**. สารนิพนธ์ รม.ม. (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ไกรวิชญ์ ประชุมพันธ์, ธนสุวิทย์ ทับทิมรักรักษ์ และสุนันท์ เครือ่น้ำคำ. (2561) “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้บริโภคเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานคร” **วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต**. 14 (2) หน้า 313-330.
- ฉนิศา งานสถิร. (2553) **กระบวนการนำนโยบายคืนคนดีสู่สังคมไปสู่การปฏิบัติของกรมราชทัณฑ์ : การเตรียมความพร้อมผู้ต้องขังก่อนปล่อย**. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์) กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์.
- จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์. (2556) **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพมหานคร : วี พรีนซ์.
- จิวิณา พีชะพัฒน์, ณาตกรกรณ์ ชยุตสาหกิจ และณิชา ศิลปะวัฒนานันท์. (2554) **ผลของการรับรู้ความสามารถของตนเองและการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมต่อสุขภาวะในวัยรุ่นตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาขาวิชาจิตวิทยา) กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทะสุก ลาดสะอาด และคณะ. (2561) “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมส่วนบุคคลของคนวัยทำงานในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” **วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่**. 11 (1) หน้า 124-138.
- ซารวี บุตรบำรุง. (2555) **รายได้และรูปแบบการออมเพื่อการเตรียมพร้อมผู้สูงอายุของประชาชนอายุระหว่าง 30-40 ปี ในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ดารารภรณ์ ไคสิริวิวัฒน์. (2558) **การศึกษาพฤติกรรมและรูปแบบการออมของข้าราชการกองทัพอากาศ**. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดาวเรือง หงษา. (ม.ป.ป.) **รวมกฎหมายราชทัณฑ์ (ฉบับทันสมัย)**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.correct.go.th/popmaha/image/1asmalllaw.pdf>. (20 มกราคม 2563)
- ทัศนีย์ ลักขณาภิชนชัช. (2548) **แนวทางพัฒนาเครือข่ายกลุ่มองค์กรประชาชนในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี**. กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ชนภัทร วาญภัย. (2560) **การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร**. การค้นคว้าอิสระ ปร.ม. (สาขาวิชาอาชญวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม) ปทุมธานี : สถาบันอาชญวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม วิทยาลัยบริหารรัฐกิจและรัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ธวัชชัย ชัยวัฒน์. (2561) **มาตรการเชิงรุกในงานราชทัณฑ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีจุดเริ่มต้นงานราชทัณฑ์ ตำบลขยายผลสู่การบูรณาการการติดตามช่วยเหลือผู้ต้องขังหลังพ้นโทษ**. หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555) **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร : บิซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- นคร ศิริอนันต์เจริญ. (2557) **อภินิหารเงินออม : วิธีเก็บเงินไปท่องเที่ยว**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : http://pajareep.blogspot.com/2014/01/blog-post_25.html. (20 มกราคม 2563)
- บุญรุ่ง จันทน์นาค. (2554) **การออม**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://www.sites.google.com/site/boonrung02/home/hnwy-thi-3-kar-xxm>. (20 มกราคม 2563)
- ประเทือง ธนียผล. (2552) **อาชญวิทยาและทัณฑวิทยา**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประภากร โกมลิมศรี. (2544) **การศึกษาความต้องการแรงจูงใจ และการเห็นคุณค่าในตนเองของประชากรยากจนในชุมชนมหาวงษ์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ**. สารนิพนธ์ สส.ม. (สาขาวิชาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ประภาส ณ พิกุล. (2551) **การศึกษาความภาคภูมิใจในตนเอง และการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนวัยรุ่นภาคเหนือ**. ดุษฎีนิพนธ์ กศ.ด. (สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประเสริฐ เมฆมณี. (2525) **ทัณฑวิทยา**. กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์.
- “พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546” (1 ตุลาคม 2546) ราชกิจจานุเบกษา 120 (ตอนที่ 94ก) หน้า 1-19.
- ภาณุพงศ์ คงชัย และคณะ. (2554) **ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุที่เป็นโรคความดันโลหิตสูงในชุมชนไทรงาม ตำบลบ่อยาย อำเภอเมืองจังหวัดสงขลา**. สงขลา : วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสงขลา.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- มะลิ อุดมภาพ. (2538) **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยศพนธ์ สุธรรม. (2561) **รูปแบบการมีส่วนร่วมเพื่อคืนคนดีสู่สังคมระหว่างศูนย์ยุติธรรมชุมชนและเรือนจำกลางจังหวัดฉะเชิงเทรา.** ดุษฎีนิพนธ์ ปริญญาโท. (สาขาวิชาการจัดการเพื่อการพัฒนา) ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ยศยง จันทรวงศา. (2558) **การสนับสนุนทางสังคม ความเหมาะสมกันระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อมและความผูกพันในงาน กรณีศึกษาพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินบนสายการบินแห่งหนึ่ง.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร) กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์.
- ระพีพรรณ คำหอม. (2545) **สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย.** กรุงเทพมหานคร : อารยัน มีเดีย.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540” (11 ตุลาคม 2540) **ราชกิจจานุเบกษา.** 114 (ตอนที่ 55 ก) หน้า 1-99.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550” (24 สิงหาคม 2550) **ราชกิจจานุเบกษา.** 124 (ตอนที่ 47 ก) หน้า 1-127.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560” (6 เมษายน 2560) **ราชกิจจานุเบกษา.** 134 (ตอนที่ 40 ก) หน้า 13-18.
- รัศมี เทียนปฐ. (2557) **คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการเรือนจำจังหวัดตราด.** วิทยานิพนธ์ รป.ม. (สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน) ชลบุรี : วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525) **พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525.** กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.
- เรือนจำกลางนครสวรรค์. (2563) **เกี่ยวกับเรือนจำ.** [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.correct.go.th/copnakw/>. (20 มกราคม 2563)
- วิภาวี วงศ์อนันต์นนท์. (2552) **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัจนีย์ ศรีธรรมยศ. (2539) **จิตวิทยาทั่วไป.** กรุงเทพมหานคร : ศูนย์รวมหนังสือกรุงเทพ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วันดี หิรัญสถาพร และคณะ. (2558) การวิจัย : พฤติกรรมการออมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ. นครปฐม : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- ศตวรรษ ท่าช้าง. (2554) แบบแผนการออมของพนักงานสถาบันการเงินในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาอิสระ ศ.ม. (สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศูนย์บริหารข้อมูลตลาดแรงงานภาคเหนือ. (2562) บุคลิกภาพและทักษะทางอาชีพของผู้ใกล้พ้นโทษ และความต้องการจ้างงานของนายจ้าง กรณีศึกษา : เรือนจำกลางลำปาง. กรุงเทพมหานคร : กองบริหารข้อมูลตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2539) “สิ่งเร้าและแรงจูงใจ” ใน เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาทั่วไป. หน้า 168. กรุงเทพมหานคร : สาขาคุณธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สรรเพชร ฉิมวัตร. (2554) บทบาทของเรือนจำในการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขัง : กรณีศึกษาเรือนจำกลางยะลา. การศึกษาอิสระ ศ.ม. (สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม) กรุงเทพมหานคร : คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สรารัฐ ไพฑูรย์พงษ์ และกิริยา กุลกลการ. (2562) ผู้พ้นโทษไร้สิทธิประกอบอาชีพ. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://tdri.or.th/2019/02/career-for-penalty/> (20 มกราคม 2563)
- สุดารัตน์ กาญจนานนท์ และวิทยา จิตนุพงศ์. (2559) การจัดการใช้ชีวิตของผู้ต้องขังหญิง ในทัณฑสถานหญิงสงขลา. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.islocal.ru.ac.th/images/ispdf/is59/sudarat.pdf>. (20 มกราคม 2563)
- สุธรรม วงศ์ขจร. (2552) คู่มือการปฏิบัติงานเจ้าพนักงานราชทัณฑ์. เชียงใหม่ : ดาราวรรณการพิมพ์.
- อรัญ สุวรรณบุบผา. (2518) หลักอาชญาวิทยา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- อัครพรรณ ขวัญชื่น. (2546) ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สาขาวิชาการบริหารสวัสดิการสังคม) สมุทรปราการ : มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- อัจฉริยา ชูตินันท์. (2555) กฎหมายเกี่ยวกับคดีเด็ก เยาวชน และคดีครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน.
- Alderfer, Clayton P. (1969) “An empirical test of a new theory of human needs” *Organizational Behavior and Human Performance*. 4 (2) page 142-175.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Allen, R & Santrock, J.K. (1993) **Psychology : The Contexts of Behavior**. USA : Wm. C. Brown Communication.
- Atwater, Eastwood. (1979) **Psychology of Adjustment : Personal Growth in A Changing World**. New Jersey : Prentice – Hall.
- Boeree, C.G. (2006) **Abraham Maslow**. [Online] Available : <http://webpace.ship.edu/cgboer/maslow.html> (25 January 2020)
- _____. (2009) **Personality Theory : A Biosocial Approach**. [Online] Available : <https://webpace.ship.edu/cgboer/pt.html> (25 January 2020)
- Chapman, A. (2004) **Maslow’s hierarchy of needs**. [Online] Available : <http://faculty.mdc.edu/jmcnair/joe%/20lynn%20jr/Articles/abraham%20maslow%27s%20hierarchy%20of%20needs.htm> (25 January 2020)
- Cobb, S. (1976) **Social Support as a moderator of life stress**. *Psychosomatic Medicine*.
- Edwin A. Locke & Gary P. Latham. (1990) **A theory of goal setting and task performance**. Englewood Cliffs, NJ : Prentice Hall.
- Erez, M. (1995) **Goal setting**. In N. Nicholson, R. Schuler and A. Van de Ven (eds.), *Dictionary of organizational behavior*. Oxford, UK : Blankwell.
- Freud, S. (1964) **Group Psychology and the Analysis of the Ego Sigmund Freud**. New York : Bantam Books.
- Gael Lindenfield. (1995) **Self Esteem**. Thorsens Publishers : Great Britain.
- Geiwitz, J. (1975) **Psychology**. Boston : Little, Brown and Company.
- Gottlieb, Benjamin H. (1985) “Social Network and Social Support : An over view of Research, Practice and Policy Implication” **Health Education Quarterly**. 12 (1) page 5-22.
- Hamacheck, Don E. (1978) **Encounters with the Self**. 2nd ed. New York L Holt, Rinchart and Winston.
- House, JS. (1981) **Work, Stress and Social Support**. MA : Addison-Wesley.
- Julian B. Rotter. (1954) **Social learning and clinical psychology**. Prentice-Hall, Inc.
- Kenyon, R. (2009) **Maslow’s hierarchy of needs and levels**. [Online] Available : <http://www.xenodochy.org/ex/lists/maslow.html> (25 January 2020)

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Lin, N & Dumin, M. (1986) **Access to occupations through social ties**. Social Networks.
- Maslow, A.H. (1954) **Motivation and Personality**. New York : Harper & Row Publishers.
- “Maslow's Hierarchy of Needs” (2016) [Online] Available : https://www.pssurvival.com/PS/Survival_Lists/Maslows_Hierarchy_of_Needs-2016.pdf (25 January 2020)
- Muhlenkamp, A.F & Sayles, J.A. (1986) “Self-Esteem Social Support and Positive Health Practices” **Nursing Research**. 35 (6) page 334-338.
- New World Encyclopedia. (2008) **Edward C. Tolman**. [Online] Available : http://newworldencyclopedia.org/entry/Edward_C_Tolman/ (25 January 2020)
- Pilisuk, M. (1982) “Delivery of Social Support : The Social Inoculation” **American Journal Orthopsychiatry**. 52 (1) page 20-31.
- Scholl, R. W. (2002) **Motivation : Expectancy theory**. [Online] Available : http://www.uri.edu/research/lrc/scholl/webnotes/Motivation_Expectancy.htm (25 January 2020)
- Smith, E.R & Mackie, D.M. (2007) **Social Psychology**. 3rd Edition. Psychology Press, Hove. [Online] Available : <http://www.rapid-business-intelligence-success.com/theory-of-goal-setting.html>. (25 January 2020)
- Smith, M.K. (2004) **Carl Rogers and informal education**. [Online] Available : <http://www.infed.org/thinkers/et-rogers.htm> (25 January 2020)
- Stewart, G.L. (2008) “A Meta-Analytic Review of Relationships Between Team Design Features and Team Performance” **Journal of Management**. 32 (1) page 29-54.
- Stuart, G.W & Sundeen, S.J. (1987) **Principles and Practice of Psychiatric Nursing**. 3rd ed. St.Louis : The Mosby.
- Vernon, W.M. (1980) **Introduction to psychology**. Chicago : Rand McNally College Publishing Company.
- Vroom, V.H. (1964) **Work and motivation**. New York : John Wiley & Sons.
- Wikipedia. (2010) **Kurt Lewin**. [Online] Available : http://en.wikipedia.org/wiki/Kurt_Lewin/ (25 January 2020)

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เอกสารรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

เอกสารรับรอง

(Certificate of Exemption)

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วันที่ 28 พฤษภาคม 2563

ชื่อเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออมของผู้ต้องขัง : ศึกษากรณีผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง
จังหวัดนครสวรรค์

ชื่อนักวิจัย/หัวหน้าโครงการ นายกรกฎ แนวทัศน์
คณะวิชา/หลักสูตร หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารสวัสดิการสังคม

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ขอรับรองว่า งานวิจัยดังกล่าวข้างต้นได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบโดยสอดคล้องกับ
ประกาศเฮลซิงกิ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ลงนาม

(รองศาสตราจารย์ ดร.จริยาวัตร คมพยัคฆ์)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วันที่รับรอง

วันที่ 28 พฤษภาคม 2563

เลขที่รับรอง

อ.954/2563

วันที่ให้การรับรอง: 28 พฤษภาคม 2563

วันหมดอายุใบรับรอง: 27 พฤษภาคม 2565

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม (Questionnaire)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออมของผู้ต้องขัง : ศึกษากรณีผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์
คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออมของผู้ต้องขัง : ศึกษากรณีผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์ เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงและการพัฒนา “โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่” และ “โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)” ให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้น ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือท่านตอบแบบสอบถามนี้ตามข้อเท็จจริง การสรุปผลการวิจัยจะสรุปเป็นภาพรวมจึงจะไม่ทราบว่าเป็นผลการวิจัยเป็นข้อมูลที่ได้มาจากผู้ใด ผู้วิจัยจึงขอยืนยันว่าคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบในทางลบใด ๆ ต่อท่าน แบบสอบถามแบ่งเป็น 7 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนบุตร ศาสนา รายได้ที่มาจากตัวเอง รายได้ที่มาจากครอบครัว จำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษฐานความผิด และประเภทการออม

ส่วนที่ 2 ระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ส่วนที่ 3 ระดับความต้องการขั้นพื้นฐาน

ส่วนที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง

ส่วนที่ 5 ระดับความเห็นต่อนโยบาย มาตรการ โครงการ และการสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์

ส่วนที่ 6 ระดับความต้องการออมเงิน

- โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่

- โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)

ส่วนที่ 7 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอให้ท่านอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจและตอบคำถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริงมากที่สุด ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นายกรกฎ แนนท์ทัศน์

นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

สาขาการบริหารสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

คำชี้แจง กรุณาตอบแบบสอบถาม โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความ

1. เพศ

1) ชาย

2) หญิง

2. อายุ

1) 18 – 30 ปี

2) 31 – 40 ปี

3) 41 – 50 ปี

4) 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

1) ประถมศึกษา

2) มัธยมศึกษา

3) ปวช./ปวส./อนุปริญญา

4)ปริญญาตรี

5) อื่นๆ.....

4. สถานภาพสมรส

1) โสด

2) สมรสจดทะเบียน

3) สมรสไม่ได้จดทะเบียน

4) แยกกันอยู่/หย่าร้าง

5) หม้าย

5. จำนวนบุตร.....คน

6. ศาสนา

1) พุทธ

2) อิสลาม

3) คริสต์

4) อื่นๆ

7. รายได้ที่มาจากตัวเอง (เช่น การฝึกอาชีพ/การทำงานนอกเรือนจำ ฯลฯ).....บาท/เดือน

8. รายได้ที่มาจากรครอบครัว..... บาท/เดือน

9. จำนวนปีที่ถูกกำหนดโทษ ปี

10. ฐานความผิด

1) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

2) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

3) ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

4) ความผิดเกี่ยวกับเพศ

5) ความผิดอื่นๆ.....

11. การเข้าโครงการออมระหว่างถูกคุมขัง (หากเข้าร่วมโครงการเดียวให้ระบุเฉพาะโครงการที่เข้าร่วม แต่ถ้าเข้าร่วมทั้ง 2 โครงการ ให้ระบุทั้งสองโครงการ)

1) โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่

2) โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)

ส่วนที่ 2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

คำชี้แจง แบบสอบถามส่วนที่ 2 ให้ตอบตามข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด โดยแบ่งแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ออกเป็น 5 ระดับ คือ

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มาก	ให้ 4 คะแนน
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์น้อย	ให้ 2 คะแนน
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์น้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุดเพียง 1 ช่อง

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	ระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ชอบทำงานที่ยากและมีความซับซ้อนมากกว่างานง่าย ๆ ที่ไม่ค่อยท้าทาย					
2. ชอบทำงานโดยใช้ความสามารถของตนเองมากกว่าการหวังพึ่งคนอื่น					
3. เมื่อเกิดปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ไม่เคยรู้สึกย่อท้อ					
4. เป็นคนมุ่งมั่น ตั้งใจ และจริงจังกับการทำงานให้ประสบความสำเร็จ					
5. เมื่อลงมือทำสิ่งใดแล้วเป็นคนที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำสิ่งนั้นออกมาให้ดีที่สุด					
6. เป็นคนที่มีความละเอียดในการทำงาน					
7. เป็นคนที่ชอบพึ่งพาตนเองมากกว่าพึ่งคนอื่น					
8. เป็นคนที่ไม่ชอบให้ใครมาสั่งการหรือใช้วิธีการบังคับ					
9. เป็นคนที่มีความพยายามปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นอยู่เสมอ					
10. เป็นคนที่ไม่จมปลักอยู่กับความผิดพลาดในอดีต และปัญหาที่เผชิญอยู่ในปัจจุบัน แต่อยากทำให้อนาคตของตัวเองดีขึ้นมากกว่า					

ส่วนที่ 3 ความต้องการขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง แบบสอบถามส่วนที่ 3 ให้ตอบตามข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด โดยแบ่งความต้องการขั้นพื้นฐาน ออกเป็น 5 ระดับ คือ

ต้องการมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
ต้องการมาก	ให้ 4 คะแนน
ต้องการปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ต้องการน้อย	ให้ 2 คะแนน
ต้องการน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบระดับความต้องการที่ตรงกับสิ่งที่ท่านคิดในปัจจุบันที่ตรงกับท่านมากที่สุดเพียง 1 ช่อง

ความต้องการขั้นพื้นฐาน	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความต้องการด้านการดำรงชีวิต					
1. ต้องการรับประทานอาหารที่ดี มีประโยชน์ และมีปริมาณที่เพียงพอ					
2. ต้องการมีความปลอดภัยจากภัยอันตรายทั้งปวง					
3. ต้องการความมั่นคงในชีวิต และทรัพย์สิน					
4. ต้องการมีอาชีพ มีงานทำที่มั่นคง					
ความต้องการด้านความสัมพันธ์					
5. ต้องการความรัก ความผูกพัน และการยอมรับจากพ่อ แม่ ญาติพี่น้อง					
6. ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนที่อาศัยอยู่					
7. ต้องการแต่งงานมีชีวิตคู่ (กรณีที่ยังไม่แต่งงาน) และได้รับการยอมรับจากคู่ชีวิต (กรณีแต่งงานแล้ว)					
8. ต้องการมีอำนาจ มีชื่อเสียงเกียรติยศ และการยกย่องนับถือจากผู้อื่น					
ความต้องการด้านความงอกงาม					
9. ต้องการมีความรู้ใหม่ ๆ มีความเข้าใจเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อให้ทันโลกยุคใหม่					
10. ต้องการมีชีวิตเรียบง่าย อยู่กับสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติที่งดงาม					
11. ต้องการพัฒนาความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถหาแนวทางเพื่อทำให้ตนเองเจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้น					
12. ต้องการเป็นคนที่มีคุณธรรม จริยธรรม คิดดี ทำดี มีชีวิตที่สุขสงบ					

ส่วนที่ 4 การเห็นคุณค่าในตนเอง

คำชี้แจง แบบสอบถามส่วนที่ 4 ให้ตอบตามข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด โดยแบ่งการเห็นคุณค่าในตนเองออกเป็น 5 ระดับ คือ

- เห็นคุณค่าในตนเองมากที่สุด ให้ 5 คะแนน
 เห็นคุณค่าในตนเองมาก ให้ 4 คะแนน
 เห็นคุณค่าในตนเองปานกลาง ให้ 3 คะแนน
 เห็นคุณค่าในตนเองน้อย ให้ 2 คะแนน
 เห็นคุณค่าในตนเองน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบระดับการเห็นคุณค่าในตนเองที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุดเพียง 1 ช่อง

การเห็นคุณค่าในตนเอง	ระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. คิดว่าตนเองยังเป็นคนที่มีคุณค่าในสังคม					
2. เป็นคนที่มีความภูมิใจในตนเองที่สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ให้กับตนเองตามที่ตั้งใจได้					
3. คิดว่าตนเองเป็นคนใจกว้างสามารถรับฟังคำตำหนิจากผู้อื่นได้ โดยไม่รู้สึกโกรธ					
4. คิดว่าตนเองมีความสามารถที่จะควบคุมอารมณ์ตนเองได้ แม้จะอยู่ในภาวะที่ถูกกดดันจากคนรอบข้าง					
5. คิดว่าตนเองเป็นคนที่สามารถพูดถึงความสำเร็จหรือข้อบกพร่องของตนได้อย่างตรงไปตรงมา และอย่างจริงจัง					
6. เชื่อกันว่าตนเองเป็นคนที่มีความรู้และความสามารถที่จะทำอะไรได้อีกมากมาย					
7. เป็นคนมีความมั่นใจตนเอง เชื่อกันว่าหากตั้งใจทำอะไรแล้ว จะสามารถทำให้สำเร็จได้					
8. สามารถเปิดใจรับคำตำหนิจากผู้อื่นได้ ไม่รู้สึกโกรธหรือเป็นทุกข์ เมื่อมีคนกล่าวถึงความผิดพลาดของตนเอง					
9. เป็นคนที่มีมักจะชอบแก้ปัญหาด้วยตนเองมากกว่าที่จะรอคอยความช่วยเหลือจากผู้อื่น					
10. ตนเองมักจะไม่ค่อยมีความวิตกกังวล หรือหวาดกลัวเมื่อพบความผิดพลาดขณะที่กำลังเรียนรู้ประสบการณ์ที่ยังไม่ค่อยคุ้นเคย					
11. คิดว่าตนเองเป็นคนที่กล้าแสดงออกและกล้ายืนยงในสิ่งที่ตนเองคิดว่าถูกต้อง					
12. เมื่อพ้นโทษออกไปแล้ว เชื่อว่าตนเองสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและร่วมมือกับผู้อื่นได้					

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นต่อนโยบาย มาตรการ โครงการและกระบวนการปฏิบัติงานของเรือนจำกลางนครสวรรค์
คำชี้แจง แบบสอบถามส่วนที่ 5 ให้ตอบตามข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด โดยแบ่งความคิดเห็นต่อนโยบาย มาตรการ โครงการและกระบวนการปฏิบัติงานของเรือนจำกลางนครสวรรค์ ออกเป็น 5 ระดับ คือ

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้ 4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้ 2 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบระดับความเห็นที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุดเพียง 1 ช่อง

เรือนจำกลางนครสวรรค์	ระดับความเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
นโยบายและมาตรการของเรือนจำกลางนครสวรรค์					
1. การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง โดยเน้นการฝึกอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน					
2. การส่งต่อผู้ผ่านการฝึกอาชีพภายหลังพ้นโทษให้มีงานทำ					
3. การบูรณาการการฝึกอาชีพร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม					
4. การพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง เพื่อคืนคนดีสู่สังคม					
5. การยกเว้นให้นักโทษพิการหรือเจ็บป่วยไม่ทำงานในเรือนจำ					
6. การยกเว้นให้นักโทษการเมืองไม่ต้องทำงานในเรือนจำ					
7. การยกเว้นให้ผู้ต้องขังในระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุดไม่ต้องทำงานในเรือนจำ					
8. การฝึกอาชีพและการใช้แรงงานผู้ต้องขังต้องมีความเหมาะสมกับกำหนดโทษ					
9. การฝึกอาชีพและการใช้แรงงานผู้ต้องขังต้องมีความเหมาะสมกับสภาพร่างกาย ความแข็งแรง ความถนัด และสติปัญญา ความรู้ความสามารถของผู้ต้องขังในแต่ละราย					
10. การฝึกอาชีพควรสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น					
11. ห้ามใช้ผู้ต้องขังทำงานส่วนตัว					
12. ห้ามใช้ผู้ต้องขังทำงานที่จำเป็นต้องสงวนไว้เป็นความลับหรือเป็นงานเกี่ยวกับความปลอดภัย					
13. ห้ามใช้แรงงานผู้ต้องขังในวันสำคัญและวันหยุดประจำสัปดาห์					
14. ในกรณีที่มีงานบางชนิดที่ผู้ต้องขังไม่อาจหยุดได้ในวันสำคัญหรือวันหยุดประจำสัปดาห์ผู้ต้องขังก็ควรได้รับการผลัดเปลี่ยนเวรกัน					

ส่วนที่ 5 (ต่อ)

เงื่อนไขกลางนครสวรรค์	ระดับความเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
หลักเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่					
1. ผู้ต้องขังทุกคนที่ฝึกวิชาชีพภายนอกเรือนจำและที่ฝึกอาชีพ ณ สถานประกอบการ และมีรายได้จากเงินปันผลต้องเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่					
2. ผู้ต้องขังสามารถเข้าร่วมการฝึกวิชาชีพภายในเรือนจำ ได้ตามความสมัครใจ					
3. ผู้ต้องขังทุกคนที่เข้าร่วมโครงการฯ ต้องเขียนใบสมัครและยินดีให้หักเงินปันผลเป็นเงินออมไม่น้อยกว่า 50%					
4. ไม่อนุญาตให้เบิกเงินปันผลระหว่างต้องโทษจนกว่าจะพ้นโทษ เว้นแต่มีความจำเป็นเห็นประจักษ์และได้รับอนุญาตจากผู้บัญชาการเรือนจำ					
ขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่					
1. การประชาสัมพันธ์ให้ผู้ต้องขังเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการฯ					
2. การสำรวจรายชื่อผู้ต้องขังที่ต้องเข้าร่วมโครงการของฝ่ายงานสังคมสงเคราะห์					
3. การสมัครเข้าร่วมโครงการฯ และรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประกอบหลักฐานในการเปิดบัญชีธนาคาร					
4. การประสานงานกับ ธนาคารกรุงไทย สาขาปากน้ำโพ เพื่อเปิดบัญชีธนาคาร					
5. การโอนเงินปันผลเข้าบัญชีธนาคารอย่างน้อย 50% ของเงินปันผล หรือมากกว่า 50% ตามความสมัครใจของผู้ต้องขัง					
6. การเก็บสมุดบัญชีเงินฝากของผู้ต้องขังไว้ที่ศูนย์ CARE ปรับสมุดบัญชีทุกเดือน และมอบสมุดคืนให้ผู้ต้องขังเมื่อพ้นโทษ					
หลักเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)					
1. เป็นผู้มีสัญชาติไทย					
2. อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน 60 ปีบริบูรณ์					
3. ไม่อยู่ในระบบบำเหน็จบำนาญภาครัฐหรือเอกชน					
4. ไม่อยู่ในกองทุนตามกฎหมายอื่นที่ได้รับเงินสมทบจากรัฐหรือนายจ้าง เช่น กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนประกันสังคม กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นต้น					

ส่วนที่ 5 (ต่อ)

เรือนจำกลางนครสวรรค์	ระดับความเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)					
1. จ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนไม่ต่ำกว่าครั้งละ 50 บาท (1 ปี ต้องไม่เกิน 13,200 บาท)					
2. เมื่อสมาชิกส่งเงินสะสม รัฐบาลจะจ่ายเงินสมทบให้ภายในสิ้นเดือนถัดไป					
3. สมาชิกที่อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี ได้รับเงินสมทบ ร้อยละ 50 ของเงินที่สะสมเข้ากองทุน แต่ไม่เกินปีละ 600 บาท					
4. สมาชิกที่อายุมากกว่า 30 ปี แต่ไม่เกิน 50 ปี ได้รับเงินสมทบ ร้อยละ 80 ของเงินที่สะสมเข้ากองทุน แต่ไม่เกินปีละ 960 บาท					
5. สมาชิกที่อายุมากกว่า 50 ปี แต่ไม่เกิน 60 ปี ได้รับเงินสมทบ ร้อยละ 100 ของเงินที่สะสมเข้ากองทุน แต่ไม่เกินปีละ 1,200 บาท					
6. รัฐบาลจะค้ำประกันผลตอบแทนให้กับสมาชิก กอช. ทุกคน					
การสนับสนุนทางสังคมของเรือนจำกลางนครสวรรค์					
1. เจ้าหน้าที่เรือนจำมีความห่วงใย และเข้าใจผู้ต้องขัง					
2. เจ้าหน้าที่เรือนจำยอมรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่มาจากผู้ต้องขัง					
3. มีการมอบรางวัลให้แก่ผู้ต้องขังที่ทำความดีหรือมีผลงานที่โดดเด่น					
4. มีผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินการทำงานของผู้ต้องขัง					
5. มีห้องให้คำปรึกษาที่สามารถช่วยรับฟังปัญหาของผู้ต้องขังได้					
6. มีการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากสังคมภายนอก					
7. มีบทลงโทษผู้ต้องขังที่กระทำความผิดอย่างเหมาะสม					
8. มีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับใช้ในการฝึกอาชีพของผู้ต้องขังอย่างเต็มที่					
9. ไม่บังคับหรือฝืนใจให้ผู้ต้องขังทำงานในสิ่งที่ตนไม่ถนัด					
10. มีการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้มีเวลาพักผ่อนส่วนตัว					

ส่วนที่ 6 ระดับความต้องการออม

คำชี้แจง แบบสอบถามส่วนที่ 6 ให้ตอบตามข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด โดยแบ่งระดับความต้องการออมในโครงการออมเพื่อชีวิตใหม่ และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) ออกเป็น 5 ระดับ คือ

ต้องการออมมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

ต้องการออมมาก ให้ 4 คะแนน

ต้องการออมปานกลาง ให้ 3 คะแนน

ต้องการอมน้อย ให้ 2 คะแนน

ต้องการอมน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบระดับความต้องการออมที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุดเพียง 1 ช่อง

ประเภทการออม	ระดับความต้องการออม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่					
2. โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)					

ส่วนที่ 7 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

***** ขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม *****

ภาคผนวก ค

เอกสารชี้แจงกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย (Participant Information Sheet)

ชื่อโครงการวิจัย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออมของผู้ต้องขัง : ศึกษากรณีผู้ต้องขัง
ในเรือนจำกลางจังหวัดนครสวรรค์

ชื่อผู้วิจัย นายกรกฎ แนวนทัศน์

สถานที่ติดต่อผู้วิจัย (ที่ทำงาน) เรือนจำกลางนครสวรรค์ 401 หมู่ 9 ตำบลนครสวรรค์ตก
อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ 60000
(ที่บ้าน) 193 หมู่ 3 ตำบลห้วยคต อำเภอห้วยคต จังหวัดอุทัยธานี 61170

โทรศัพท์ (ที่ทำงาน) : 056 – 221110 ต่อ 23 **โทรศัพท์มือถือ :** 091-0250813

E-mail : greaz021@gmail.com

1. ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมในการวิจัย ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมในการวิจัยมีความจำเป็นที่ท่านควรทำความเข้าใจว่างานวิจัยนี้ทำเพราะเหตุใด เกี่ยวข้องกับอะไร และท่านจะได้รับการคุ้มครองสิทธิอย่างไร ดังนั้น ท่านกรุณาใช้เวลาในการอ่านข้อมูลต่อไปนี้อย่างละเอียดรอบคอบ และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมหรือข้อมูลที่ไม่ชัดเจนได้ตลอดเวลา

2. โครงการนี้เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออมของผู้ต้องขัง : ศึกษากรณีผู้ต้องขังในเรือนจำกลางจังหวัดนครสวรรค์

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความเป็นมา สถานภาพของผู้ต้องขัง นโยบาย และมาตรการส่งเสริมการออมของเรือนจำ ระดับความต้องการออมของผู้ต้องขัง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการออมของผู้ต้องขัง รวมทั้งเพื่อให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงและพัฒนา “โครงการออมเพื่อชีวิตใหม่” และ “โครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.)” ของเรือนจำกลางนครสวรรค์

4. รายละเอียดของกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง จะใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกเรือนจำกลางนครสวรรค์ คือ ผู้ต้องขังในโครงการการออมเพื่อชีวิตใหม่ และโครงการสร้างหลักประกันการเลี้ยงชีพในวัยสูงอายุ (กองทุนการออมแห่งชาติ : กอช.) และกำหนดขนาดตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนประชากรในการวิจัย โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) แบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างการออมเพื่อชีวิตใหม่ จำนวน 83 คน และกลุ่มตัวอย่างการออมเพื่อชีวิตใหม่ จำนวน 175 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic sampling) จนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้

5. ท่านมีสิทธิถอนตัวออกจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้ตามความประสงค์ โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล ซึ่งการถอนตัวออกจากการวิจัยนั้น จะไม่มีผลกระทบในทางใด ๆ ต่อตัวท่านและข้าพเจ้าทั้งสิ้น

6. ท่านได้รับคำรับรองว่าผู้วิจัยจะปฏิบัติต่อท่านตามข้อมูลที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยและข้อมูลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับท่าน ผู้วิจัยจะเก็บรักษาเป็นความลับ โดยจะนำเสนอข้อมูลการวิจัยเป็นภาพรวมเท่านั้น ไม่มีข้อมูลใดในการรายงานที่จะนำไปสู่การระบุตัวท่าน

หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตรงตามที่ได้ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย ท่านสามารถร้องเรียนได้ที่คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ลงชื่อ

(นายกรกฎ แนนทัศน์)

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ง

แบบแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (Consent Form)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว)..... อายุ ปี
 อยู่บ้านเลขที่..... ถนน..... หมู่ที่..... แขวง/ตำบล.....
 เขต/อำเภอ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์.....

ข้าพเจ้า ซึ่งได้ลงนามทำหนังสือนี้ ขอแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยได้ทำหนังสือนี้
 ให้ไว้ต่อหัวหน้าโครงการวิจัยเพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่า

ข้อ 1 ข้าพเจ้าได้รับทราบโครงการวิจัยของ นายกรกฎ แนวนทัศน์ เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ
 ความต้องการออมของผู้ต้องขัง : ศึกษากรณีผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครสวรรค์

ข้อ 2 ข้าพเจ้ายินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ด้วยความสมัครใจ โดยไม่ถูกบังคับ ชูเชิญ
 หลอกลวงแต่ประการใด และพร้อมจะให้ความร่วมมือในการวิจัย

ข้อ 3 ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายจากผู้วิจัยเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการวิจัย ผลที่จะเกิดขึ้น
 รวมถึงความปลอดภัย อาการที่ตามมา และอันตรายที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งคุณค่าที่จะได้รับการวิจัย
 โดยละเอียดแล้ว (จากเอกสารการวิจัยแนบท้าย)

ข้อ 4 ข้าพเจ้าได้รับการยืนยันจากผู้วิจัยว่าจะไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้อง
 กับข้าพเจ้าในงานวิจัย

ข้อ 5 ข้าพเจ้าได้รับทราบว่า ข้าพเจ้ามีสิทธิจะบอกเลิกการร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ และ
 การบอกเลิกการร่วมโครงการวิจัยจะไม่มีผลกระทบต่อการได้รับค่าใช้จ่าย ค่าชดเชย และค่าทดแทน
 ทุกประการ

ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อความตามหนังสือนี้โดยตลอดแล้ว เห็นว่าถูกต้องตามเจตนา
 ของข้าพเจ้า จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ พร้อมกับหัวหน้าผู้วิจัยและต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ.....ผู้ให้ความยินยอม
 (.....)

ลงชื่อ.....ผู้วิจัย
 (.....)

หมายเหตุ : กรณีผู้ให้ความยินยอมไม่สามารถอ่านหนังสือได้ ให้ผู้วิจัยอ่านข้อความให้ฟังจนเข้าใจดีแล้ว
 และให้ผู้ให้ความยินยอมลงนามหรือพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือรับทราบในการให้ความยินยอมดังกล่าวด้วย

ภาคผนวก จ
แบบคำร้องขอรับการสงเคราะห์

สค. ๑

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เรียน ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครสวรรค์

ข้าพเจ้า น.ช./น.ญ.นามสกุล.....อายุ.....ปี

ผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครสวรรค์ คดี.....

ระหว่างพิจารณา

คดีเด็ดขาด กำหนดโทษ.....วันพ้นโทษ.....

อื่น ๆ

ที่อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ซอย.....ถนน.....

แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

มีความประสงค์ขอรับการสงเคราะห์ในเรื่อง.....

.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ).....

(.....)

ผู้ขอรับการสงเคราะห์

ความเห็นของเจ้าหน้าที่ เห็นควรให้งานสังคมสงเคราะห์ ดำเนินการ.....

อื่น ๆ

(ลงชื่อ).....เจ้าหน้าที่

(.....)

ตำแหน่ง.....

วัน/เดือน/ปี.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	นายกรกฎ แนนท์ศน์
วัน เดือน ปีเกิด	25 พฤษภาคม 2535
ที่อยู่ปัจจุบัน	193 หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยคต อำเภอห้วยคต จังหวัดอุทัยธานี
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2553 – 2557 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ สังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2558 – 2559 สถานคุ้มครองและพัฒนาคนพิการบางปะกง พ.ศ. 2559 – 2560 สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดตราด พ.ศ. 2560 – 2561 ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา
ตำแหน่งและสถานที่ทำงานในปัจจุบัน	พ.ศ. 2561 – 2564 นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการเรือนจำกลางนครสวรรค์